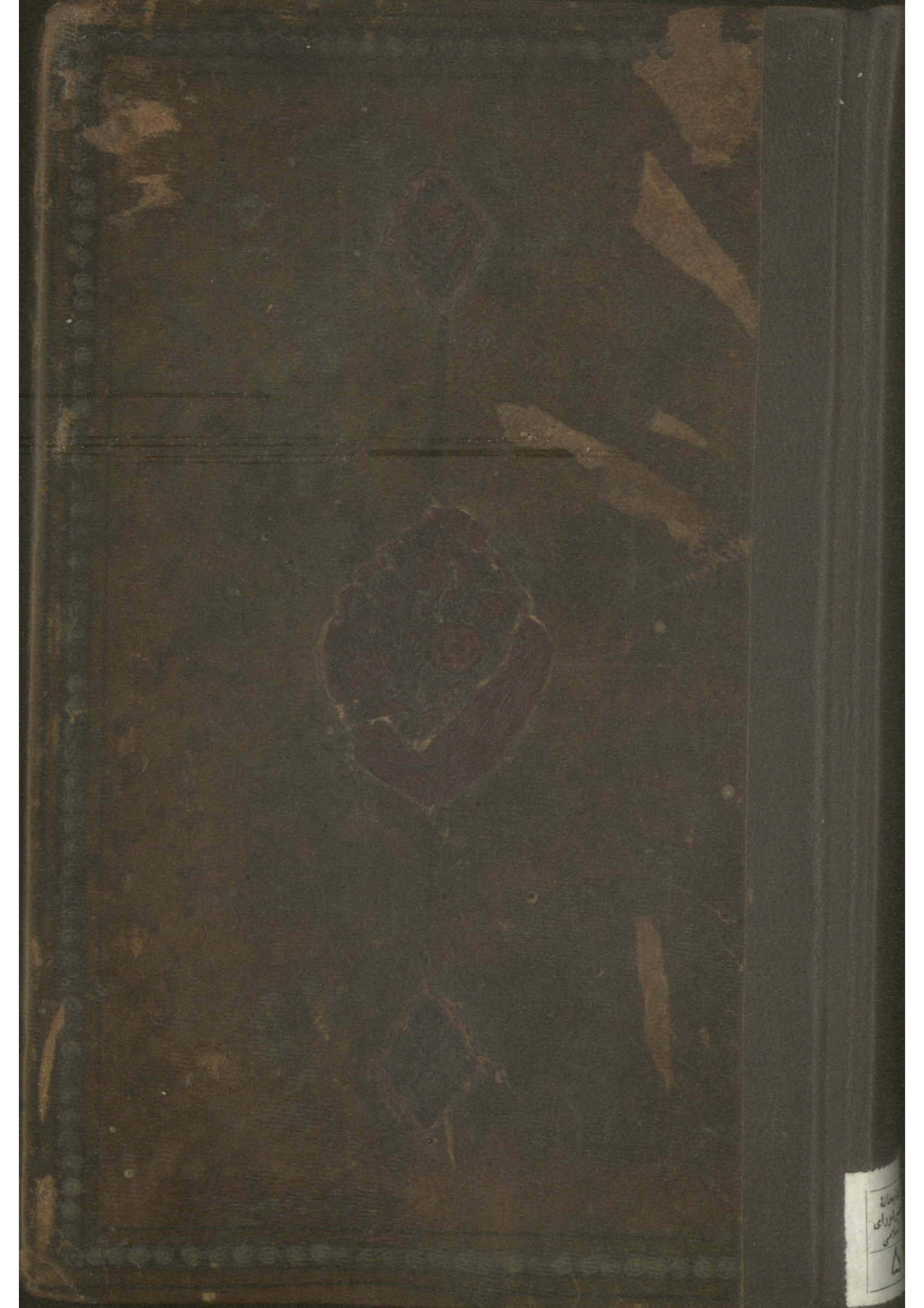
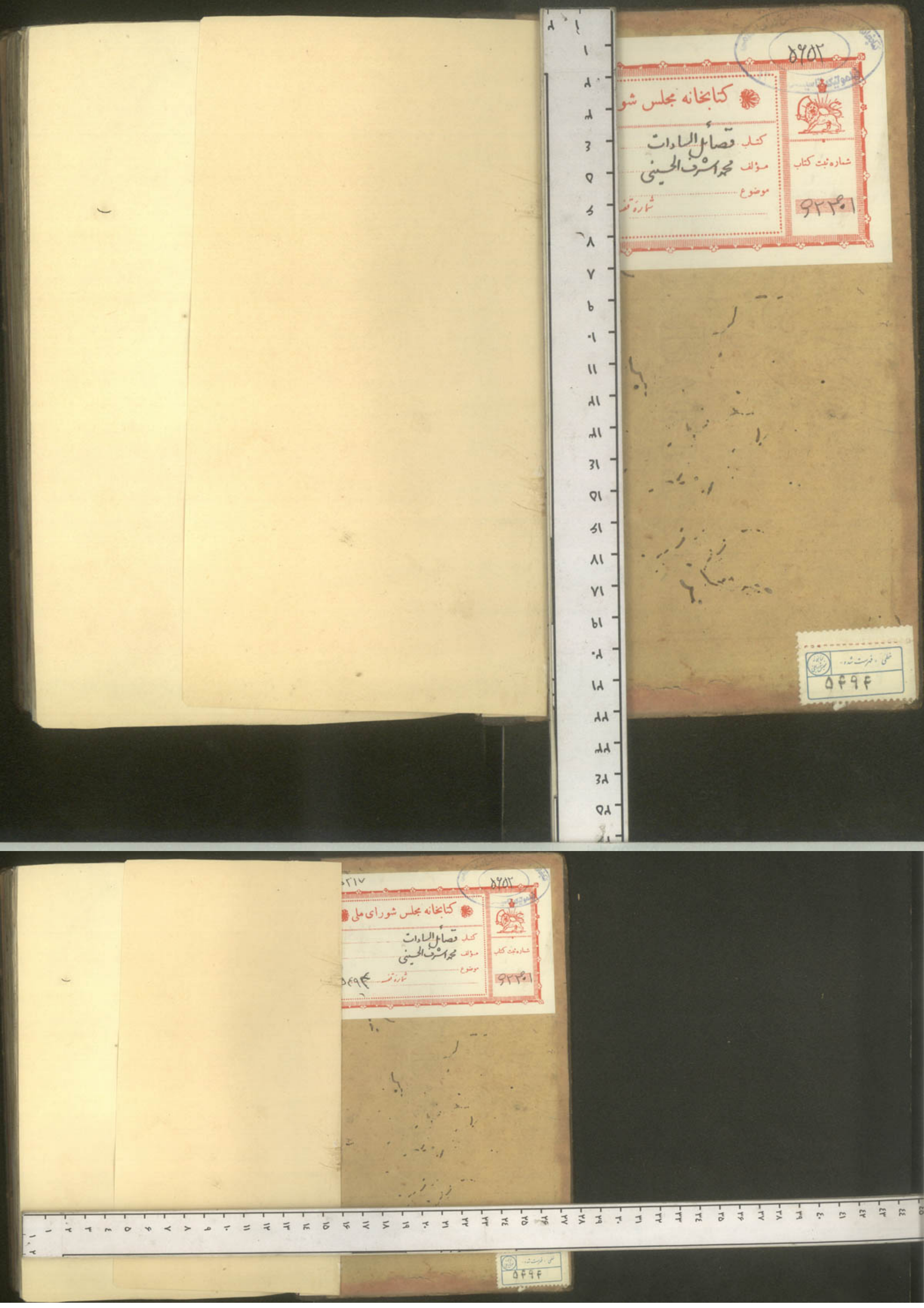
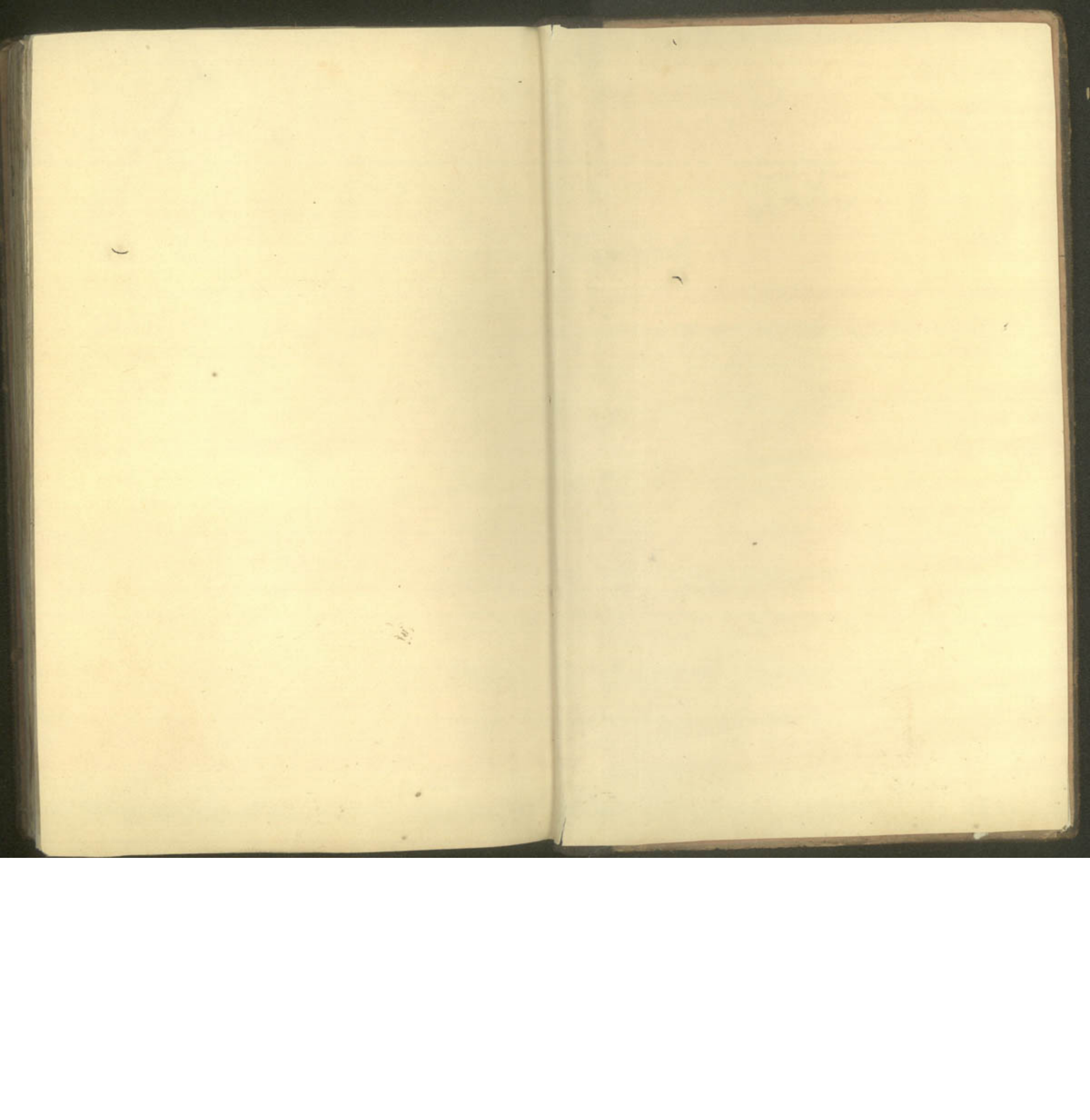
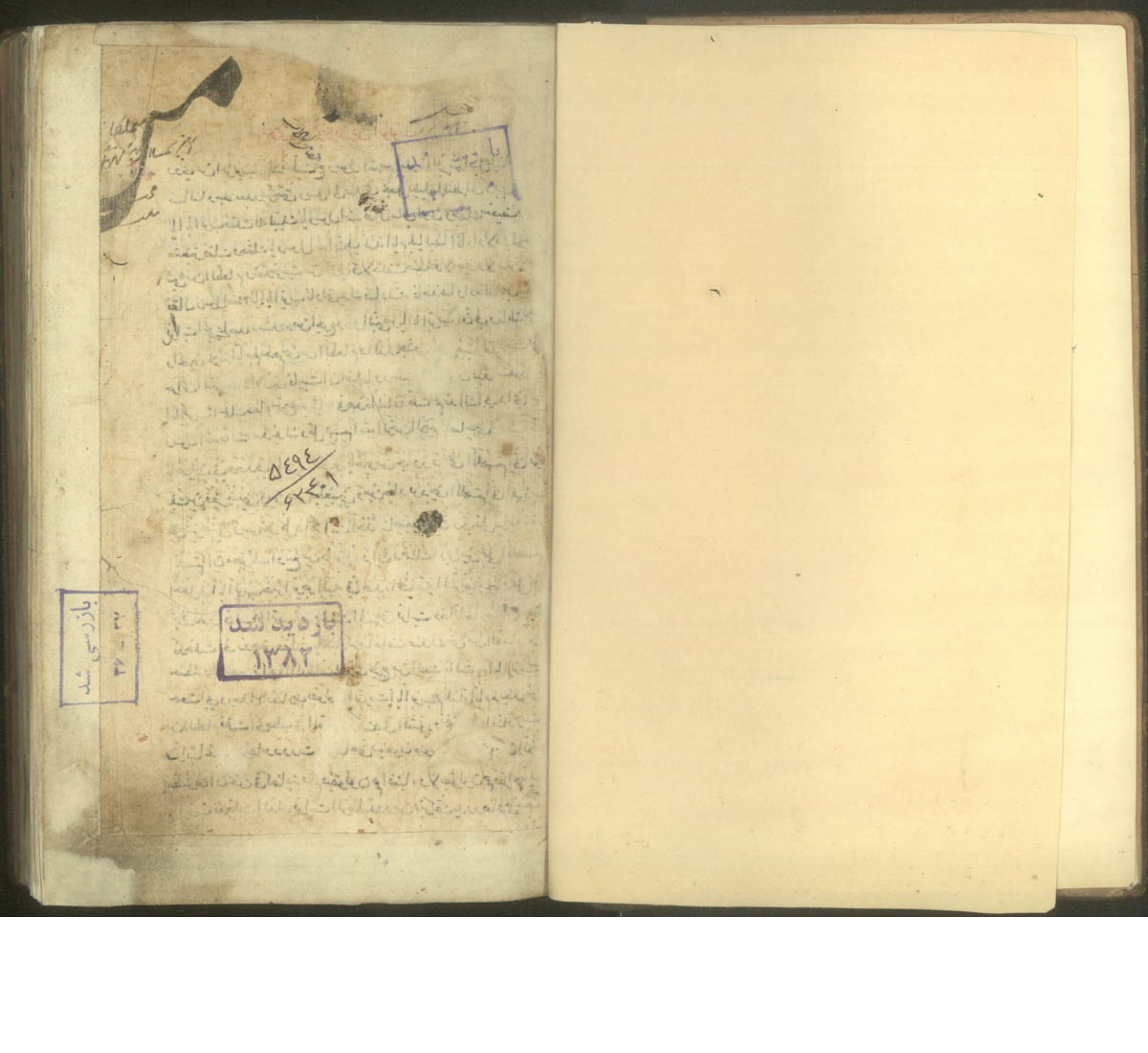

۵۶۵۲
کتابخانه مجلس شورای ملی
کتاب فضائل السادات
مؤلف محمد اشرف الحسینی
موضوع
شماره ثبت کتاب
۶۲۳۰۱
خطی - فهرست شده
۵۴۹۴

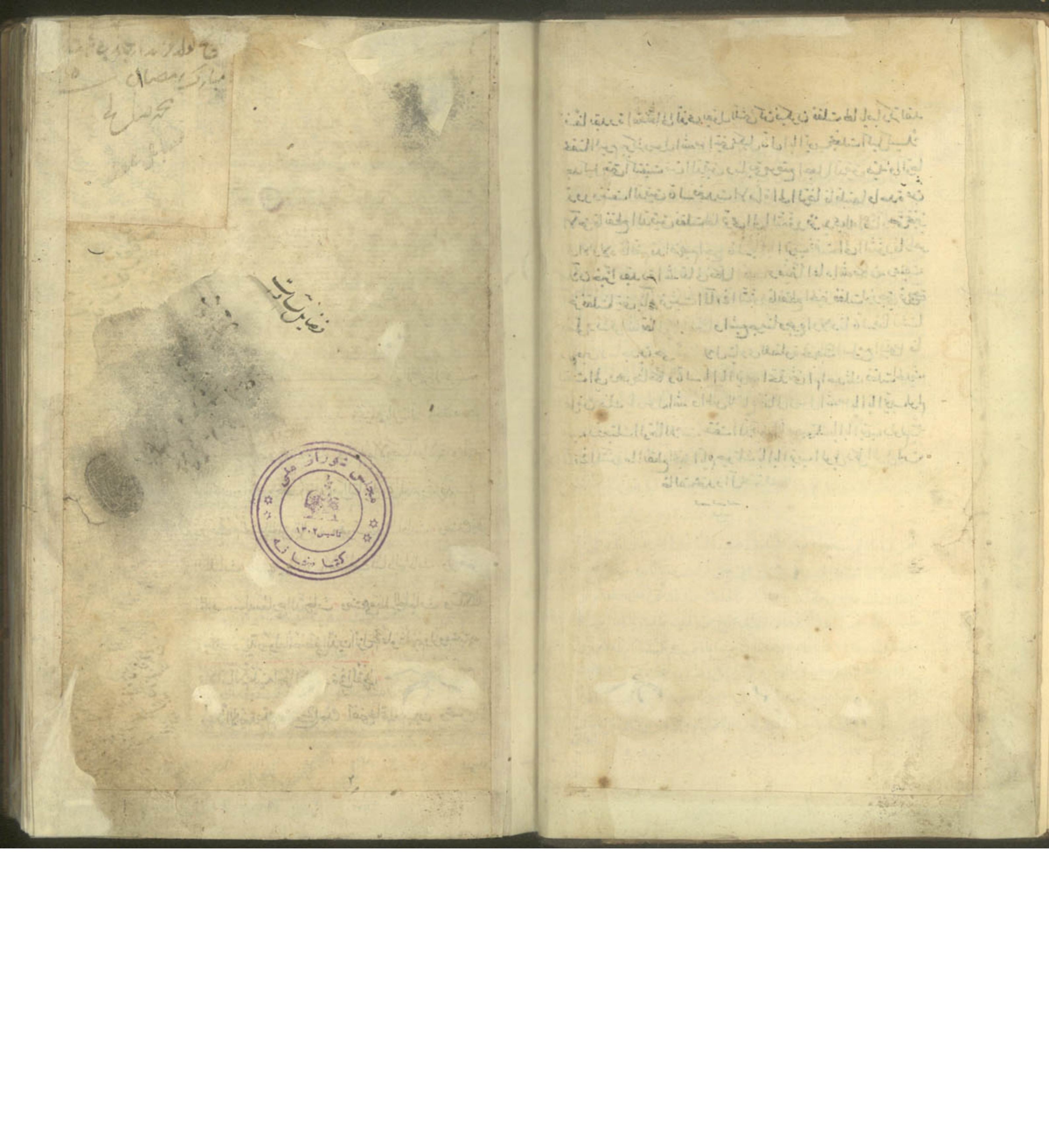

هو

هذه قصة طريقة عن ابو ايوب

روي عن ابو ايوب قال صليت مع رسول الله صم صلوة الفجر ثم اقبل علينا بوجهه
فسألنا رجلا بعد رجل حتى وصل الى عندي فجعل يطيل النظر الى وجهي وقال
يا ابا ايوب فقلت له لبيك يا رسول الله فقال مالي ارى وجهك ضعيف ولونك
متغير فقلت وحقك يا رسول الله ان لي ثلثة ايام بلياليها انا واولادي لم نطعم
شيء من الطعام ولقد خرجت من منزلي وما خلفت حنطة ولا شعير ولا كثير ولا قليل
فقال رسول الله صم يا ابا ايوب ناولني يدك فناولته فاخذها وادخلها بين ثيابه
فرايت الحجر على صدره مشدود من الجوع وقال النبي صم يا ابا ايوب ان لي وفاطمة والحسن
والحسين ثلثة ايام لم نطعم شيء من الطعام والذي بعثني بالحق نبيا لقد عرضت علي
خزائن السموات والارض فابيت ان اقبلها ورضيت ان اكون عبدا شكورا ثم
يا ابا ايوب اعلمك دعاء علمني جبرئيل ع في هذه الساعة قلت نعم فداك ابي وامي يا
رسول الله قال مد يدك وقل بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ يا صاحبي في شدتي
يا مؤنسي في وحدتي يا دائم الخير يا خير من تجاوز وعفى اللهم اني اعوذ
بك من فقر ينسيني ومن غنى يطغيني ومن جار يؤذيني اللهم اني اعوذ بك
من شر نفسي ومن شر كل دابة انت آخذ بناصيتها ان ربي على صراط مستقيم
اللهم ان مغفرتك اوسع من ذنوبي وان رحمتك ارجى من عملي اللهم
اجعل في ابا ايوب خيرا يرجو اليه في هذه الساعة الشريفة انك على كل
شيء قدير قال ابا ايوب ثم اقبلت الى بيتي فرايت دخانا خارجا من البيت
فدخلت الى زوجتي فقلت يا مباركة ما خلفت عندك شيء من الطعام لا
حنطة ولا شعير فما هذا الدخان الذي يخرج من البيت قالت يا ابا ايوب اني
سمعت ابي دوحة الانصاري يقولون ان بيت ابا ايوب لهم ثلثة ايام لم يطعموا شيء
من الطعام فقمت الحطب في الدار وتركته في التنور ونفخت في النار وجعلت
ترابا تحت الرحا ودورت الرحا حتى يسمعون صوت الرحا ويرون الدخان
فيظنون ان نحن في كفاية منهم فيقولون هم اغنياء ولا يقولون هم فقراء قال
ابا ايوب فدخلت الدار فرايت الرحا تدور من غير كف يديرها وهي تسف الدقيق

نعما بقدرة الله تعالى الذي يقول للشيء كن فيكون فقلت لها يا مباركة لقد
فرحنا اليوم ببركة رسول الله صم ايتيني بكيل قال ابا ايوب فجعلت اكيل كيلة
بعد كيل حتى اكتفيت من الدقيق وما بقي موضع اجعل الدقيق فيه والرحا
تدور وتسف الدقيق قال فعمدت الامراة الى الرحا فاقلبتها واحدة عن
الاخرى فانقطع الدقيق فقلت لها قومي الى التنور فوقدي له نارا حتى تخبز
الى الاولاد فانهم قد اضرهم الجوع قال يا ابا ايوب فقمت الى التنور فاذا هو
ملآن خبزا بقدرة الله تعالى فكلما اقلعنا رغيفا اعاد الله مكانه رغيف
آخر فقلت ائتيني بماء فرششت الماء في التنور فانقطع الخبز فقلت لزوجتي قومي حتى
نصلي ونشكر الله تعالى كما اطعمنا واشبع جوعنا وجوع اولادنا قال فما زلنا
راكعين وساجدين حتى سمعنا بلال ينادي للصلوة فخرجت اصلي مع النبي صم فا
لتفت الي وهو ضاحكا وقال يا ابا ايوب اتحدثني ام احدثك فقلت الحديث
احلى منك يا رسول الله واطيب للسماع فقال رسول الله صم يا ابا ايوب لو لم
تقلب زوجتك الرحا للآن تسف الدقيق ايام حيوتك يا ابا ايوب ولو لم ترش
الماء في التنور ما انقطع الخبز ايام حيوتك يا ابا ايوب الويل ثم كل الويل لمن
خالف محمد وآل محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذی خص محمدا و آله بالكرامة وحباهم بالرسالة وخصصهم بالوسيلة وجعلهم ورثة الانبياء وختم بهم الاوصياء والائمة وعلمهم علم ما كان وما بقی وجعل افئدة من الناس تهوی اليهم وشرفهم به واوجب لهم الحق علی الخلق بقرابته وهو سيد السادات وعنده نيل الطلبات الذی جعل سادات الانساب انساب السادات ولزوم مودة اقارب رسوله معارج الدرجات ومنتهی مطلب الحاجات وسلكنا فی سلك ذرية رسوله المصطفی الذين انزل فی علو شانهم ولزوم محبتهم قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة فی القربی حمدا لا يحد وشكرا لا يعد لمن تعالی جده اعنی خاتم النبيين وشمس سماء

المرسلين

المرسلين وعيبة علم رب العالمين احمد اجداد عترته واشرف آباء ذريته المصاب فی اولاده المظلومين عن مراتبهم كال الاطاب المثاب فی ثارهم علی مراتب الثواب ثوابا يرغم خد اعدائهم النصاب الذين يظاهرون فی عداوتهم عبدة الانصاب صلی الله عليه وآله الطيبين الطاهرين سيما علی افضل الوصيين ونفس خير المرسلين كلام الله الناطق وباب حطة الله الصادق المولود فی بيت الله المعظمة والد العترة الطاهرة المطهرة امير المؤمنين علی بن ابی طالب صلوات الله وسلامه عليهم اجمعين للسيد الناداد المتخلص باشراق

در كعبه قل تعالوا از مام كه زاده آن بازوی باب حط خيبر كه كشاده بر نام لا يؤدی الا که نشست بر دوش شرف پای كرامی كه نهاد

وله

كالدر ولدت يا امام الشرف فی الكعبة واتخذتها كالصدف فاستقبلت الوجوه شطر الكعبة والكعبة وجهها تجاه النجف ولعنة الله علی اعدائهم المنافقين الی يوم الدين

وله

بر سيد كائنات بی حد صلوات بر زوج بتول نفس احمد صلوات بر هر سه خليفه بناحق نفرين بر هر دو نبيره محمد صلوات

اما بعد

چون فاضل دولتا بادی از علماء اهل ... ديار هند رحمهما الله تعالی بتسويد رساله مناقب دودمان ذريه نبوی صلی الله عليه وآله سواد اعظم مشاعر اقليم جهان آباد عالم خيال وكشمير

اندیشه را دولتا باد مدینه توفیق یافته محبت اهل بیت نبوت را سفینه
نجات غریق بحر عصیان و سالک این مسلک را ختم و سلیم از آفات و خذلان
دانسته رساله در مناقب ذریه رسالت پناه نبوی صلی الله علیه و آله تالیف
و لزوم محبت ایشان را موافق منطوق آیه و نص حدیث اکبر عبادات
شمرده مترقب آن بود که بوسیله مودت سادات شاداب از کوثر جنان
چنان شود که بوصال شاهد مقصود طوبی لمن وصل الیه رسیده بزیر
نخل خوش ثمر وصل هم بر خورند غافل از ینمعنی که مرتبه عظمای اخروی
با اعتقاد خلافت ملاعین ثلث میسر نیست **بیت** این ندانسته که قدر
همه یکسان نبود • زاغ را مرتبه مرغ خوش الحان نبود • و علماء شیعه رضوان
الله تعالی علیهم از غایت ظهور اینمعنی فی تا بکی اکرام ذریه رسالت را
بدست غیب خیال داده بتیر آنه تالیف فارسی بنحوی که متعطشان
کوثر محبت اهل بیت عموما از این جوی • ان فی الجنة نهرا من لبن •
لعلی و حسین و حسن • مترو و سیراب شوند نموده بودند بنا
علی ذلک بخاطر این کمترین ابن عبد الحبیب محمد اشرف الحسینی رسید
که هر چند استقصای طرق طریقین تماما در بیان ایمه اب بلکه عشری
از اعشار آن میسر نیست اما زیاده از رساله فاضل قوم مستند بآیات

واحادیث

در بیان خصوص آل و اقربای نبی صلی الله علیه و آله چون تشخیص و تحقیق
مطلق آل و اولاد و ذریه و عترت بنحو مسطور مذکور شد باید موافق آیه و حدیث
معلوم شود که خصوص آل و اقربای نبی صلی الله علیه و آله هر گاه مذکور شود چه
جماعت منظور است قال الله تعالی فی سورة الانفال وَاعْلَمُوا اَنَّمَا غَنِمْتُم مِن شَیْءٍ
فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِی الْقُرْبٰی وَالْیَتَامٰی وَالْمَسَاکِینِ وَابْنِ
السَّبِیلِ اِنْ کُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰی عَبْدِنَا یَوْمَ الْفُرْقَانِ یَوْمَ الْتَقَی
الْجَمْعَانِ وَاللّٰهُ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ یعنی بدانید ای مومنان که آنچه غنیمت کرفتید
از کافران بقهر از هر چه اسم شیء بران اطلاق توان کرد پس بدرستی که مر خدا
راست پنج یک آن و مر رسول خدا را صلی الله علیه و آله و مر خویشان رسول را
صلی الله علیه و آله که بنی هاشمند و بنی عبد المطلب و یتیمان ایشان و
درویشان محتاج ایشان و مسافران ایشان که زادی نداشته باشند
که بوطن خود باز کردند هر چند که در وطن خود متمول باشند پس خویشان
رسول صلی الله علیه و آله در ینمقام بنی هاشم و بنی عبد المطلبند موافق این
تفسیر که از تفاسیر معتبره قلمی شده و مشهور میان امامیه آنست که در حیات
حضرت رسول صلی الله علیه و آله خمس بر شش قسمت منقسم میکردید سه
قسم خاصه آنحضرت بود و بعد از آن حضرت خاصه امامی که قائم مقام

اوباشد تا بحضرت صاحب الزمان صلوات الله علیه و سه قسم دیگر برای
ایتام و مساکین و ابن سبیل بنی هاشم مقرر بوده و این حکم مستمر است همیشه
و بعد از آن میفرماید که خمس را بمستحقان آن رسانید اگر هستید شما
از روی تحقیق ایمان آورنده بخدا و بآنچه فرو فرستاده ایم از آیات قرآنی
و نزول ملئکه و غیر آن بر بنده ما که محمد است صلی الله علیه و آله در روز بد
و جدا شدن حق از باطل و آن روزی بود که بهم رسیدند دو گروه مسلمانان
و کافران و آن روز جمعه هفدهم شهر رمضان المبارک در سنه ثانیه از
هجرت بود و از حضرت میزان الله الفارق و مصابیحه الناطق جعفر بن محمد
الصادق علیه السلم مرویست که نزول آیه خمس در نوزدهم شهر رمضان المبارک
واقع شد و باز میفرماید که خدای تعالی بر همه چیز تواناست که مردم اندک را بر
لشکر بسیار غالب میسازد و از حضرت ابی عبد الله علیه السلم منقولست که چون حق
تعالی حرام کردانید بر ما صدقه را یعنی زکوة مفروضه را خمس را برای ما مقرر
فرمود پس صدقه بر ما حرام است و خمس بر ما حلال و در احادیث وارد شده
که خدای تعالی خود را شریک کردانید با پیغمبر صلی الله علیه و آله و اهل
بیت در خمس بجهت آنکه مردم متنبه شوند که خمس بهتر زیادت و تشیع
نکنند مستحقین خمس و مذلت ایشان ننمایند که اوساخ ناس بجهت ایشان

اشرف ارفع اعلی که در حفظ بیضه اسلام قامت قابلیتش بتشریف نیابت مولینا
القائم بامر الله و سیدنا المنتظر لدین الله صاحب الامر و امام العصر خصه الله تعالی
بصلوات منه علیه و حفه ببرکات متنازلة منه الیه عجل الله فرجه و سهل الله
نصرته مفتخر و سرافراز است مفتخر و سرافرازند و حفظ دین و دنیای خود را در
ظل حمایت دولت روزافزون ابد مقرون میدانند و پروانه وار در گرد شمع
بزم مجلس همیون فرصت نثار حیات میجویند **لمؤلفه** اگر روشن شود کاشانه ام
از شمع اقبالش ٭ بکام دل زنم پروانسان پیچند دوری ٭ و در دلهای شب
داخ بتضرع و ابتهال نقد حیات خود و عالمیان را صرف مقدم او مینمایند
فها انا شرعت فیه و هو حسبی و نعم الوکیل متوکلا علی الله الجمیل و چون
در فضائل اولاد و اقربای حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله شرف تالیف
یافته بفضائل السادات موسوم گردید و این رساله مشتمل است بر یک
مقدمه و سه باب و خاتمه اما مقدمه مشتمل بر سه فصل است **فصل اول**
در بیان طریقه ثبوت نسب بدان شرفک الله تعالی بالنسب الشریف که
نسب مطلقا موافق شرع مقدس نبوی باستفاضه بنحوی که جمیع فقها رضوان
الله تعالی علیهم در کتب خود نقل نموده اند مستفاد میشود و استفاضه
مشهور شدن نسب است عند الناس که فلان از اولاد فلانست و اگر نوشته

معتمدین سلف وکتب نسب درباب نسب احدی بوده باشد هرچند بمرتبه
استفاضه که اکثر منجر بتواترست نمیرسد لیکن قرینه قویه وموجب زیادتی
قوت استفاضه مذکوره میشود فعلی هذا جمعی که از اولاد عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف که جد حضرت سید المرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه وآله
است بوده باشد وباستفاضه مذکوره باین نسبت ممتاز باشند بلا خلاف
شرافت قرابت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وآله نسبت بایشان
شرعا ثابت میشود موافق آیات شریفه واحادیث صحیحه ائمه اطهار
صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین که من بعد بفضل الله المهیمن
العزیز سمت ذکر خواهد یافت واین نعمت عظما نیست که کسی از
منسوبان عتبه علیه انا مدینة العلم وعلی بابها باشد یا لها من نعمة
لا یقدر القادرون وصفها چگونه وصف کند کسی العظمة لله **لمؤلفه**
مدینه که ریاض بهشت باد وهست نخواندم که کتاب اعلین کتاب
ویست **وله ایضا** صد شکر که نیست غیر او دوست تراه هر تو همین
بس که همین اوست تراه امروز چه غم خوری که فرداچه شود کان یار نکو
همیشه نیکوست ترا **فصل دویم** در بیان تشخص آل واولاد
وذریه وعترتست بدانکه آل در اصل اهل بوده هارا قلب بهمزه کردند

وهمزه را

همزه کردند وهمزه را باعتبار حرکت ما قبل قلب الف کردند آل شد بدلیل
انکه باهیل تصغیر میشود ودر تصغیر هر کلمه باصل خود راجع میگردد پس
معلوم شد که آل را متصرفین از مرتبه اصلی واز درجه واقعی خود اخراج نموده اند
واو الاهل بوده چنانچه در مشکل اعراب القرآن گفته ان آل محمد معناه
اهل محمد لان اصل آل اهل ثم ابدل من الهاء همزة فصار أأل ثم ابدلت الهمزة
الفا لانفتاح ما قبلها وسکونها فاذا صغر آل رد الی اصله فقیل اهیل واهل در لغة
بمعنی کانست واهل بیت کسان سرا اگویند پس آل نبی واهل بیت نبی کسان
نبی وجمعی که رجوع ونسبتی باو داشته باشند وفرقی که میان آل واهل در
استعمال میشود مثل آل نبی صلی الله علیه وآله وآل فرعون علیه اللعنة والعذاب
واهل بمطلق کسان اطلاق میشود مثل اهل سوق که در ایشان شرافت منظور
نیست واهل بیت نبوت که در ایشان شرافت منظور هست پس در استعمال
آل اخص باشد واهل اعم **اما** بیان اولاد افضل المحققین شیخ زین الدین
رحمه الله در کتاب مسالک فرموده که جماعتی از اصحاب مثل شیخ المحققین
شیخ مفید وقاضی وابن ادریس را اعتقاد آنست که لفظ اولاد شامل اولاد
اولاد وهیچ بن تا انقراض عالم هست لقوله تعالی یا بنی آدم ویا بنی اسرائیل
که شامل جمیع بنی آدم وبنی اسرائیل هست واز جهت اجماع بر تحریم حلیله وله

استعمال لغة آنست که آل در [illegible]

المحدثین د

ولد لقوله تعالی وحلائل ابنائکم الذین من اصلابکم واز جهت دخول اولاد اولاد در
قول خدای تبارک وتعالی یوصیکم الله فی اولادکم وامثال این که درین مواضع شامل
اولاد اولاد هست پس اگر حکمی نسبت باولاد واقع شود نسبت باولاد اولاد
علی المذاهب المذکوره خواهد بود مگر بقرینهٔ صریحه و ذرّیه بضم ذال در لغت
بمعنی نسل وفرزندان است بطنا بعد بطن پس بنا بر متعارف عام واصطلاح
کلام شامل جمیع اولاد خواهد بود الی انقراض العالم واگر مخالفی از روی عناد
منع نماید فایده ندارد بجهت آنکه شمول ذریه مر جمیع اولاد را ازان گذشته
لغة وعرفا اگر توجیه توان کرد مگر قرینهٔ صریحه باشد که خصوص جمعی خاص
از ذریه منظور باشد و عترت بکسر عین در کتب لغت بمعنی خویشان و
نزدیکانست چنانچه ابن اثیر در نهایه ایراد نموده وفی الحدیث خلفت
فیکم الثقلین کتاب الله وعترتی عترة الرجل اخص اقاربه وعترة النبی
علیه السلم بنو عبد المطلب وقیل اهل بیته الاقربون وهم اولاده وعلی
واولاده وقیل عترته الاقربون والابعدون منهم تا قول او که گفته است
والمعروف المشهور ان عترته اهل بیته الذین حرمت علیهم الزکوة ودر
اینمقام کلام طویل بود بقدر حاجت اکتفا شد ومن بعد نیز بیان معنی
عترت واهل وغیره بوجه اوفی مذکور میشود فصل سیم

در بیان

واحادیث وکلام معتبرین سلف در سلک تحریر میتوان کشید واز رساله مذکوره
وغیرها از مناقب اهل سنت اکتفا بقدری که مشعر بر لزوم محبت اهل بیت وذریه
رسول صلی الله علیه وآله ودال بانکه خلاف اینطریقه وعدم اعتقاد مذکور خرق
اجماع متفق علیه بین الفریقین است که فقها رضوان الله علیهم تماما در کتب خود
اورا شرعا مذموم بلکه داخل این مسلک را خارج از مذهب حق دانسته اند
میتوان نمود وبشیرازهٔ تدوین وقید تالیف درآورده واگر مهیمن لایزال این
این رساله را قابلیت مجلس مستقیمان بزم جلوس میمنت مانوس سید سلاطین
جهان مظهر آثار رحمة الله الملک المنان خاقان کشورستان باسط بساط
امن وامان نواب سپهر رکاب مالک رقاب نجم گلشن ولایت واقبال
ثمر دوحه نبوت واجلال خلف انبیای مرسلین خلیفه ذریهٔ طیبین وطاهرین
تایید حجة الله القائم المنتظر مروج طریق حق مذهب اثنی عشر رافع اعلام سلطنت
وحشمت وشاهی ناصب رایات ظفر آیات الطاف الهی مظهر جنود غیبی
مظهر آثار لاریبی مصداق آیه ذریة بعضها من بعض صاحب رایت انا
جعلناک خلیفة فی الارض عصارهٔ دودمان اصطفا خلاصهٔ خاندان
اعتلا گوهر دریای سلطنت وکامکاری اختر تابان معدلت ونامداری
قبلهٔ سلاطین عدالت آیین اعظم خواقین صاحب تمکین ظل الله فی العالمین

المؤید بتائیدات الملک العزیز المنّان السلطان بن السلطان والخاقان
بن الخاقان سلطان شاه سلیمان الحسینی الموسوی الصفوی لمؤلفه آن
شهنشاهی که بکوهر شود دامان بحر ابر جود تو بر کمر هر که که دامان میزند
خلد الله ظلال اجلاله علی مفارق الانام و داوم دوام دولته الی قیام الساعة
و ساعة القیام که در شرافت این نسبت بدیگران آفتاب و سایه
و روشنست که سایه بخاک افتاده از طرف کبری آفتاب عالمتاب وجود
ظلی اعتباری دارد روزی نماید و باین شرافت در میان کتب سلف ممتاز
شود یقینکه از نشاط در رباط جلد نمیکنجد و باعث افتخار و علو شان
سادات علوی و موجب رفع درجات اخروی موافق حدیث شریف
حضرت رسالت‌پناه نبوی صلی الله علیه و آله حقت شفاعتی لمن اعان
ذریتی بیده و لسانه و ماله میکردد بیت چو شمشیری که سوزن میزبانا
ناتوانا نرا توان از خاک ره برداشت با ایمای ابروی و چون از زمان سلف
الی الآن هر قبیله برب النوع خود مفتخر و سرافراز بوده اند چنانچه قبیله قریش
بحضرت رسالت‌پناه صلی الله علیه و آله و بنی اسرائیل بیعقوب علی نبینا
و آله و علیه السلم الحال ذریه رسول بعد از حضرت محمد صلی الله علیه و آله
و ائمه اطهار صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین بذات اقدس همیون

مقرر شده بلکه دانند که خمس بهترین مالیست که خدای تعالی خود را در ان شریک
نموده و فرموده است که فان لله خمسه و شیخ الطایفه شیخ ابو جعفر طوسی رحمه الله
تعالی در کتاب تهذیب در مبحث خمس نقل نموده عن احدهما علیهما السلم فی قول الله
تعالی و اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسه و للرسول و لذی القربی و الیتامی
و المساکین و ابن السبیل قال خمس الله للامام و خمس الرسول للامام و خمس ذی
القربی لقرابة الرسول الامام و الیتامی یتامی آل الرسول و المساکین منهم
و ابناء السبیل منهم فلا یخرج منهم الی غیرهم یعنی امام محمد باقر یا امام جعفر صادق
علیهما السلم که راوی متردد بوده در اینکه قایل کدام یک از ایشان بوده فرموده اند
در تفسیر این آیه شریفه که خمس خدا از امام است و خمس رسول خدا صلی الله علیه و آله
از امام است و خمس ذی القربی از خویشان رسول خداست که امام زمان باشد
علیه السلم و سه حصه دیکر از یتامی که یتامی آل رسول صلی الله علیه و آله اند و مساکین
که مساکین از آل رسول الله صلی الله علیه و آله اند و ابناء سبیل نیز که ابناء سبیل
از آل رسولند صلی الله علیه و آله پس اخراج نمیشود این خمس از ایشان که آل
رسولند بغیر ایشان و از حدیث مذکور صریحا معلوم شد که بغیر از امام علیه السلم
سه قسم دیکر که اولاد عبد المطلب‌اند با آل رسول تعبیر فرموده اند و آل رسول
با ایشان نیز کفته میشود پس آل رسول مختص بنی هاشم است مطلقا و باز شیخ

الطائفة المحقة شیخ ابو جعفر طوسی قدس الله روحه القدوسی در تهذیب الاحکام
بعد از حدیث مذکور ایراد نموده است علی بن الحسن بن فضال عن محمد بن اسمعیل
الزعفرانی عن حماد بن عیسی عن عمر بن اذینه عن ابان بن ابی عیاش عن سلیم بن
قیس الهلالی عن امیر المؤمنین صلوات الله علیه قال سمعته یقول کلاما کثیرا
ثم قال واعطهم من ذلک کله سهم ذی القربی الذین قال الله تعالی ان کنتم
آمنتم بالله وما انزلنا علی عبدنا یوم الفرقان یوم التقی الجمعان نحن والله
عنی بذوی القربی والذین قرنهم الله بنفسه وبنبیه فقال فان لله
خمسه وللرسول ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل منا خاصة
ولم یجعل لنا فی سهم الصدقة نصیبا اکرم الله نبیه واکرمنا ان یطعمنا
اوساخ ایدی الناس یعنی سلیم بن قیس هلالی از حضرت امیر المؤمنین
و یعسوب المتقین اسد الله الغالب علی بن ابی طالب صلوات الله و
سلامه علیه نقل نموده که آنحضرت بعد از کلام کثیری فرمودند عطا کن
بایشان ازین مجموع مال غنیمت حصه ذی القربی را وایشان آنجماعتی اند
که فرموده است خدای تعالی اگر ایمان آورده اید بخدا و آنچه نازل کردیم
ما بر پیغمبر صلی الله علیه وآله روز تفرقه حق و باطل در روزی که ملاقات
کردند لشکر مسلمانان و کفار با هم ما والله خواسته شده ایم بذوی القربی

وما

وما بنی هاشم خواسته شده ایم از جماعتی که مقارن و نزدیک ساخته خدای
تعالی ایشانرا بنفس خود و بنفس نبی خود پس فرموده است خدای تعالی بدرستی
که از خداست خمس غنیمت و از رسول خداست و از خویشان رسول و یتامی
و مساکین و ابناء سبیل که از ما باشند یعنی از بنی هاشم باشند خاصه و نگردانیده
از برای ما در سهم صدقه نصیبی و حصه گرامی و دوست داشته خدای تعالی نبیش را
وگرامی داشته ما را که طعمه و خورش ما نگرداند چرکهای دستهای مردم را که آن
صدقه باشد از این حدیث وامثاله معلوم میشود که لنا واکرمنا که ائمه علیهم السلام
فرموده اند بلفظ جمع شامل بنی هاشم است وایشان را بخود نسبت داده اند
چنانچه بعضی تصریح نموده اند که در اکثر مواضع نحن ونا که ائمه فرموده اند
شامل جمیع هست و شیخ ابو جعفر طوسی رحمه الله در کتاب مذکور ایراد نموده است
که وهؤلاء الذین جعل الله لهم الخمس هم قرابة النبی صلی الله علیه وآله الذین
ذکرهم الله عز وجل قال الله تعالی وانذر عشیرتک الاقربین وهم بنو عبد المطلب
انفسهم الذکر والانثی منهم یعنی جماعتی که گردانیده خدای تعالی از برای ایشان
خمس را ایشان اقربای رسول اند صلی الله علیه وآله آنجماعتی که ذکر کرده خدای
تعالی ایشانرا درین آیه که فرموده بلفظ امر خطاب برسول صلی الله علیه وآله
که بیم فرما خویشان نزدیک خود را وایشان اولاد عبد المطلب اند انفسهم

از مذکور و مونث شیخ المجتهدین و علامة المحققین وحید عصره شیخ جمال الدین
مطهر حلی رحمة الله علیه در کتاب تذکرة الفقهاء در مقصد سادس در فصل
ثانی از مبحث خمس گفته است المراد بالیتامی والمساکین وابناء السبیل فی آیة الخمس
من اتصفت بهذه الصفات من آل الرسول صلی الله علیه وآله وهم ولد عبد المطلب
بن هاشم وهم الآن اولاد ابی طالب والعباس والحرث وابی لهب خاصة دون
غیرهم عند علمائنا لانه عوض عن الزکوة فیصرف الی من منع منها ولقول
امیر المؤمنین علیه السلم ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل منا خاصة
یعنی مراد بیتامی و مساکین و ابناء سبیل در آیه خمس کسانی اند که متصف باین
صفتها از آل رسول صلی الله علیه وآله باشند و ایشان اولاد عبد المطلب بن
هاشم اند و ایشان الحال اولاد ابی طالب و اولاد عباس و اولاد حارث و اولاد
ابی لهب اند بخصوص نه غیر ایشان نزد جمیع علمای ما که علمای شیعه اند از جهت
آنکه خمس عوض زکوة است پس صرف کرده میشود بر کسی که منع کرده شده از
ایشان زکوة و از جهت قول حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلم
که فرموده است خمس از ذی القربی که امام باشد علیه السلم و یتامی و مساکین و ابن
سبیل از ما یعنی بنی هاشم مخصوص است و بدیگری داده نمیشود و در کتاب
عمدة صحاح الاخبار تالیف یحیی بن حسن بن علی بن محمد البطریق الاسدی الحلی

قدس

قدس الله سره مسطور است ذکر الثعلبی فی تفسیر قوله تعالی ما افاء الله علی رسوله
من اهل القری فلله وللرسول ولذی القربی قرابة النبی صلی الله علیه وآله وهم
آل علی وآل العباس وآل جعفر وآل عقیل ولم یشرک بهم غیرهم یعنی ثعلبی در
بیان ذی القربی که درین آیه کریمه وارد است ما افاء الله تا آخر که ترجمه اش اینست
که آنچه باز گردانید خدای تعالی بر رسول خود از اموال اهل قریها که بی حرب گرفته
شده پس مر خدای راست و مر پیغمبر او را و مر خداوندان خویشی را گفته است که مراد
خویشان آنحضرت اند صلی الله علیه وآله و ایشان آل علی و آل عباس و آل جعفر و آل
عقیل اند و شریک گردانیده نشده است باین قوم غیر ایشان و ثقة الاسلام
ابو علی طبرسی رحمه الله تعالی برحمته در جوامع الجامع در تفسیر این آیه شریفه ایراد
نموده است ولذی القربی اهل بیت رسول الله وقرابته وهم بنو هاشم والیتامی
والمساکین وابن السبیل منهم وعن علی بن الحسین علیهما السلم قال هم قربانا ومساکیننا
وابناء سبیلنا و ازین تفسیر و حدیث قرابت جمیع بنی هاشم و اهل بیت رسول الله
صلی الله علیه وآله بودن ایشان و منسوب نمودن حضرت سید الساجدین
ایشان را بخود چنانچه فرموده قربانا ومساکیننا وابناء سبیلنا ظاهر است و در
ارشاد مفید قدس سره در باب ذکر طرف من فضائل حسین بن علی علیهما السلم
واقعست و روی باسناده آخر عن ام سلمه رضی الله عنها انها قالت خرج رسول الله

صلی الله علیه وآله من عنده ذات لیلة فغاب عنا طویلا ثم جاء وهو اشعث اغبر
ویده مضمومة فقلت له یا رسول الله ما لی اراك شعثا مغبرا فقال اسری بی
فی هذا الوقت الی موضع من العراق یقال له کربلا فاریت فیه مصرع الحسین
ابنی وجماعة من ولدی واهل بیتی تا آخر حدیث واین حدیث شریف دالست
برانکه بغیر ائمه علیهم السلم از ذریه واقارب جمعی که با حضرت امام حسین علیه السلم
درانمکان بدرجه شهادت فایض شده اند حضرت رسول الله صلی الله
علیه وآله اطلاق ولدی واهل بیتی برایشان نموده اند ومنحصر بر ائمه معصومین
علیهم السلم نیست وقاضی نور الله رحمه الله در کتاب احقاق الحق ایراد نموده است
قال المصنف رفع الله درجته الثانی من مسند احمد لما نزل وانذر عشیرتك
الاقربین جمع النبی علیه السلم من اهل بیته ثلثین فاکلوا وشربوا ثلثا تا آخر
روایت واین خبر نیز دالست بر شمول لفظ اهل بیت غیر ائمه معصومین را
صلوات الله علیهم اجمعین **تحقیق** علامه حلی رحمه الله تعالی در بحث خمس
از کتاب تذکره ایراد نموده که مستحق خمس از اولاد عبد المطلب کسیست
که منسوب باو باشد از جانب اب نه از جانب ام نزد اکثر علماء شیعه
بنا بر حدیثی که از حضرت امام موسی کاظم علیه السلم منقولست که آنحضرت
فرمود من کانت امه من بنی هاشم وابوه من سایر قریش فان الصدقة

تحل له

تحل له ولیس له من الخمس شیء لان الله تعالی یقول ادعوهم لآبائهم یعنی کسی که مادر
او از بنی هاشم و پدر او از سایر قریش باشد وهاشمی نباشد بر صدقه یعنی
زکوة حلالست مر او را و چیزی از خمس از برای او نیست از جهت آنکه آیه شریفه
ادعوهم بنحوی که مذکور شد وارد شده که مردم را بنسب پدرها بخوانید نه بنسب
امهات ودالست بر این مطلب وسید السند الفاضل الکامل اعظم المجتهدین
سید مرتضی علم الهدی رحمه الله تعالی فرموده که کسی که منسوب ببنی هاشم
از جانب ام باشد نیز مستحق خمس است از جهت قول حضرت رسول صلی الله
علیه وآله در شان حضرت امام حسن وامام حسین علیهما السلم که هذان
ولدای امامان قاما او قعدا یعنی این دو ولد من دو امامند قایم
باشند بامر امامت یا قاعد باشند از ان وبعضی قاما او قعدا را گفته اند یعنی
امامند در جمیع حالات خواه در حال ایستادن یا در حال نشستن با وجود
آنکه ایشان از جانب ام منسوب بحضرت رسول صلی الله علیه وآله بودند واین
معنی را جمعی منع نموده اند باعتبار آنکه ممکنست که خطاب حضرت رسول صلی الله
علیه وآله بایشان بلفظ ولدای مجاز باشد بنا بر حدیث حضرت امام موسی
کاظم علیه السلم که فرمودند فان الصدقة تحل له واز جهت قول
خدا تعالی ادعوهم لآبائهم چنانچه گذشت لیکن در باب آیه بخاطر میرسد

که ممکنست که امر فرموده باشد خدای تعالی درین آیه بآنکه باید مردم را بنام
پدرها بخوانند اگرچه بنسب ام مستحق خمس باشند لیکن حدیث ولیس
له من الخمس شیء که واقع شده منع این توجیه مینماید و باز علامه حلی
رحمه الله در کتاب مذکور نقل فرموده در آیه خمس که لفظ ذی القربی واقع
شده مقصود خصوص امام زمانست علیه السلام از جمیع آنکه لفظ ذی القربی
مفرد است و حمل بحقیقت باید کرد این مفرد را و امام باین حقیقت اولیست
از جمیع اقربای حضرت رسول صلی الله علیه و آله پس هیچ اولاد عبد المطلب در
خصوص لفظ ذی القربی که درین آیه واقع شده نمیتوانند مقصود بود والا
مفرد حمل بمجاز که جمع است خواهد شد بدون قرینه و سید المجتهدین
و احمد المحققین میر سید احمد جد داعی رحمة الله علیه در حواشی من لا یحضره
الفقیه در بحث خمس نقل نموده که علامه حلی رحمه الله در کتاب مختلف
نسبت داده بشیخ صدوق ابن بابویه رحمه الله که او فرموده لفظ
ذی القربی در آیه شریفه خمس نسبت بامام علیه السلام نیست بلکه جمیع
سادات نیز داخلند و از سید السند مقتدی الفضلا سید مرتضی علم
الهدی نیز چنین نقل شده تم کلامه فی الحاشیة لیکن از استفاده اکثر
احادیث و لفظ ذی القربی که مفرد ادا شده و ذوی القربی با حروف واو

وا و ادا شده که جمع باشد چنانچه ظهیر الاسلام والمسلمین محمد الراوندی در
فقه القرآن بیان نموده است مستفاد میشود که امام زمان علیه السلام در اینجا
بخصوصه منظور باشد هرچند لفظ قربی بنحوی که از قاموس اللغة و غیره من کتب
اللغة معلوم میشود مصدر است و بمعنی قرابت و خویشی آمده و مفرد و جمع درو
مساویست لیکن لفظ ذی که مفرد ادا شده مانع از افاده جمع است و از احادیث
اهل بیت صلوات الله علیهم که بیان فرموده اند که مراد درین آیه از ذی القربی
خصوص امام علیه السلام است تخصیص ثابت میشود هرچند لفظ قربی بنحوی که مذکور
شد عام است و در کریمه الا المودة فی القربی من بعد بفضل الله المهیمن سمت
ذکر خواهد یافت که موافق حدیث و لغت قربی شامل جمیع اولاد عبد المطلب است
پس از طی آن فصل فیما سبق معلوم شد که سادات از جمله اقربا و اولاد حضرت
رسول صلی الله علیه و آله اند موافق آیه و حدیث و لغت و تصریح نمودن علمای
امامیه مثل علامه و شیخ ابو جعفر طوسی رحمهما الله تعالی و مؤکد اینمعنی آنست
آنچه در بعضی از شروح کتب فقه در بحث تشهد واقع شده که مراد با آل در
صلوات بر آل نبی صلی الله علیه و آله مطلق بنی هاشم است نزد بعضی و در
منهاج [illegible] صفوة المحققین میر سید احمد جد داعی این قول را بیان نموده است
و در لفظ ذی قربی که خلاف شده در عموم و خصوص او با وجود آنکه لفظ ذی

مفرد است و برخی از علما او را مثل اسم جنس دانسته اند بتایید بعضی از احادیث
چنانچه در من لا یحضره الفقیه در مبحث خمس وارد است که و اما خمس الرسول
صلی الله علیه و آله فلاقاربه و خمس ذی القربی فهم اقرباؤه که اقرباء بعنوان
جمع مذکور شده در بیان ذی القربی و شامل جمیع کردانیده اند باز مؤید
مقصود است بنحوی که بر صاحبان بصیرت مخفی نیست **باب اول**
در بیان سند از آیه و حدیث و مؤیدات که مشعر باشد بر شرافت و فضیلت اولاد
امیر المؤمنین و یعسوب المتقین علی بن ابی طالب علیه السلام و ذریه آن سرور
و مطلق بنی هاشم و اقربای حضرت رسول صلی الله علیه و آله **سند اول**
در تفسیر علی بن ابرهیم که از تفاسیر شیعه و مؤلفش از مشایخ محمد بن یعقوب
الکلینی است در سوره فاطر در آیه کریمه ثُمَّ اَوْرَثْنَا الْکِتَابَ الَّذِینَ
اصْطَفَیْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ
بِالْخَیْرَاتِ بِاِذْنِ اللهِ ذَلِکَ هُوَ الْفَضْلُ الْکَبِیرُ جَنَّاتُ عَدْنٍ یَدْخُلُونَهَا
یُحَلَّوْنَ فِیهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِیهَا حَرِیرٌ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی اَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ اِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَکُورٌ بعبارت
عربی تفسیر این آیه نقل شده که حاصل ترجمه آن اینست که آیه مزبوره در شان
اولاد رسول صلی الله علیه و آله مطلقا نازل شده و تصریح نموده که فمنهم

ظالم لنفسه

ظالم لنفسه مراد جمعی اند از اولاد رسول صلی الله علیه و آله که انکار امامت اهل
بیت صلوات الله تعالی علیهم نموده اند و ممکن نیست که حمل شود انکار امامت بانکار
حق و مرتبه تکریم و تعظیم امامت نه انکار اصل امامت تا آنکه بدخول بهشت که آیه دلالت
بر آن تنافی زیاد نداشته باشد و منهم مقتصد جمعی اند از اولاد رسول صلی الله
علیه و آله که اقرار دارند بامامت اهل بیت علیهم السلام و منهم سابق بالخیرات
باذن الله ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین اند و تفسیر دیگر چنانچه
بعضی از مفسرین نموده اند نموده و این شرافت عظیمی است که حضرت حق سبحانه
و تعالی در آیه شریفه ذریات را تمامها داخل الذین اصطفینا کردانیده باشد
و در تفسیر ملا فتح الله کاشانی که مسمی بخلاصة المنهج است تفسیر آیه شریفه باین
عنوان مسطور است ثم اورثنا یعنی بعد از آنکه ما کتابهای متقدمه را بامم سابقه
فرستادیم بمیراث دادیم الکتاب قرآن را الذین اصطفینا بآنانکه برگزیدیم من
عبادنا از بندگان خود و عطا را میراث گفته زیرا که میراث مالی باشد که بی تعب
و طلب بدست آید همچنین عطیه قرآن بی جست و جوی مومنان بلکه بمحض
عنایت ملک منان بدیشان رسیده یا همچنانکه بیگانه را در میراث دخل نیست
دشمنان نیز از قرآن بی بهره اند یا همچنانکه سهام ورثه از میراث متفاوت است
مانند ثمن و سدس و ربع و ثلث و نصف و ثلثان تمام اینجا نیز بهرهای اهل

قرآن متفاوتست و هر کس بقدر استحقاق و اندازه استعداد خود از حقایق
قرآن بهره مند شوند و ظاهر معنی آنست که بعد از آنکه وحی کردیم بتو قرآن را
بمیراث دادیم آنرا بکسانی که بعد از تو باشند از بندگان صالح که برگزیدگان
ما اند و در اینجا اورثنا الکتاب بورثوا چنانچه در حق موسی علیه السلام
گفت بجهت تعظیم و تکریم امت مرحومه است فمنهم پس بعضی ازین بندگان
برگزیده ظالم لنفسه ستمکاراند بر نفس خود بتقصیر در عمل کردن بقرآن
ومنهم مقتصد و برخی از ایشان متوسط الحال اند و میانه رو که عمل کنند
بدان در اغلب اوقات ومنهم و جمعی دیگر از ایشان سابق بالخیرات پیشی
گیرنده اند بنیکوییها که پیوسته عمل باحکام قرآن کنند باذن الله یعنی بتوفیق
و فرمان او ذلک و این توریث و اصطفا هو الفضل الکبیر اوست بخشایش
بزرگ جنات عدن یعنی فضل بزرگ بوستانهای با اقامت و دائمی
یدخلونها که در آیند مقتصد و سابق بخیرات در ان یحلون فیها پیرایه
بسته شوند در ان من اساور از دستوانهای که باشد من ذهب از طلای
خالص و لؤلؤا و آراسته شوند بمروارید صافی در صحیح المعانی آورده
که دستوانه زر و مروارید حلیه ملوک عرب بود چنانچه تاج بپادشاهان
عجم از ین جهت تخصیص بدیشان شده ولباسهم فیها و پوشش این گروه در ان

جان حریر دیبا باشد نه چون دیبای دنیا یعنی رشته و بافته کسی نباشد وقالوا
و گویند این گروه در وقتی که از حفره دوزخ برهند و بروضه بهشت رسند
الحمد لله ستایش و سپاس مر خدایراست الذی اذهب عنا الحزن آنخدای که برد
از ما اندوه دوزخ را یا خوفی که در درکات داشتیم بقبول آن مندفع کرد
و با جمیع احزان دنیا را از ما زایل کرد ان ربنا بدرستی که آفریدگار ما لغفور
آینه آمرزنده است گناه کاران را شکور جزا دهنده سپاس داران و فرمان برداران
پس از آیه شریفه صریحا مغفرت جمیع ذریه رسول الله صلی الله علیه و آله حتی ظالم
بنفس مستفاد میشود لمؤلفه از روی تو جز کشاده رویی ناید ٭ و ز خلق تو
غیر نیک خویی ناید ٭ کشتم نکنه دلیر کی رحمت تو ٭ دانم بیقین که جز نکویی ناید ٭
و بقیه عبارت تفسیر اینست در عدة الداعی آورده که خدا شکورست باین معنی
که طاعت یسیر را می پذیرد و ثواب کثیر بر ان عطا مینماید و اعطای نعمت جزیل
میکند و بشکر یسیر راضی میشود از حضرت امام جعفر صادق و امام محمد باقر
صلوات الله علیهما مرویست که این آیه مخصوص بماست و حق تعالی باین آیه ما را
خواسته نه غیر ما را و سفیان ثوری نیز از سدی روایت کرده که گفت عبد خیر
مرا خبر داد که حضرت امیر المؤمنین و یعسوب الوصیین و امام الموحدین علی بن
ابی طالب علیه السلام فرمود که من از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله در تفسیر این

آیه چنین شنیدم که آنحضرت صلی الله علیه وآله فرمود که ای علی مراد از الذین
اصطفینا من عبادنا ذریه تواند و چون روز قیامت شود ذریه تو سر از
قبور بردارند ایشان سه طایفه باشند یکی آنکه با توبه از دنیا بیرون رفته
باشند و طایفه دویم آنکه سیئات و حسنات ایشان مساوی باشد و طایفه
سیم آنانند که حسنات ایشان راجح باشد بر سیئات ایشان و از ابو حمزه
ثمالی روایتست که فرمود که من در مجلس شریف حضرت امام زین العابدین علیه السلام
بودم که دو مرد از اهل عراق نزد آن سرور دین آمدند و گفتند یا ابن رسول
الله ما را خبر ده از تفسیر این آیه حضرت امام زین العابدین علیه السلام
فرمود ای اهل عراق آیا شما را اینکه این آیه در شان امت محمد صلی الله علیه وآله
نازل شده پس بر شما لازم باشد که همه امت در جنت باشند چون من از آن
پیشوای دین این سخن شنیدم گفتم یا ابن رسول الله پس این آیه در حق چه کسان
نازل شده آنحضرت فرمودند نزلت والله فینا اهل البیت نزلت والله
فینا اهل البیت نزلت والله فینا اهل البیت یعنی سه بار تکرار فرمود که
بخدا سوگند که این آیه در حق ما اهل البیت نازل شده پس پرسیدم که یا ابن
رسول الله از ذریه علی بن ابی طالب آنکه ظالم نفس خود است چه کس است فرمود
کسیست که سیئه و حسنه او یکسان باشد و هیچ یک بر دیگری غالب باشد پس

پرسیدم

پرسیدم که یا ابن رسول الله مراد از مقتصد ایشان چه کس است فرمود کسانی که در منازل
خود بعبادت ملک علام مشغول باشند و بغیر خانهای خود تلاوت کتاب الله اوقات
خود صرف کنند تا روزی که مرگ بایشان در رسد آنگاه گفتم یا ابن رسول الله مراد از
سابق بالخیرات چه کسانند فرمود ایشان آنانند که فی سبیل الله جهاد کنند و مردم را
براه راست دعوت نمایند چون امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و دو پسر او که اهل
عصمتند و بروایت دیگر از امام جعفر صادق علیه السلام مرویست که این آیه در حق اولاد
علی بن ابی طالب علیه السلام نازل شده سابق ائمه اند و مقتصد صلحای ایشان که مریبه امامت
ندارند و ظالم گناهکاران ایشان اند و از حضرت امام معصوم الشهید المسموم
ابی الحسن الرضا علیه السلام در مجلس مامون در مرو از این آیه پرسیدند که عامت با خاص
فرمود که خاص در عترت پیغمبر صلی الله علیه وآله و بعد از آن فرمود که عیناً اند که
وارث بحسب ظاهر اهل اصطفا است چنانچه در آیه کریمه ولقد ارسلنا نوحاً
وابرهیم وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب فمنهم مهتد وکثیر منهم
فاسقون که نبوت و کتاب در مهتدیان ایشانست نه فاسقان و اسامة بن زید
روایت کند که از رسول خدا صلی الله علیه وآله از این آیه سوال کردند آنحضرت
فرمود که سابقنا سابق ومقتصدنا ناج وظالمنا مغفور و اصحاب ما بعد
از تخصیص این آیه در حق اهل بیت بسبب این روایات مذکوره استدلال کرده اند

و امامت ائمه هدی تم کلام التفسیر **تنبیه** بدانکه در تفسیر مذکور
هفت حدیث مذکور شد که آیه شریفه در شان اولاد حضرت علی بن ابی طالب
علیه السلم نازل شده و مخصوص ایشانست و ایشان موصوفند بصفت اصطفا
و از حدیث حضرت سید الساجدین و قدوة العارفین امام زین العابدین
علیه السلم که فرمود نزلت والله فینا اهل البیت و سه مرتبه قسم بذات الله
یاد نمود که در شان ما اهل بیت نازل شده و سائل سؤال نمود که ظالم نفس خود
از اولاد علی بن ابی طالب علیه السلم چه کسانند حضرت امام زین العابدین
علیه السلم جواب فرمود چنانچه مذکور شد معلوم و مستفاد میشود که درین
از جمله اهل بیت نبوت باشند و الا والله فینا اهل البیت سه مرتبه
مؤکد بقسم والله فرمودن و بیان ظالم بر نفس خود و مقتصد و سابق
بخیرات را نمودن که سمت نیکی یافت کردن مناسب نخواهد بود با وجود
آنکه موافق من حلف بالله کاذبا فقد کفر هیچ احدی از مؤمنین قسم
کاذب بذات الله نمیخورد پس چون بلسان مطهر ائمه معصومین جاری شود
و از حدیث حضرت امام همام علی بن موسی الرضا علیه السلم که در مجلس مامون
مذکور شد معلوم میشود که داخل عترت باشند ذریه رسول صلی الله علیه و آله
والا ایراد و لقد ارسلنا نوحا الی آخره در تتمه تمام و موافق نخواهد بود

بجهت

بجهت آنکه بنحوی که از تفسیر خلاصة المنهج مبین و بیان عبارت حدیث
مسطور شد که آیه شریفه خاص در عترت پیغمبر صلی الله علیه و آله است
و بجهت ظاهر اهل اصطفا مسطور است چنانچه در کریمه و لقد ارسلنا نوحا
وابرهیم وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب فمنهم مهتد وکثیر منهم
فاسقون که نبوت و کتاب در میان ذریه نوح وابرهیم مخصوص مهتدیانست
نه فاسقین و در آیه اصطفینا نیز ایرات کتاب در میان جمعی که بصفت اصطفا
موصوفند مخصوص مهتدیان ایشان که ائمه معصومین باشند صلوات الله
تعالی علیهم اجمعین خواهد بود نه سایر ناس معلوم میگردد که ظالم بر نفس و
مقتصد و سابق بخیرات مجموع بصفت اصطفا موصوفند و داخل عترتند
و الا مختص بعترت مذکوره بجهت مرقوم نخواهد بود و آنچه مستفاد میگردد از
بقیه مکالمه حضرت امام رضا علیه السلم با مامون در تفسیر این آیه که باین
عبارت فرموده اند و لکن اقول اراد الله عز و جل بذلک العترة الطاهرة
فقال المامون و کیف عنی العترة من دون الامة فقال الرضا علیه السلم
انه اذا اراد الامة لکانت باجمعها فی الجنة لقوله تعالی فمنهم ظالم لنفسه
ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات باذن الله ذلک هو الفضل
الکبیر ثم جمعهم کلهم فی الجنة فقال جنات عدن یدخلونها یحلون فیها

من اساء و من ذهب اه فصار ت الوراثة للعترة الطاهرة لا لغيرهم
چنانچه سن بعد تمام حدیث با ترجمه اش مذکور میشود انشاء الله تعالی
موئید مقصودات و احادیث اهل بیت عصمت باید باهم موافقت داشته
باشند و سابق بین از کلام سید الساجدین حضرت امام زین العابدین
علیه السلم که فرموده و الله نزلت فینا اهل البیت و اهل بیت را بر
سه فرقه ظالم بر نفس و مقتصد و سابق بخیرات مؤکد بقسم تفسیر فرمودند
و از سایر احادیث که درین فصل مذکور شد و من بعد میشود معلوم
میگردد مختص بودن آیه شریفه بذریه رسول صلی الله علیه و آله
بر اهل بیت و عترت بنا بر موافقت احادیث درینمقام باید ذریه
رسول صلی الله علیه و آله باشد و حاصل معنی آن چنین میشود که بمیراث
دادیم کتاب را در میان جمعی که بصفت اصطفا موصوفند و از جمله عترت
و ذریه اند بخصوص عترت طاهره دون غیرهم و نیز غرابتی ندارد که جمیع
ذریه علی بن ابی طالب علیه السلم داخل عترت رسول صلی الله علیه و آله
باشند بجهت آنکه عترت بکسر عین در لغت بمعنی خویشان و نزدیکان
آمده است چنانچه در مقدمه مذکور شد و موید این معنیست آنچه
عروة الاسلام الشیخ الفقیه ابو جعفر بن بابویه قمی رضوان الله تعالی علیه

در مجلس تاسع عشر یوم الجمعه ثانی و عشرین از شهر رمضان المبارک سنه سبع
وستین و ثلثمائه در امالی که از جمله کتب معتبره اوست بیان احوال اطفال
پسران مسلم عقیل را بروایت معنعن از بید بزرگوار خود باین عنوان نقل
نموده که چون مدت حبس پسران مسلم عقیل بعد از شهادت حضرت امام
حسین علیه السلم متمادی شد و بیکی از کشیکبانان زندان بازگفتند نحن من عترة
نبیک محمد صلی الله علیه و آله و نحن من ولد مسلم بن عقیل بن ابی طالب بیدک
اساری و بعد از استماع اینمعنی زندانبان خود را بپای ایشان انداخته معذرت
خواست و مرخص نمود ایشان را و گفت مخفی باشید در روز و شب قطع طریق
نمائید تا آنکه خدای تعالی شما را فرج بدهد ایشان قطع مسافت مینمودند تا آنکه
بعجوزه رسیدند و چون قریب بلیل بود سؤال نمودند از آن عجوزه که در این
سواد لیل ما را بجای غیبی بیر امشب ما را در خانه خود ضیافت کن تا آنکه صبح باز
بقطع طریق مشغول شویم و گفتند با وکه نحن من عترة نبیک محمد صلی الله علیه
و آله هربنا من سجن عبید الله بن زیاد من القتل عجوزه بایشان گفت که داماد
دارم فاسق میترسم که از احوال شما مطلع شده شما را شهید نماید آخر الامر
ایشان بخانه عجوزه ماندند چون داماد ملعون آن عجوزه مطلع شد
و ایشان را اسیر نمود گفتند با و نحن من عترة نبیک محمد صلی الله علیه و آله

چون صبح شد آن خارجی غلام سیاه خود را مامور بقتل ایشان نمود وچون
آن غلام اراده قتل ایشان کرد بدستور گفتند باو نحن من عترة نبیک
محمد صلی الله علیه وآله وآن غلام بعد از استماع این نسبت از قتل ایشان
امتناع نمود ثانیا آن ملعون بپسر خود شان امر نمود که ایشانرا شهید نماید
بپسر او نیز گفتند که نحن من عترة نبیک محمد صلی الله علیه وآله پس بعد
از استماع اینمعنی امتناع از قتل ایشان نمود آخر آن لعین سنگ دل خود
متوجه قتل آن دو مظلوم هاشمی شده نسبت بپیغمبر صلی الله علیه وآله
منظور نداشت وایشانرا شهید کرد وعاجلا در دنیا بغضب ابن زیاد
گرفتار شده بامر او بقتل رسید وآجلا بعذاب ابدی گرفتار گردید پس با
وجود این روایت مکرر ایشان خود را عترت رسول گفتند باعتبار قرابت
واز این مستفاد میشود که اصطلاح عرف ولغت بوده که عترت بمطلق خویشان
قریب اطلاق نمایند ومن بعد نیز احادیث از حضرت رسول صلی الله
علیه وآله واهل البیت علیهم السلام مذکور میشود که دالست بر این معنی
وابن بابویه رحمه الله در کتاب اکمال الدین واتمام النعمة تحقیق معنی
عترت نموده وبعد از طی مراتب سخن درینمقام ایراد کلامی نموده که
ملخص ترجمه آن اینست که اگر سؤال کنند طایفه اهل سنت ومخالفین

لعنهم الله

لعنهم الله از قول نبی صلی الله علیه وآله که فرموده من واگذارنده ام در میان شما
چیزی را که اگر متمسک شوید شما بآن گمراه نمیشوید بعد از من وآن کتاب خدای
تعالی وعترت منند آگاه باشید وبدانید که این دو امر از هم جدا نمیشوند تا آنکه
وارد شوند بر من در کنار حوض پس چه امر مانعست شمارا که ابوبکر از عترت باشد
کل بنی امیه از عترت باشند یا آنکه سؤال نمایند که اگر عترت منحصر باولاد حضرت
امام حسن وامام حسین علیهما السلام باشد لازم میاید که حضرت یعسوب المتقین
امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام داخل عترت نباشد پس در جواب
این سؤال بگو که مانع این امر چیزیست که در لغت وارد شده ودالست بر آن
قول حضرت رسول صلی الله علیه وآله اما دلالت قول آنحضرت صلی الله علیه وآله
بر اینست که فرموده عترت من اهل بیت منند واهل بیت را در کتاب مسطور
سوای لغت واصطلاح بجمعی تفسیر نموده که صاحب آن اهل خانه متکفل احوال
او شود از اقارب نزدیک مثل اولاد او واولاد جد قریب او واهل رسول را
صلی الله علیه وآله درینمقام ببنی هاشم تفسیر نموده نه سایر بطون پدر ابابکر
وبنی امیه لعنهم الله چون از اولاد جد ابعد ند ازینمعنی بیرون میروند
وجمیع معانی لغوی عترت را نقل نموده وگفته است باین عبارت که قال محمد بن
علی بن الحسین مصنف هذا الکتاب والعترة علی بن ابی طالب وذریته من فاطمة

وسلالة النبي الذين نص الله تبارك وتعالى عليهم بالامامة على لسان نبيه
صلى الله عليه وآله وهم اثنى عشر اولهم علي بن ابي طالب وآخرهم القائم
المهدي صلوات الله عليهم على جميع ما ذهب اليه العرب في معنى العترة
يعني گفته است محمد بن علي بن الحسين مصنف اين كتاب كه لفظ عترت شامل علي بن
ابي طالب و ذريه او كه از حضرت فاطمه و اولاد پيغمبر باشند كه نص فرموده
خداى تبارك وتعالى بامامت ايشان بر زبان پيغمبر خود صلى الله عليه وآله
وايشان دوازده كسند كه اول ايشان علي بن ابي طالب است وآخر ايشان
حضرت قايم بامر الله مهدى صلوات الله عليهم اجمعين هست موافق جميع
آنچه رفته اند بران اهل لغت عرب در معنى عترت وازين كلام عدم
شمول لفظ عترت جميع ذريه واقارب نزديك حضرت رسول صلى الله
عليه وآله را استفاده نميشود بجهت آنكه اثبات صفتى از براى جمعى نفى ما عدا
نميكند مگر بقرينه چنانچه در حديث ثقلين قرينه باخراج ما بقى هست
بنحوى كه ابن بابويه رحمه الله در كتاب مذكور نقل نموده كه مراد از مقارنت
با كتاب الله يا كتاب الله مقارنت فرد اكمل است كه بعنوان ظن واجتهاد
نباشد بلكه بعنوان علم يقينى بوده باشد واين معنى مختص حضرات ائمه
معصومين صلوات الله عليهم اجمعين است ومقصود از عترت بنابرين

درين

درين حديث عترت طاهره است پس از ذكر اين قرينه در كلام ابن بابويه رحمه الله
از براى تخصيص اين حديث بائمه اطهار عليهم السلام وتخصيص مطلق عترت باقارب نزديك
كه موافق لغت است وتفسير اهل نبى صلى الله عليه وآله ببنى هاشم چنانچه مذكور شد
عموم وشمول لفظ عترت باقارب نزديك معلوم ميشود بلكه از كلام سابق
برين كه باين عبارت نقل نموده كه فان قال صاحب الكتاب فلم زعمت ان الامامة
لا يجوز لفلان وولده وهم من العترة عندك قلنا له نحن لم نقل هنا قياسا
وانما قلنا اتباعا لما فعله النبي صلى الله عليه وآله بهؤلاء الثلثة دون غيرهم
من العترة ولو فعل بفلان ما فعله بهم لم يكن عندنا الا السمع والطاعة غايت
ظهور دارد شمول لفظ عترت غير ائمه را عليهم السلام بجهت استلزام اين كلام صريحا
عترت بودن غير ائمه معصومين عليهم السلام كه امامت جهت ايشان مقرر نشده است
واسوة العلماء في العالم علامة المحققين علامه حلى رحمه الله در مبحث وصيت
در كتاب تذكرة الفقهاء باين عبارت نقل نموده ولو اوصى لعترته قال ابن
الاعرابي وثعلب انهم ذريته وقال ابن قتيبة انهم عشيرته وفيه للشافعية
وجهان اظهرهما عندهم الثاني وبه قال زيد بن ارقم وازين كلام شمول لفظ
عترت غير ائمه را عليهم السلام نيز معلوم ميگردد و پس اصوب آنست كه در بعضى
مواضع كه قرينه تخصيص باشد لفظ عترت مختص بعترت طاهره گردد و الا

بر عموم و شمول خود باقی باند و اگر بعد از ائمه علیهم السلام اصطلاح خاصی شده باشد
که لفظ عترت مختص ائمه معصومین علیهم السلام باشد مطلقا منافاتی بمقصود
ندارد و بعلی ما فصل اگر حدیثی در باب اهل بیت و عترت از ائمه معصومین
صلوات الله و سلامه علیهم منقول شود که مختص ائمه اطهار علیهم السلام نباشد صریحا
یا ضمنا ممکنست که شامل جمیع ذریه باشد و اخراج ابن بقیة السیف از شرافت
قرابت رسول الله صلی الله علیه و آله بدون حجتی از لجاجت نفس اماره است

بیت سرخ روئی نتوانند بکرد دید چنان • که نگویند با اولاد پیمبر هم آل •

و در تفسیر مجمع البیان ثقة الاسلام شیخ طبرسی حفظه الله تعالی
برحمته که از کمل علماء شیعه است در تفسیر آیه شریفه و اورثنا ایراد
نموده که والمروی عن الباقر والصادق علیهما السلام انهما قالا هی لنا خاصة
و ایانا عنی و هذا اقرب الاقوال یعنی روایت کرده شده است از حضرت امام
محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام که ایشان فرمودند که آیه شریفه مخصوصا
در شان ما اهل بیت نازل شده و ما را بخصوص خدای تعالی خواسته است از این
آیه و علی هذا مستفاد میشود که جمیع ذریه داخل بصفه اصطفا باشند
بجهت قوله فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد که معلوم است که ائمه معصومین
داخل این دو فرقه نیستند و صاحب مجمع البیان بقوله هذا اقرب که گفته

این معنی را

این معنی را اقرب دانسته که در شان جمیع ذریه نازل شده باشد و باز دیگر
مجمع البیان واقع شده که روی اصحابنا عن میسر بن عبد العزیز عن جعفر بن محمد
الصادق علیه السلام الظالم لنفسه منا من لا یعرف حق الامام والمقتصد منا
العارف بحق الامام والسابق بالخیرات هو الامام و ذلک کلهم مغفور لهم
و عن زیاد بن المنذر عن ابی جعفر علیه السلام اما الظالم لنفسه منا فمن عمل صالحا
و آخر سیئا و اما المقتصد فهو المتعبد المجتهد و اما السابق بالخیرات فعلی
والحسن والحسین و من قتل من آل محمد شهیدا یعنی روایت کرده اند اصحاب ما
از میسر بن عبد العزیز از مولینا العالم الفایق نور الله الشارق ابی عبد الله
جعفر الصادق علیه السلام که فرمودند ظالم بر نفس خود از ما اهل بیت کسیست
که حق امام علیه السلام را نداند و متوسط از ما اهل بیت آنست که عارف بحق امام
علیه السلام باشد و سابق بخیرات از ما اهل بیت امام است علیه السلام و این جمع کلا
ایشان مغفورند ممکنست که مراد از کسی که حق امام را نداند در این حدیث آن باشد
که حق طاعت و تکریم و احترام امام را علیه السلام کما ینبغی نداند و بفعل نیاورد چنانچه گذشت
نه آنکه بامامت ایشان قایل نباشد و موت او در حین جهل بامام متحقق شود
والا کلهم مغفور اشکالی عظیم خواهد داشت و موید اینست آنچه
در حدیث دویم از مجمع البیان نقل شده که ظالم بر نفس را بمعنی دیگر بیان

فرموده اند و باز از زیاد بن منذر از حضرت ابی جعفر علیه السلام منقولست
که فرمود اما ظالم بر نفس خود از ما اهل بیت کسیست که کاهی عمل صالح بکند
و کاهی کناه و اما مقتصد از ما اهل بیت پس او متعبد مجتهد است و اما
سابق بخیرات از ما اهل بیت پس علی و حسن و حسین علیهم السلام است و کسی که
کشته شود از آل محمد صلی الله علیه و آله بشهادت و در جوامع الجامع در تفسیر
این آیه شریفه واقع است که والمروی عن الباقر و الصادق علیهما السلام
انهما قالا هی لنا خاصة و ایانا عنی و هذا هو الصحیح و روی عن الصادق
علیه السلام انه قال الظالم لنفسه منا من لا یعرف حق الامام و المقتصد منا
العارف بحق الامام و السابق بالخیرات هو الامام کلهم مغفور لهم یعنی
روایت کرده شده است از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام
که ایشان فرمودند که آیه در شان ما بخصوص وارد شده است و صاحب
جوامع الجامع کفته که این تفسیر صحیح است و روایت حضرت امام جعفر
صادق علیه السلام که در تفسیر مجمع البیان مذکور شد در جوامع الجامع نیز
نقل نموده است بعینها و صاحبان بصیرت مخفی نماناد که بعضی موافق
احادیث مذکوره آیه شریفه را نسبت باولاد رسول الله صلی الله علیه و آله
و مختص بایشان دانسته اند مطلقا و این معنی را اقرب شمرده اند فعلی هذا

ذریه بخصوص موصوف بصفت اصطفا خواهد بود و از بقیه آیه شریفه مغفرت جمیع
ذریه رسول الله صلی الله علیه و اله چنانچه مذکور شد مستفاد میکردد و این امتیاز
عظیمیست ذریه را نسبت بسایر الناس و آیه شریفه را که بنحوی دیکر بعضی از
مفسرین عامه تفسیر نموده اند و مختص بذریه حضرت رسول صلی الله علیه و اله نکردانیده اند
و شامل جمیع امت کرده اند چنانچه از کلام علماء اهل سنت که در طی ذکر مکالمه
حضرت امام رضا علیه السلام مذکور میشود این معنی مبین میکردد با حدیث
حضرت امام الساجدین که مؤکد بقسم ساخته سه مرتبه که والله نزلت
فینا اهل البیت و حدیث حضرت امام المعصوم مولینا الشهید المسموم
ابو الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام در مکالمه مامون که مذکور و واقع شده
و سایر احادیث که من بعد انشاء الله تعالی مذکور میشود جمع نمیشود و احتمال عدم
اختصاص ندارد **سند دویم** در سوره شوری واقعست قوله تعالی قل
لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی و من یقترف حسنة نزد
له فیها حسنا ان الله غفور شکور تفسیر این آیه شریفه اینست که بکوای
محمد صلی الله علیه و اله بامت خود که نمیخواهم عوض تبلیغ رسالت از شما مزدی
مکر محبت خویشان خود را و هر که کسب کند نیکی را یعنی چیزی را که موجب قربت
باشد زیاده کنیم مر او را در آن حسنه نیکوئی یعنی مضاعف سازیم ثواب آن

حسنه را بدوستی که خدا امر بدین است مرتبه آن بندگان را اجر دهنده است
طاعت مطیعان را بتوفیه ثواب وتفضل نمودن برایشان زیاده بر قدر استحقاق
در کتاب اصول کافی در باب الفصل بین المحق والمبطل فی امر الامامة محمد بن
یعقوب الکلینی ایراد نموده حدیثی از ابی جعفر علیه السلم که با زید بن علی متکلم
وبحث از مراتب تکریم آل رسول صلی الله علیه وآله مذکور بود آنحضرت فرمودند
الطاعة لواحد منا والمودة للجمیع یعنی طاعت امامت از واحد از ما ومحبت
بسبب قرابت از جمیع ما اقاربست باید متحقق شود از امت ودر تفسیر علی بن
ابرهیم بعد از آنکه اجر را بعوض نبوت وقربی را باهل بیت تفسیر نموده گفته
است که ثم قال الا ترى ان الرجل یکون له صدیق وفی نفس ذلک الرجل شیء
على اهل بیته فلا یسلم صدره فاراد الله ان لا یکون فی نفس رسول الله صلی الله
علیه وآله شیء على امته ففرض علیهم المودة فی القربى فان اخذوا اخذوا
مفروضا وان ترکوا ترکوا مفروضا یعنی بعد از طی کلام سابق گفت حضرت
امام محمد باقر علیه السلم که آیا نمی بینی اینکه مردی میباشد از برای او محبی
ودوستی ودر نفس آن مرد عداوتی هست بر اهل بیت آن دوست پس سالم
نمی ماند صدر آن دوست بدوستی نسبت بآن مرد پس واجب ساخت خدای
تعالی بر امت مودت اقربای رسول الله را تا آنکه دوستی رسول نسبت بامت

پیغمبر متغیر نشود واگر ایشان اخذ کنند این مودت را اخذ امر واجبی کرده باشند
ومثاب باشند واگر ترک کنند ترک امر واجبی کرده باشند ومعاقب باشند و باز
علی بن ابرهیم بعد از بیان اجر نبوت که عبارتست از محبت اقربای رسول الله صلی
الله علیه وآله ایراد نموده قال رسول الله صلی الله علیه وآله بعد ذلک من حبس اجیرا
اجره فعلیه لعنة الله والملائکة والناس اجمعین لا یقبل الله منه یوم القیمة
صرفا ولا عدلا وهو محبة آل محمد ثم قال ومن یقترف حسنة وهی الامامة لهم
والاحسان الیهم وبرهم وصلتهم نزد لهم فیها حسنا ای نکافی على ذلک بالاحسان
یعنی فرمود رسول الله صلی الله علیه وآله بعد از نزول آیه مودت مسطوره کسی که حبس
کند ونهد اجر واجیر را پس بر اوست لعنت خدا وملائکه ومردمان همه وقبول
نمیکند خدای تعالی از او در روز قیامت نه صرف ونه عدل یعنی نه توبه او را ونه فدیه
که داده باشد واین اجر رسالت محبت آل محمد است صلی الله علیه وآله وبعضی گفته اند
که صرف یعنی نافله وعدل یعنی فریضه است یعنی هیچ عبادت از وی نه نافله ونه
فریضه [illegible] محبت اقارب رسول الله صلی الله علیه وآله مقبول نیست بعد از آن
آنحضرت فرموده که کسی که اخذ کند حسنه را که آن امامتست از برای ائمه معصومین
علیهم السلم بخصوصهم در میان آورد واحسان ونیکوئی وصله ومحبت بذوی القربی
جمیعا است زیاد میکنیم از برای او در آن حسنه نیکوئی را یعنی جزا میدهیم آنرا

جزای نیکو ودر حدیث واعتقادات شیخ جلیل ابن بابویه رحمه الله
ووصیت علامة العلماء فی العالم جمال الدین مطهر الحلی رحمه الله تصریح
شده بانکه در آیه شریفه لفظ قربی شامل جمیع ذریه است ومودت ایشان
عوض اجر نبوت ولازم است بر جمیع چنانچه من بعد انشاء الله تعالی
مسطور خواهد شد پس تارک محبت اقربای رسول الله صلی الله علیه وآله
حبس اجر نبوت نموده وملعونند بلعن خدا ورسول خدا وملئکه وناس
اجمعین موافق حدیث صحیح حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله که علی بن
ابرهیم رحمه الله که از استادان شیخ المحدثین محمد بن یعقوب الکلینی
قدس سره است نقل نموده از لسان معجز بیان وما ینطق عن الهوی ان
هو الا وحی یوحی چنانچه در مناقب مرتضوی جابر بن عبد الله الانصاری
از امام محمد باقر علیه السلم از جد شان امیر المؤمنین علی علیه السلم نقل نموده
که قال رسول الله صلی الله علیه وآله انی انادی فی الناس الا
من ظلم اجیرا اجره فعلیه لعنة الله الا من تولی غیر موالیه فعلیه
لعنة الله الا من سب ابویه فعلیه لعنة الله قال امیر المؤمنین علیه السلم
فخرجت ونادیت فی الناس بما امرنی صلی الله علیه وآله فقال عمر بن
الخطاب وجماعة من الصحابة وجاؤا الی النبی صلی الله علیه وآله وقالوا

یا رسول الله هل لما نادی علی من تفسیر قال نعم انا امرته ذلك الا من ظلم اجیرا
اجره فعلیه لعنة الله والله تعالی یقول لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی
فمن ظلمنا اجرنا فعلیه لعنة الله عز وجل ومن تولی غیر موالیه فعلیه
لعنة الله والله تعالی یقول النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم ومن کنت
مولاه فهذا علی مولاه ومن سب والدیه فعلیه لعنة الله وانا وعلی بن ابی طالب
ابوا هذه الامة وایحدیث شریف باعث اعتضاد وتقویت کلام سابق است
وملا فتح الله کاشی در تفسیر خود نقل نموده که کواشی در تفسیر خود که موسوم است
بتبصره از ضحاك وعکرمه که از مشاهیر مفسرانند نقل نموده که معنی این آیه آنست که
ای محمد بگو که من از شما از برای ارشاد بمعروف ونهی از منکر چیزی نمیخواهم
واجری طمع ندارم اما میخواهم که شما ملاحظه خاطر من کرده احترام اقارب من
کنید بر وجهی که شاید وباید وتعظیم ایشان بر واجبی مرعی دارید واین اقارب
من علی بن ابی طالب وفاطمه وحسن وحسین اند علیهم السلم وذریه این هر دو اند
پس بنابراین روایت ذریه حسن وحسین علیهما السلم نیز از اقارب باشند و
محبت ایشان بر خلقان فرض باشد وصاحب کشاف در کشاف ذکر نموده که موید
قول مذکور است آنچه زید بن علی از جد شان امیر المؤمنین صلوات الله علیهم روایت
کرده که آنحضرت گفت که من برسول خدا صلی الله علیه وآله شکایت کردم از حسد

که بومن حسد داشتند فرمود ای علی راضی نیستی که تو چهارم چهار کس باشی
اول کسی که در بهشت رود من باشم و تو و حسن و حسین و زنان ما در دست
راست و چپ ما باشند و ذریات ما پشت زنان ما باشند و شیعه ما خلف
ذریه ما باشند و نیز در کشاف آورده که از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله
مرویست که بهشت حرام کردانیده شده است بر کسی که ظلم کند بر اهل بیت من
و مرا آزار رساند در عترت من و هر که نیکوئی کند بیکی از اولاد عبد المطلب
و او مکافات نتواند کرد بران پس من مکافات او خواهم کرد بر آن عمل وقتی
که ملاقات کند بمن در روز قیامت و ثعلبی که از اصحاب حدیث و از مشاهیر
اهل سنت است در ابطال قول آنکس که گفته که این آیه منسوخ است در تفسیر
خود آورده که محبت و مودت اهل بیت از جمله اصول دین و ارکان اسلامست
و خلاف این کفر است و منشا خروج از اسلام و مستلزم فاصیت است پس
چگونه آن منسوخ باشد و دلیل برین آنست که عبد الله بن حامد اصفهانی باسناد
خود روایت کرده از جریر بن عبد الله البجلی که حضرت رسالت پناه صلی الله
علیه و آله فرمود که هر که بمیرد بر دوستی آل محمد صلی الله علیه و آله شهید مرده
باشد و هر که بدوستی آل محمد صلی الله علیه و آله بمیرد کامل الایمان مرده باشد
و هر که بمیرد بر محبت آل محمد صلی الله علیه و آله مرحوم مرده باشد و هر که بمیرد بر دوستی

آل محمد صلی الله علیه و آله بمیرد ملک الموت اورا مژده دهد ببهشت و بعد
از ان منکر و نکیر و هر که بمیرد بر مودت آل محمد صلی الله علیه و آله در بهشت
بناز و نعمت باشد همچنانکه عروس را بزینت و ناز و نعمت تمام بخانه شوهرش
برند و هر که بمیرد بر محبت آل محمد صلی الله علیه و آله دو در بهشت در قبر
بروی او بکشایند و هر که بر محبت آل محمد صلی الله علیه و آله مرده باشد قبر او
زیارتگاه ملائکه رحمت باشد و هر که بمیرد بر دوستی آل محمد صلی الله
علیه و آله بر طریق سنت و جماعت مرده باشد و هر که بر دشمنی آل محمد صلی الله
علیه و آله بمیرد روز قیامت در میان هر دو چشم نوشته باشد که او نومید است
از رحمت خدا و هر که بر دشمنی آل محمد صلی الله علیه و آله بمیرد کافر مرده باشد و
هر که بمیرد بر بغض آل محمد صلی الله علیه و آله نشنود بوی بهشت را و چون دوستی
اهل البیت باین مرتبه بوده باشد پس منسوخ بودن آیه مذکوره محال باشد
و مزد ادای رسالت نبود و در تفسیر مذکور باز مرقوم شده که ذکر غفران و شکر
بعد از اقتراف مودت اهل البیت دلالت صریح دارد بر مغفرت خطایای
محبین اهل البیت و لهذا در حدیث وارد شده که حب اهل البیت یحط
الذنوب عن العباد کما یحط الریح الشدید الورق عن الشجر یعنی دوستی ما
که اهل بیتیم میریزاند گناهان را از بندگان همچنانکه میریزاند باد سخت برگ را

از درخت تم کلام التفسیر و بعضی تخصیص داده اند قربی را بائمه اطهار صلوات
الله علیهم لیکن از احادیث مذکوره و تفسیر علی بن ابرهیم تعمیم مستفاد میشود
و باین نخواست نیز اعتقاد ابن بابویه و علامه حلی رحمهما الله تعالی چنانکه سابقا
مذکور و من بعد عبارت کلام ایشان بعینها ذکر خواهد شد و ثقة الاسلام
ابو علی طبرسی در تفسیر این آیه شریفه روایتی از ابن عباس نقل نموده که از حضرت
رسول الله صلی الله علیه و آله سؤال از اقاربی که امر بمودت ایشان شده نمودند
آنحضرت فرمودند که علی و فاطمه و اولاد ایشان اند و تخصیص مستفاد میشود

تنبیه مقوی آنکه ذریه حضرت امام حسن و حضرت امام حسین علیهما السلام
از جمله اقربا اند میتواند آیه وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ که در سوره شعرا
واقعست بطریق اولی بوده باشد بجهت آنکه مفسرین در طی تفسیر این آیه شریفه
که ترجمه اش اینست که بیم فرما ای محمد صلی الله علیه و آله خویشان نزدیک تر
خود را یعنی در انذار و تخویف از عذاب الهی ابتدا کن باقرب فالاقرب و بعد
از ان بابعد فالابعد چه اهتمام در شان اقرب اهمست باسانید معتبره ایراد
نموده اند که چون این آیه نازل شد پیغمبر صلی الله علیه و آله کس فرستاد و همه
فرزندان عبد المطلب را جمع کرد در سرای ابو طالب و ایشان چهل کس بودند
و دعوت نمود ایشان را باسلام پس معلوم شد که خویشان اقرب که در آیه شریفه

امر بانذار ایشان شده شامل اولاد عبد المطلب است و هر گاه اقرب اولاد عبد المطلب
بوده باشند قربی که بمعنی قرابت و مصدر است چنانچه گذشت بطریق اولی
شامل خواهد بود جمیع را خصوصا ذریه حضرت امام حسن و حضرت امام حسین
علیهما السلام را که باعتبار نسب ازدواج ایشان بحضرت رسول صلی الله علیه و آله
حوامت بنحوی که من بعد بفضل الله المهیمن در رساله مأمون و حضرت امام
رضا علیه السلام و غیره خواهد آمد با وجود آنکه صریحا حدیث مشتمل باین معنی چنانچه
گذشت وارد شده و تصریح شده بانکه قربی شامل ذریه حضرت امام حسن و حضرت
امام حسین علیهما السلام هست و معلوم شد که باعتبار لغت تنها نیست این حکم که
تواند منشأ تشنیع اعادی شود و حدیث زید بن علی که صاحب کشاف مؤیدا آورده
بود و سمت ذکر یافت احمد بن دراج در کتاب حدیقة الناظر و نزهة الخاطر که
در فضائل نبی صلی الله علیه و آله و فضائل ائمه علیهم السلام نوشته ایراد نموده است
مؤیدا از برای آنکه آیه شریفه مودت در شان اهل بیت است بطریق سند تا زید بن
علی بن الحسین عن ابیه عن علی بن ابی طالب علیهم السلام قال شکوت الی رسول الله
صلی الله علیه و آله حسد الناس فقال اما ترضی ان تکون رابع اربعة اول من یدخل
الجنة انا و انت و الحسن و الحسین و ازواجنا عن ایماننا و شمائلنا و ذریاتنا
خلف ازواجنا و شیعتنا خلف ذریتنا و ترجمه حدیث مذکور در ضمن بعضی از

عبارت تفسیر مذکور شد و حدیثی که عبدالله بن حامد اصفهانی نقل نموده و رجد
داعی سید المحققین وقالت المعلمین میر محمد باقر الداماد الحسینی قدس سره
در نبراس الضیا نقل فرموده و در کتب معتمدین متداول و مذکور است و
فاضل دولتابادی بعد از ذکر آیه کریمه و بیان لزوم مودت اقربای حضرت
نبوی صلی الله علیه وآله باین عبارت لزوم مودت ایشان را نقل نموده است
که چون مصطفی صلی الله علیه وآله حبیب حق است و علوی محبوب رسول الله
صلی الله علیه وآله چنانچه بتواتر مشهور و معروفست و مودت اعز ترین
اعز است و محبوبان رسول علیه السلام اشرف ترین اشراف پس اعز با اشرف
تشریف داد تا صرف الشیء فی محله باشد و مودت آنست که جور و جفای
محبوب شفا روان داند و جرم و خطای وی را وفا خواند و بلیات و ناکامی
وی را سر نهد و جمله چیزها لهو وی در بازد تا مودت کامل باشد پس مودت
یعنی مودت خاندان مصطفی بر مومن بنص صریح واجب و ثابت است هر که
قبول کند و منقاد شود مومن موحد باشد والا کافر ملحد و بعد از چند فقره
گفته است اگر میخواهید که در معرفت و مظاهرت ایشان سعی جمیل کنید
با دوستان ایشان دوست دار و از دشمنان بیزار باشید قول الشاعر
با دوستان دوست ترا دوستی رواست ○ با دشمنان دوست ترا دوستی خطاست

ونیز گفته

ونیز گفته واتفق اهل الشریعة بر آنکه کفار مخاطبند بقبول شرایع و مکلف بترک
عناد و استکبار با مصطفی علیه السلام و کسانی که با مصطفی راجعست مثل اولاد
همه از نجاست کافر کسی جمیع شرایع نبی را معمول دارد و باهانت علوی را علویک
یا موی مصطفی علیه السلام را موی سگ گوید کافر گردد نعوذ بالله منها و برین صفت
که المتکبر ملعون یعنی تکبر با مصطفی و با کسانیکه تکبر با ایشان بوی باز گردد
و بدانکه تکبر و اهانت و جفا و حقارت ولد بو الد عقلا و دینا و حسا و شرعا
نابست و بر آدمی زاده بشر روشن و عیان و اظهر البیان است بلکه اهانت
غلام که نسل هندو و نسل جهود باشد سرایت بصاحب است و این معنی از صبیان
کافیه خوان تحقیق کرده باشی که در ترکیب ضرب زید غلامه اهنت
تقدیر کرده میشود چه گانت ترا که اهانت کفش عالم را که از پوست گاو و خرات
بمباشر وحل کفر بود چنانچه در خبر است که قال علیه السلام من استخف ثوب العالم
فقد کفر لا سیما فرزندی که جزو اصلی و برکاته صلبی و قلبی است چون اهانت
و عناد وی بمصطفی صلی الله علیه وآله سرایت نکند حاشا لله لا یظنه احد هذا
در تذکرة الاولیا میگوید هر که ابو محمد علیه السلام ایمانست و بر اولاد او ایمان
ندارد یعنی از عناد و استکبار اولاد باز نیاید از عناد مصطفی علیه السلام باز نیاید
باشد باین چند فقره از آن کتاب اکتفا شد تا ظاهر شود که اهل سنت نیز در محبت

ذریه رسول خدا صلی الله علیه وآله نهایت مبالغه نموده اند والفضل
ما شهدت به الاعدا. سند هم سوره مبارکه کوثر بسم الله الرحمن
الرحیم انا اعطیناک الکوثر فصل لربک وانحر ان شانئک هو
الابتر ومعنی آیه شریفه موافق بعضی از تفاسیر اینست که بدرستی که ما
عطا فرمودیم ترا ای محمد خیر بسیار که اولاد و اعقاب بیشمار و کثرت نسل
و ذریه اطهار باشد از فاطمه زهرا علیها السلم یعنی خاطر شریف ایشان جمع کن
مکردان که ما ترا کثرتی کرامت کنیم از نسل و اولاد که در زمین هیچ بقعه
و خطه نماند که فرزندان تو در انجا نباشند و این مشهور است که بعد از شهادت
امام معصوم مظلوم ابی عبدالله الحسین صلوات الله تعالی علیه بغیر از امام
زین العابدین علیه السلم از ذکور اهل بیت او کسی نمانده بود حق تعالی ایجاد
و صنع خود فرموده از نسل او عالم را پر کردانید و اولاد و امجاد او را از حصر
متجاوز کردانید امر فرمود حضرت حق سبحانه و تعالی بعد از بیان این عطیه
بر رسول صلی الله علیه وآله بخطاب فصل لربک وانحر یعنی بس نماز کن از
برای پروردگار خود بجهت ادای شکر کذاری نعمت او بر توجه نماز جامع
اقسام تشکرات و قربان کن شتر را که خیار اموال عرب است و تصدق نما
آنرا بمحاویج برای رضای واهب متعال تعالی شانه و مراد جمعی از نماز

عید است بقرینه نحر یعنی نماز عید بکذار و ذبح هدی بکن بدرستی که شانئک
یعنی دشمن تو بتخصیص آنکه از کمی نسل و قلت عقب شماتت و سرزنش نموده
ترا او ست بی نسل و منقطع از خیر و ذریه و مفسرین سبب نزول این سوره را
نقل نموده اند که آن بود که عاص بن وایل سهمی بسید عالم صلی الله علیه وآله
نزدیک باب بنی سهم ملاقات نمود و زمانی باهم سخن کفتند حضرت رسالت
بیرون رفت و عاص بمسجد در آمد جمعی از صنادید قریش که در مسجد نشسته
بودند از وی پرسیدند که با که سخن میکفتی کفت با این ابتر و عادت عرب آن
بود که هر کرا پسر نبودی او را ابتر کفتندی یعنی وی منقطعست و از وی عقب
نخواهد ماند و در ان ایام پسر حضرت رسالت صلی الله علیه وآله که
عبدالله نام داشت ملقب بطاهر از خدیجه حاصل شده رحلت نموده بود و از
این سخن خاطر مبارک انحضرت اندوهکین بود حق تعالی بجهت تفریح دل آن سرور
دین و دنیا این سوره را انزال فرمود پس ظاهر است که هر که حضرت حق سبحانه
و تعالی عطا و تفضل فرموده باشد ذریه و نسل انحضرت را بجهت تسلی اشرف
انبیا صلی الله علیه وآله اعلام بکثرت نسل نموده باشد تا ایشان تا ابد شرفی
باشد که توانند عطیه بود که باعث سرور انحضرت شود و در تفاسیر وارد است
که این آیه از جمله معجزات و اخبار بمغیبات قرآنست که حق تعالی قبل از وقوع آن

خبر داده که اولاد پیغمبر صلی الله علیه و آله بسیار و عقب اعدای او منقطع
و ناپایدار خواهد بود و از آیهٔ شریفهٔ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ
بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ
بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ که در سورهٔ طور واقعست مستفاد میشود که ذریهٔ آن سرور
ببرکت آبا و اجداد عظام خود در بهشت جاودان با ایشان بمراتب عظیمه
خواهد بود و ترجمهٔ آیهٔ شریفهٔ مکرمه موافق تفسیر اینست کسانی که مؤمن
بوده باشند و پیروی نموده باشند ایشانرا فرزندان ایشان بسبب ایمان رفیع المرتبه
که آن ایمان پدران است لاحق ساختیم و برسانیم بدرجات پدران ذریات
ایشانرا اگرچه این ذریات اهلیت آن درجه نداشته باشند بلکه از
جهت تفضل بر ایشان و پدران ایشان این کرامت متحقق شود تا باعث
سرور و چشم روشنی پدران باشد و ما ألتناهم یعنی ناقص نکنیم
از ثواب و عمل پدران چیزی تا آنکه ملحق شوند ذریات بایشان باین نحو
که پاره از ثواب پدران بذریات داده شود و ملحق شوند با آبا بلکه لاحق
میکنیم ذریات را بپدران از راه تفضل و احسان بدون نقصان كُلُّ
امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ یعنی هرکس مرهون عمل خود است در روز قیامت
یعنی وابسته بکردار خود و بعمل دیگری مؤاخذ نیست و ثقة الاسلام ابو علی

الطبرسی رحمه الله تعالی برحمته در جوامع الجامع در طی تفسیر این آیهٔ شریفه ایراد
نموده است و عن النبی صلی الله علیه و آله ان المؤمنین و اولادهم فی الجنة
وقرأ هذه الآیة یعنی از حضرت رسول صلی الله علیه و آله مرویست که فرمودند مؤمنین
و اولاد ایشان روز قیامت در بهشت خواهند بود و این آیهٔ مذکوره را تلاوت
نمودند هرگاه بمؤمنین این مرتبه کرامت شده باشد که بجهت حسن اعمال ایشان
مرتبه اولاد را بدرجه اعلی رسانند پس حضرت رسالت پناه و ائمه اطهار علیهم السلام
باین معنی اولی و انسب خواهند بود و بنسبت آبا اگر اولاد باید در دارین مکرم
باشند و هرکس بقدر مرتبه آبا رتبه خود را بلاند أُولَئِكَ آبَائِي فَجِئْنِي بِمِثْلِهِمْ
إِذَا جَمَعَتْنَا يَا جَرِيرُ الْمَجَامِعُ و مؤید این معنی که شرافت آبا منشاء رفعت اولاد
میشود حکایت خضر و موسی علی نبینا و علیه السلم است که در قرآن مجید واقع شده
وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ یعنی اما آن دیوار که راست کردم جهت
برای دو کودک یتیم نام یکی اصرم و دیگری صریم فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ
كَنْزٌ لَهُمَا درین شهر بود در زیر آن دیوار گنجی برای ایشان و اگر دیوار بیفتادی
آن گنج ظاهر شدی و مردمان برداشتندی وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا و بود پدر
ایشان مرد شایسته نام او کاشح گفته اند که میان ایشان و پدر صالح ایشان هفت
پدر دیگر بود حق تعالی بجهت صلاح آن پدر بجد واسطه محافظت آن گنج نمود

ابوذر از پیغمبر صلی الله علیه وآله روایت نموده که آن گنج صحیفه‌های طلا
ونقره بود و بروایت ابن عباس و سعید بن جبیر رضی الله عنهما صحیفه بود
از علوم هاویه و از میزان الله الفارق و مصباح الناطق جعفر بن محمد الصادق
علیه السلام روایت که لوحی بود از زبرجد بر آنجا نوشته که عجب از آنکه بحساب
ایمان دارد چرا غافل میشود و عجب از آنکه دنیا را بنظر دارد و تقلیب و تغییر
آنرا می‌شناسد چگونه دل باو میدهد و عجب از آنکه مرگ را بیقین میداند چگونه
شادی میکند راند و در آخر آن نوشته بود که لا اله الا الله محمد رسول الله
و در خلاصة المنهج از حضرت رسالت صلی الله علیه وآله منقولست که حق تعالی
بصلاح مرد مؤمن اصلاح فرزندان و فرزند فرزند او و اهل بیت او و اهل
خانها و همسایهای او میکند سند چهارم در سوره زخرف واقع است
وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ و تفسیر این آیه موافق
آنچه مفسرین بیان نموده اند اینست که بتحقیق قرآن که بتو نازل شده ای محمد
موجب شرف و قدر و مرتبه تو و قوم تست که قبیله قریش باشند بتخصیص
فرزندان و خویشان نزدیک تو و زود باشد که پرسیده شوند از قیام نمودن
بحق آن و تعظیم کردن احکام آن و شکر گذاری آن مشغول شدن ثقة
الاسلام ابو علی طبرسی رحمه الله که از کمل علماء شیعه است در جوامع الجامع

در تفسیر این آیه ایراد نموده است وَإِنَّ الَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ لَذِكْرٌ لَكَ لشرف لك
ولقومك العرب او القریش یختص بذلک الشرف الاقرب منهم فالاقرب فلسوف
تسئلون یوم القیمة عن قیامکم بحقه وشکرکم علی ان رزقتموه وخصصتم به من بین
العالمین یعنی بتحقیق قرآن که وحی کرده شده بتو شرف و بزرگیست از برای تو و
قوم تو و قوم تو که عرب باشند یا قبیله قریش و جمعی که اقرب باشند در قرابت رسول الله
صلی الله علیه وآله ایشان اشرف و اقرب خواهند بود درین بزرگی پس البته زود
باشد که سؤال کرده شوید شما در روز قیامت از قیام بحق قرآن و شکر شما این معنی را
که روزی شما و مختص بشما شد این شرافت در میان جمیع عالم و در بعضی تفاسیر
در طی تفسیر این آیه شریفه نقل شده از عبدالله مسعود که او از حضرت رسالت
صلی الله علیه وآله نقل نمود که چون شب معراج مرا بآسمان بردند و انبیا را جمع
کردند و من با ایشان بنشستم فرشته آمد که حضرت عزت میفرماید که ازین
پیغمبران بپرس که ایشان را بچه چیز فرستاده ایم رسول صلی الله علیه وآله خطاب
کرد با ایشان که شما بچه چیز مبعوث شده اید گفتند بعلی و لایتک و ولایة علی بن
ابی طالب علیه السلام یعنی ما را بدوستی تو و دوستی علی بن ابی طالب علیه السلام
فرستاده اند پس شما مولای جمیع اهل توحید و مقتدای همه ایشانید در تفسیر
علی بن ابراهیم از ابی جعفر علیه السلام منقولست که در لیلة الاسری از جمله آیاتی

که نمود خدای تعالی بر محمد صلی الله علیه وآله این بود که برانگیخت اولین وآخرین
از پیغمبران ورسولان را واذان واقامه گفت حضرت جبرئیل علیه السلام وپیش
ایستاد حضرت رسول صلی الله علیه وآله ونماز گذارد با ایشان پس این آیه
شریفه نازل شد واسئل من ارسلنا من قبلک من رسلنا اجعلنا من دون
الرحمن الهة یعبدون یعنی بپرس ای محمد از کسانی که فرستاده بودیم پیش
از تو آیا گردانیده بودیم یعنی فرموده بودیم در کتب منزله ایشان بجز خدای امرزنده
مهربان خدایانی که عبادت کرده شوند پس پرسید حضرت رسول صلی الله
علیه وآله که بر چه چیز شهادت میدهید گفتند که شهادت میدهیم که خدا
یکیست ومعبودی بغیر از او نبوده ونیست وشهادت میدهیم که تو رسول خدائی
وگرفته شده است بر آن پیمانها وعهدها از ما پس مستفاد شد از آیه انه
لذکر لک ولقومک شرافت قریش وذریه آن سرور ولزوم شکر این نعمت
عظمی وبزرگی آبا طیبین ایشان بر جمیع انبیا ومرسلین بنحوی که احدی را محل
انکار نیست سند نجم در سوره رعد واقعست الذین یوفون بعهد الله
ولا ینقضون المیثاق والذین یصلون ما امر الله به ان یوصل ویخشون
ربهم ویخافون سوء الحساب والذین صبروا ابتغاء وجه ربهم واقاموا
الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانیة ویدرؤن بالحسنة

السیئة اولئک لهم عقبی الدار جنات عدن یدخلونها یعنی آنها که وفا میکنند
بپیمان خدای تعالی که در روز میثاق بسته اند ونمی شکنند آن پیمان را وآنانکه
می پیوندند بآنچه امر کرده است خدای تعالی که بپیوندند بآن از صله رحم وموالات
مومنان وایمان بجمیع انبیا وکتب وامثال آن از رعایت حقوق الله وحقوق الناس
ومیترسند از عذاب پروردگار خود عموما وخوف دارند از سختی حساب خصوصا
پس محاسبه نفس خود میکنند قبل از آنکه محاسبه ایشان نمایند آن گروه که باین صفت
موصوفند مر ایشانرا سرانجام نیکو است در بوستانهای با اقامت که همیشه در آن
باشند وعلی بن ابرهیم در طی تفسیر این آیه شریفه ایراد نموده که نزلت هذه
الآیه فی آل محمد صلی الله علیه وآله وما عاهدهم علیه وما اخذ علیهم من المیثاق
فی الذر من ولایة امیر المومنین والائمة علیهم السلام بعده فانه حدثنی ابی عن
محمد بن الفضیل عن ابی الحسن علیه السلام قال ان رحم آل محمد صلی الله علیه وآله معلقة
بالعرش تقول اللهم صل من وصلنی واقطع من قطعنی وهی تجری فی کل رحم
یعنی نازل شده است این آیه در شان آل محمد صلی الله علیه وآله وآنچه عهد کرده اند
مردمان بر آن وآنچه اخذ کرده شده است بر ایشان از میثاق وپیمان در ذر یعنی
قبل از خلقت از ولایت امیر المومنین وائمه علیهم السلام بعد از آنحضرت پس بتحقیق
که حدیث نمود بمن پدرم از محمد بن الفضیل از حضرت ابی الحسن علیه السلام که آنحضرت

فرمود بتحقیق رحم آل محمد صلی الله علیه واله آویخته است بعرش و حال آنکه میگوید
خداوندا وصل کن کسی را که وصل کرده است با من و قطع کن کسی را که قطع کرده
از من و این معلق بودن رحم در عرش جاری و مستمر است در هر رحمی از ایشان
پس علی بن ابراهیم تخصیص داده صله را که در آیه شریفه واقع شده بصله
ذریه رسول صلی الله علیه واله و من بعد نیز حدیث از حضرت رسول صلی الله
علیه واله در باب امر بصله ذریه و دخول سرور در قلب ایشان مسطور خواهد
شد و از حضرت امام جعفر صادق علیه السلم رویست که آن سرور دین فرمود
که منصور دوانقی علیه اللعنه جماعت علویین را از مدینه طیبه طلبید
و من با جمعی از اقربا و خویشان خود متوجه جانب او شدیم و چون بمنزل او رسیدیم
شخصی از خانه او بیرون آمد و گفت دو کس از شما درون آیید من و عبدالله
بن الحسین بن الحسن نزد او رفتیم چون مرا دید گفت تویی که علم غیب میدانی گفتم
لا یعلم الغیب الا الله نمیداند غیب را جز خدای تعالی گفت تویی که خراج از
مملکت از برای تو میارند گفتم بر خلق ظاهر است که خراج نزد تو می آرند گفت
میدانی بچه سبب شما جماعت علویین را طلبیده ام گفتم نمیدانم گفت بآن آورده ام
که مواضع و منازل شما را خراب کنم و دلهای شما را بیازارم و در موضعی مقیم
سازم شما را که هر که را از اهل شام و حجاز بقتل آورند در آن مقام دفن کنند

تا موجب

تا موجب ملال خاطر و پریشانی باطن و ظاهر شما گردد جواب گفتم که ایوب علیه السلم چون
صبر کرد بیلا مبتلا شد صبر کرد و یوسف علیه السلم وقتی که مظلوم گشت عفو فرمود و
سلیمان علیه السلم پادشاهی و سلطنت یافت شکر گذارد و تو از اهل این جماعتی منصور چون
این شنید از من خوشحال گشت و گفت خبر ده مرا از حدیثی که از پیغمبر صلی الله علیه واله
بتو رسیده باشد گفتم که روایت کرده پدرم از جدم از رسول صلی الله علیه واله که ان
الرحم حبل ممتد من الارض الی السماء یقول قطع الله من قطعنی و وصل من وصلنی یعنی بدرستی
که خویشی رشته ایست کشیده از طرف زمین بسوی آسمان و میگوید ببرد خدای
تعالی آنکه مرا ببرد و پیوند سازد آنکه پیوند سازد گفت که این حدیث از تو نمی پرسم
آنگاه گفتم که خبر داد پدرم از جدم پیغمبر صلی الله علیه واله که خدای تعالی میفرماید
انا الرحمن خلقت الرحم وشققت لها اسما من اسمی فمن وصلها وصلته ومن قطعها
قطعته منم خدای بخشنده که آفریده ام رحم را و بیرون آورده ام نام او
از نام خود هر که پیوند کند به پیوندم با او و هر که ببرد ببرم از او منصور گفت که
این را نمی پرسم دیگر باره گفتم که خبر داد پدرم از جدم رسول الله صلی الله علیه واله
که فرمود ان ملکا من ملوک بنی اسرائیل کان قد بقی من عمره ثلث سنین فوصل
رحمه فجعله الله ثلثون سنة وان ملکا من ملوک بنی اسرائیل قد بقی من عمره
ثلثون سنة فقطع رحمه فجعله الله ثلث سنین بدرستی که پادشاهی از پادشاهان

بنی اسرائیل را از عمر سه سال باقی مانده بود چون صلهٔ رحم بجا آورد حق تعالی
عمر او را سی سال کردانید و بدرستی که پادشاه دیگر هم از بنی اسرائیل از عمر وی
سی سال مانده بود چون قطع رحم نمود خدای تعالی عمر وی را سه سال باقی گذاشت
منصور گفت این حدیث را میخواستم که از برای من نقل کنی آنگاه گفت والله که اثر
صلهٔ رحم نسبت بشما بجا آرم و خدمت و رعایت چند بایشان آغاز نمود و در خبرست
که محمد بن اسمعیل بن جعفر الصادق علیه السلم از عمش امام موسی کاظم علیه السلم
رنجید و نزد هرون الرشید علیه اللعنه بحجاز رفت و شکایت و غیبت آن
حضرت نموده گفت اتعلم ان فی الارض خلیفتین آیا میدانی که در روی
زمین دو خلیفه اند که خراج از برای ایشان می آورند هرون گفت انا و من یکی
منم دیگری کیست گفت عمّم موسی بن جعفر و بعضی اسرار و حکایتها که آنحضرت
با او در میان داشت افشا و اظهار نمود هرون چون ببغداد آمد بدین سبب
آن معصوم را مقید ساخته حبس نمود چون آنحضرت از حبس بیرون آمد
صلهٔ رحم نسبت بمحمد بن اسمعیل مذکور مرعی داشته احسان بسیار باو
میکرد و جماعت اصحاب آنحضرت میگفتند جوا احسان و صلهٔ رحم نسبت
باو بجا می آری با وجود آنکه او قطع رحم نموده اعمال قبیحه از او ظاهر میشود آنحضرت
فرمود که حدیث کرد پدرم از جدش این حدیث را که ان الرحم اذا قطعت فوصلت

ثم

بس وصلت و پیوند باید کرد بعد از آن بریده شود صح

ثم قطعت فوصلت ثم قطعت قطعها الله و انما اردت ان یقطع رحمه من رحمی
یعنی که رحم چون بریده شود پس وصلت و پیوند باید کرد بعد از آن بریده شود
و ببرد خدای تعالی آن علاقه خویشی و قرابت را و بدرستی که من خواسته ام که ببرد خدای
تعالی رحم او را از رحم من و این علاقه خویشی از میان ما و او زایل شود و احادیث
در اینکه صلهٔ رحم باکه باید بعمل آورد و چه حد دارد بعد ازین ان شاء الله تعالی
خواهد آمد **سند ششم** آیه اصطفاست که حق تعالی فرموده ان الله اصطفی
آدم و نوحا و آل ابرهیم و آل عمران علی العالمین یعنی بتحقیق که خدای تعالی
ممتاز نموده و برگزیده از میان خلقان آدم و نوح را علیهما السلم و آل ابرهیم و آل
عمران را بر عالمیان و مراد از آل ابرهیم اسمعیل و اسحق و اولاد ایشانند و آل محمد
علیهم السلم نیز آل ابرهیم اند ازین جهت در بعضی ادعیه واقع است که اللهم
صل علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابرهیم و آل ابرهیم یعنی بار خدایا درجات
و مقامات محمد و آل محمد را زیاده کن همچنانکه درجات پدر ایشان ابرهیم را
زیاده فرموده و در تشبیه که گفته اند نباید مشبه به از مشبه اقوی باشد ممکن است
درین مقام باعتبار تحقق و وجود باشد یعنی همچنانکه محقق ساختی رفعت درجه
ابرهیم را محقق کن بار رفعت درجات محمد و آل محمد را هر چند درجه حضرت
محمد صلی الله علیه و آله ارفع از درجه ابرهیم علیه السلم است بر اقوی بودن

مشبه به باعتبار تحقق است و بعضی از علما گفته اند که ممکنست که مقصود
تشبیه نمودن صلوة آل باشد بصلوة حضرت ابرهیم علیه السلم اگر اقوی
بودن مشبه به لزومی در تحقق نیست چنانچه بعضی از علما نقل و
استشهاد نموده اند عدم لزوم آنرا بکریمه کتب علیکم الصیام کما کتب علی ما
قبلکم که مشبه به اقوی نیست هرچند درین آیه نیز باعتبار تحقق مذکور
اقوی میتواند بود و مراد باآل عمران که در آیه مذکور شده موسی و هرون است
که از فرزندان عمران بن یصهر اند یا عیسی بن مریم علیهما السلم است که مریم
دختر عمران بن ماثان بود و این تفضل عظیمی است که حضرت حق سبحانه
و تعالی سادات را در نص صریح قرآن که منکر او نتوانند شد که کردگار بر عالمیان
برگزیده است و درین امر هیچ احدی خلاف نمیتواند نمود **سند هفتم**
در سوره روم واقعست فآت ذا القربی حقه والمسکین وابن السبیل
تفسیر این آیه موافق بعضی از تفاسیر اینست که بده ای محمد خداوند قرابت را
از بنی هاشم از مال غنیمت کفار و غیر آن حق ایشانرا و بآن صله رحم مرعی دار
و مجاهد گفته که همه امت درین امر که باید رعایت رحم و قرابت پیغمبر
صلی الله علیه و آله بکنند شریکند و تصریح نموده که مراد از حق ذوی القربی
اخراج خمس است بفقرا و ابنا سبیل اهل بیت علیهم السلم ذلک خیر

للذین یریدون وجه الله یعنی این دادن حقوق بجماعت مذکوره بهتر است
از برای آنها از جهت آنانکه میخواهند ذات خدا را یعنی رضاء او را یا وجه تقرب را
بحق تعالی نه جهت دیگر از اغراض و اعواض و از ابو سعید خدری و غیره ماثور است
که بعد از نزول این آیه حضرت رسالت صلی الله علیه و اله باغ فدک را بفاطمه
علیها السلم داد و این روایت نیز از ابی جعفر و ابی عبد الله علیهما السلم مرویست
و این شرافت عظیمیست که حضرت حق سبحانه و تعالی در قرآن ایشانرا از ذوی
القربی شمرده باشد و صاحب حق در غنیمت فرموده باشد و آیه شریفه ما افاء الله
علی رسوله من اهل القری فلله وللرسول ولذی القربی والمساکین وابن السبیل
نیز دالست بر آنکه مال غنیمتی که حضرت حق سبحانه و تعالی از اهل قری بر رسول
خود کرامت فرموده از خدا و از رسول و از ذی القربی و مساکین و ابنا سبیل
از سادات است و شرکت بنی هاشم در اموال غنیمت که از خدا و رسول است صریح است
بر شرافت ایشان و از حضرت سید الساجدین علیه السلم مرویست که در
تفسیر این آیه شریفه فرمودند که مراد بذی القربی و مسکینان و راه گذران که
درین آیه واقع شده از ما بنی هاشم اند نه غیر ایشان **سند هشتم**
در صحیفه مکرمه سجادیه که علما و عقلای سلف او را ملقب ساخته اند بزبور
آل محمد و انجیل اهل البیت علیهم السلم در دعای آنحضرت از جهت پدر و مادر

خود صلوات الله علیهم فرموده اند اللّهمّ صلّ علی محمد وآله وذرّیته
که بعد از صلوات بر آل تصریح بصلوات ذریه خاتم النبیین صلی الله علیه
وآله که شامل جمیع ذریه الی انقراض العالم هست فرموده اند واین تفضّل
عظیمیست که از آنحضرت در حق ایشان عموماً بر لسان معجز بیان جاری
شده **سند نهم** در کتاب تقدمه تقویم الایمان جد داعی سید
المحققین وثالث المعلمین میر محمد باقر الداماد الحسینی قدس سره نقل
نموده اند از امالی ابن بابویه رحمه الله از صفوان بن الجمال عن مولینا
الصادق جعفر بن محمد صلوات الله وسلامه علیهما عن ابیه عن امّ سلمة
زوجة النبی صلی الله علیه وآله انها قالت اقرأنی رسول الله صلی الله علیه
وآله لا یستوی اصحاب النار واصحاب الجنة الایه فقلت یا رسول الله
من اصحاب النار فقال مبغضوا علی وذریته ومنتقصوهم فقلت یا رسول الله
فمن الفائزون منهم قال شیعة علی هم الفائزون یعنی ام سلمه زوجه
نبی صلی الله علیه وآله گفت قرائت نمود بمن رسول الله صلی الله علیه وآله
آیه لا یستوی اصحاب النار واصحاب الجنة را تا آخر آیه پس گفتم یا رسول الله
کیست اصحاب نار فرمود جمعی که بغض وعداوت علی وذریه او داشته باشند
ویا نسبت نقصی بایشان دهند پس گفتم یا رسول الله کیستند فائزان از ایشان

فرمود

فرمود شیعه علی فائزان وفیروزی یافتگانند **سند دهم** در کتاب
من لا یحضره الفقیه که از کتب معتبره شیعه واز جمله کتب اربعه حدیث
وتالیف شیخ صدوق ابن بابویه قمی رحمه الله علیه است که بدعای حضرت صاحب
الزمان صلوات الله وسلامه علیه متولد شده وشرط نموده در اول کتاب خود بیان
نمود وخدای تعالی که حدیثی که نزد او صحیح باشد درین کتاب ایراد نماید وعلمای شیعه
رضوان الله تعالی علیهم مراسیل این کتاب را بمنزله مسانید دانسته اند یعنی حدیثی که
درین کتاب بی سند نقل شده بمنزله آنست که با سند باشد در اعتبار وصحت خصوصا
هرگاه بلفظ قال مذکور شده باشد یا آنکه فعل امر در لفظ حدیث مذکور باشد
چنانچه جد داعی ثالث المعلمین میر محمد باقر الداماد الحسینی قدس سره در حاشیه
کتاب مذکور تصریح باین مراتب کرده است ایراد نموده شیخ جلیل در کتاب مذکور
باب ثواب اصطناع المعروف علی العلویة یعنی این باب بابیست در بیان ثواب
نیکوئی کردن بجمعی که منسوب بحضرت علی بن ابی طالب علیه السلم باعتبار نسب باشند
قال رسول الله صلی الله علیه وآله من صنع الی احد من اهل بیتی یدا کافیته یوم القیمة
وقال علیه السلم انی شافع یوم القیمة لاربعة اصناف ولو جاؤا بذنوب اهل الدنیا
رجل نصر ذریتی ورجل بذل ماله لذریتی عند المضیق ورجل احب ذریتی باللسان
والقلب ورجل سعی فی حوائج ذریتی اذا طردوا او شردوا یعنی فرموده است رسول

خدا صلی الله علیه وآله که کسی که بکند بیکی از اهل بیت من نیکوئی و احسان مکافات
او بر منست در روز قیامت و فرمود آنحضرت صلی الله علیه وآله که بدرستیکه
من شفیع میشوم در روز قیامت از برای چهار صنف از مردم اگرچه بگناهان
اهل دنیا آمده باشند مردی که یاری نماید ذریهٔ مرا و مردی که ببخشد مال خود را
بذریهٔ من در وقت تنگدستی و مردی که دوست دارد ذریهٔ مرا بزبان و دل
و مردی که سعی در حاجتهای ذریهٔ من کند هرگاه ایشان دور کرده شوند از
دیار خود یا اینکه بیکس و تنها باشند بجهت آنکه طرد در لغت بمعنی راندن
و دور کردن و اخراج نمودن آمده و تشرید بمعنی بر هم زدن جمعیت آمده
مثل قوله تعالی فشرّد بهم من خلفهم و مفسرین گفته اند ای فرّق و بدّد جمعهم
و احتمال دارد که تردید از راوی باشد یعنی راوی گوید که بخاطر ندارم که آنحضرت
بلفظ طرد واقع نموده اند یا شرد و **سند یازدهم** در موضع مذکور از کتاب
مرقوم ابن بابویه رحمه الله نقل نموده قال الصادق علیه السلم اذا کان یوم القیمة
نادی منادٍ ایها الخلائق انصتوا فان محمداً یکلمکم فتنصت الخلائق فیقوم النبی
صلی الله علیه وآله فیقول یا معشر الخلائق من کان له عندی یداً او منّة او معروف
فلیقم حتی اکافیه فیقولون بآبائنا و امهاتنا و ای ید و ای منّة و ای معروف
لنا بل الید والمنّة والمعروف لله ولرسوله علی جمیع الخلائق فیقول لهم بلی من

اوی احداً من اهل بیتی او برّهم او کساهم من عری او اشبع جایعهم فلیقم حتی
اکافیه فیقوم اناس قد فعلوا ذلک فیاتی النداء من عند الله یا محمد یا حبیبی قد
جعلت مکافاتهم الیک فاسکنهم من الجنة حیث شئت قال فیسکنهم فی الوسیلة
حیث لا یحجبون عن محمد و اهل بیته صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین یعنی گفت
حضرت امام جعفر صادق علیه السلم که هرگاه روز قیامت شود ندا کند ندا کننده
که ای خلایق گوش کنید و ساکت شوید که محمد صلی الله علیه وآله با شما سخن میگوید پس ساکت
شوند خلایق پس قایم شود پیغمبر صلی الله علیه وآله پس بگوید ای گروه مردمان هر کس را
که بوده باشد نزد من حقی از عطا نمودن یا امری که بسبب منت گذاشتن باشد یا احسان
و نیکوئی کرده باشد بمن پس برخیزد تا آنکه تدارک و مکافات او را بعمل آورم پس گویند
مردمان که پدران و مادران ما فدای تو باشند یا رسول الله چه عطا و چه منت
و چه احسان ما را بر تو هست بلکه عطا و منت و نیکوئی مر خدا راست و رسول خدا را
بر جمیع خلایق پس بگوید حضرت رسول صلی الله علیه وآله بلی کسی که منزل داده باشد
یکی از اهل بیت مرا یا آنکه نیکوئی کرده باشد با ایشان یا آنکه پوشانیده باشد ایشان را
از عریانی یا آنکه سیر کرده باشد گرسنه ایشان را پس برخیزد تا آنکه تدارک نمایم او را
پس برخیزند جمعی که این عمل کرده باشند پس بیاید از جانب خدای تعالی ندائی که ای محمد
ای حبیب من بتحقیق که گردانیدم مکافات ایشان را بتو پس جا کن ایشان را در بهشت

هرجا که خواهی حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمود که بر ما کن سا ز حضرت
رسول الله صلی الله علیه و آله ایشان را وسیله در موضعی که حجابی نباشد در
میان ایشان و حضرت رسول صلی الله علیه و آله و اهل بیت آنحضرت صلی الله
علیه و علیهم اجمعین • اما بیان وسیله در منهاج الصفوی جد داعی اعنی
السید المحقق الامجد میر سید احمد رحمه الله علیه نقل نموده بان عبارت
که در امالی صدوق واقعست حدثنا ابی رضی الله عنه قال حدثنا سعد بن عبد الله
قال حدثنا محمد بن یحیی قال حدثنا العباس بن معروف قال حدثنا ابو حفص العبدی
عن ابی هرون العبدی عن ابی سعید الخدری قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله اذا سألتم
الله عز و جل فاسئلوا لی الوسیلة یعنی آنحضرت فرمودند که هرگاه از حق تعالی چیزی
بطلبید بواسطه من وسیله را طلب نمائید فسألت النبی صلی الله علیه و آله عن الوسیلة
فقال هی درجتی فی الجنة و هی الف مرقاة ما بین المرقاة الی المرقاة سیر الفرس الجواد
شهرا و هی ما بین مرقاة جوهر الی مرقاة زبرجد و مرقاة یاقوت الی مرقاة ذهب
الی مرقاة فضة فیؤتی بها یوم القیمة حتی تنصب مع درجة النبیین فهی فی درج
النبیین کالقمر بین الکواکب فلا یبقی یومئذ نبی و لا صدیق و لا شهید الا
قال طوبی لمن کانت هذه الدرجة درجته فیأتی النداء من عند الله عز و جل
یسمع النبیین و جمیع الخلق هذه درجة محمد فاقبل و انا یومئذ متزر بریطة

من نور

من نور علی تاج الملک و اکلیل الکرامة و علی بن ابی طالب امامی و بیده لوائی و هو
لواء الحمد مکتوب علیه لا اله الا الله هم الفائزون بالله و اذا مررنا بالنبیین قالوا
هذان ملکان مقربان لم نعرفهما و لم نرهما و اذا مررنا بالملائکة قالوا هذان سید
مرسلین حتی اعلو اعلی الدرجة و علی یتبعنی حتی اذا صرت فی اعلی درجة منها و علی
اسفل منی بدرجة فلا یبقی یومئذ نبی و لا صدیق و لا شهید الا قال طوبی لهذین
العبدین ما اکرمهما علی الله فیأتی النداء من قبل الله جل جلاله یسمع النبیین
والصدیقین و الشهداء و المؤمنین هذا حبیبی محمد و هذا ولیی علی طوبی لمن
احبه و ویل لمن ابغضه و کذب علیه ثم قال رسول الله صلی الله علیه و آله فلا یبقی
یومئذ احد احبک یا علی الا استروح الی هذا الکلام و ابیض وجهه و فرح بقلبه
و لا یبقی احد ممن نصب لک حربا او جحد لک حقا الا اسود وجهه و اضطربت
قدماه فبینا انا کذلک اذا ملکان قد اقبلا الی اما احدهما فرضوان خازن الجنة و اما
الآخر فمالک خازن النار فیدنو رضوان فیقول السلام علیک یا احمد فاقول السلام
علیک ایها الملک فمن انت فما احسن وجهک و اطیب ریحک فیقول انا رضوان
خازن الجنة و هذه مفاتیح الجنة بعث بها الیک رب العزة فخذها یا احمد فاقول
قد قبلت ذلک من ربی و له الحمد علی ما فضلنی به ثم ادفعها الی اخی علی بن ابی طالب ثم
یرجع رضوان و یدنو مالک فیقول السلام علیک یا احمد فاقول السلام علیک ایها الملک

نمرات فما اقبح وجهك وانكر دونيك فيقول انا مالك خازن النار وهذه
مقاليد النار بعث بها اليك رب العزة فخذها يا احمد فاقول قد قبلت ذلك
من ربي فله الحمد على ما فضلني به ثم ادفعها الى اخي علي بن ابي طالب ثم يرجع مالك
فيقبل علي ومعه مفاتيح الجنة ومقاليد النار حتى يقف على عجزة جهنم وقد تطاير
شررها وعلا زفيرها واشتد حرها وعلي اخذ بزمامها فيقول له جهنم جزني يا علي
فقد اطفأ نورك لهبي فيقول لها علي قري يا جهنم خذي هذا واتركي هذا خذي
هذا عدوي واتركي هذا وليي فلجهنم يومئذ اشد مطاوعة لعلي من غلام احدكم
لصاحبه فان شاء يذهبها يمنة وان شاء يذهبها يسرة ولجهنم يومئذ اشد مطاوعة
لعلي فيما يامرها به من جميع الخلائق وصلى الله على محمد وآله يعني راوی گفت
پرسیدم آنحضرت را از وسیله فرمودند که درجه منست در بهشت و آن هزار
پایه است و میان هر پایه تا پایه مقدار مسافت یکماهه است که اسپی بدود قطع آن
نماید و این مسافت مابین مرقاتیست که پایه جوهر است تا مرقاتی که پایه زبرجد است
و از مرقاة یعنی پایه یاقوت تا مرقاة طلا و تا مرقاة نقره بر این مسافت است پس
در روز قیامت این درجه را در جهای سایر پیغمبران نصب کرده میشود پس
این درجه در میان درجهای پیغمبران بمنزله ماهست میانه ستارگان پس
پیغمبری و صدیقی و شهیدی نمیماند مگر میگوید خوشا حال کسی که این درجه

درجه

درجه اوست پس ندای از جانب الله تعالی باید که جمیع پیغمبران بشنوانند که این درجه
درجه محمد است پس من روان روم و پوشیده باشم جامه از نور و بر سرم تاج سلطنت
و اکلیل کرامت و علی بن ابی طالب پیشاپیش منست و خواهد بود بدستش علم من
که علم حمد است که در ان علم نوشته شده است لا اله الا الله تا آخر و هرگاه بگذریم
به پیغمبران گویند این دو کس فرشته مقربند و ملائکه که بگذریم گویند این دو کس
بهترین انبیای مرسلند تا آنکه بالای آن درجه روم و علی در عقب من باشد تا آنکه
بمرتبه اعلای آن درجه برسم و علی در پایین من بیک درجه باشد پس نماند در آن روز
پیغمبری و نه صدیقی و نه شهیدی مگر آنکه بگوید خوشا حال این دو بنده چه کرامتست
ایشان را و جناب الله تعالی پس باید ندائی از جانب خدای جلیل بزرگوار که بشنوانند آن
ندا را به پیغمبران و صدیقان و شهدا و مومنان که این دوست منست محمد و این
ولی منست علی خوشا حال کسی که دوست دارد او را و وای بر کسی که دشمن دارد
او را و نسبت کذب باو داده شود باشد بعد از ان فرمود رسول خدا صلی الله علیه
وآله پس نماند آن روز احدی که دوست داشته باشد ترا ای علی مگر اینکه روح
و راحت و استراحت یابد از این کلام و سفید شود روی او و خوشحال گردد باین
سبب دل او و نماند احدی از اعدای تو یا آنکه با تو نصب جنگ نموده است یا انکار
کرده است از برای تو حقی را مگر آنکه سیاه شود روی او و مضطرب شود هر دو قدم او

پس در این حالت که مرا هست دو ملک رو کنند بجانب من اما احد ایشان رضوان
خزینه دار بهشت است و دیگری مالک خزینه دار دوزخ پس پیش آید
رضوان و بگوید السلام علیک یا احمد پس بگویم من السلام علیک ای ملک
چه خوبست روی تو و چه خوش است بوی تو پس بگوید من رضوان نگاه دارنده
بهشتم و اینها کلیدهای بهشت است که فرستاده است بنزد تو پروردگار
عزیز بزرگ ای احمد بگویم من بتحقیق که قبول نمودم آنچه فرستاده است پروردگار
خودم و مختص اوست ثنا و ستایش بآن کرامتی که مرا از آن داده است بآن
کرامت بعد از قبول نمودن آن بدهم آن کلیدها را ببرادر خودم علی بن ابیطالب
بعد از آن برگردد رضوان و پیش آید مالک که نیست اوست جهنم پس بگوید
السلام علیک یا احمد بگویم السلام علیک ای ملک کیستی تو چه قبیح است روی
تو چه منکر است دیدن تو پس بگوید مالک خزانه دار آتش جهنم و این کلیدهای
آتش است فرستاده اینها را بسوی تو پروردگار عزیز بزرگ اینها را ای احمد پس
بگویم بتحقیق قبول کردم اینرا از پروردگار خودم پس مر خدا راست سپاس
بر آنچه تفضیل داده است مرا بآن بعد از آن بدهم آن کلیدها را ببرادر خودم
علی بن ابیطالب بعد از آن برگردد مالک خازن جهنم پس متوجه شود علی بن
ابی طالب و با او باشد کلیدهای بهشت و دوزخ تا آنکه بایستد در کنار جهنم

وتحقیق

و تحقیق که بگیرد جهنم باشد شرارهای او و بلند باشد صدای زبانه او و شدید
باشد حرارت او و علی گرفته باشد مهار جهنم را پس بگوید او را بگذر از من
ای علی بتحقیق که فرو نشانید نور جمال تو زبانه آتش مرا پس بگوید او را علی
علیه السلام قرار گیر ای جهنم و بگیر اینرا و بگذار او را و بگیر این را که عدو منست
و بگذار او را که دوست منست پس جهنم را در آن روز زیاده است اطاعت کردن
مر علی را از غلام یکی از شما نسبت بصاحبش پس اگر خواهد علی میرود جهنم بجانب
راست و اگر خواهد علی میرود جهنم بجانب چپ و باین نحو فرمان او میبرد و مر
جهنم را آن روز زیاده است اطاعت نسبت بعلی در آنچه امر کند او را باو از جمیع
خلایق و صلوات خدا بر محمد و آل محمد باد و در تفاسیر مسطور است که از حضرت
امام محمد باقر علیه السلام مرویست در تفسیر آیه کریمه وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ
وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ یعنی بطلبید آنچه توسل بدو توان کرد در
طلب قرب بحضرت الهی و جهاد کنید در راه او با اعدای دین شاید که رستگار
شوید بسبب این اعمال که آنحضرت فرمودند که توسل کنید بخدا بطلب رضا یعنی
بقضای او راضی باشید و بر بلای او صبر کنید اصبغ بن نباته روایت کرده است
از امیر المومنین علیه السلام که در بهشت دو لؤلؤ است که مقر آن در بهشت است
و سقف آن تا بطنان عرش رسیده یکی سفید و دیگری زرد و بر هر یکی هفتاد

هزار غرفه است آنکه سفید است وسیله محمد است صلی الله علیه وآله وآنکه
زرد است وسیله ابرهیم علیه السلام است انس بن مالک از رسول صلی الله
علیه وآله روایت کند که وسیله حجابیست میان بنده وخدای وآن
حجاب علی بن ابی طالب است علیه السلام چون بنده باو توسل کند حق تعالی او را
بآن درجه رساند زهری روایت کرده که بیمار شدم چنانکه بهلاکت نزدیک
رسیده گفتم که هر آینه خدای وسیلتی باید وهیچ کس را در عهد خود از علی بن
الحسین علیه السلام بهتر نیافتم بنزد او رفتم وگفتم یا ابن رسول الله حال
من اینست که می بینی بر من بخشای ودر حق من دعا کن که بآن از این مرض شفا
یابم واز غم واندوه خلاص شوم وسبب آمرزش من گردد چه من بنزد خدا
از تو گرامی تری نمی بینم فرمود که من دعا کنم تو آمین بگو یا تو دعا کن من آمین
بگویم گفتم تو دعا کن ومن آمین میگویم آنحضرت دست برداشت وگفت
بار خدایا این شهاب در من گریخته است وبمن وپدران من وسیله جسته
بحق آن اخلاصی که پدران من بجانب عزت تو داشته اند که حاجت او را روا کن
واو را اتفاقی کرامت فرمای وبروی روزی فراخ گردان ومرتبه او را در علم
رفیع ساز زهری گوید بخدای که همه جا اینها بامر اوست که هرگز بیمار نگشتم ودست
تنگ نشدم وهیچ سختی بمن نرسید وامید میدارم که خدای تعالی بیمنت دعای

آنحضرت مرا آمرزیده باشد **سند دوازدهم** در کتاب من لا یحضره الفقیه
در مبحث حج واقع است روی ان النظر الی الکعبة عبادة والنظر الی الوالدین
عبادة والنظر الی المصحف من غیر قراءة عبادة والنظر الی وجه العالم عبادة
والنظر الی آل محمد صلی الله علیه وآله عبادة یعنی روایت کرده شده است که نگاه
کردن بر کعبه معظمه عبادتست ونگاه کردن بر پدر ومادر عبادتست ونگاه
کردن بر خط مصحف بدون قراءت عبادتست ونگاه کردن بر روی عالم
عبادتست ونگاه کردن بر آل محمد صلی الله علیه وآله عبادتست پس از برای
نظر کننده که هر دو وجه رو دهد ناظر در من دعه اجر بیک نگاه از ثمره ثواب
دو رویه حاصل خواهد داشت **سند سیزدهم** در عیون اخبار الرضا
علیه السلام ابن بابویه رحمه الله تعالی ایراد فرموده است حدثنا محمد بن الحسن بن احمد
بن الولید قال حدثنا محمد الحسن الصفار عن ابرهیم بن هاشم عن علی بن معبد
عن الحسین بن خالد عن ابی الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلم قال النظر الی ذریتنا
عبادة فقیل له یا ابن رسول الله النظر الی الائمة منکم عبادة او النظر الی جمیع ذریة
النبی صلی الله علیه وآله فقال بل النظر الی جمیع ذریة النبی صلی الله علیه وآله
ما لم یفارقوا منهاجه ولم یتلوثوا بالمعاصی یعنی حسین بن خالد از حضرت
ابی الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلم نقل نمود که آنحضرت فرمودند نگاه کردن

بر ذرّیه ما ائمه علیهم السلم عبادتست شخصی سؤال نمود که یا ابن رسول الله
نگاه کردن بر ائمه معصومین علیهم السلم عبادتست یا نگاه کردن بر جمیع
ذرّیه نبی صلی الله علیه واله عبادتست پس آنحضرت فرمودند بلکه نظر
کردن بر جمیع ذرّیه نبی صلی الله علیه واله عبادتست مادام که از جادّه
شرع تخلّف ننموده اند و آمیخته فسق و معاصی نشده اند یعنی بنحوی که عرفا
او را فاسق گویند و اکثر فسوق بی مبالات از و ناشی شود با آنکه منظور آن
باشد که از طریقه حقه آنحضرت تخلّف ننموده اند و مکدّر و متغیر از معاصی
دینی نشده اند و تغییر در ایمان ایشان نشده بجهت آنکه تلوّث در لغت بمعنی
قبول تکدّر و تغیّر آمده و اگر بمعنی آلودگی بگنا مطلقا منظور باشد بر عدم
تلوّث بگناه منحصر در ائمه معصومین علیهم السلم و با جمعی از ذرّیه که بحد
بلوغ نرسیده اند خواهد بود و عبارت حدیث احتمال احمل اول ندارد بجهت
آنکه فرمودند بل النظر الی جمیع ذرّیة النبی صلی الله علیه وآله و ثانی بعید است
پس توجیه مذکور در این مقام خالی از صورتی نیست چنانکه مالا دفیار قولنا
منها جیستا این طریقه را نسبت بطبع مستقیم و من بعد نیز مذکور میشود
موافق حدیث سلیمان بن جعفر که ذرّیه ایشان بمذهب حق اثناعشری باقیند
ایشان را با دیگران نسبت نیست و این حدیث مبین است اینرا که لفظ آل در

حدیث

حدیث سابق شامل جمیع ذرّیه حضرت رسول صلی الله علیه وآله هست و من بعد ایضا
حدیث صریح که لفظ آل شامل جمیع ذرّیه رسول الله صلی الله علیه واله هست مذکور
میشود **سند چهاردهم** عروة الاسلام فی الاولین والاخرین شیخ الدین و رئیس
المحدثین ابو جعفر محمد بن یعقوب الکلینی رحمه الله علیه در حدیث معراج که در باب
نوادر از اصول کتاب کافی است ایراد نموده ثمّ اوحی الیه یا محمد صلّ علی نفسک و علی
اهل بیتک فقال صلی الله علیه وآله صلّی الله علیّ و علی اهل بیتی و قد فعل ثمّ التفت فاذا بصفوف
من الملئکة والمرسلین والنبیین فقیل یا محمد سلّم علیهم فقال السلم علیکم و رحمة الله
و برکاته فاوحی الله الیه ان السلم والتحیة والرحمة والبرکات انت و ذرّیتک یعنی
بعد از مراتب مذکوره که در سابق حدیث گذشته است وحی فرستاد خدای تعالی
بسوی حضرت رسول صلی الله علیه وآله که ای محمد صلوات بفرست بر نفس خود
و اهل بیت پس گفت صلوات خدا بر من و بر اهل بیت من و خدای تعالی چنان کرد
که مقصود من بود بعد از آن ملتفت شد پس ناگاه دید صفوف از ملئکه و مرسلین
و نبیین را پس گفته شد که ای محمد سلام کن با ایشان پس گفت السلم علیکم و رحمة الله و برکاته
پس وحی فرستاد باو خدای تعالی بدرستی که سلام و تحیت و رحمت و برکات تو و
ذرّیه تواند و بنا بر نسخه دیگر که عوض لفظ ان السلم انا السلم واقع شده معنی
حدیث آنست که منم سلام و تحیت و رحمت و برکات فرموده باشد تو نیز و ذرّ

توانند هر گاه خدای تعالی ذریه رسول خود را تحیت و رحمت و برکات فرموده
باشد پس اگر احدی دوری از مودت ذریه رسول خدا نماید و از محبت ایشان
کریزان باشد دوری از رحمت الهی کرده خواهد بود **سند یازدهم**
در شرح ارشاد اتقی المجتهدین و اورع المحققین مولانا احمد اردبیلی بیان
نموده که کلام ماتن اعنی علامة العلماء فی العالم علامه حلی رحمه الله که فرموده
والهاشمی اولی من غیره بعد از ذکر آنکه امام عصر یعنی معصوم علیه السلم
اولی از جمیع ناس است در صلوة بر میت باین عبارت ظاهر العبارة اولویته
علی کل احد غیر الامام بمعنی انه یتقدم علی تقدیر کونه ولیا و یترک له الباقی
او یختار الولی علی غیره مطلقا وان کان غیره افقه واسن واقرا واقدم
هجرة واصبح وغیر ذلک من المرجحات ویحتمل التقدیم علی تقدیر التساوی
فی باقی المرجحات وقال فی الشرح قال فی الذکری لم اقف علی مستنده ویحتمل
کونه اکراما لرسول الله صلی الله علیه وآله ولقوله صلی الله علیه وآله قدموا
قریشا ولا تقدموها وطعن فی الذکری بانه غیر مثبت فی روایتنا وبانه اعم
من المدعی ولا یضر لانه فی المندوبات ولانه یفید المطلوب ولا یضر دلالته
علی غیره فتخصص بغیره یعنی ظاهر عبارت علامة المحققین علامه حلی رحمه الله
در ارشاد آنست که اولیت هاشمی در پیشنمازی صلوة بر میت از جمیع ناس

بغیر از امام

بغیر از امام علیه السلم باین معنی که تقدم خواهد نمود هاشمی در نماز میت بر غیر هاشمی
بر تقدیر آنکه در میان وارث میت هاشمی بوده باشد در ینصورت و اگذارند
باقی وارث پیشنمازی میت را بر هاشمی و احتمال دارد که مقصود از عبارت
مسطوره متن آن باشد که باید هاشمی را ولی میت بر غیر هاشمی اختیار کند در نماز
بر میت مطلقا اگر چه غیر هاشمی افقه و اسن و اقرا و اقدم در هجرت یعنی در
اسلام یا در تحصیل علم و اصبح باشد یعنی در صباحت و خوبروی بهتر از هاشمی
باشد یا در صلاح مشهورتر باشد و در غیر صباحت نیز از اموری که باعث زیادتی
بوده باشد یا از هاشمی که این محسنات در وی نیست بسبب هاشمی بودن مقدم است
از غیر هاشمی و احتمال دارد که مقصود علامه از این عبارت این باشد که هاشمی مقدم است
بر غیر هاشمی که مساوی باشد با او در باقی مرجحات و گفته است در شرح ارشاد که
صاحب کتاب ذکری نقل نموده است که واقف نشدم بر سند الهاشمی اولی که فقها
نقل نموده اند در جواب فرموده اند که احتمال دارد که سند و دلیل تقدم هاشمی
بر غیر هاشمی اکرام و تعظیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله و حدیث منقول
از آنحضرت که قدموا قریشا ولا تقدموها بوده باشد یعنی مقدم دارید قریش را
بر خود و بر قریش تقدم مجوئید و طعن زده صاحب کتاب ذکری در کتاب مذکور
که این حدیث در روایات ما که شیعه ایم ثابت نیست و حدیث نیز اعم از مدعاست

در جواب طعن مرحوم افضل المحققین مولانا احمد رحمه الله فرموده که اگر ثابت
نباشد این حدیث بطریق شیعه از جمله امور مستحبه است و در امور مستحبه چنین
روایت بطریق ما ثابت نباشد باز معمول به علما است و اعم بودن حدیث از مدعا
نقص بمقصود ندارد بجهت آنکه دالست بر نفی جمیع تقدمات غیر هاشمی بر هاشمی
و از انجمله است تقدم در صلوة مذکوره و ضرر ندارد دلالت نمودن حدیث
مذکور بر نفی جمیع تقدمات مطلق تنها اما اگر نفی تقدم در نماز بر مثبت است
تا تخصیص بدهیم بغیر مطلوب تمام شد کلام اورع المجتهدین مولانا احمد
رحمه الله تعالی پس هیچ نحو تقدم غیر هاشمی بر هاشمی موافق حدیث مسطور و
تحقیق اورع المجتهدین جایز نیست و آنچه مذکور شد در اعمال مستحبه که حدیث
راوی صحیح نباشد باید عمل بآن نمود اکثر علماء سلف مثل شیخ المجتهدین و سند
المحققین شیخ علی کرکی جبل العاملی رحمه الله در کتب و مصنفات خود و شیخ
الفضلاء و المحققین شیخ زین الدین رحمه الله در شرح لمعه تصریح باین مضمون
نموده اند و ثالث المعلمین سلاله سید الثقلین جد دیگر داعی میر محمد باقر الشهیر
بداماد الحسینی در حاشیه من لا یحضره الفقیه ایضا تصریح باین معنی
باین عبارت فرموده است الحدیث الضعیف فی المسنونات و المکروهات
حجة فیعمل به یعنی حدیث ضعیف در مسنونات و مکروهات حجت است باید

عمل بآن نمود

عمل بآن نمود و این قول موافق حدیثی است که محمد بن یعقوب الکلینی از علی بن ابرهیم
بن هاشم از محمد بن ابی عمیر از هشام بن سالم که از راویان ثقه امام جعفر صادق
علیه السلام است و از حضرت امام موسی کاظم علیه السلام نیز روایت میکند از
میزان الله الغفار و امام جعفر صادق علیه السلام نقل نموده که آنحضرت فرموده من
سمع شیئا من الثواب علی شیء فصنعه کان له اجره و ان لم یکن علی ما بلغه یعنی هر کس
بشنود ترتب چیزی را از ثواب بر عملی وجودا یا عدما و بنیت آن ثواب آن عمل را بفعل
آرد آن اجر باو داده میشود هر چند آن خبر موافق حق و واقع نباشد و باین حدیث
چون معتمد علما است باید عمل نمود و هر گاه امری مخالف دین شیعه و مذهب ائمه
اثنی عشر نباشد بلکه آیات و احادیث در لزوم شر باشد مثل لزوم اکرام اقارب
رسول الله صلی الله علیه و آله با مؤکدی چنین عالما ترک آن از طریقه ایمان
بسیار بعید است و این حدیث را شیخ المقدسین بهاء الملة و الدین رحمه الله تعالی
در حدیث سی و یکم از اربعین و غیر او از معتمدین علماء سابقین در مؤلفات
خود نقل نموده اند و مفید این مضمونست آنچه محمد بن یعقوب الکلینی رحمه الله
در کتاب کافی از مولینا الباقر ابی جعفر الباقر علیه السلام نقل نموده باسناد
خود که آنحضرت فرموده اند من بلغه ثواب من الله علی عمل فعمل ذلک العمل التماس
ذلک الثواب اوتیه و ان لم یکن الحدیث کما بلغه و ابن بابویه رحمه الله در کتاب

ثواب الاعمال الذی بید بزرگوار خود تا صفوان از امام جعفر صادق علیه السلام نقل نموده
که آنحضرت فرموده اند من بلغه شیء من الثواب علی شیء من الخیر فعمله کان له ذلک
وان کان رسول الله صلی الله علیه وآله لم یقله واین حدیث نیز مفید مدعا و مؤید
مقصود است وعدم ثبوت حدیث تقدیم قریش بطریق شیعه مسلم نیست بجهة
آنکه در عمده صحاح الاخبار فی مناقب الائمة الاطهار از مصنفات ابی الحسین یحیی بن
الحسن بن علی بن محمد البطریق الاسدی که از جمله فضلای شیعه است این حدیث نقل
شده چنانچه من بعد ان شاء الله تعالی مذکور میشود وتصریح نموده که احادیث
مسطوره در آنکتاب بطرق معتبره نزد شیعه نیز وارد شده فعلی هذا جمیع
احکام مسطوره درین رساله که از کتب معتبره مخرج شده مثل من لا یحضره الفقیه
وتهذیب الاحکام وکافی محمد بن یعقوب الکلینی وعیون اخبار الرضا علیه السلام
وغیر آن اگر بحسب سند معتبر باشد فهو المطلوب والا از استحباب که قلیل شده تجاوز نمیکند
با وجود آنکه حدیث مذکور هم در باب طبقه قریش وارد شده است وقریش مرتبه ایشان
ادون از بنی عبد المطلب است چنانچه در بعضی از کتب مناقب که مسمی بذخایر العقبی
فی مناقب ذوی القربی است در باب ثانی کتاب مذکور در بیان فضل قریش وارد است
عن واثلة بن الاسقع قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله ان الله اصطفی من ولد ابراهیم
اسمعیل ثم اصطفی من ولد اسمعیل نزار ثم اصطفی من ولد نزار مضر ثم اصطفی

من ولد

من ولد مضر کنانة ثم اصطفی من کنانة قریشا ثم اصطفی من قریش بنی هاشم ثم اصطفی من بنی
هاشم بنی عبد المطلب ثم اصطفانی من بنی عبد المطلب واز این حدیث که حضرت رسول
صلی الله علیه وآله در باب تفضیل بعضی قبایل بر بعضی نقل فرموده مستفاد میشود که
قریش از کنانه افضلند وبنی هاشم از قریش افضلند وبنی عبد المطلب از بنی هاشم افضل اند
وحضرت رسول صلی الله علیه وآله از بنی عبد المطلب افضل است ودر معانی الاخبار
شیخ جلیل ابن بابویه رحمه الله تعالی در باب معانی اسماء محمد وعلی وفاطمة والحسن والحسین والائمة
علیهم السلام باسناد خود از ابی ذر رحمه الله تعالی نقل نموده که شنیدم از حضرت رسول
صلی الله علیه وآله که میفرمود مخلوق شدم من وعلی بن ابی طالب از نور واحد وتسبیح
خدای تعالی در یمین عرش میکردیم پیش از آنکه مخلوق شود آدم بدو هزار سال چون خلق
کرد خدای تعالی آدم را علیه السلام گردانید این نور را در صلب او وبتحقیق که ساکن بهشت
بود وما در صلب او بودیم وقصد خوردن گندم نمود وبا بن خطیئه اراده کرد وما در
پشت او بودیم وسوار شد نوح بکشتی وما در پشت او بودیم وابراهیم که انداخته
شد در آتش ما در صلب او بودیم پس همیشه ما را خدای تعالی نقل میفرمود از اصلاب
طیبه بارحام طاهره تا آنکه رسانید ما را بصلب عبد المطلب پس قسمت کرد ما را
بدو قسمت پس مرا گردانید بصلب عبد الله وگردانید علی علیه السلام را در صلب ابی طالب
وگردانید در من نبوت وبرکت را ودر علی فصاحت وفروسیت را ودر قاموس اللغة

فروسیت یعنی حذاقت در سواری اسب و امور او نقل شده است و دور نیست که
کنایه از جهاد و محاربه با کفار باشد که بدون این حذاقت غلبه تمام مشکلست و باز
فرموده حضرت رسول صلی الله علیه و آله که جدا کرد خدای تعالی از برای ما دو اسم از
اسمای خود پس صاحب عرش محمود است که خدای عالمست و من محمدم و الله اعلی است
و اشاره نمود حضرت رسول صلی الله علیه و آله که این یعنی امیر المؤمنین مسمی بعلی است پس محمد
و علی از محمود و اعلی که هر دو نام خداست مشتق و بیرون آورده شده اند پس ذریه حضرت
رسالت پناه صلی الله علیه و آله و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام از صلب این دو نور مطهر
منتزع شده اند ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم و معلوم گردید
بنی عبد المطلب از قریش که حدیث در باب عدم جواز تقدم بر ایشان وارد شده بواسطه افضلند
و شک نیست که علوی فاطمی که نسبت ازدواج ایشان بحضرت رسول صلی الله علیه و آله جاریست
افضل از سایر بنی عبد المطلبند بجهت شرافت نور حضرت رسول صلی الله علیه و آله و حضرت
امیر المؤمنین علیه السلام با آنکه اولاد اسمعیل که در اوایل سلسله قبایل ممدوح واقع شده
و بچندین مرتبه ادون از بنی عبد المطلبند اعلی از قبایل دیگرند و فضیلت عظیم بحسب
دارند حتی آنکه در کتب سماویه غیر قرآن نیز تصریح بمدح ایشان واقع شده بنحوی که جد امجد
داعی احمد الفضلا و المحققین میر سید احمد قدس سره در کتاب مصقل الصفا در
رد آینه حق نما که در بطلان مذهب نصاری تالیف نموده ایراد نموده است که در فصل

سیم

سیم سفر اول کتاب توریه اشارت بنبوت آنحضرت واقع است و تعبیر از و بماد ماد
شده است و باوصیا اطهار آنحضرت که صاحبان دوازده برج سپهر مفخر قدرند
بهر این دولت مقدس اند بشنیم عسور باین عبارت و لشماعیل شماعتیخا هنا بیرختی
و هفریتی اتی و هربیتی اتی بماد ماد شنیم عسور لامیا الغوی کوذیل و ترجمه اش بفارسی
اینست یعنی شنیدم گفته ترا ای ابرهیم درباره اسمعیل پس در وی برکت بخشیده ام
ثمره و میوه اش خواهیم ساخت و اولاد او را بسیار خواهیم کردانید و از فرزندان
او ماد ماد و دوازده شریف منیف و امت عظیم اخراج خواهیم کرد و مخفی نیست
بر متفحصان نکته دان که قریب بمضمون این از سدی که از قدمای اهل سنت است
بظهور پیوسته که لما کرهت سارة مکان هاجر اوحی الله تعالی الی ابرهیم الخلیل علیه السلم
فقال انطلق باسمعیل و امه حتی تنزله بیت النهامی یعنی مکه فانی ناشر ذریته و جاعل
منهم نبیا عظیما و جاعل من ذریته اثنی عشر عظیما تم کلامه و این مرتبه عظیمیست
که خدای تعالی اولاد اسمعیل را برکت فرموده اند و پیغمبر آخر الزمان و ائمه معصومین
صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین در میان ایشان معین بمراتب عظیمه رسالت
و امامت شده اند و در کتب احادیث شرافت ایشان متحقق است چنانچه در
من لا یحضره الفقیه واقع شده در مبحث صوم در باب ثواب افطار فرمودن صایم
نقل الصادق علیه السلام ان السدیر دخل الی ابی علیه السلم فی شهر رمضان فقال له یا سدیر

هل تدري اي ليال هذه فقال له نعم جعلت فداك ان هذه ليالي شهر رمضان
فما ذاك فقال له اتقدر على ان تعتق في كل ليلة من هذه الليالي عشر رقاب
من ولد اسمعيل فقال له سدير بابي وامي لا يبلغ مالي ذاك فما زال ينقص حتى بلغ
به رقبة واحدة في كل ذلك يقول لا اقدر عليه فقال له او ما تقدر ان تفطر في كل
ليلة رجلا مسلما فقال له بلى وعشرة فقال له ابي عليه السلم فذلك الذي اردت
يا سدير ان افطارك اخاك المسلم يعدل عتق رقبة من ولد اسمعيل يعني حضرت
مولينا الفائق ونور الله الشارق ابي عبد الله جعفر بن محمد الصادق عليه السلم
فرموده كه سدير داخل شد بر پدرم حضرت امام محمد باقر عليه السلم پس آن
حضرت فرمود كه يا سدير آيا ميداني كه چه شبها است اين شبها سدير گفت
بلى جانم فداى تو باد بدرستى كه اين شبها شبهاى شهر رمضان المبارك است
منظور چيست ازين سؤال آنحضرت فرمود آيا قدرت دارى كه آزاد كنى در
هر شب ازين شبها ده بنده از اولاد حضرت اسمعيل را سدير گفت جان
پدر و مادرم فداى تو باد نميرسد مال من باين قدر پس آنحضرت هميشه
كم ميفرمود تعداد آزادى بندها را تا آنكه فرمودند كه آيا قدرت دارى كه
يك بنده از اولاد حضرت اسمعيل در هر شب از ماه رمضان المبارك آزاد
كنى در جميع اين مراتب سدير گفت قدرت ندارم پس حضرت امام محمد باقر عليه السلم

فرمود كه آيا قدرت ندارى كه افطار فرمائى در هر شب ازين ماه مرد مسلمى را پس گفت
سدير بلى اينرا قدرت دارم بلكه ده مرد مسلم را ميتوانم افطار فرمود پس گفت باو
پدرم يعنى حضرت امام محمد باقر عليه السلم كه باين افطار مومن اراده كرده ام آزاد
نمودن ولد اسمعيل را يا سدير يقين بدانكه افطار فرمودن تو برادر مسلمان را
در شبهاى ماه مبارك رمضان برابرى ميكند با ثواب آزاد نمودن بنده از اولاد
حضرت اسمعيل على نبينا و آله و عليه السلم پس معلوم ميشود كه اولاد اسمعيل
آنقدر عظيم القدر بودند كه از جهت ضرب المثل در زيادتى ثواب حضرت امام محمد
باقر عليه السلم آزادى ايشانرا نقل ميفرموده اند و مستفاد ميشود ازين حديث كه
نسب شريف دخلى عظيم دارد در تعظيم و فضيلت و اكرام بنى نوع انسان ليكن
مردم از راه غفلت و نخوت شيطانى و مقتضاى حيوانى و خواهشهاى جسمانى خود را
در بليه عظيمه عذاب الهى گرفتار ميسازند و ثقل گناه و نيات ذميمه كه در پردهاى
قلوب بلباسهاى متلونه پوشيده است از حرص و هواى نفس تا بتن ميرسانند لمولفه
هر چند ره عشق بلا بردارد * با دل چكنم كه مدعا بردارد * خالى نشود سرم
ز سوداى بتان * اى كاسه سرنگون هوا بردارد * و همين باعث آن شده كه اكثر
احاديث ذريه رسالت را جعلى دانسته فراموش كرده اند و ظلما جاهل گشته اند
و از قبيل تجاهل العرفا كه در مقام شعر مستحسن است در مقام خطابه اين معنى را مستحسن داشته اند

و همانا احادیث اکرام ذریه رسالت را در افواه کمتر مشهور میسازند چنانچه
داعی نزد افضل المحققین و سید المجتهدین رفیع الملة والدین میرزا رفیع الدین
محمد نائینی روح الله روحه شرح لمعه میخواندم در بحث الهاشمی اولی مذکور
شد آنچه صاحب کتاب ذکری در باب تقدیم او و فیها الی آخره قلمی نموده است از روی
طعن و تعجب اظهار فرمودند که آیا چه باعث شده که با وجود ثبوت هاشمی کثرت
احادیث در شان ایشان بعضی میخواهند که سلب یا کتمان آن بنمایند یریدون
أن یطفئوا نور الله بأفواههم ویأبی الله إلا أن یتم نوره ولو کره الکافرون
و مؤید این مطلب است آنچه علامه حلی قدس الله تعالی سره القدوسی نقل نموده در کتاب
مختلف از شیخ مفید رحمه الله تعالی باین عبارت قال المفید اذا حضر الصلوة
رجل من بنی هاشم وصلی کان أولی بالتقدم علیه بتقدیم ولیه له ویجب علی الولی
تقدیمه یعنی اگر حاضر شود نماز میت را مردی از بنی هاشم و نماز کند او اولی خواهد
بود به پیشنماز و بر آن مرتب بسبب مقدم داشتن ولی آن مرده هاشمی را و واجب است
بر ولی میت که مقدم دارد او را و مناسب اینمقام است آنچه فاضل هروتابادی در
مناقب خود آورده فصل سیم در رعایت اولاد رسول الله صلی الله علیه و آله
قال الله تعالی فأن لله خمسه ولذی القربی الآیه فی الکشاف ویقدمون علی سایر
الناس لانهم اسوة ای قدوة وفی النافع ویقدمون علی سایر الناس ترجیحا للقرابة

و فی شرعة

وفی شرعة الاسلام فی باب السفر ویقدم اولاد الرسول بالمشی والجلوس وفیه ایضا
فی باب الصحبة ویعظم اولاد الرسول ویسعی فی حوائجهم ویحبهم بقلبه ولسانه ویقدمهم
علی نفسه فی کل شان وفی تشریح فخر الدین الرازی رحمه الله لا یجوز للرجل العالم والمتقی
أن یجلس فوق العلوی الامی وابیه الامی لانه اسوتهم فی الدین یعنی همه جمیع کارها
اولاد رسول علیه السلام را بر خود مقدم دارید و در صدر ناخوانده نشستن جایز نیست
عزیز من بدانکه از صدر نشستن ذلیل عزیز نگردد بزرگ کسیست که مرتبه و جای خود را
بشناسد و آنکه فرو نشیند در عظمت وی هیچ قصور نپذیرد و اگر تو اولاد رسول را
از غیر عداوت یا حقارت بر صدر ننشانی یا سلام نکنی ایشان را چه که آیا گر چه
یزیدیان هر ماه برایشان لعن فرستادند خدای تعالی از عمارت دل ایشان میگوید
قوله تعالی سلام هی حتی مطلع الفجر فی الروضة ای ثنائی علی اولاد محمد قوله تعالی
سلام علی آل یس ای آل محمد کذا فی الزاهدیة تمام شد کلام فاضل مسطور سند
شانزدهم ابن بابویه رحمه الله علیه در باب معرفت کبایر از کتاب من لا یحضره
الفقیه بسند خود از حضرت ابو عبد الله علیه السلام نقل نموده ان الکبائر سبع فینا
أنزلت ومنا استحلت فاولها الشرک بالله العظیم وقتل النفس التی حرم الله و
اکل مال الیتیم وعقوق الوالدین وقذف المحصنة والفرار من الزحف وانکار حقنا
فاما الشرک بالله العظیم فقد انزل الله فینا ما أنزل وقال رسول الله صلی الله علیه و آله

فيناما قال فكذبوا الله وكذبوا رسوله فاشركوا بالله واما قتل النفس التي حرم الله
فقد قتلوا الحسين واصحابه واما اكل مال اليتيم فقد ذهبوا بفيئنا الذي
جعله الله عز وجل لنا فاعطوه غيرنا واما العقوق فقد انزل الله تبارك وتعالى
ذلك في كتابه فقال النبي اولى بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم فعقوا
رسول الله صلى الله عليه وآله في ذريته وعقوا امهم خديجة في ذريتها واما
قذف المحصنة فقد قذفوا فاطمة عليها السلم على منابرهم واما الفرار من الزحف
فقد اعطوا امير المؤمنين عليه السلم بيعتهم طائعين غير مكرهين ففروا عنه
وخذلوه واما انكار حقنا فهذا مما لا يتنازعون فيه وقريب باين حديث
در آخر جزو سيم از كتاب تهذيب الاحكام شيخ المحدثين شيخ ابو جعفر طوسي رحمه الله
ايراد نموده است عبد الكريم بن عمرو الخثعمي عن عبد الله بن ابي يعفور ومعلى بن
خنيس عن ابي الصامت عن ابي عبد الله عليه السلم قال اكبر الكبائر سبع الشرك بالله
العظيم وقتل النفس التي حرم الله عز وجل الا بالحق واكل اموال اليتامى وعقوق
الوالدين وقذف المحصنات والفرار من الزحف وانكار ما انزل الله عز وجل فاما
الشرك بالله العظيم فقد بلغكم ما انزل الله فينا وما قال رسول الله صلى الله
عليه وآله فردوه على الله وعلى رسوله واما قتل النفس التي حرم الله فقتل الحسين
واصحابه واما اكل اموال اليتامى فقد ظلمنا فيئنا وذهبوا به واما عقوق الوالدين

فان الله

فان الله عز وجل قال في كتابه النبي اولى بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم
وهو اب لهم فعقوه في ذريته وفي قرابته واما قذف المحصنات فقد قذفوا فاطمة
عليها السلم على منابرهم واما الفرار من الزحف فقد اعطوا امير المؤمنين عليه السلم
البيعة طائعين غير مكرهين ثم فروا عنه وخذلوه واما انكار ما انزل الله عز وجل
فقد انكروا حقنا وجحدوا له وهذا مما لا يتعاجم فيه احد والله يقول ان تجتنبوا كبائر
ما تنهون عنه نكفر عنكم سيئاتكم وندخلكم مدخلا كريما يعني از حضرت امام جعفر
صادق عليه السلم منقولست كه فرمودند بزرگترين گناهان كبيره هفت گناه است شرك
بخداى عظيم وكشتن نفسيرا كه قتل او را حرام كردانيده است خداى عز وجل مگر بحق
وخوردن اموال ايتام وعقوق والدين ودشنام وفحش دادن بزنان با عصمت و
گريختن از جهاد وجنگ كه امام فرموده باشد وانكار كردن احكام خداى عز وجل كه
بر نبى صلى الله عليه وآله انزال فرموده در قرآن مجيد اما شرك بخدا پس مقصود آنست
كه نسبت خواهد بود بما آنچه انزال فرموده خداى تعالى در حق ما ائمه وآنچه فرموده رسول
خدا در حق ما پس رد كردند آنها را بخدا ورسولش وهوا وخواهش خود را در امر الهى
شريك ودخيل ساختند واين مستلزم شرك وكفر است چنانكه آيه وافي هدايه افرايت
من اتخذ الهه هواه وآيه لا تعبدوا الشيطان وجز آن اشاره باينست واما قتل
نفس حرام پس قتل حضرت امام حسين عليه السلم واصحاب اوست واما اكل اموال

یتیم پس مقصود آنست که ظلم را آنچه بما باز گشت بایست داشته باشد نمودند
و بردند حق ما را واما عقوق والدین پس بدرستی که خدای عز و جل در کتاب خود
فرموده النبی اولی بالمؤمنین آه یعنی پیغمبر صلی الله علیه و آله صاحب اختیار
و اولیست بمؤمنین از نفسهای ایشان و ازواج آنحضرت صلی الله علیه و آله
مادرهای مؤمنین اند و نبی صلی الله علیه و آله پدر راست از برای مؤمنین
پس عقوق ورزیدند در حق ذریه نبی صلی الله علیه و آله و اقربای نبی و تکریم
ایشان بجهت پیغمبر نکردند و در سبب نزول آیه چنانچه در خلاصة المنهج
مسطور است آورده اند که چون حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله بغزوه
تبوک عزیمت فرمود همه مسلمانان را بخروج امر نمود بعضی گفتند از پدر و مادر
خود دستوری طلبیم آیه آمد النبی اولی بالمؤمنین یعنی پیغمبر بر گزیده و
سزاوارتر است بگرویدگان از نفسهای ایشان در همه کار دین و دنیا چه
هر چه فرماید عین صلاح بنده و محض فلاح اوست بخلاف اوامر نفس که موجب
غوایت و سبب شقاوتست فلهذا اولویت نسبت با آنحضرت صلی الله علیه و آله
بطریق عموم واقع شده و مقید نیست ببعضی دون بعضی پس واجبست بر همه
مؤمنان که نزد ایشان آنحضرت صلی الله علیه و آله دوستتر باشد از نفس ایشان
و امر او نافذتر بر ایشان و شفقت ایشان بر او تمامتر از شفقت بر غیر او و در حدیث

آمده

آمده که هیچ مؤمنی نیست مگر که من اولی ام باو در دنیا و آخرت و نیز بروایت
صحیحه ثابت شده که بگردد هیچیک از شما مؤمن نباشد تا نباشم من دوستتر
باو از پدر و مادر و فرزند و همه مردمان او پس باید که فرمان او از همه فرمانها
لازمتر شناسید و مجاهد گفته که هر پیغمبری پدر امت خود است لهذا مؤمنان
برادران یکدیگرند چه پیغمبر صلی الله علیه و آله پدر ایشانست در دین و ازواجه
امهاتهم و زنان او مادران ایشانست از روی تعظیم و تحریم و احترام نه در
سایر احکام چه رؤیت ایشان روا نبوده و نسبت وراثت نداشته اند بجهت
احترام ایشان تحریم نکاح ایشان کقوله تعالی ولا تنکحوا ازواجه ابدا و در مصحف
ابن عباس و ابن مسعود چنین بوده که هو اب لهم و ازواجه امهاتهم و این قول
از ابو جعفر و ابو عبدالله علیهما السلام نیز مرویست تمام شد کلام تفسیر و اما قذف
محصنات اینست که قذف و دشنام بر منبرها نسبت بحضرت فاطمه علیها السلام
دادند و اما گریختن از جهاد مقصود آنست که با حضرت امیر المؤمنین علیه السلام
متابعت کردند برضا و رغبت خود بعد از آن فرار از متابعت آن سرور در جهاد
نمودند و ترک یاری آنحضرت کردند و اما انکار ما انزل الله عز و جل اینست که انکار کردن
حق ما را و نفی حق ما نمودند و این امریست که جاهل نیست درین امر احدی و خدای
تعالی فرموده است ان تجتنبوا کبائر الخ بیان آیه مسطوره در تفسیر ابن عباس رض

واقع است که اگر اجتناب کنید و دور شوید از گناهان بزرگ که نهی کرده شده اید
ازان یعنی خدای شما را ازان نهی کرده در گذرانیم و عفو کنیم از شما گناهان
خورد شما را یعنی اجتناب کبائر شما را کفارهٔ صغایر کرده ایم و هر صغیره که از شما
صادر شده باشد از نمازی تا نمازی و از رمضان تا رمضان دیگر از شما در گذرانیم
چنانکه در حدیث ثابت شده و در آوریم شما را در موضع بزرگ و شریف که
بهشت است مرویست که روزی رسول صلی الله علیه وآله بر منبر فرمود بآن خدائی
که جان من بامر اوست و این کلمه سه بار تکرار کرد و بعد ازان گفت که هیچ بنده
نیست که پنج نماز بگذارد و ماه رمضان روزه دارد و از کبائر اجتناب کند مگر
درهای بهشت از برای او بگشایند پس این آیه بخواند ان تجتنبوا تا آخر و گناه
کبیره آنست که در قرآن یا حدیث حدی و عقوبتی معین بر ان مقرر شده مانند
شرک بخدا و زنا و لواطه و شرب خمر و ربوا و عقوق والدین و قمار و فرار از جنگ
کفار در حین حضور امام و قتل ناحق و خوردن مال یتیم و دشنام بزنا و سحر
و گواهی بدروغ و نومید شدن از رحمت خدا و ایمن شدن از عقوبت الهی تمام شد
عبارت تفسیر پس معلوم میگردد ازین حدیث که عدم اداء حقوق ذریه
رسول صلی الله علیه وآله و اقربای آنحضرت از جمله گناهان کبیره است و ترک
این عقوبت از جمله اموریست که موجب نجاتست از آتش دوزخ هفدهم سند

در کتاب

در کتاب عیون اخبار الرضا علیه السلام شیخ صدوق ابن بابویه رحمه الله تعالی ایراد
نموده است حدثنا ابو احمد هانی بن محمد بن محمود العبدی رضی الله عنه قال حدثنا
ابی محمد بن محمود باسناده رفعه الی موسی بن جعفر علیه السلام انه قال لما ادخلت
علی الرشید سلمت علیه فرد علی السلام ثم قال یا موسی بن جعفر خلیفتین یجبی الیهما
الخراج فقلت یا امیر المؤمنین اعیذک بالله ان تبوء باثمی واثمک وتقبل الباطل
من اعدائنا علینا فقد علمت انه قد کذب علینا منذ قبض رسول الله صلی الله علیه وآله
لما علم ذلک عندک فان رایت بقرابتک من رسول الله صلی الله علیه وآله ان تاذن
لی احدثک بحدیث اخبرنی به ابی عن آبائه عن جدی رسول الله صلی الله علیه وآله
انه قال ان الرحم اذا مست الرحم تحرکت واضطربت فناولنی یدک جعلنی الله فداک
فقال ادن فدنوت منه فاخذ بیدی ثم جذبنی الی نفسه وعانقنی طویلا ثم ترکنی
وقال اجلس یا موسی فلیس علیک باس فنظرت الیه فاذا انه قد دمعت عیناه فرجعت
الی نفسی فقال صدقت وصدق جدک صلی الله علیه وآله لقد تحرک دمی واضطربت
عروقی حتی غلبت علی الرقة وفاضت عینای وانا ارید ان اسالک عن اشیاء یتلجلج
فی صدری منذ حین لم اسال عنها احدا فان اجبتنی عنها خلیت عنک ولم اقبل
قول احد فیک وقد بلغنی انک لم تکذب قط فاصدقنی عما اسالک مما فی قلبی فقلت
ما کان علمه عندی فانی مخبرک به ان انت آمنتنی قال لک الامان ان صدقتنی وترکت

التقية التي تعرفون بها معشر بني فاطمة فقلت سال امير المؤمنين عما شاء قال اخبرني
لم فضلتم علينا ونحن من شجرة واحدة وبنو عبد المطلب ونحن وانتم واحد انا بنو العباس
وانتم ولد ابو طالب وهما عما رسول الله صلى الله عليه واله وقرابتهما منه سواء فقلت
نحن اقرب قال وكيف ذلك قلت لان عبد الله وابا طالب لاب وام فابوكم العباس
ليس هو من ام عبد الله ولا من ام ابي طالب قال فلم ادعيتم انكم ورثتم النبي صلى الله
عليه واله والعم يحجب ابن العم وقبض رسول الله صلى الله عليه واله وقد توفي ابو طالب
قبله والعباس عمه حي فقلت له ان راى امير المؤمنين ان يعفيني من هذه المسئلة
ويسئلني عن كل باب سواه يريده فقال لا او تجيب فقلت فآمني قال قد امنتك قبل
الكلام فقلت ان في قول علي بن ابي طالب عليه السلم انه ليس مع ولد الصلب ذكرا كان
او انثى لاحد سهم الا للابوين والزوج او الزوجة ولم يثبت للعم مع ولد الصلب ميراث
ولم ينطق به الكتاب الا ان تيما وعديا وبني امية قالوا العم والد رايا منهم بلا حقيقة
ولا اثر عن الرسول صلى الله عليه واله ومن قال بقول علي عليه السلم من العلماء فقضاياهم
خلاف قضايا هؤلاء هذا نوح بن دراج يقول في هذه المسئلة بقول علي عليه السلم
وقد حكم به وقد ولاه امير المؤمنين المصرين الكوفة والبصرة وقد قضى به فانهي الى امير
فامر باحضاره واحضار من يقول بخلاف قوله منهم سفيان الثوري وابرهيم
المدني والفضيل بن عياض فشهدوا انه قول علي عليه السلم في هذه المسئلة فقال لهم

فيما

فيما ابلغني بعض العلماء من اهل الحجاز فلم لا تفتون به وقد قضى به نوح بن دراج فقالوا
جسر نوح وجبنا وقد امضى امير المؤمنين قضيته بقول قدماء العامة عن النبي صلى الله
عليه واله انه قال علي اقضاكم وكذلك قال عمر بن الخطاب علي اقضانا وهو اسم جامع لان
جميع ما مدح به النبي صلى الله عليه واله اصحابه من القراءة والفرائض والعلم داخل في القضاء
فقال زدني يا موسى قلت المجالس بالامانات وخاصة مجلسك فقال لا باس عليك فقلت
ان النبي صلى الله عليه واله لم يورث من لم يهاجر ولا اثبت له ولاية حتى يهاجر فقال
ما حجتك فيه فقلت قول الله تعالى والذين آمنوا ولم يهاجروا ما لكم من ولايتهم من شيء
حتى يهاجروا وان عمي العباس لم يهاجر فقال لي اسالك يا موسى هل افتيت بذلك احدا
من اعدائنا ام اخبرت احدا من الفقهاء في هذه المسئلة بشيء فقلت اللهم لا وما سألني
عنها الا امير المؤمنين ثم قال لم جوزتم للعامة والخاصة ان ينسبوكم الى رسول الله صلى الله
عليه واله ويقولون لكم يا بني رسول الله وانتم بنو علي وانما ينسب المرء الى ابيه وفاطمة
انما هي وعاء والنبي عليه السلم جدكم من قبل امكم فقلت يا امير المؤمنين لو ان النبي صلى الله
عليه واله نشر فخطب اليك كريمتك هل كنت تجيبه فقال سبحان الله ولم لا اجيبه
بل افتخر على العرب والعجم وقريش بذلك فقلت لكنه عليه السلم لا يخطب الي ولا ازوجه
فقال ولم فقلت لانه ولدني ولم يلدك فقال احسنت يا موسى ثم قال كيف قلتم انا
ذرية النبي والنبي عليه السلم لم يعقب وانما العقب للذكر لا للانثى وانتم ولد البنت

ولا يكون لها عقب فقلت اسئله بحق القرابة والقبر ومن فيه الا ما اعفيتني عن هذه
المسئلة فقال لا او تخبرني بحجتكم فيه يا ولد علي وانتم يا موسى يعسوبهم وامام
زمانهم كذا انهي الي ولست اعفيك في كل ما اسالك عنه حتى تاتيني فيه بحجة
من كتاب الله وانتم تدعون معشر ولد علي انه لا يسقط عنكم منه شيء لا الف ولا واو
الا وتاويله عندكم واحتججتم بقوله عز وجل ما فرطنا في الكتاب من شيء وقد
استغنيتم عن راي العلماء وقياسهم فقلت تاذن لي في الجواب قال هات
فقلت اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم ومن ذريته
داود وسليمان وايوب ويوسف وموسى وهرون وكذلك نجزي المحسنين
وزكريا ويحيى وعيسى والياس من ابو عيسى يا امير المؤمنين فقال ليس لعيسى
اب فقلت انما الحقه الله بذراري الانبياء عليهم السلم من طريق مريم عليها
وكذلك الحقنا بذراري النبي صلى الله عليه واله من قبل امنا فاطمة عليها السلم
ازيدك يا امير المؤمنين قال هات قلت قول الله تعالى فمن حاجك فيه من بعد
ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا وابناءكم ونساءنا ونساءكم
وانفسنا وانفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنة الله على الكاذبين ولم يدع
احد انه ادخل النبي صلى الله عليه واله تحت الكساء عند مباهلة النصارى الا
علي بن ابي طالب وفاطمة والحسن والحسين فكان تاويل قوله عز وجل ابناءنا الحسن

والحسين

والحسين ونساءنا فاطمة وانفسنا علي بن ابي طالب عليه ان العلماء قد اجمعوا على ان جبرئيل
قال يوم احد يا محمد ان هذه لهي المواساة من علي قال لانه مني وانا منه فقال جبرئيل وانا
منكما يا رسول الله ثم قال لا سيف الا ذو الفقار ولا فتى الا علي فكان كما مدح الله عز وجل
بخليله عليه السلم اذ يقول فتى يذكرهم يقال له ابرهيم انا معشر بني عمك نفتخر بقول جبرئيل
انه منا فقال احسنت يا موسى ارفع الينا حوائجك فقلت له اول حاجة ان تاذن لابن
عمك ان يرجع الى حرم جده عليه السلم والى عياله فقال ننظر ان شاء الله از حضرت امام موسى
كاظم صلوات الله عليه وعلى ابائه الطاهرين منقولست كه فرمود چون مرا داخل كردند
بر مجلس هرون الرشيد سلام كردم بر او بر جواب سلام مرا داد بعد از ان كفت يا موسى
بن جعفر دو خليفه هستند كه جمع كرده ميشود نزد ايشان خراج ومقصود هرون
الرشيد از دو خليفه يكى خود تن بود ويكى حضرت امام موسى عليه السلم كه حق امام را
در خفيه بعضى نزد انحضرت ميبردند در جواب هرون الرشيد فرمايند حضرت
امام موسى عليه السلم كه من كفتم يا امير المومنين پناه مى آرم ترا بخدا از اينكه بار كشت
كنى بگناه من وگناه خودت وقبول كنى باطل را از اعداء ما درا فترا بر ما بر تحقيق تو
دانسته كه تهمت بما كفته اند از زمانى كه رحلت نموده رسول الله صلى الله عليه واله
از جهت امرى كه معلوم است آن امر نزد من پس اگر مناسب دانى بحق قرابت خودت
برسول خدا كه اذن بدهى مرخص كنى حديثى خواهم كفت ترا جدي كه خبر داده است

مرا بآن حدیث پدرم از پدران خود از جدم رسول الله صلی الله علیه و آله که آنحضرت
فرمود بدرستی که ذی رحمی هرگاه مس کند بدن ذی رحم خود را بجنبش میاید خون
محبت و بحرکت در میاید رگ دوستی و مضطرب میشود در محبت آن ذی رحم
پس بده دست خود را و از روی تقیه فرمود که بگرداند خدای تعالی فدای تو
پس گفت هرون الرشید نزدیک شو مرا پس نزدیک شدم باو و چون نزدیک
شدم گرفت دست مرا و بعد از آن کشید بنزد خود مرا و بغل گرفت زمان طویلی
بعد از آن از من دست برداشت و گفت بنشین ای موسی که از جانب من تو را آزاری
نیست پس نگاه کردم بسوی او ناگاه اشک از دو چشم او بیرون آمده بود چون
ملاحظه رقت در قلب او نمودم مطمئن شدم و دلم بحال خود آمد پس گفت
هرون الرشید راست گفتی و جدت راست گفته است جد تو صلی الله علیه و آله
بدرستی که حرکت کرد خون من و مضطرب شد رگهای من تا آنکه غلبه کرد بمن
رقت قلب و اشک بر آورد دو چشم من و من اراده دارم که از تو سؤال
کنم از اموری چند که در دل من میکشد مدتی مدید است و سؤال نکرده ام از این
امور از کسی پس اگر تو جواب بدهی از آن سؤالهای من دست از تو بر میدارم
و قبول نمیکنم سخن مردم را در حق تو و بمن رسیده است که تو دروغ نگفته هرگز
پس راست بگو از آنچه از تو میپرسم امری که در دل منست آنحضرت میفرمایند

که گفتم

که گفتم آنچه دانم و براستی تحقیق تو خبر میدهم اگر تو ایمن سازی مرا از اذیت گفت هرون
الرشید تو امان دادم اگر راست گوئی بمن و ترک کنی تقیه را که مشهورند بآن اولاد
فاطمه پس گفتم سؤال کن یا امیر المؤمنین از آنچه میخواهی گفت هرون الرشید که
خبر ده مرا که چه سبب دارد که شما را مردم بهتر از ما میدانند و ما همه از شجره واحد
و اولاد عبد المطلبیم و ما و شما هر دو یک نسب داریم ما اولاد عباسیم و شما اولاد ابی طالبید
و عباس و ابی طالب هر دو عم رسول الله صلی الله علیه و اله بودند و خویشی ایشان
برسول خدا مساویست پس آنحضرت میفرمایند که گفتم در جواب ما نزدیک تریم
گفت هرون الرشید که چه سبب شما نزدیک ترید برسول الله گفتم بجهة آنکه
عبد الله و ابو طالب هر دو برادر پدری و مادری هم بودند و پدر شما عباس نیست از
مادر عبد الله و مادر ابو طالب پس معلوم شد که ابو طالب با پدر حضرت رسول الله
صلی الله علیه و اله برادر پدری و مادری بودند و عباس برادر پدری تنها بود گفت
هرون الرشید بحضرت امام موسی علیه السلام بچه سبب شما ادعا کرده اید که شما وارث
نبی صلی الله علیه و آله اید با وجود آنکه عم مانع ارث پسر عم میشود و با وجود عم ابن
عم وارث نمیشود و [illegible] نمود حضرت رسول صلی الله علیه و اله و فوت شده بود
ابو طالب پیش از آنحضرت و عباس عم حضرت رسول صلی الله علیه و آله زنده بود
پس گفتم مرا او اگر ملاحظه فرمایند و مصلحت داند امیر المؤمنین اینرا که معاف دارد

وبخشد مرا از پرسیدن این مسئله و سؤال کند از هرچه خواهد سوای این مسئله
این نحو نماید یعنی اراده کند غیر این سؤال را پس هرون الرشید گفت نه دست بر ندارم
تا آنکه جواب مرا بدهی الا مگر آنکه جواب من بدهی بنا بر دو احتمال عبارت پس گفتم
مرا ایمن و خاطر جمع گردان گفت بتحقیق که امان داده بودم ترا پیش از این سخن
پس گفتم در کلام علی بن ابی طالب علیه السلام وارد شده که نیست با ولد صلب خواه
مذکر باشد خواه مونث مر احدی را از سوی کسی که پدر و مادر و شوهر و زن را ارث
نیست از برای عم با ولد صلب میراثی و در قرآن بجهت عم با ولد صلب ارث واقع
نشده و کتاب خدا دلالت بر میراث عم ندارد لیکن قبیله تیم و عدی یعنی ابا بکر و عمر
علیهما اللعنة و جماعت بنی امیه گفته اند که عم بمنزله والد است و این مذهبیست
از ایشان که اصلی و حقیقتی ندارد و از رسول صلی الله علیه و آله حدیثی درین باب
نیست و جمعی از علما که بقول علی بن ابی طالب علیه السلام حکم نموده اند پس احکام
ایشان خلاف حکم قبیله تیم و عدی و بنی امیه است اینک نوح بن دراج میگوید
در این مسئله موافق قول علی بن ابی طالب و بتحقیق که او حکم باین نحو کرده است و والی
و صاحب حکم گردانید نوح بن دراج را امیر المؤمنین یعنی هرون الرشید در دو
شهر که کوفه و بصره است و بتحقیق که باین نحو حکم کرده بود نوح و خبر کرده شده بود
امیر المؤمنین یا نوح بن دراج خود خبر کرد امیر المؤمنین را پس امر کرد هرون الرشید

بحاضر گردانیدن نوح بن دراج و حاضر گردانیدن کسی که میگوید بخلاف گفته
نوح بن دراج از آن جمله سفیان ثوری و ابرهیم مدنی و فضیل بن عیاض پس شهادت
دادند که اینحکم قول علی علیه السلام است در این مسئله پس گفت هرون الرشید بایشان
که در آنچه رسانیده اند و گفته اند مذهب بعض علما از اهل حجاز که موافق حکم حضرت امیر المؤمنین
آنست که با ولد صلب عم ارث نمی برد چه وجه شما فتوی نمیدهید باین طریق و بتحقیق
که حکم کرده است باین نحو نوح بن دراج در جواب گفتند علما هرون الرشید که نوح بن
دراج جرأت و جسارت کرد و حکم موافق حق کرد و ما ترسیدیم و بتحقیق که جاری و
ممضی کرد امیر المؤمنین حکم نوح را بقول قدماء اهل سنت که از حضرت رسول صلی الله
علیه و آله نقل نموده اند که فرموده علی علیه السلام قاضی تر از شما و حاکم تر است از شما و هم
چنین گفت عمر بن خطاب علی علیه السلام قاضی تر از ماست و قاضی تر بودن لفظیست
که جامع جمیع فضائلست بجهت آنکه جمیع آنچه مدح کرده است آن پیغمبر صلی الله علیه و آله
اصحاب خود را از قرائت و علم بفرایض یعنی مواریث و هر علمی که باید داخل است در قضا
گفت هرون الرشید یا موسی زیاد کن از برای من کلام را در اینمطلب حضرت امام موسی
علیه السلام فرمود که مجالس محل امانتست خصوصا مجلس تو پس در جواب گفت خاطر
جمع دار ضرری بر تو نیست پس حضرت امام موسی علیه السلام میفرماید گفتم بدرستی
که پیغمبر صلی الله علیه و آله صاحب میراث نمیگردانید کسی را که هجرت از مکه معظمه نکرده

بود وثابت نمیکرد از جهت او اختیاری در ارث تا آنکه هجرت نمیکرد پس گفت
هرون الرشید چه دلیل داری بر این فرمود آنحضرت که پس گفتم دلیل من قول خدای
تعالی است که فرموده وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى
يُهَاجِرُوا سابق این آیه اینست که إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
یعنی بدرستی که آنانکه ایمان آورده اند و هجرت نموده اند بدوستی خدا و رسول از
وطنهای خود جهاد کرده اند بمالهای خود که در سلاح و نفقه محتاجان صرف نمایند
و در ضرورتهای امور خود که متوجه قتال شده اند در راه خدا یعنی برای اعزاز دین
و اعلای کلمه اسلام و اینها قوم مهاجر اند و آنانکه جا دادند مهاجر از او یاری و
نصرت کردند حضرت رسول صلی الله علیه و آله مراد انصارند آنگروه بعضی از
ایشان دوستان بعضی دیگرند و ولی اند در میراث چه در مبدا اسلام حکم چنان
بود که مهاجر و انصار بسبب هجرت و نصرت از یکدیگر میراث گیرند نه اقارب و
بعد از آن منسوخ شد باین آیه وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ و از حضرت
امام محمد باقر علیه السلام مرویست که میان هر دو کس که مواخات بودی میراث گرفتند
و تفسیر آیه وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا آه اینست آنانکه ایمان آورده اند و هجرت
نکرده اند نیست مر شما را ای مخاطبین از تولای ایشان از موارثه هیچ چیز تا وقتی که

هجرت

هجرت کنند یعنی آنکسی که ایمان آورده بخدا و هجرت نکرده است با شما که هجرت نموده اید
بسبب ولایت و سوابقات موارثتی نیست و هر یک از دیگری ارث نمی برند تا او هجرت نکند
و بتحقیق که عم من عباس مهاجرت اختیار نکرده بود پس میان او و رسول صلی الله علیه و آله
بسبب ولایت ارث متحقق نمیتواند شد چون هجرت ننموده است پس حضرت امام موسی
علیه السلام دو نحو جواب هرون الرشید فرمودند یکی آنکه با ولد صلب احدی میراث
نمیبرد و آیه که با وجود ولد صلب بسبب مواخات ارث برده میشود منسوخ شده است
و ثانی آنکه اگر منظور ما از این ارث بعنوان مواخات است پس موقوف بود این ارث قبل
از نسخ بمهاجرت و عباس مهاجرت از مکه بمدینه ننموده پس گفت هرون الرشید که سوال
میکنم از تو ای موسی آیا فتوی دادی باین فتوی احدی را از اعدای ما یا خبر کرده احدی را
از فقهای ما در این مسئله بخبری پس گفتم بار خدایا نه فتوی ندادم و خبر نکردم و سوال نکرد
مرا از این مسئله مگر امیر المؤمنین که هرون الرشید باشد بعد از آن گفت چرا تجویز
کرده اید مر عامه و خاصه را باینکه نسبت دهند شما را برسول خدا صلی الله علیه و آله و
بگویند مر شما را ای فرزندان رسول الله و شما فرزندان علی اید و بتحقیق که مرد نسبت داده
میشود به پدرش و فاطمه نبوده است مگر ظرف شما و نبی جد شماست از جانب مادر شما
پس گفتم یا امیر المؤمنین اگر رسول الله صلی الله علیه و آله حیات می یافت و خواستگاری
مینمود صبیه مگر مر تو را جهت خود آیا قبول میکردی بدادن صبیه خود پس گفت بلی

تعجب سبحان الله چون قبول نمیکردم بلکه فخر میکردم بعرب و عجم و قریش باین صلت
حضرت امام موسی علیه السلم فرمودند که دیر گفتیم لیکن آنحضرت پیغمبر شد بسوی من
بخواستگاری دختر من ومن نمیتوانم باو داد دختر خود را پس گفت بچه سبب گفتم
از جهت آنکه متولد ساخته است مرا و متولد ناساخته است ترا پس گفت خوب گفتی یا موسی
چون سوال سابق این بود که چرا شما خود را فرزند رسول خدا میدانید و یا بن رسول الله
مردم شمارا مخاطب میسازند و از آن سوال جواب شد الحال از ذریه سوال میکند که
ذریه بمعنی نسل است و توهم میشود که نسل باید از عقب مردی متخلف شده باشد
تجدید سوال نمود که چگونه شما گفته اید ما ذریه نبی ایم و نبی صلی الله علیه وآله عقب
نداشت و عقب از برای مذکر میباشد نه از برای انثی و شما فرزندان دختر رسول
خدا اید و آن برای دختر عقبی نمیباشد پس گفتم که سوال میکنم از هرون الرشید بحق
خویشی پیغمبر صلی الله علیه وآله و بحق قبر پیغمبر و کسی که در او مدفون است که مرا ببخشد
و معاف دارد از این مسئله و این سوال را از من نکند هرون الرشید گفت دست
بر نمیدارم مگر آنکه جواب مرا بدهی بدلیل که چرا شما باید ذریه رسول صلی الله علیه وآله
باشید ای ولد علی و شما ای موسی سید و بزرگ شیعه و امام زمان ایشان اید باین نحو
بمن خبر رسیده است و نیستم من که معاف دارم از جواب دادن در هر چیزی که سوال
میکنم ترا از آن تا آنکه بگوئی در آن دلیلی از قرآن و شما ادعا میکنید ای گروه اولاد

علی اینرا

حکمت که تخصیص کلام با الف و واو از جهت [illegible] که این دو حرف [illegible] چون ساقط و حذف میشوند [illegible] از همه کمتر شده و [illegible] الف و واو [illegible]

علی این را که ساقط نمیشود از شما از قرآن چیزی نه الف و واو مگر آنکه تاویل آن نزد شماست
و دلیل میگوئید بقول خدای عز و جل که فرموده ما فرطنا فی الکتاب من شیء یعنی فرو نگذاشتیم
در لوح محفوظ هیچ چیز را صاحب خلاصة المنهج گفته و اکثر مفسران بر آنند که مراد بکتاب
قرآن است چه آن متضمن هر چیزیست که محتاج الیه امر دینست مفصلاً یا مجملاً از بیان
حلال و حرام و قصص و امثال و مواعظ و اخبار و آنچه مجمل است بیانش بتفصیل رسول
باز گذاشته کما آتیکم الرسول فخذوه و ما نهیکم عنه فانتهوا تمام شد کلام تفسیر و
تحقیق که شما اهل بیت غنی میشمرید خود را از رای علما و قیاس ایشان پس گفتم اذن
میدهی مرا در جواب هرون گفت بیار جواب را پس خواندم اعوذ بالله من الشیطان
الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم و من ذریته داود و سلیمان و ایوب و یوسف
و موسی و هرون و کذلک نجزی المحسنین تا آخر موافق تفسیر خلاصة المنهج تفسیر
آیه مذکوره اینست که و هدایت کردیم از ذریه نوح یا ابرهیم داود و در ایشان را که از
اولاد یهودای بن یعقوب است و سلیمان بن داود را و ایوب بن آموص را و یوسف بن
یعقوب را علیه السلم و موسی بن عمران او برادر او هرون بن عمران را و همچنین که
ابرهیم را علیه السلم پاداش دادیم برفعت درجات در ثبات دین و مجاهدت
در راه معرفت پاداش میدهیم نیکوکاران از فراخور استحقاق ایشان بنیل ثواب و
کرامات و دیگر راه نمودیم زکریا علیه السلم و یحیی را که پسر زکریاست و عیسی بن مریم را

علیه السلم والیاس را علیه السلم تمام شد کلام تفسیر و بعد از قراءت آیه کریمه حضرت
امام موسی علیه السلم فرمود از هرون الرشید سؤال نمودم که کیست پدر عیسی یا امیر المؤمنین
پس گفت هرون بود از برای عیسی پدری پس گفتم بتحقیق که ملحق کردانیده است
او را خدا تعالی بذریات انبیا علیهم السلم از طرف مریم علیها و همچنین ملحق کردانیده است
ما را بذریهای پیغمبر صلی الله علیه و آله از قبل مادر ما که حضرت فاطمه است
علیها یعنی ما اهل بیت را ذراری پیغمبر صلی الله علیه و آله باعتبار حضرت
فاطمه علیها میگویند آیا زیاد بگویم یا امیر المؤمنین گفت بگو گفتم قول خدا تعالی
فمن حاجك آه یعنی پس هر که خصومت کند با تو ای محمد و مجادله نماید از نصاری
در باب عیسی علیه السلم و بر اعتقاد باطل خود مصر باشد از پس آنکه آمد بتو از
دانستن اینکه عیسی علیه السلم بنده برگزیده و رسول حق تعالیست پس بگو ایشانرا
که بیایید با قصد درست تا از برای مباهله بخوانیم پسران ما و پسران شما را یعنی
ما پسران خود را بخوانیم و شما پسران خود را و ما زنان خود را و شما زنان خود را و ما
نزدیکان خود را که از غایت عزت و ارجمندی و نهایت اتحاد مانند نفس ما باشند
و شما بخوانید نزدیکان خود را که بهمین وجه باشند پس لعن کنیم بر کاذب خود
پس بکردانیم لعنت خدا را بر دروغگویان یعنی نفرین کنیم بر اهل کذب تا عذاب
خدا متوجه او شود حتی باطل جدا شود صاحب منهج الصادقین نقل نموده که چون

این آیه نازل شد حضرت رسالت صلی الله علیه و آله وفد نجران را طلبید و فرمود که هر چند
در حجت می افزاییم شما در عناد و منازعه می افزایید اکنون بیایید تا مباهله کنیم تا حق تعالی
صادق را از کاذب ممتاز کرداند گفتند امروز ما را مهلت ده تا با یکدیگر مشورت
کنیم پس بمنزل خود رفتند عاقب که اعلم و افضل ایشان بود با ایشان گفت که عناد مورزید
که بر شما ظاهر است که محمد صلی الله علیه و آله پیغمبر خداست اسقف که از جمله احبار
ایشان بود گفت ای قوم اگر محمد فردا با همه اصحاب خود بیرون آید هیچ اندیشه
مکنید و با او مباهله نمایید که او بر حق نیست و اگر با خواص اقربای خود بیرون آید
از مباهله او حذر کنید که او پیغمبر بحق است پس روز دیگر صحابه در مسجد جمع شدند
و هر یکی توقع داشتند که رسول او را حاضر سازد و فرمود مرا نفرموده اند مگر خواص اقارب
خود را از زنان و مردان و کودکان که حق تعالی بدعای ایشان عذاب نازل سازد پس
دست امیر المؤمنین علی گرفت و حسن و حسین از پیش او میرفتند و فاطمه بر عقب ایشان
و با ایشان گفت چون من دعا کنم شما آمین میگویید اسقف گفت اینها کیستند که
با محمد اند گفتند آن جوان پسر عم و داماد اوست و آن زن دختر اوست و آن کودکان
دختر زادکان اویند پس با ترسایان گفت که محمد چگونه واثقست که فرزندان و خاصان
خود را بمباهله آورده بخدای که اگر او را خوفی درین باب بودی هرگز ایشان را
اختیار نکردی و از مباهله حذر کردی و مصلحت نیست که با او مباهله کنیم اگر بجهت

خوف قیصر روم نبودی بوی ایمان میاوردیم با وی مصالحه کنید و هرچه او خواهد
و شهر خود مراجعت کنید گفتند آنچه میگوئی عین مصلحت است پس اسقف خطاب
بحضرت رسالت صلی الله علیه و آله کرد و گفت یا ابا القاسم انا لا نباهلک ما با تو
مباهله نمیکنیم و لیکن مصالحه میکنیم پس با ما مصالحه کن بر چیزی که با آن قیام توانیم
کرد حضرت رسالت صلی الله علیه و آله با ایشان مصالحه کرد بر دو هزار حله از حلهای
اواقی قیمت هر حله چهل درهم چنانچه دویست و چهل تومان باشد و صلح نامه
بر آن وجه نوشتند و کاتب آن امیر المؤمنین علیه السلام بود پس متوجه دیار خود شدند
و در راه عاقب با یاران خود گفت که والله ما و شما میدانیم که محمد صلی الله علیه و آله
پیغمبر مرسل است و آنچه میگوید از قبل خداست و بخدا که هیچ کس با هیچ پیغمبری مباهله
نکرد مگر که مستاصل شد و از کوچک و بزرگ ایشان یکی زنده نماند و اگر مباهله
میکردید همه هلاک میشدید و بر روی زمین هیچ ترسا نمیماند و بخدا که من
در ایشان نگاه کردم رویهائی دیدم که اگر از خدا درخواست کنند کوهها را از
موضع خود زایل میکردند و بعد از مراجعت ایشان رسول صلی الله علیه و آله فرمود
که اگر وفد نجران با من مباهله کردندی حق تعالی ایشان را مسخ کردی بوزینه و خوک
بر آتش بر ایشان فرو ریختی و جمله اهل نجران را بسوختی حتی مرغان که بر درخت
ایشان میبودند هلاک میشدند بدانکه باجماع همه مفسران موافق و مخالف مراد

بابنائنا

بابنائنا حسن و حسین اند و ابوبکر رازی گفته که این دلیلست بر آنکه حسن و حسین علیهما السلام
پسران رسول خدا اند و دخترزاده شخص فرزند اوست و اخبار از طریق مخالف و موالف
برین بسیارست و از جمله حدیث ابنای هذان ریحانتان من الدنیا ابنای هذان امامان
قاما او قعدا دو گواه عدلند بر مدعا چه مضمون هر دو واجبست بآنکه هر دو پسران
من یعنی حسن و حسین دو ریحانه منند از دنیا و این هر دو پسر امام و پیشوای امت
منند در حالت نشستن و برخاستن یعنی در جمیع احوال و در خبر است که محمد بن حنفیه
در صفین مقاتله نیکو کرد و بسیار مردانگی نمود امیر المؤمنین علیه السلم فرمود که اشهد
انک ابنی حقا گواهی میدهم که تو پسر منی بحقیقت گفتند یا امیر المؤمنین حسن و حسین
نیز فرزندان تواند فرمود هما ابناء رسول الله ایشان پسران رسول خدا اند و نیز
باتفاق مفسرین مراد بنسائنا فاطمه زهراست علیها السلم و این دلیل افضلیت اوست
بر جمیع زنان عالم و همچنین دلیلست بر فضیلت و آنچه حضرت رسالت پناه صلی الله
علیه و آله در حق او فرموده که فاطمه پاره ایست از اعضای من هر که او را آزرده ساخت
که مرا آزرده و هر که مرا آزرده خدا را آزرده و نیز این مقدمه دلیل صریح است بر مطلوب
که مراد بانفسنا امیر المؤمنین است علیه السلم که بجهت نهایت اختصاص و نهایت محبت
او بحضرت رسالت صلی الله علیه و آله او را نفس خود گفت و زید اسلمی روایت کرده که
حضرت رسالت صلی الله علیه و آله فرموده که زنهار علی را دشمن مدارید و با او محبت

وزیر بدکه او از منست ومن از ویم همه مردمان از اشجار مختلفه آفریده شده اند
ومن وعلی از یکدرخت ونیز فرموده که من وعلی از یک نور مخلوق شده ایم ونیز
بجهت اختصاص وکمال قربت ورفعت درجه او نزد حق تعالی حضرت رسالت صلی الله
علیه وآله در حق او فرموده که هرکه خواهد آدم صفی را ببیند با علم او ونوح نجی را
با تقوی او وابرهیم خلیل را بحلم او وموسی کلیم را بهیبت او وعیسی را بعبادت او
پس باید که نظر کند در روی علی بن ابی طالب تا اینجا کلام صاحب تفسیر است بعد از آن
حضرت امام موسی علیه السلم میفرماید که وادعا نکرده است احدی اینرا که داخل کرد اینها
باشد در رسول صلی الله علیه وآله در زیر عبا در وقت مباهله نصاری مگر علی بن
ابی طالب وفاطمه وحسن وحسین علیهم السلم را پس مستفاد میشود که معنی قول خدای
عز وجل که فرموده ابناءنا حسن وحسین ونساءنا فاطمه وانفسنا علی بن ابی طالب
با وجود آنکه علما بتحقیق اجماع کرده اند بر اینکه جبرئیل گفت روز جنگ احد یا محمد
بدرستی که جانفشانی همین است که در راه تو میکند علی حضرت رسول صلی الله علیه وآله
فرمود بجهة آنکه علی از منست ومن از ویم پس جبرئیل گفت ومن از شمایم یا رسول الله
پس جبرئیل گفت شمشیری نیست مگر ذو الفقار وجوانمردی نیست بجز علی پس بود
اینکلام مانند مدحی که خدای عز وجل خلیل خود را بآن ستوده وفرموده فتی یذکرهم
یقال له ابرهیم یعنی شنیدم از جوانی که ببدی یاد میکرد بتان را میگویند او را ابرهیم

یعنی نام او

یعنی نام او ابرهیم است ما گروه بنی عم تو افتخار مینمائیم بقول جبرئیل که میخواست از ما باشد
پس هرون الرشید در جواب گفت خوب گفتی ای موسی آنچه گفتی رفع کن بسوی حوائج
خود را پس گفتم مر او را که اول حاجتی مرا اینست که اذن دهی با بن عم خود که برگردد
بسوی حرم جدش صلی الله علیه وآله که مدینه مشرفه باشد ومراجعت کند بسوی عیال
خود پس در جواب گفت ببینیم چون میشود تمام شد حدیث مکالمه آنحضرت علیه السلم
با هرون ملعون واز استدلال حضرت امام موسی علیه السلم از جهت هرون که ائمه
اطهار علیهم السلم از اولاد حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله ثابت میشود که جمیع سادات
فاطمی بسبب حرمت ازدواج صبایای ایشان بحضرت رسول الله صلی الله علیه وآله
از جمله اولاد باشند الی انقراض العالم وبافتخار مسطور از کلام جبرئیل نیز مفتخر بوده اند واز
استدلال آنحضرت در اینکه ائمه اطهار علیهم السلم ذریه حضرت رسول الله اند از قبل حضرت
فاطمه ثابت میشود که سادات فاطمی تماما ذریه رسول الله صلی الله علیه وآله باشند تا روز
قیامت وکسی که انکار اینمعنی نماید انکار قول آنحضرت نموده خواهد بود واز جمله لا اعین
واحدی کان نیست که انکار از استدلال تواند نمود

سند هجدهم

شیخ جلیل ابن بابویه رحمة الله علیه در کتاب عیون اخبار الرضا در باب ذکر مجلس امام
رضا علیه السلم در بیان فرق میان عترت وامت ایراد نموده حدثنا علی بن الحسین بن
شادویه المودب وجعفر بن محمد بن مسرور رضی الله عنهما قالا حدثنا محمد بن عبد الله

بن جعفر الحميري عن ابيه عن الريان بن الصلت قال حضر الرضا عليه السلم مجلس المامون بمرو
وقد اجتمع في مجلسه جماعة من العلماء اهل العراق وخراسان فقال المامون اخبروني
عن معنى هذه الاية ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فقالت العلماء اراد الله
تعالى بذلك الامة كلها فقال المامون ما تقول يا ابا الحسن فقال الرضا عليه السلم لا اقول
كما قالوا ولكني اقول اراد الله عز وجل بذلك العترة الطاهرة فقال المامون وكيف عنى
العترة من دون الامة فقال له الرضا عليه السلم انه لو اراد الامة لكانت باجمعها
في الجنة لقول الله تعالى فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات باذن الله
ذلك هو الفضل الكبير ثم جمعهم كلهم في الجنة لقول الله عز وجل جنات عدن يدخلونها
يحلون فيها من اساور من ذهب الاية فصارت الوراثة للعترة الطاهرة لا لغيرهم
فقال المامون من العترة الطاهرة فقال الرضا عليه السلم الذين وصفهم الله تعالى في كتابه
فقال تعالى انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا وهم الذين
قال رسول الله صلى الله عليه واله اني مخلف فيكم الثقلين كتاب الله وعترتي اهل بيتي
الا وانهما لن يفترقا حتى يردا علي الحوض فانظروا كيف تخلفوني فيهما ايها الناس
لا تعلموهم فانهم اعلم منكم قالت العلماء اخبرنا يا ابا الحسن عن العترة اهم الال ام غير
الال فقال الرضا عليه السلم هم الال فقالت العلماء فهذا رسول الله صلى الله عليه واله
يؤثر عنه انه قال امتي الي وهؤلاء اصحابه يقولون بالخبر المستفاض الذي لا يمكن دفعه

ال

العمداته فقال ابو الحسن عليه السلم اخبروني هل تحرم الصدقة على الال قالوا نعم قال فتحرم على
الامة قالوا لا قال هذا فرق بين الال والامة ويحكم اين يذهب بكم اضربتم عن الذكر صفحا ام
انتم قوم مسرفون اما علمتم انه وقعت الوراثة والطهارة على المصطفين المهتدين دون
سايرهم قالوا ومن اين يا ابا الحسن فقال من قول الله تعالى ولقد ارسلنا نوحا وابرهيم وجعلنا
في سورة الحديد
في ذريتهما النبوة والكتاب فمنهم مهتد وكثير منهم فاسقون فصارت وراثة
النبوة والكتاب للمهتدين دون الفاسقين اما علمتم ان نوحا عليه السلم حين سال ربه
تعالى ذكره فقال رب ان ابني من اهلي وان وعدك الحق وانت احكم الحاكمين وذلك
في سورة الهود
ان الله تعالى وعده ان ينجيه واهله فقال له ربه عز وجل يا نوح انه ليس من اهلك انه
عمل غير صالح فلا تسالن ما ليس لك به علم اني اعظك ان تكون من الجاهلين فقال
المامون هل فضل الله العترة على ساير الناس فقال ابو الحسن عليه السلم ان الله تعالى ابان
فضل العترة على ساير الناس في محكم كتابه فقال له المامون اين ذلك من كتاب الله تعالى
فقال له الرضا عليه السلم في قوله تعالى ان الله اصطفى ادم ونوحا وال ابرهيم وال
في سورة آل عمران
عمران على العالمين ذرية بعضها من بعض وقال عز وجل في موضع اخر ام يحسدون
في سورة النساء
الناس على ما اتيهم الله من فضله فقد اتينا ال ابرهيم الكتاب والحكمة واتيناهم
ملكا عظيما ثم رد المخاطبة في اثر هذا الى ساير المؤمنين فقال يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله
في سورة النساء
واطيعوا الرسول واولي الامر منكم يعني الذين قرنهم بالكتاب والحكمة وحسدوا عليهما

بقوله تعالى أم يحسدون الناس على ما آتيهم الله من فضله فقد آتينا آل إبرهيم
الكتاب والحكمة وآتيناهم ملكا عظيما يعني الطاعة للمصطفين الطاهرين
فالملك هيهنا هو الطاعة لهم قالت العلماء فأخبرنا هل فسر الله تعالى الاصطفاء
في الكتاب فقال الرضا عليه السلام فسر الاصطفاء في الظاهر سوى الباطن في اثني عشر
موطنا وموضعا فأول ذلك قوله تعالى وأنذر عشيرتك الأقربين ورهطك المخلصين
هكذا في قراءة أبي بن كعب وهي ثابتة في مصحف عبد الله بن مسعود وهذه منزلة رفيعة
وفضل عظيم وشرف عال حين عنى الله بذلك الآل فذكره لرسول الله صلى الله عليه وآله
فهذه واحدة والآية الثانية في الاصطفاء قوله عز وجل إنما يريد الله ليذهب عنكم
في سورة الاحزاب
الرجس أهل البيت ويطهركم تطهيرا وهذا الفضل الذي لا يجحده أحد إلا معاند
ضال لأنه فضل بعد طهارة تنتظر فهذه الثانية وأما الثالثة فحين ميز الله
الطاهرين من خلقه وأمر نبيه صلى الله عليه وآله بالمباهلة بهم في آية الابتهال
فقال عز وجل يا محمد فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع
أبناءنا وأبناءكم ونساءنا ونساءكم وأنفسنا وأنفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنة
الله على الكاذبين فأبرز النبي صلى الله عليه وآله عليا والحسن والحسين وفاطمة صلوات
الله عليهم وقرن أنفسهم بنفسه فهل تدرون ما معنى قوله وأنفسنا وأنفسكم
قالت العلماء عنى به نفسه قال أبو الحسن عليه السلام غلطتم إنما عنى به علي بن أبي طالب

ومما يدل على ذلك قول النبي صلى الله عليه وآله حين قال لينتهين بنو وليعة أو لأبعثن
إليهم رجلا كنفسي يعني علي بن أبي طالب صلوات الله عليه وعنى بالأبناء الحسن والحسين
وبالنساء فاطمة عليها السلام فهذه خصوصية لا يتقدمهم فيها أحد وفضل لا يلحقهم
فيه بشر وشرف لا يسبقهم إليه خلق إذ جعل نفس علي كنفسه فهذه الثالثة وأما
الرابعة فإخراجه صلى الله عليه وآله الناس من مسجده ما خلا العترة حتى تكلم الناس
في ذلك وتكلم العباس فقال يا رسول الله تركت عليا وأخرجتنا فقال رسول الله صلى الله
عليه وآله ما أنا تركته وأخرجتكم ولكن الله عز وجل تركه وأخرجكم وفي هذا تبيان قوله
صلى الله عليه وآله لعلي عليه السلام أنت مني بمنزلة هرون من موسى قالت العلماء وأين
هذا من القرآن قال أبو الحسن عليه السلام أوجدكم في ذلك قرآنا أقرؤه عليكم قالوا هات
قال قول الله تعالى وأوحينا إلى موسى وأخيه أن تبوءا لقومكما بمصر بيوتا واجعلوا
بيوتكم قبلة ففي هذه الآية منزلة هرون من موسى وفيها أيضا منزلة علي من رسول
الله صلى الله عليه وآله ومع هذا دليل ظاهر في قول رسول الله صلى الله عليه وآله حين
قال ألا إن هذا المسجد لا يحل لجنب إلا لمحمد وآله قالت العلماء يا أبا الحسن هذا
الشرح وهذا البيان لا يوجد إلا عندكم معشر أهل بيت رسول الله صلى الله عليه وآله
قال ومن ينكر لنا ذلك ورسول الله صلى الله عليه وآله يقول أنا مدينة العلم وعلي
بابها فمن أراد المدينة فليأتها من بابها ففيما أوضحنا وشرحنا من الفضل والشرف

والتقدمة والاصطفاء والطهارة ما لا ينكره الا معاند ولله تعالى الحمد على ذلك فهذه
الرابعة والاية الخامسة قول الله تعالى وآت ذا القربى حقه خصوصية خصهم الله
سورة بني اسرائيل
العزيز الجبار بها واصطفاهم على الامة فلما نزلت هذه الاية على رسول الله صلى الله
عليه واله قال ادعوا لي فاطمة فدعيت له فقال يا فاطمة قالت لبيك يا رسول الله فقال
صلى الله عليه واله فهذه فدك هي مما لم يوجف عليها بخيل ولا ركاب وهي لي خاصة
دون المسلمين فقد جعلتها لك لما امرني الله تعالى به فخذيها لك ولولدك فهذه
الخامسة والاية السادسة قول الله تعالى قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القربى
وهذه خصوصية للنبي صلى الله عليه واله الى يوم القيمة وخصوصية للال دون
غيرهم وذلك ان الله تعالى حكى ذكر نوح عليه السلم في كتابه يا قوم لا اسئلكم عليه
مالا ان اجري الا على الله وما انا بطارد الذين امنوا انهم ملاقوا ربهم ولكني
اريكم قوما تجهلون وذكر عز وجل عن هود عليه السلم انه قال لا اسالكم عليه
اجرا ان اجري الا على الذي فطرني افلا تعقلون وقال عز وجل لنبيه محمد صلى الله
عليه واله قل يا قوم لا اسالكم عليه اجرا الا المودة في القربى ولم يفرض الله تعالى
مودتهم الا وقد علم انهم لا يرتدون عن الدين ابدا ولا يرجعون الى ضلال ابدا
واخرى ان يكون الرجل وادا للرجل فيكون بعض [بعض] ولده واهل بيته عدوا له فلا يسلم
له قلب الرجل فاحب الله عز وجل ان لا يكون في قلب رسول الله صلى الله عليه واله

على المؤمنين

على المؤمنين شيء ففرض الله عليهم مودة ذي القربى فمن اخذ بها واحب رسول الله صلى الله
عليه واله واحب اهل بيته لم يستطع رسول الله صلى الله عليه واله ان يبغضه ومن
تركها ولم ياخذ بها وابغض اهل بيته فعلى رسول الله صلى الله عليه واله ان يبغضه
لانه قد ترك فريضة من فرائض الله تعالى فاي فضيلة واي شرف يتقدم هذا او يدانيه
فانزل الله تعالى هذه الاية على نبيه صلى الله عليه واله قل لا اسئلكم عليه اجرا الا
المودة في القربى فقام رسول الله صلى الله عليه واله في اصحابه فحمد الله تعالى واثنى عليه
وقال يا ايها الناس ان الله قد فرض لي عليكم فرضا فهل انتم مؤدوه فلم يجبه احد
فقال ايها الناس انه ليس بذهب ولا فضة ولا ماكول ولا مشروب فقالوا هات اذا
فتلا عليهم هذه الاية فقالوا اما هذه فنعم فما وفى بها اكثرهم وما بعث الله عز وجل
نبيا الا اوحى اليه ان لا يسال قومه اجرا لان الله تعالى يوفي اجر الانبياء ومحمد صلى الله
عليه واله فرض الله عز وجل طاعته ومودة قرابته على امته وامره ان يجعل اجره فيهم
ليؤدوه في قرابته بمعرفة فضلهم الذي اوجب الله تعالى لهم فان المودة انما تكون على قدر
معرفة الفضل فلما اوجب الله ذلك ثقل لثقل وجوب الطاعة فتمسك بها قوم قد
اخذ الله تعالى ميثاقهم على الوفاء وعاند اهل الشقاق والنفاق والحدوا في ذلك
فصرفوه عن حده الذي حده الله تعالى فقالوا القرابة هم العرب كلها واهل دعوته
فعلى اي الحالين كان فقد علمنا ان المودة هي للقرابة فاقربهم من النبي صلى الله عليه واله

اولاهم بالمودة وكلما قربت القرابة كانت المودة على قدرها وما انصفوا نبي الله

في حيطته ورأفته وما منّ الله على امته مما تعجز الالسن عن وصف الشكر عليه الا يؤذوه

في ذريته واهل بيته وان يجعلوهم فيهم بمنزلة العين من الرأس حفظا لرسول الله صلى الله

عليه وآله وحبا لهم فكيف والقرآن ينطق به ويدعوا اليه والاخبار ثابتة بانهم اهل

المودة والذين فرض الله تعالى مودتهم ووعد الجزاء عليها فما وفى احد بها فهذه المودة

لا يأتي بها احد مؤمنا مخلصا الا استوجب الجنة لقول الله تعالى في هذه الاية والذين

آمنوا وعملوا الصالحات في روضات الجنات لهم ما يشاؤن عند ربهم ذلك

هو الفضل الكبير ذلك الذي يبشر الله عباده الذين آمنوا وعملوا الصالحات

قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القربى مفسرا ومبينا ثم قال ابو الحسن عليه السلم

حدثني ابي عن جدي عن آبائه عن علي بن الحسين عليهم السلم قال اجتمع المهاجرون والانصار

الى رسول الله صلى الله عليه وآله فقالوا ان لك يا رسول الله مؤنة في نفقتك وفيمن

يأتيك من الوفود وهذه اموالنا مع دمائنا فاحكم فيها بارا مأجورا اعط ما شئت

وامسك ما شئت من غير حرج قال فانزل الله تعالى عليه الروح الامين فقال يا محمد

قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القربى يعني ان تودوا قرابتي من بعدي فخرجوا

فقال المنافقون ما حمل رسول الله صلى الله عليه وآله على ترك ما عرضنا عليه الا

ليحثنا على قرابته من بعده ان هو الا شيء افتريه في مجلسه وكان ذلك من قولهم عظيما

عن حسين بن علي عليهما السلم

فانزل

فانزل الله تعالى هذه الاية ام يقولون افتريه قل ان افتريته فلا تملكون لي من الله شيئا

في سورة الاحقاف

هو اعلم بما تفيضون فيه كفى به شهيدا بيني وبينكم وهو الغفور الرحيم فبعث

اليهم النبي صلى الله عليه وآله فقال هل من حدث فقالوا اي والله يا رسول الله لقد

قال بعضنا كلاما غليظا كرهناه فتلا عليهم رسول الله صلى الله عليه وآله الاية فبكوا

واشتد بكاؤهم فانزل الله تعالى وهو الذي يقبل التوبة عن عباده ويعفوا

في سورة حمعسق

عن السيئات ويعلم ما يفعلون فهذه السادسة واما الاية السابعة فقول الله

تعالى ان الله وملائكته يصلون على النبي يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا

في سورة الاحزاب

تسليما وقد علم المعاندون منهم انه لما نزلت هذه الاية قيل يا رسول الله قد عرفنا

التسليم عليك فكيف الصلوة عليك فقال تقولون اللهم صل على محمد وآل محمد

كما صليت على ابرهيم وآل ابرهيم انك حميد مجيد فهل بينكم معاشر الناس في هذا

خلاف قالوا لا قال المأمون هذا مما لا خلاف فيه اصلا وعليه اجماع الامة فهل

عندك في الآل شيء اوضح من هذا في القرآن قال ابو الحسن عليه السلم نعم اخبروني عن

قول الله تعالى يس والقرآن الحكيم انك لمن المرسلين على صراط مستقيم فمن عنى

بقوله يس قالت العلماء يس محمد عليه السلم لم يشك فيه احد قال ابو الحسن عليه السلم

فان الله تعالى اعطى محمدا وآل محمد من ذلك فضلا لا يبلغ احد كنه وصفه الا من عقله

وذلك ان الله عز وجل لم يسلم على احد الا على الانبياء صلوات الله عليهم فقال تعالى

سلام على نوح في العالمين وقال سلام على ابرهيم وقال سلام على موسى وهرون
في سورة الصافات
ولم يقل سلام على آل نوح ولم يقل سلام على آل ابرهيم ولم يقل سلام على آل موسى و
هرون وقال سلام على آل يس يعني آل محمد صلى الله عليه وآله فقال المامون قد علمت
ان في معدن النبوة شرح هذا وبيانه فهذه السابعة واما الثامنة فقول الله
تعالى واعلموا انما غنمتم من شيء فان لله خمسه وللرسول ولذي القربى فقرن
سهم ذي القربى مع سهمه بسهم رسول الله فهذا فضل ايضا بين الآل والامة لان
الله تعالى جعلهم في حيز وجعل الناس في حيز دون ذلك ورضي لهم ما رضي لنفسه
واصطفاهم فيه فبدا بنفسه ثم ثنى برسوله ثم بذي القربى فكل ما كان من الفيء والغنيمة
وغير ذلك مما رضيه عز وجل لنفسه فرضيه لهم فقال وقوله الحق واعلموا انما
غنمتم من شيء فان لله خمسه وللرسول ولذي القربى فهذا تاكيد موكد واثر
قائم لهم الى يوم القيمة في كتاب الله الناطق الذي لا ياتيه الباطل من بين يديه
ولا من خلفه تنزيل من حكيم حميد واما قوله واليتامى والمساكين فان اليتيم اذا
انقطع يتمه خرج من الغنائم ولم يكن له فيها نصيب وكذلك المسكين اذا انقطع
مسكنته لم يكن له نصيب من المغنم ولا يحل له اخذه وسهم ذي القربى قائم الى يوم القيمة
فيهم للغني والفقير منهم لانه لا احد اغنى من الله جل وعز ولا من رسول الله صلى الله
عليه وآله فجعل لنفسه منها سهما ولرسوله سهما فما رضيه لنفسه ولرسوله رضيه لهم

وكذلك

وكذلك الفيء ما رضيه منه لنفسه ولنبيه رضيه لذي القربى كما اجراهم في الغنيمة هذا
بنفسه جل جلاله ثم برسوله ثم بهم وقرن سهمهم بسهم الله وسهم رسوله وكذلك في الطاعة
قال يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولي الامر منكم فبدا بنفسه ثم
برسوله ثم باهل بيته وكذلك آية الولاية انما وليكم الله ورسوله والذين امنوا فجعل
في سورة المائدة
ولايتهم مع طاعة الرسول مقرونة بطاعته كما جعل سهمه مع سهم الرسول مقرونا بسهمه
في الغنيمة والفيء فتبارك الله تعالى ما اعظم نعمته على اهل هذا البيت فلما جاءت قصة
الصدقة نزه نفسه ورسوله ونزه اهل بيته فقال انما الصدقات للفقراء
والمساكين والعاملين عليها والمؤلفة قلوبهم وفي الرقاب والغارمين وفي
سبيل الله وابن السبيل فريضة من الله فهل تجد في شيء من ذلك انه عز وجل سمى لنفسه
او لرسوله او لذي القربى لانه لما نزه نفسه عن الصدقة ونزه رسوله نزه اهل بيته
لا بل حرم عليهم لان الصدقة محرمة على محمد وآله وهي اوساخ ايدي الناس لا تحل لهم لانهم
طهروا من كل دنس ووسخ فلما طهرهم الله واصطفاهم رضي لهم ما رضي لنفسه وكره
لهم ما كره لنفسه عز وجل فهذه الثامنة واما التاسعة فنحن اهل الذكر الذين قال
الله تعالى فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون فنحن اهل الذكر فاسئلونا ان كنتم
لا تعلمون فقالت العلماء انما عنى بذلك اليهود والنصارى فقال ابو الحسن عليه السلم
سبحان الله وهل يجوز ذلك اذا يدعونا الى دينهم ويقولون انه افضل من دين الاسلام

فقال المأمون فهل عندك في ذلك شرح بخلاف ما قالوه يا ابا الحسن فقال عليه السلم
نعم الذكر رسول الله ونحن اهله وذلك بيّن في كتاب الله عز وجل حيث يقول في سورة
الطلاق فاتقوا الله يا اولي الالباب الذين آمنوا قد انزل الله اليكم ذكرا رسولا
يتلوا عليكم آيات الله مبيّنات فالذكر رسول الله ونحن اهله فهذه التاسعة
واما العاشرة فقول الله تعالى في آية التحريم حرّمت عليكم امهاتكم وبناتكم واخواتكم
الآية الى آخرها فاخبروني هل تصلح ابنتي او ابنة ابني او ما تناسل من صلبي لرسول الله
صلى الله عليه وآله ان يتزوجها لو كان حيا قالوا لا قال فاخبروني هل كانت ابنة
احدكم تصلح له ان يتزوجها لو قالوا نعم قال ففي هذا بيان لاني انا من آله ولستم من
آله ولو كنتم من آله لحرم عليه بناتكم كما حرم عليه بناتي لاني من آله وانتم من امته فهذا
فرق بين الآل والامة لان الآل منه والامة اذا لم يكن من الآل فليست منه فهذه
العاشرة واما الحادي عشر فقول الله تعالى في سورة المؤمن حكاية عن قول رجل مؤمن
من آل فرعون وقال رجل مؤمن من آل فرعون يكتم ايمانه أتقتلون رجلا ان
يقول ربي الله وقد جاءكم بالبينات من ربكم تمام الآية فكان ابن خال فرعون
فنسبه الى فرعون بنسبه ولم يضفه اليه بدينه وكذلك خصصنا نحن اذ كنا
من رسول الله بولادتنا منه وعممنا الناس بالدين فهذا فرق بين الآل والامة
فهذه الحادي عشر واما الثاني عشر فقوله عز وجل وأمر اهلك بالصلوة واصطبر

عليها

عليها فخصنا الله تعالى بهذه الخصوصية اذ امرنا مع الامة باقامة الصلوة ثم خصنا
من دون الامة فكان رسول الله صلى الله عليه وآله يجيء الى باب علي وفاطمة عليهما السلم
بعد نزول هذه الآية تسعة اشهر كل يوم عند حضور كل صلوة خمس مرات فيقول الصلوة
يرحمكم الله وما اكرم الله احدا من ذراري الانبياء عليهم السلم بمثل هذه الكرامة التي اكرمنا بها
وخصنا من دون جميع اهل بيتهم فقال المأمون والعلماء جزاكم الله اهل بيت نبيكم عن
الامة خيرا فما نجد الشرح والبيان فيما اشتبه علينا الا عندكم يعني ريان بن
صلت گفت حاضر شد حضرت امام ثامن ضامن ابو الحسن علي بن موسى الرضا عليه السلم بمجلس
مامون الرشيد در مرو وبتحقيق که مجتمع بودند در مجلس او جماعتی از علماء اهل عراق و
خراسان پس گفت مامون خبر دهید شما مرا از معنی این آیه که ثم اورثنا الکتاب الذین
اصطفینا من عبادنا پس گفتند علما که اراده کرده است خدای عز وجل باین آیه کل امت را
پس گفت مامون چه میگوئی تو یا ابا الحسن حضرت امام رضا علیه السلم گفت نمیگویم من همچنانچه
علما گفتند ولیکن میگویم من که اراده نموده است خدای عز وجل باین آیه عترت طاهره را
یعنی ارث کتاب نسبت بائمه طاهرین متحقق شده در میان جمعی که ایشان بآیه اصطفینا
شرف امتیاز دارند وبشرف اصطفا موصوفند که بنی هاشم باشند وحاصل معنی چنین
میشود که میراث دادیم قرآن را در میان جمعی که ایشان را برگزیدیم بخصوص عترت طاهره
نه غیر ایشان وآن جمع برگزیده بعضی ظالم بر نفس وبعضی مقتصد وبعضی سابق بخیرات اند

وچون آنحضرت علیه السلم فرمودند که اراده کرده است خدای عز وجل باین آیه عترت
طاهره را واز سوق کلام الهی وحدیث مسطور مستفاد میشود که غیر معصوم نیز داخل است
درین آیه پس ممکنست که مراد از عترت طاهره جمیع ذریه باشد لیکن طهارت واصطفا
شدت وضعف داشته باشد اقل مراتب طهارت ایشان از اخذ زکوة ودر آن
باشد عموما واعلی مراتب آن طهارت ائمه معصومین علیهم السلم باشد از رجس که
آیه تطهیر دالست بران خصوصا یا منطوق آن باشد که اراده در آیه ثم اورثنا
اولا وبالذات متعلق است بخصوص عترت طاهره وثانیا وبالعرض بما بقی ذریه
ومذکر این معنیست قوله تعالی وانه لذکر لک ولقومک موافق تفسیری که سابق
گذشت وظاهر آنست که تمام این حدیث دلیل بر اصطفای مطلق بنی هاشم بمراتب
شدت وضعف وتخصیص وتعمیم باشد چنانچه از طی کلام معجز نظام آنحضرت اهل
بصیرت وانصاف را واضح است پس گفت مامون چون خواسته است خدا تعالی
عترت طاهره را بدون امت فرمود حضرت امام رضا علیه السلم که اگر خدا تعالی
اراده نموده باشد امت را خواهند بود تمام امت در بهشت از جهة قول خدای
عز وجل که در قرآن مجید فرموده فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم
سابق بالخیرات باذن الله ذلک هو الفضل الکبیر یعنی بعضی ازین بندگان
ستمکارند بر نفس خود وبعضی از ایشان متوسط الحالند ومیانه رو وجمعی دیگر از ایشان

پیشی

پیشی گیرنده اند بنیکوئیها بامر خدا یعنی بتوفیق وفرمان او واین توریث واصطفا آن
بخشایش بزرگ چنانچه تفسیر این آیه کریمه موافق اقوال مفسرین بسمت تحریر یافت
بعد از آن جمع کرده است خدا تعالی همه ایشان را در بهشت پس فرموده است جنات
عدن یدخلونها یحلون فیها من اساور من ذهب الآیه پس گردیده است وراثت
از برای عترت طاهره نه از برای غیر ایشان پس گفت مامون کیستند عترت طاهره
پس فرمود حضرت امام رضا علیه السلم آنجماعتی اند که وصف نموده است خدا تعالی
ایشان را در کتاب خود پس فرموده است انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل
البیت ویطهرکم تطهیرا یعنی جز این نیست که میخواهد خدا تا ببرد از شما پلیدی گناه را
ای اهل بیت پیغمبر و پاک گرداند شمارا از معاصی پاک گردانیدنی خلاصه معنی آیت
که ای اهل بیت پیغمبر اراده الهی تعلق گرفته باینکه خطیات وسیئات وآثام را از
شما دور دارد تا دامن عصمت شما بگرد عصیان آلوده وآغشته نشود واز کبیره وصغیره
منزه ومعصوم باشید صاحب خلاصة المنهج نقل نموده که احمد بن حنبل در مسند خود
از عطای بن رباح نقل کرده که ام سلمه فرمود که فاطمه زهرا علیها السلم روزی طعامی
میپوخته وساخته بود در دیگ گلین نزد سید العالمین آورد وآن روز آن سید
دنیا ودین در خانه من بود چون فاطمه آن طعام را حاضر کردانید حضرت فرمود ای
نور دیده من علی را با دو فرزند خود بخوان تا با من این طعام را بخورند چون ایشان

حاضر شد همه ازان طعام بخوردند جبرئیل علیه السلام از نزد رب جلیل جل جلاله
رسید واین آیه آورد که اِنَّمَا یُرِیدُ اللهُ لِیُذْهِبَ عَنْکُمُ الرِّجْسَ تا آخر پس آن سرور دین
ومرکز دایرهٔ یقین کسائی بر ایشان انداخت وفرمود اَللّٰهُمَّ هٰؤُلَاءِ اَهْلُ بَیْتِی
وخاصتی اَللّٰهُمَّ فَاذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِیرًا پس چون این دعا را
از آنحضرت بشنیدم گفتم یا رسول الله انا معکم من با شما ام فرمود انک علی خیر یعنی
تو رتبه اهل بیت من نداری اما زن نیکوکرداری وبصفات حمیده وخصال پسندیده
موصوفی ومضمون این خبر را ابو الحسن اندلسی که جامع صحاح سته است در جامع
آورده وابو عبد الله محمد بن عمران که یکی از فضلای اهل سنت است روایت میکند
از ابی الحمراء که من ده ماه ملازم حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وآله بودم هر روز
میدیدم که آن سرور دین در وقت بامداد می آمد ودست مبارک بر در سرای
شاه اولیا وفاطمه زهرا علیها السلام میگذاشت ومیفرمود که السلام علیک ورحمة الله
وبرکاته وایشان در جواب میفرمودند وعلیک السلام یا رسول الله ورحمة الله و
برکاته چون سید عالم جواب ایشان میشنید میفرمود که اِنَّمَا یُرِیدُ اللهُ لِیُذْهِبَ
عَنْکُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَیْتِ وَیُطَهِّرَکُمْ تَطْهِیرًا بعد از تلاوت این آیه بر ایشان مراجعت
میفرمود وبمصلای خود میرفت وبنماز مشغول میشد وشبهه نیست که کذب آن
رجرات وخلافی در این نیست که امیر المؤمنین دعوی امامت کرده واصحاب با مخالفت

نموده اند

نموده اند پس در دعوی صادق واصحاب مخالف الحق بوده باشند ودر مجمع نیز از
ابو سعید خدری وانس بن مالک وواثلة بن الاسقع وعایشه وام سلمه نیز مرویست
که آیه مختص است برسول خدا وعلی وفاطمه وحسن وحسین علیهم السلام وابو حمزه ثمالی
نیز در تفسیر خود نقل کرده که آیه در شان آل عباست وثعلبی باسناد خود از مجمع
روایت کرده که روزی من با مادر خود نزد عایشه رفتم مادرم او را گفت که دیدی
در روز جمل خروج کردی واز امر الهی که وَقَرْنَ فِی بُیُوتِکُنَّ پا بیرون نهادی گفت
آن قدر وقضای حق تعالی بود پس او را از حال علی علیه السلام پرسید گفت پرسیدی
از من از دوسترین مردمان برسول خدا صلی الله علیه وآله واز شوهر دوسترین
مردمان باو بخدا سوگند که من دیدم علی وفاطمه وحسن وحسین علیهم السلام را که
پیغمبر صلی الله علیه وآله ایشان را در زیر جامه جمع کرد وآن جامه را در سر کشید و
فرمود بار خدایا اینها اهل بیت وخویشان نزدیک منند پس رجس را از ایشان
دور کن وایشان را پاک وپاکیزه گردان از ذنوب معصیت بعد از آن از عایشه
مرویست که من گفتم یا رسول الله من از اهل بیت توام فرمود که دور شو که تو بر صفت
خیری واز اهل بیت من نیستی چه اهل بیت من اینهااند وابو سعید خدری از پیغمبر
صلی الله علیه وآله روایت کرده که این آیه در حق من وعلی وفاطمه وحسن وحسین
علیهم السلام نازل شده وصاحب مجمع باسانید معتبره از جابر نقل کرده که آیه اِنَّمَا

يُرِيدُ اللّٰهُ تا آخر كه بر پيغمبر خدا صلى الله عليه و اله نازل شد در حالتى بود كه در خانه
وى غير از على و فاطمه و حسن و حسين عليهم السلم كسى ديگر نبود پس فرمود بارخدايا
اينها اهل بيت منند و سيد ابو الحمد باسانيد صحيحه از امام حسن عليه السلم
نقل كرده كه بعد از نزول آية تطهير رسول خدا صلى الله عليه و اله مارا و خود را
در زير كساء خيبرى جمع كرد و فرمود بارخدايا اينها اهل بيت منند و عترت
طيبه منند تم كلام التفسير بعد از ان حضرت امام رضا عليه السلم ميفرمايد كه
ايشان يعنى اهل بيت آنانند كه گفته است رسول الله صلى الله عليه و اله در رفعت
شان ايشان بدرستى كه من واگذارنده ام در ميان شما ثقلين را يعنى دو چيز بزرك
كتاب خدا و عترت خودم را كه اهل بيت منند يعنى بپايند و آگاه باشيد كه اين
دو ثقل كه مراد ان ايشانند ثقيل است هرگز از هم جدا نميشوند تا وقتى كه وارد شوند
بر من در حوض كوثر بنگريد كه چگونه خواهيد بود پس از من در باب رعايت ايشان
اى مردمان تعليم منمائيد ايشانرا بدرستى كه ايشان اعلمند از شما گفتند علما خبر ده
مارا يا ابا الحسن از عترت آيا ايشان آل پيغمبرند يا غير آل پس فرمود حضرت امام
رضا عليه السلم ايشانِ آل پيغمبرند پس گفتند علما اينك از رسول الله صلى الله
عليه و اله مرويست كه فرموده است امت من آل منند و اينجماعت اصحاب رسول الله
صلى الله عليه و اله ميگويند بخبر مشهورى كه ممكن نيست دفع آن خبر كه آل محمد

امت آنحضرت است پس فرمود حضرت امام رضا عليه السلم كه خبر دهيد مرا كه آيا حرام است
صدقه يعنى زكوة بر آل پيغمبر گفتند بلى حرام است حضرت امام رضا عليه السلم فرمود كه
آيا حرامست زكوة بر امت گفتند نه حرام نيست حضرت امام رضا عليه السلم فرمود كه
اينست فرق ميان آل و امت وَيْحَكُمْ اَيْنَ يُذْهَبُ بِكُمْ اَضَرَبْتُمْ عَنِ الذِّكْرِ صَفْحًا اَمْ اَنْتُمْ قَوْمٌ
مُسْرِفُونَ واى بر شما چه بخاطر شما ميرسد و اقتباس فرموده اند از آيه كريمه اَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ و معنى حديث آنست كه آيا باز داشتيد و مُعرض
ساختيد خود را از فهم و تدبر در آيات باز داشتنى بجهت اعراض كردن شما از ان بلكه
هستيد شما گروه مسرفان و از حد بيرون روندگان آيا نميدانسته ايد اينرا كه واقع
شده وراثت و طهارت بر برگزيدگان و هدايت يافته شدگان از آل نه ساير ايشان
گفتند از كجا معلوم شده يا ابا الحسن فرمود از قول خداى عز و جل كه وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا
نُوحًا وَ اِبْرٰهِيمَ وَ جَعَلْنَا فِى ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَ الْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَ كَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ و بتحقيق كه فرستاديم نوح نجى را و نبى قابيل و ابرهيم را عليه السلم ابنهر ود بان
و گردانيديم يعنى بوديعت نهاديم در ميان فرزندان ايشان پيغمبرى را بطريق وحى و
كتابى را كه نام برد ايشان بود پس بعضى از ذريه ايشان راه يافتگانند بطريق حق يعنى
گرويدند بانبيا و كتب ايشان و بسيارى از ايشان بيرون رفتگانند از طريق حق يعنى
نگرويدند بكتب و رسل بعد از استشهاد بآيه كريمه ميفرمايد پس گرديد وراثت و نبوت

وکتاب عمده بیان نموده فاسقانرا آیا نمدانسته اید اینرا که نوح علیه السلم در
هنگامی که سؤال کرد از پروردگار خود تعالی ذکره پس گفت رب ان ابنی من اهلی
وان وعدک الحق وانت احکم الحاکمین ای پروردگار من بدرستی که پسر من
کنعان از اهل من بود و تو فرموده بودی که اهل ترا نجات دهم و او هلاک شد
و بدرستی که وعده تو راستست و تو بهترین حکم کنندگانی و این سؤال جهت آن بود
که خدای تعالی وعده نموده بود او را که نجات دهد او را و اهل او را از غرق شدن
پس گفت مر نوح را پروردگار او جل جلاله ای نوح بدرستی که پسر تو نبود از اهل
تو یعنی از اهل دین تو بدرستی که او خداوند کرداری بود نه نیک و نه شایسته
پس مپرس از من از آنچه نیست ترا بآن چیز دانشی یعنی چیزی را که علم بصلاح و فساد
آن نداری از من مطلب و آن عدم علم او بود بصواب و فساد هلاک کنعان مراد
نیست یعنی بدرستی که من پند میدهم ترا آنکه نباشی از غافلان و نادانان
از آنکه اولی عدم این سؤالست پس گفت مأمون آیا زیادتی داده است خدای تعالی
عترت را بر سایر مردمان پس فرمود حضرت امام رضا علیه السلم بدرستی که خدای تعالی
ظاهر کرده است فضل و زیادتی عترت را بر سایر مردمان در کتاب محکم خود پس
پس گفت مأمون در کجاست اینکه عترت از سایر مردمان افضلند در کتاب خدای
تعالی پس گفت امام رضا علیه السلم در قول خدای تعالی که ان الله اصطفی آدم

ونوحا وآل ابرهیم وآل عمران علی العالمین ذریة بعضها من بعض یعنی
بدرستی که خدا برگزید آدم را بتعلیم اسما و امر ملئکه بسجود او و بیرون آوردن انبیا
و اصفیا و اولیا از صلب او و نوح را علیه السلم بدرازی عمر و الهام او و ساختن کشتی
و نجات او از غرق و آل ابرهیم را علیه السلم که اسمعیل و اسحق اند و اولاد ایشان بنبوت
و امامت و بنای خانه کعبه و خلافت و از جمله اولاد او یعقوبست و داود و سلیمان و
یونس و زکریا و یحیی و عیسی و حضرت خاتم الانبیا و ائمه هدی صلوات الله علیهم اجمعین
وآل عمران را که موسی و هرونست و بعضی گفته اند سبحانه ایشانرا بواسطه صاحب خلاصة
المنهج نقل نموده که موسی و هرون پسران عمران بن یصهر بن قاهث بن لاوی بن یعقوب اند
یا مراد عیسی است و یا مادر او مریم که بنت عمران بن ماثان است و میان این هر دو عمران
هزار و هشتصد سال بوده و در تفسیر اهل البیت وارد است که مراد با آل عمران علی بن ابی
طالبست علیه السلم و اولاد و امجاد او علیهم السلم و عمران اسم ابو طالبست و ابن عباس
و ابا ذر و انس نیز از پیغمبر صلی الله علیه و آله روایت کرده اند که فرموده که آل ابرهیم
و آل عمران علی بن ابی طالبست و احادیث متواتره از ائمه هدی صلوات الله علیهم در اینکه
مراد از آل عمران کیست وارد شده چنانچه بعضی از آن بعون الله تعالی سمت ذکر خواهد
یافت حاصل که خدای تعالی میفرماید که همه انبیا و اولاد ایشانرا برگزیدیم و تفضیل دادیم
بر عالمیان زمان ایشان این آیه دالست بر آنکه ایشان افضلند از [illegible]

ایشانرا بر همه آدمیان و جنیان و فرشتگان تفضیل داد در حالتی که ایشان فرزندانی
اند که برخی از ایشان از بعضی زاده شده اند یعنی اولاد یکدیگرند و از آن آباء برگزیده
و گفت حضرت امام رضا علیه السلم فرموده است خدای عز و جل در جای دیگر از کلام
کریم که أَمْ یَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَی مَا آتَیهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَیْنَا آلَ اِبْرَهِیمَ الْکِتَابَ
وَالْحِکْمَةَ وَ آتَیْنَاهُمْ مُلْکًا عَظِیمًا صاحب خلاصة المنهج ذکر کرده که زعم یهودان چنان
بود که ایشان بپادشاهی و پیغمبری سزاوارترند از غیر خود بدین سبب از متابعت عرب
ننگ داشتند و میگفتند که آخر منصب مملکت داری و حکم گذاری و پیغمبری بما خواهد
رسید حق تعالی فرمود که ایشانرا از پادشاهی بهره نیست و اگر فرضا از مال و ملک
بهره مند شوند پس آنگاه مردمانرا آنقدر که بر پشت دانه خرماست نه که چیزی
بمردمان ندهند بلکه حسد میبرند مردمانرا که قبایل عرب اند بدانچه خدا داده است
بدیشان از فضل خود که آن کتابت و نبوت و بعثت رسول از ایشان یعنی عرب
در تفسیر اهل البیت از امام محمد باقر علیه السلم مرویست که مراد بناس محمد است صلی الله
علیه و آله و آل محمد و مراد بحاسدان آنانکه حسد بردند بر نبوت رسول صلی الله
علیه و آله و امامت آل اطهار او پس بدرستی که ما عطا کردیم اولاد ابرهیم را که
موسی و داود و عیسی و محمد است صلی الله علیه و آله کتاب توریة و زبور و انجیل
و قرآن و علم حلال و حرام و دادیم ایشانرا پادشاهی بزرگ که نبوت است یا مملکت

داری چنانکه یوسف و داود و سلیمان علیهم السلم داشتند و در تفسیر اهل البیت علیهم السلم
بروایت امام محمد باقر علیه السلم مراد بآل ابرهیم محمد است صلی الله علیه و آله و اهل بیت او
صلوات الله علیهم و مراد بکتاب قرآن و بحکمت نبوت و بملک عظیم امامت چه
انجمله در هیچکس جمع نبود مگر در خاندان حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله
و عیاشی در تفسیر خود باسناد خود از ابی الصباح کنانی نقل کرده که ابو عبد الله علیه السلم
فرمود که ای ابو الصباح ما گروهی هستیم که حق تعالی فرض نموده طاعت ما را بر شما و ما راست
غنایم دار الحرب و ما راست خاصهای ملوک از دار الحرب و ما راسخانیم در علم و ماییم
آنجماعتی که بر ایشان حسد برده اند همچنانکه حق تعالی فرموده أَمْ یَحْسُدُونَ تا آخر و بعد از ان
فرمود که مراد بکتاب نبوتست و مراد بحکمت فهم و قضا و مراد بملک عظیم فرض طاعت
ما بر شما بعد ازین برگردانید است خدا تعالی مخاطبه را در عقب این کلام بر سایر
مؤمنین پس فرموده است یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا أَطِیعُوا اللهَ وَأَطِیعُوا الرَّسُولَ وَأُولِی
الْأَمْرِ مِنْکُمْ مرویست از اهل البیت علیهم السلم که دو آیه در قرآن مجید واقع شده یکی از
برای ماست و دیگری از برای شما اول اینکه إِنَّ اللهَ یَأْمُرُکُمْ تا آخر بر ما واجبست که
ادای امانت امامت کنیم باهل خود و آیه دویم متضمن آنست که بر شما لازمست که
اطاعت ما کنید در جمیع امر و نهی و آن آیه اینست که یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا تا آخر ای
کسانی که گرویدید و فرمان برید خدا را در اوامر و فرمان برید رسول او را در احکام

واطاعت کنید خداوندان امر را از شما در خلاصة المنهج مسطور است که از امام محمد
باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام مرویست که اولی الامر ائمه معصومین اند از آل محمد
صلی الله علیه و آله که حق تعالی طاعت ایشان را واجب گردانیده بر همه بندگان همچنانکه
واجب ساخته است طاعت رسول خود را بر همه مکلفان و جایز نیست که حق تعالی
واجب گرداند طاعت احدی علی الاطلاق مگر که او بزیور عصمت آراسته باشد
و باطن او همچون ظاهر او باشد و مامون باشد از غلط و امر بقبیح و این صفت در
امرا و علما که غیر ائمه معصومین باشند متحقق نمی باشد مؤید اینست که حق تعالی میان
ایشان و میان خود و میان رسول خود در حکم و طاعت تسویه فرموده و طاعت
ایشان را مقارن ساخته بطاعت خود و طاعت رسول خود پس همچنانکه حق تعالی
از جمیع قبایح منزه است و رسول او نیز از همه معاصی معصوم و مطهر است اولی الامر
نیز باید که چنین باشند و دیگر آنکه اگر مراد باولی الامر علی العموم باشد لازم
می آید که هر حاکمی و عالمی که بنا حق حکم کند تابع او باید شد و اطاعت او باید نمود بجهة
عموم لفظ اولی الامر و این باجماع باطلست و احادیث صحیحه نیز دلالت میکند
باینکه مراد باولی الامر ائمه اثنی عشر اند و از جمله روایت مشهور متواتر است
میان موالف و مخالف که از جابر بن عبدالله انصاری نقلست که گفت من از
رسول خدا صلی الله علیه و آله پرسیدم که یا رسول الله من خدا و رسول او را شناختم

واولی

و اولی الامر را نمیدانم رسول صلی الله علیه و آله فرمود ای جابر ایشان خلیفهای منند
و امامان اهل اسلام بعد از من اول ایشان علی بن ابی طالب علیه السلام و بعد از آن حسن
و آنگه حسین و از پس او علی بن الحسین و از عقب او محمد بن علی که در توریه معروفست بباقر و
تو او را دریابی و چون تو او را ببینی سلام من بدو برسان بعد از آن یک یک از ائمه را نام
میبرد تا آنکه چون بحجة الله القائم صلوات الله علیهم رسید فرمود او هم نام منست نام او نام
منو کنیت او کنیت منست حجت خدا باشد و بقیة الله سبحانه در میان بندگان حق تعالی
مشارق و مغارب را بدست او بگشاید و او از شیعه خود غایب گردد بر وجهی که از غایت
درازی مدت غایب شدن او هیچکس تصدیق بوجود او نکند مگر مؤمنی که حق تعالی دل او را بایمان
امتحان کرده باشد جابر گفت من گفتم یا رسول الله شیعه در غیبت او از و نفع گیرند فرمود
آری یابند انتفاع مردمان بآفتاب و اگرچه در زیر ابر باشد ای جابر او از مکنون سر
خداست و مخزون علم او و این سخن را از من نگاهدار و هیچکس مرسان مگر کسانی که از اهل
او باشند جابر گوید که چون مدتی برین بگذشت روزی نزد علی بن الحسین علیه السلام
نشسته بودم ناگاه پسر او محمد بن علی الباقر علیه السلام از حجره زنان بیرون آمد در سن
کودکی و گیسو در برافکنده چون او را بدیدم گوشت میان پشت من بلرزید و موی بر
اعضای من راست شد او را گفتم یا غلام اقبل یعنی پیش روی من آی روی بمن کرد گفتم
ادبر یعنی پشت بمن کن پشت بمن کرد گفتم این شمایل رسول خداست بخدای کعبه پس گفتم ای

ای پسر اسم تو چیست فرمود محمد گفتم پسر کیستی گفت پسر علی بن الحسین گفتم
تن و جان من فدای تو باد هماکه تو باقری گفت آری پیغام رسول خدای بگذار
من از این قول متعجب شدم گفتم رسول خدای مرا بشارت داد که ترا دریابم گفت
چون او را ببینی از منش سلام برسان پس گفتم رسول خدای ترا سلام میرسانید گفت
علی رسول الله السلام ما دامت السموات والارض وعلیک یا جابر بما بلغت
السلام سلام الهی بر رسول خدای باد مادام که زمین و آسمان باشد و بر تو باد بجهة
آنکه سلام رسول خدا را بمن رسانیدی پس من هر روز بخدمت او میرفتم و مسایل
مشکله از و میپرسیدم و می آموختم روزی مسئله از من پرسید گفتم بخدای که
من جرأت نکنم بآنچه رسول خدای مرا از آن نهی کرده و گفته که شما خلفای او باشید
وامامان راه نمایید و حلیم ترین مردمانید بکودکی و دانا ترین مردمانید ببزرگی
ایشان را چیزی میاموزید که ایشان عالمتر باشند امام فرمود صدق جدی
رسول الله راست گفت رسول خدای صلی الله علیه و آله من این مسئله از تو
بهتر میدانم مرا در کودکی علم و حکمت داده اند و این از فضل خداست بر ما و برکت
رسول او و در رسالة حدایق الیقین فی فضائل امیر المؤمنین آورده که از
جابر بن سمره روایت است که از رسول صلی الله علیه و آله پرسیدم که یا رسول الله
اولی الامر که حق تعالی طاعت ایشان را بطاعت خود پیوسته کرده اند چه کسانند

فرمود

فرمود که ای جابر اولی الامر خلفاء منند که پیشوا خلفانند ای جابر بدانکه اول ایشان علی بن
ابی طالب است و عیسی بن یوسف همدانی روایت کرده از ابی الحسن بن یحیی از ابان بن
ابی عیاش از سلیم بن قیس هلالی از علی بن ابی طالب علیه السلام که آنحضرت فرمود که من
از سید انبیا صلی الله علیه شنیدم که فرمود شریکان من کسانیند که خدای تعالی طاعت
ایشان را پیوسته کرده است بطاعت خود و حق تعالی ایشان را فرموده که واولی الامر
منکم پس هرگاه که نزاع واقع شود میان شما باید که در آن واقعه رجوع بقول خدا و رسول
و اولی الامر کنید و از فرمان ایشان بیرون نروید من چون این سخن بشنیدم از آنحضرت
پرسیدم که یا رسول الله خبر ده از اولی الامر که ایشان چه کسانند فرمود که ای علی تو اول
ایشانی و مقدم بر ایشان و از این احادیث و روایات صحیحه معلوم شد که اینکه
بعضی از مخالفین تفسیر بامرای کرده اند که پیغمبر صلی الله علیه و آله جمعی لشکر با او
تابع ایشان کرده اند بجنگ فرستاده مانند خالد بن ولید و امثال او و آن را مخصوص
ساخته اند بائمه معصومین بر وجه عناد و مکابره است و چگونه این صحیح باشد که
از طرق شیعه و اهل سنت بصحت پیوسته که چون حضرت رسالت صلی الله علیه و آله
خالد بن ولید را به بنی جذیمه فرستاد تا ایشان را باسلام دعوت کند و بقتال ایشان
امر نفرموده و چون بآن قبیله رسید بواسطه دشمنی که با ایشان داشت خلاف
قول پیغمبر کرده با ایشان محاربه کرد و چون این خبر بحضرت رسالت صلی الله علیه و آله

عرض کردند آنحضرت از غایت بسیار پریشان و غمگین شد پس برخواست و روی
مبارک بقبله آورد و دستها بر داشت و بتضرع این مناجات کرد که بارخدایا من
بیزارم از آنچه خالد ولید کرده است از محاربه با بنی جذیمه پس اگر تغییر اولی الامر
بما لا یرضی الله و امثال او صحیح باشد لازم آید که حق تعالی امر کرده باشد بمعصیت زیرا که امر
بمتابعت عاصی اغراست بعصیان تعالی الله عن ذلک علوا کبیرا تم کلامه
بعد از ذکر آیه حضرت امام رضا علیه السلم میفرماید که یعنی اطاعت کنید آنجماعتی
که مقارن کرده است خدا تعالی ایشانرا بقرآن و حکمت و حسد برده شده اند برین
هردو یعنی بسبب این هردو محسود مردمان شده اند پس قول خدا تعالی که فرموده
ام یحسدون الناس علی ما آتیهم الله من فضله فقد آتینا آل ابرهیم الکتاب
والحکمة و آتیناهم ملکا عظیما یعنی اطاعت است از جهت برگزیدگان پاکان
پس مراد از ملک اینجا اطاعت مر ایشانرا یعنی ایشان مطاع و خلایق مطیع باشند
ایشانرا گفتند علما این خبر ده ما را که آیا تفسیر کرده است خدا تعالی اصطفا را
در قرآن فرمود حضرت امام رضا علیه السلم که تفسیر کرده است خدا تعالی
در ظاهر کلام بغیر باطن در دوازده جا و مکان پس اول آن تفاسیر قول خدا تعالی است
که وانذر عشیرتک الاقربین و رهطک المخلصین همچنین است در قرائت
ابی بن کعب و اینقرائت ثابت است در مصحف عبدالله بن مسعود و این مرتبه بلند

وفضلی عظیم و شرفی عالی است وقتی که خواسته باشد خدا تعالی این آل را ذکر کرده است
اینرا رسول خدا صلی الله علیه و آله یاد کرد که کرده اینرا خدا تعالی از برای رسول ما بر نسخه
دیگر و این آیه ادلست از جهة بیان اصطفا یعنی آیه اینست که بیم کن ای محمد پیغمبر
صلی الله علیه و آله خویشان نزدیکتر خود را یعنی در انذار ابتدا کن باقرب فالاقرب
و بعد از ان بالابعد فالابعد چنانچه سابقا سمت تحریر یافت چه اهتمام بشان اقرب
اهم است و دیگر تخصیص اقرب بجهت تنبیه است بر آنکه او هرگاه بجهت قرابت
در انذار مداهنه نکند پس در اجانب بطریق اولی انذار خواهد نمود بی مداهنه
و این موجب قطع طمع اجانب است بر مداهنه در دین و احکام در خلاصة المنهج
مسطور است که آورده اند که حضرت رسالت صلی الله علیه و آله بعد از نزول آیه
همه اقارب را جمع کرد و انذار فرمود و این خبریست متواتر نزد خاص و عام و از آنجمله
در خبر ماثور از ابن عباس وارد شده که چون این آیه آمد پیغمبر صلی الله علیه و آله
کس فرستاد و همه فرزندان عبد المطلب را جمع کرد در سرای ابوطالب و ایشان چهل
کس بودند پس امیر المؤمنین علیه السلم را امر کرد تا برای ایشان ران گوسفندی
با مدی گندم طعام ساخت و نزد ایشان حاضر آورد با صاعی از شیر و یکی از ایشان
معروف بود بانکه شتری خوردی که آنرا جذع خوانند و آن شتر پنج ساله است و بود
دیگر مشهور اقدام اکل کردی و قدحی بزرگ از شیر بر سر آن آشامیدی و مجموع آنچه

پیغمبر صلی الله علیه وآله برای ایشان آورده بود شصت صاع بود وچون ایشان
آنرا بدیدند بخندیدند وگفتند ای محمد این طعام که تو آورده یك کس را کفایت
نکند رسول صلی الله علیه وآله فرمود که کلوا بسم الله بخورید بنام خدا یعنی نام خدا
ببرید وشروع کنید در خوردن وآشامیدن ایشان ده کرده کس می آمدند وازان
میخوردند وسیر میشدند تا همه سیر شدند پس فرمود اشربوا بسم الله بیاشامید بنام
خدا ایشان آن صاع شیر بر سر آن آشامیدند وسیراب شدند وحق تعالی این را
آیتی ومعجزی گردانید بر صدق دعوی رسول الله صلی الله علیه وآله ابولهب گفت ای
قوم محمد شمارا باین سحر کرد پیغمبر صلی الله علیه وآله آن روز خاموش شد وهیچ نگفت
روز دیگر بهمین طریقه ایشانرا حاضر ساخت وبمثل این طعام وشیر ایشانرا طعام
داد وبعد ازان برخواست وگفت ای پسران عبد المطلب بدانید که خدا تعالی مرا
بجمله خلقان فرستاده است بر عموم وبر شما بخصوص واین آیه را انزال فرموده که
وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ومن شمارا بدو کلمه دعوت میکنم که بر زبان سبك
وآسانست ودر ترازوی اعمال سنگین وگران وشما باین هر دو کلمه بر عرب وعجم
مالك شوید وایشان شمارا منقاد گردند وباین دو کلمه به بهشت در آیید واز دوزخ
نجات یابید وآن اینست که گواهی دهید که خدای بحق یکیست ومن رسول ویم
وهر کس مرا اجابت کند ودرین کار معاونت من نماید برادر من باشد ووزیر من

ووصی وخلیفه من پس من هیچ کس جواب نداد الا علی بن ابی طالب علیه السلم که برپای
خواست وگفت یا رسول الله من ترا درین کار یار ومددکارم واو درانوقت بسال از همه
کمتر بود وبساق از همه باریکتر وبچشم از همه دردمندتر رسول صلی الله علیه وآله
فرمود بنشین وی بنشست پس دیگر بار این سخن باز گفت کسی جواب نداد مگر وی که
برخواست وگفت یا رسول الله من ترا درین کار معاونت کنم حضرت فرمود بنشین
وی بنشست بار سیم همین سخن اعاده کرد کسی اجابت ننمود مگر علی علیه السلم که دیگر بار
برخواست وگفت انا انصرک من یاری دهم ترا فرمود اجلس یا علی فانک اخی و
وَصِیّی وَوَزِیرِی وَوَارِثِی وَخَلِیفَتِی مِنْ بَعْدِی بنشین ای علی که تو برادر منی ووصی
منی ووزیر منی ووارث وخلیفه منی از پس من قوم ازانجا برخواستند وگفتند با بوطالب
بر سبیل استهزا که اطع ابنك فقد امر علیك فرمان بردار پسر خود کن که اورا بر تو
امیر کردند واین روایت را ثعلبی که امام اصحاب الحدیث ومقتدای اهل سنت است باسناد خود
در تفسیر خود درین آیه آورده واین قصه از ابی رافع باین نهج مرویست که پیغمبر
صلی الله علیه وآله بنی عبد المطلب را جمع کرد در شعب کوهی وازان گوسفندی برای
ایشان طعام پخت وایشان آنرا بخوردند وسیر شدند وقدحی بزرگ از شیر بدیشان
داد تا آشامیدند وسیراب گشتند پس فرمود بدانید که حق تعالی مرا امر کرده که بترسانم
خویشان نزدیکتر خود را وشما خویشان نزدیك وگروه منید بدرستی که حق تعالی

هیچ پیغمبری را نفرستادم مگر که از اهل او برادری و وزیری و وارثی و وصیی و خلیفه
در اهل او برای وی تعیین فرمود پس کدام از شما برمیخیزد تا مبایعه کند با من برآنکه
او برادر و وزیر و وصی و خلیفه من باشد و آن من بمنزله هرون باشد از موسی
الا آنست که بعد از من پیغمبری نخواهد بود یعنی در جمیع امور قایم مقام من باشد
الا در رتبه نبوت چه من آخر پیغمبرانم و خاتم ایشان و بعد از آن فرمود باید برخیزد
در میان شما ایستاده یا آنکه آن ایستاده از غیر شما باشد و اینکلام را سه بار اعاده
فرمود پس حضرت علی بن ابی طالب برخواست و با آنحضرت مبایعه کرد پس وی
اجابت کرد و فرمود ادن منی نزدیک من آی ای علی علیه السلم نزدیک وی رفت
و آنحضرت دهن مبارک وی را گشود و آب دهن خود را در دهن او کرد و در میان
دوش و در هر دو دست او تفل فرمود ابولهب گفت بد چیزی به پسر عم خود بخشید
که اجابت تو کرد و تو دهن و روی او را باب دهن پر ساختی پیغمبر صلی الله علیه و آله
فرمود ملأته حکمةً و علماً بحکمت و علم دهن و روی او را پر ساختم و سعید بن
جبیر از ابن عباس روایت کرده که بعد از نزول آیة مذکوره رسول صلی الله علیه و آله
بر کوه صفا برآمد و فرمود یا صباحاه و این کلمه ایست که در وقت هجوم اعدا
و نزول بلوی میگویند قریش بعد از استماع این کلمه جمع آمدند نزد حضرت رسالت
صلی الله علیه و آله و گفتند چه میشود ترا فرمود آیا چه می بینید اگر خبر دهم شما را

که دشمن در وقت صبح یا شام بشما میرسد تصدیق من خواهید کرد یا نه گفتند بلی
فرمود فانی نذیر لکم بین یدی عذاب شدید پس من بتحقیق میترسانم شما را از عذاب
سخت که در پیش است قوم از استماع این متغیر شده متفرق گشتند و ابولهب گفت
تبا لک الهذا دعوتنا نابکاری باد ترا ای محمد ما را از برای این میخواندی حق تعالی
سوره تبت یدا ابی لهب تا آخر در باره او نازل کرد انتهی کلام التفسیر بعد
از ذکر آیه اولی حضرت امام رضا علیه السلم میفرماید و آیه ثانیه در اصطفا قول خدای
عز و جل است که انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا
که تفسیر آن قبل از این مسطور شد و این فضلیست که انکار آن نمیکند کسی اصلا مگر
معاندی گمراه از برای آنکه این فضل بعد از طهارتیست که انتظار او برده میشود میشد
این آیه دویم است و اما آیه سیم در انجا که تمیز فرموده است خدای تعالی طاهرین از خلق
خودش را و امر فرموده است نبیش را بمباهله بایشان با آیه مباهله پس فرموده است
یا محمد فمن حاجک فیه من بعد ما جاءک من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا
و ابناءکم و نساءنا و نساءکم و انفسنا و انفسکم ثم نبتهل فنجعل لعنة الله
علی الکاذبین و ترجمه آیه شریفه در حدیث مکالمه حضرت امام موسی با هرون
الرشید قبل از این مذکور شد پس حضرت میفرماید که بیرون آورد رسول الله
صلی الله علیه و آله علی و حسن و حسین و فاطمه را صلوات الله علیهم اجمعین

ومقارن ساخت نفوس ایشانرا بنفس خود آیا میدانید چه چیز است معنی قول آن
حضرت که فرموده است انفسنا وانفسکم گفتند علما که خواسته است بآن نفس خود را
گفت ابو الحسن علیه السلام غلط کرده اید بتحقیق که خواسته است باین مکر علی بن ابی
طالب را و از آنچه دلالت میکند بر این مطلب قول پیغمبر است صلی الله علیه و آله در وقتی
که فرمودند که لینتهین بنو ولیعة او لابعثن الیهم رجلا کنفسی یعنی باید که البته
منتهی شوند از فساد کردن و ترک کنند فساد را قوم بنو ولیعة و بنابر احتمال دیگر
که لام لام قسم باشد بخدا قسم که منتهی میشوند بنو ولیعه یا آنکه خواهم فرستاد بایشان
مردیرا که مانند نفس خودم باشد یعنی علی بن ابی طالب علیه السلام و خواسته است
بلفظ ابناء حسن و حسین و بنساء فاطمه را علیها السلام پس این خصوصیتی است که
مقدم بر ایشان نمیتواند شد هیچ وقت در این خصوصیت احدی و فضلیت
که نمیرسد بایشان در این فضل بشری و شرفیت که پیشی نمیگیرد ایشانرا بجانب رتبه
بسوی آن شرف هیچ آفریده از این جهت که گردانیده است رسول الله صلی الله علیه و آله
نفس علی را مثل نفس خود پس این آیه سیم است و اما آیه چهارم پس اخراج فرمودن
رسول است صلی الله علیه و آله مردم را از مسجد خود مگر عترت را تا آنکه گفتگو کردند
مردم در این و تکلم نمود عباس پس گفت یا رسول الله واگذاشتی علی را در مسجد و بیرون
کردی ما را پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله نیست همچنین که من واگذاشته

بانهم

باشم او را در مسجد و اخراج کرده باشم شما را و لیکن خدای عز و جل متمکن ساخت او را
و اخراج فرمود شما را و در این کلام بیان ظهور قول رسول است صلی الله علیه و آله
بر علی بن ابی طالب علیه السلام را که تو از من بمنزله هرون از موسی گفتند علما کجاست
اینکه علی نسبت برسول صلی الله علیه و آله بمنزله هرون است نسبت بموسی حضرت
امام رضا علیه السلام فرمود که میرسانم و غنی میسازم شما را درین باب بآیه از قرآن
که میخوانید شما گفتند علما بیار حضرت امام رضا علیه السلام فرمود قول خدای تعالی
وَاَوحَینا اِلی موسی وَاَخیه اَن تَبَوَّءا لِقَومِکُما بِمِصرَ بُیوتاً وَاجعَلوا بُیوتَکُم قِبلَةً
در بعضی از تفاسیر مسطور است که آورده اند که چون قوم موسی علیه السلام
ایمان آوردند مساجد بنا کرده اوقات خود را صرف عبادت کردند و همیشه
در آن مساجد بپرستش و طاعت الهی مشغول بودند فرعون بفرمود تا مساجدی که
بر سر محلات و در میان بازار ساخته بودند خراب کردند و ایشانرا از ادای نماز
منع نموده حق تعالی موسی را فرمود تا درون خانهای ایشان مساجد مقرر کنند تا کافران
بر عبادت ایشان مطلع نشوند چنانکه میفرماید وحی کردیم بموسی و ببرادر او
هرون علیهما السلام آنکه فرا گیرید جای باز گشت برای قوم خود در شهر مصر خانها که
رجوع کنند بآن جهت پرستش خدا و دیگر حکم کردیم که بسازید شما هر دو برادر و
قوم شما خانهای خود را مسجدها متوجه قبله یعنی کعبه چه موسی علیه السلام

نماز را بجانب کعبه کذارد و تمت کلام التفسیر پس درین آیه بیان منزلة هرون از موسی
است و در اینجا نیز منزلة علی است از رسول الله صلی الله علیه و اله و با وجود این
دلیلیست روشن در قول رسول صلی الله علیه و اله هنگامی که گفت بدانید که این مسجد
حلال نیست مر جنبی را مگر از برای محمد و آل او و گفتند علما یا ابا الحسن این شرح و این
بیان باید نمیشود مگر نزد شما که قوم اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و اله گفت
حضرت امام رضا علیه السلم کیست کسی که منکر شود از برای ما این امثال آنکه رسول
الله صلی الله علیه و اله میگوید من شهرستان حکمتم و علی در آن شهر است پس کسی
که اراده آن شهر کند باید که بآن مدینه از راه در او داخل شود پس در اینچه واضح کردیم
و شرح نمودیم از فضل و شرف و پیشوائی و برگزیدگی و طهارت چیزیست که منکر
آن نیست معاندی و مر خداوند سبحانه را برین تفضیلات که احدی از معاندین از غایت
وضوح انکار آن نتواند نمود پس این آیه چهلم است آیه پنجم قول خدا تعالی است که
وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ یعنی بده ای محمد خویشان را آنچه حق ایشانست مراد اقارب
حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و اله و حق ایشان اعطای خمس است بدیشان
در خلاصه مسطور است که از ائمه طاهرین علیهم السلام مرویست که مراد ازین
آیه مائیم که اهل بیت رسولیم و در خبر است که چون این آیه آمد رسول صلی الله
علیه و اله فدک را بفاطمه بخشید و در مدت حیات آنحضرت صلی الله علیه و اله

درتصرف

در تصرف وی بود منافع آنرا صرف فرزندان میکرد و چون آنحضرت رحلت فرمود
آنرا از فاطمه علیها السلم انتزاع کردند و ثعلبی که از علماء اهل سنت است در تفسیر خود
آورده که درین آیه مراد بذی القربی اهل بیت رسولند پس خلاصه معنی آنست که بده
خمس مالهای خود را باولاد پیغمبر صلی الله علیه تم کلام التفسیر بعد از آن حضرت پیغمبر
و این خصوصیتی است که مخصوص کردانیده است ایشانرا یعنی ذی القربی را خدای عزیز
جبار بآن خصوصیت و برگزیده است ایشانرا بر سایر امت پس چون نازل شد این آیه بر رسول
الله صلی الله علیه و اله گفت بخوانید از برای من فاطمه را پس خوانده شد فاطمه از برای
آنحضرت پس گفت ای فاطمه گفت لبیک یا رسول الله فرمود رسول الله صلی الله علیه و اله
که این فدک است و این از جمله چیزها نیست که تاخته شده است بر تحصیل آن هیچ
اسپی و نه شتری و این از من تنهاست و مسلمین را درین حقی نیست پس گردانیدم
این را از برای تو چون امر نموده مرا خدای تعالی بآن پس بگیر اینرا از برای خود و اولاد
خود پس این آیه پنجم است بدانکه در بعضی از کتب مسطور است که فدک قریه ایست
در حجاز که میان او و مدینه دو روز راه است و بعضی گفته اند سه روز و آن
قریه از کفار خیبر بود که بطریق مصالحه در تحت تصرف آنحضرت در آمده بود و
بموجب حکم الهی خالصه و مختص حضرت رسالت پناهی شده بود و در اینجا چشمه آب
روان و درختان خرمای بسیار بود و از حضرت امام موسی کاظم علیه السلم خبر

صاحب طرایف باسناد خود نقل نموده حدود فدک را پرسیدند آن تحدید آنحضرت
ظاهر میشود که فدک غیر از این قریه مذکوره است و بر هر تقدیر مراد بفدک قریه ایست که
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وآله در وقت نزول این آیه که وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ آنرا
بحضرت فاطمه علیها السلام بخشیده بود و بعد از وفات حضرت رسالت در تحت
تصرف او بود و چون ابوبکر را علیه اللعنه خلیفه ساختند وکیل حضرت فاطمه را از آنجا
اخراج نمود و چون آنحضرت اظهار نمود که حضرت رسالت آنرا بمن بخشیده ابوبکر بخلاف
قانون شریعت از او گواه طلبید و با آنکه او حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و ام
ایمن و ام سلمه را بگواهی برد ابوبکر تصدیق ایشان نکرد و چنانکه شیخ جلال الدین
سیوطی در تاریخ الخلفا مذکور ساخته آنرا جبوم و خالصه خود ساخت و حال آنکه
بی گواه و بینه تصدیق ازواج حضرت رسالت صلی الله علیه وآله در حجرها نمود و
غرض ابوبکر و عمر علیهما اللعنه آن بود که اهل بیت رسالت درویش شوند تا مردم متابعت
نکنند و جمعیت ایشان پریشان گردد و در کتاب طرائف از بعضی اعیان مخالفین
روایت نموده که چون فاطمه علیها السلام در رد فدک با ابوبکر سخن کرد و اظهار نمود که
پدر بزرگوار و سید ابرار آنرا باو بخشیده ابوبکر گفت مرا گمان آن بود که تو بعلت
میراث حضرت پیغمبر فدک را متصرف شده و آنحضرت فرموده انا نحن معاشر الانبیاء
لا نورث ما ترکناه صدقة اما هرگاه آنحضرت قبل از وفات آنرا بتو بخشیده باشد ترا

ازان

ازان منع نمیکنیم و خواست که در باب رد فدک کاغذی جهت او بنویسد عمر بن خطاب علیه
اللعنه والعذاب او را از آن نوشتن منع نمود و گفت او زنی بیش نیست از او گواه طلب
کرد و آنحضرت ام ایمن و اسماء بنت عمیس را با حضرت امیر المؤمنین حاضر کرد تا گواهی دادند
و ابوبکر در باب رد فدک چیزی نوشت جهت حضرت فاطمه علیها السلام و چون خبر بعمر رسید
کاغذ را از دست آنحضرت گرفته پاره نمود و گفت فاطمه زنست و علی بن ابی طالب البته و او را
درین گواهی جر نفع خود منظور است و گواهی دو زن کافی نیست حضرت فاطمه چون کلام
عمر را استماع نمود گفت آیا تمام از حضرت رسول نشنیده اید که ام ایمن و اسماء بنت عمیس از
اهل جنت اند و هرگاه چنین باشد چگونه گواهی ایشان باطل خواهد بود ابوبکر و عمر بسخن
آنحضرت التفات ننمودند آنگاه آنحضرت فریاد و استغاثه برآورد و بخانه خود مراجعت
نمود و بعد از اندک زمانی بیمار شد و در آن بیماری وصیت فرمود بحضرت امیر المؤمنین
علیه السلام که نگذارد که ابوبکر و عمر بر او نماز گذارند و بعد از آن حضرت امام رضا علیه السلام
میفرماید که آیه ششم قول خدای عز و جل است قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ
که تفسیر آن مجملا گذشت و این خصوصیتی است مخصوص پیغمبر صلی الله علیه وآله
تا روز قیامت و خصوصیتی است از برای آل پیغمبر نه غیر ایشان و این خصوصیت
منظور است که خدا تعالی حکایت نموده ذکر نوح را علیه السلام در کتاب خود یَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ
عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَاقُو رَبِّهِمْ وَلَٰكِنِّي

أَرِيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ کفت نوح علیه السلام ای کروه من نمیخواهم از شما بر تبلیغ رسالت
مالی را اکر مزد کار من باشد تا بر شما کران آید اکر ادا کنید یا بر من شاق نماید اکر ادا نمایند
نیست مزد من مکر بر خدا که آن ثواب آخرت آورده اند که اشراف قوم میکفتند که
ای نوح اراذل را از مجلس خود دور کن تا ما با تو مجالست کنیم چه نشستن ما با این کروه
اراذل موجب ننک و عار ما میشود هم چنانکه کفار زمان خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله
نیز همین میکفتند نوح علیه السلام در جواب فرمود که نیستم من راننده آنها از نزد
خود که کرویده اند بخدا و بپیغمبر او بدرستی که ایشان ملاقات کنندگان و رسنده اند
بجزای پروردکار خود ولیکن می بینم شما را کروهی که نمیدانید قدر ایشان را و ذکر
نموده خدای عز و جل از هود علیه السلام کفت که لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي
فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ای قوم من نمیخواهم از شما بر تبلیغ رسالت مزدی همه رسولان
قوم خود را از بی طمعی خبر داده اند جهت دفع تهمت و خلوص نصیحت چه دعوت و
موعظه وقتی فایده میرساند که بطمع فاسد آلوده نباشد از این جهت فرمودند که نیست
مزد من مکر بر آنکس که محض قدرت بیافرید مرا آیا فهم نمیکنید و عقل خود را کار نمیفرمایید
تا حق را از مبطل تمیز کنید و کفت خدای عز و جل مر پیغمبر را که محمد است صلی الله علیه و آله
قُلْ يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى بکو ای محمد با امت خود که
نمیخواهم عوض تبلیغ رسالت از شما مزدی مکر محبت خویشان خود را و فرض میکنم

نکرد ایشان

نکرد ایشان خدا تعالی دوستی ایشان را مکر آنکه تحقیق دانست که ایشان مرتد از دین نمیشوند
هیچ وقت بعد از اختیار دین کافر نمیشوند هرکز و بر نمیکردند بکمراهی بعد از آنکه اختیار هدایت
نموده اند ابدا و دیکر حسنه ایست مودت قربی آنست که مردی دوست دارد اهل بیت را پس باشد یعنی
از فرزندان و اهل بیت او دشمن داشته شد مر او را این مظالم نمیماند از برای آنمرد دل
آنمرد دوست در دوستی این دو دوست داشت خدای عز و جل اینکه نموده الحمد رد دل رسول
بر مؤمنین چیزی پس واجب کرد بر مؤمنین مودت ذی القربی را پس هر که اختیار کند این مودت را
و دوست داشته باشد رسول را و دوست داشته باشد اهل بیت را نمیتواند رسول الله
صلی الله علیه و آله آنکه دشمن دارد او را و کسی که ترک این مودت را و اجتناب آن نکند دشمن
دارد اهل بیت او را پس بر رسول الله است آنکه دشمن دارد او را بجهت آنکه او ترک کرده است
فریضه از فرایض خدا تعالی را پس کدام فضیلت و کدام شرف بر این مقدم است یا آنکه نزدیک
این تر است تا آنکه فرو فرستاد خدا تعالی این آیه را بر پیغمبر صلی الله علیه و آله
قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ تا آخر پس برخاست رسول الله صلی الله علیه و آله در میان اصحاب
خود و حمد و ثنای الهی بجای آورد و کفت ای مردمان بتحقیق خدا تعالی واجب کرده است
از برای خاطر من بر شما واجبی را یا شما ادای آن واجب خواهید نمود پس جواب نداد هیچ کس
کسی پس فرمود أَيُّهَا النَّاسُ این امر واجب بر شما برای خاطر من نیست طلا و نقره و نیست خوردنی
و آشامیدنی پس کفتند کدام است بکو الحال پس خواند بر ایشان این آیه را کفتند مردمان

کما انا اینرا ابن علی قبول کردیم یعنی مودت اقربای ترا پس وفا نکردند بآن اکثر مردمان
و نفرستاد خدای عز و جل پیغمبری را مگر آنکه وحی فرمود باو که بخواهد از قوم خود مزدی
بجهت آنکه خدا تعالی جود وافر و کامل بسید همه انبیا را و محمد صلی الله علیه و آله
واجب کرد این خدا تعالی طاعتش را و دوستی خویشانش را بر امتش و امر نمود او را
که بگرداند مزد رسالت خود را در میان امت خود تا ادا نمایند مودت را در خویشان
آنحضرت بقدر فضیلتی که مقرر و متحتم کرده است خدای بر ایشان بدرستی که دوستی
نمیباشد مگر بقدر معرفت فضل پس چون واجب کرد این خدا تعالی این مودت را
سنگین شد بر مردمان از جهت سنگین بودن وجوب طاعت پس متمسک شدند بآن
دوستی گروهی که خدا تعالی گرفته بود پیمان از ایشان بر وفای باین عهد و عناد
کردند اهل شقاوت و نفاق و برگشتند ازین محبت و تغیر دادند آن دوستی و اجر را
از حدی که قرار داده بود آن حد را خدا پس گفتند بدرستی که اقربای رسول صلی الله
علیه و آله کل عرب و اهل دعوت او بند بهر تقدیر که باشد از ائمه علیهم السلام اگر
اقربا تمام امت باشند یا جمعی که قرابت و خویشی واقعی دارند بر آن آیه کریمه
مستفاد شده استحقاق که مودت مأموره از برای خویشان آنحضرت است پس
نزدیکترین ایشان بپیغمبر صلعم اولی خواهند بود بلزوم مودت باعتقاد لازم باشند بنی [illegible]
و بنی هاشم و انصاف نمودند مردم پیغمبر را در پاس داشتن و رافت و واز آنچه

از دیگران بمودت و همچنین حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله الصلوة بود

منت

منت گذاشته است خدا تعالی بر امت آنحضرت از چیزی چندی که عاجز میشود زبانها
از وصف شکر او و اینست که ایشانرا رسانیده رسول خدا را در حق ذریتش و اهل بیتش و کرده‌اند
ذریه و اهل بیت را در میانه خود بمنزله چشم در سر از جهت حفظ رعایت رسول الله
صلی الله علیه و آله در میان خود و از جهت محبت آنحضرت چگونه چنین نباشد و قرآن
ناطق است بلزوم محبت ذریه و اهل بیت رسول صلی الله علیه و آله و میخوانند قرآن باین
محبت و احادیث و اخبار ثابت است بآنکه ذریه و اهل بیت رسول اهل مودتند و ایشانند
که واجب کرده است خدا تعالی دوستی ایشانرا و گردانیده است این دوستی را مزد رسالت
پس وفا نکرد احدی باین مودت و این مودت ذریه و اهل بیت را انسان نمیکند احدی
که مؤمن و مخلص باشد مگر آنکه مستوجب شود بهشت را از جهت قول خدا تعالی درین آیه
که وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ
رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ و آنانکه گرویده اند و کرده اند کارهای ستوده
در مرغزارهای بهشتها باشند یعنی در مواضع خوشتر از بقعهای بهشت از جهت
انبوهی اشجار مختلفه و نباتات ناظره مر ایشانراست در بهشت آنچه خواهند و آرزو
کنند نزد پروردگار خود مراد از نزد خدا قرب رتبه است نه قرب مسافت آنچه
مذکور شد از اصناف کرامت اهل بهشت آنست فضل بزرگ و نعمت بیشمار که
در جنب آن نعیم فانی دنیا بغایت حقیر و بی اعتبار است ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى
مفسرا و مبینا آن ثواب عظیم آنست که مژده میدهد خدا بدان بندگان خود را
که ایمان آورده و کرده اند کارهای شایسته تا بسبب این سرور و بهجت در مراسم
عبادت افزایند و در وظایف طاعت جد و جهد بتقدیم رسانند در کشاف
وغیره مذکور است که روزی انصار اظهار افتخار میکردند بقرابت ابن عباس
رضی الله عنه و بروایتی عباس مر ایشان را گفت ما را فضل و مزیت ثابت است بر شما
رسول صلی الله علیه و آله چون این شنید بمجلس ایشان آمد و فرمود ای معشر انصار
نه شما ذلیل بودید خدای تعالی شما را بواسطه من عزیز و ارجمند کردانید گفتند بلی
یا رسول الله فرمود نه شما گمراه بودید حق تعالی بسبب من شما را هدایت داد گفتند
بلی یا رسول الله بعد از آن گفت چرا جواب من نمیدهید گفتند چه بگوییم یا رسول الله
فرمود در جواب من بگویید که نه قوم تو ترا اخراج کردند و از نزد خود براندند پس
ما ترا جای دادیم و در پناه خود آوردیم و نه قوم تو تکذیب تو کردند و ما تصدیق
تو نمودیم و نه ترا مخذول ساختند پس ما ترا نصرت دادیم و برهمین طریق حضرت
رسالت صلی الله علیه و آله تعداد اوصاف جمیله ایشان مینمود تا همه بزانو در آمدند
و گفتند یا رسول الله تن و جان من فدای تو باد همه مالهای که داریم از آن خدا
و رسول است اگر اجازت فرمایی اموال خود را بطیب نفس بخادمان عتبه علیه

تسلیم

تسلیم نماییم تا در حوائج خود صرف نمایی و خاطر عاطر را از ممر اخراجات فراغتی حاصل
شود این آیه آمد که بگوی ای محمد مر اهل ایمان را که نمیخواهم از شما بر تبلیغ احکام الهی مزدی
غرض از عملهای صالح که در آیه شریفه بلفظ و عملوا الصالحات واقع شده این مودت
بحسب تفسیر و بیان برکت ابو الحسن علیه السلام حدیث کرده مرا پدرم از جدم از پدرش از علی
بن الحسین حضرت سید الساجدین و نور العارفین امام زین العابدین علیه السلام که جمع
شدند مهاجرین و انصار نزد رسول الله صلی الله علیه و آله و گفتند یا رسول الله از جهت
تو مئونتی یعنی ثقل و گرانی هست در نفقه و اخراجات در کسانی که می آیند نزد تو از
اطراف و این اموال ما با خونهای ما حاضر است حکم فرما در این اموال و دم ما حال کونی
که بار و ماجوری یعنی در حکم تو حیفی و میلی نیست و خدای تعالی ترا باین حکم مزد خواهد داد
هر چه را خواهی ببخش و هر چه را خواهی نگاه دار که بر تو هیچ حرجی و باکی نیست فرمود
سید الساجدین علیه السلام که آنگاه فرستاد خدای تعالی جبرئیل را بر آنحضرت بر گفت یا محمد
قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ الآیه یعنی بگوی ای محمد بامت که مزدی که من در رسالت میخواهم از شما
آنست که محبت داشته باشید خویشان مرا بعد از من پس بیرون آمدند مردم و گفتند منافقان
نگردید باعث ترک نمودن رسول صلی الله علیه و آله چیزی را که ما عرض کردیم با او مگر از جهة
برانگیختن ما بر دوستی اقربای خودش بعد از من و نیست این مگر چیزی که افترا نموده است
آنرا رسول صلی الله علیه و آله در این مجلس و بود اینکلام از ایشان عظیم پس فرستاد

خدا تعالی این آیه را ام یقولون افتریه ان افتریته فلا تملکون لی من الله شیئا هو اعلم
بما تفیضون فیه کفی به شهیدا بینی وبینکم وهو الغفور الرحیم یعنی بلکه کویند
که بر بسته است محمد صلی الله علیه وآله قرآن را بر خدا یعنی آن را از نزد خود کفته
و بخدا نسبت داده بکو ای محمد مر ایشان را که اکر قرآن را از جانب خود انشا نموده ام بر فرض
محال پس آن معصیتی باشد در غایت عظمت که مستلزم انواع عذاب باشد و چون
آن عقوبت بر من نازل کردد پس شما مالک نتوانید شد و قادر نخواهید بود برای
من از عذاب خدا چیزی را پس من چکونه بجهت نصیحت نمودن و اشفاق برای شما درین
امر خطیر که افترا است بر خدا جرأت کنم و بر چنین معصیت عظیم اقدام نمایم و
باستظهار و استعانت کلام شما خود را در مظنه عقوبت اندازم پس در وعید
ایشان میفرماید که خدا دانا تر است بآنچه شروع میکنند در آن از قدح و طعن
در آیات قرآن و اسناد سحر و افترا بآن کافیست خدا در حالتی که کواه است میان
من و شما برای من کواهی دهد بتصدیق کلام من و بر شما بتکذیب و عناد و اصرار و اوست
آمرزنده کسی را که از شرک و کفر رجوع کند و مهربان بر کسی که بر ایمان ثابت قدم
باشد پس فرستاد بسوی ایشان پیغمبر صلی الله علیه وآله وکفت آیا سخن کفته اند
پس کفتند بلی والله یا رسول الله بتحقیق که کفتند بعضی از ما کلامی درشتی که بد آمد
ما را پس خواند بر ایشان رسول خدا صلی الله علیه وآله آیه مذکوره را پس کریستند

وشدید

وشدید شد کریه ایشان پس فرستاد خدا تعالی این آیه را وهو الذی یقبل التوبة
عن عباده ویعفوا عن السیئات ویعلم ما تفعلون یعنی واو آنکسی است که بمحض
فضل قبول میکند توبه را از بندکان خود یعنی هر کاه بنده با وبازکردد و از کناه نادم
شود عزم جزم کند بر عدم عود توبه او را در می پذیرد و در میکذرد از بدیها و اکر
چه ذنوب کبیره باشد یعنی بعد از توبه جمیع جرمها را از ایشان در میکذراند و میداند
آنچه میکنند از بدی و نیکی و حفص تا میخوانند یعنی خدا میداند آنچه شما میکنید از
کناه و توبه پس هر یک را بجزا و سزای خود میرساند صاحب خلاصة المنهج کفته بدانکه
توبه عبارتست از ندامت بر معاصی ماضیه و عزم بر عدم عود در ازمنه مستقبله
و آن باجماع امت واجبست بجهت وجوب ندم بر امر قبیح و بر اخلال واجب و بجهت
وجوب دفع ضرر که آن عقابست یا وقوع خوف آن و چون دفع ضرر واجبست
پس چیزی که دافع ضرر باشد نیز واجب بود جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده
که اعرابی در مسجد رسول صلی الله علیه وآله در آمد و دو رکعت نماز بکذارد و
کفت اللهم انی استغفرک واتوب الیک امیر المؤمنین علیه السلم فرمود که ای
اعرابی سرعت زبان باستغفار مظنه توبه مکذبانست ازین نوع توبه توبه
کن کفت یا امیر المؤمنین توبه بچه معنیست فرمود اسم چیزیست که مشروطست
بر شش شرط ندامت از کناه کذشته وقضا کردن فرایض ورد مظالم با صاحب خود

واز آب نشر در طاعت همچنانکه تربیت آن داده در معصیت چشانیدن
بنفس تلخی طاعت را همچنانکه چشانیدم باو شیرینی معصیت و گریه کردن بدل
هر خنده که از تو صادر شده و شبهه نیست در اینکه این شروط کمال توبه است
زیرا که در تحقق اصل توبه ندامت بر معصیت گذشته و عزم بر عدم عود در
زمان آینده کافیست تمام شد آیه ششم و اما آیه هفتم پس قول خدای عز
وجل است که إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا بدرستی که خدا و فرشتگان او درود میفرستند
بر پیغمبر عالیمقدار ای کسانی که گرویده اید بخدا و رسول صلی الله علیه و اله صلوات
دهید باو و سلام گوئید بروی سلام گفتنی یا تسلیم نمائید حکم او را و انقیاد او ورزید
داو بصلوة از خدا تعالی رحمت و از غیر او طلب رحمت و نزد جمعی از جانب او رحمت
و از ملئکه استغفار و از مومنان دعا و گفته اند که معنی اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَآلِ مُحَمَّدٍ اینست که بار خدایا تعظیم کن محمد را در دنیا باعلای دین و اظهار
دعوت بطریق یقین و اعظام ذکر و ابقاء شریعت و در آخرت بقبول شفاعت
او در شان امت و تضعیف ثواب و اظهار فضل او بر اولین و آخرین و
تقدیم او بر کافه انبیاء و مرسلین و لهذا گفته اند که تکریم و تعظیم حق تعالی
محمد را صلی الله علیه و اله بکریمه إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ زیاده است

ازتعظیم

از تعظیم آدم علیه السلام بسجود در خلاصه مسطورات که از کعب بن عجزه روایت
است که بعد از نزول این آیه گفتیم یا رسول الله ما میدانیم که سلام را چگونه بتو کنیم کیفیت
صلوات را بیان فرما فرمود که بگوئید اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
بعد از آن فرمود که حق تعالی بر من دو فرشته را موکل کرده تا هر که هر جا که نام من ببرد
و بر من صلوات دهد آن دو فرشته گویند غَفَرَ اللَّهُ لَكَ بیامرزد ترا خدا و فرشتگان
آمین گویند و اگر بر من صلوات ندهد آن دو فرشته گویند لَا غَفَرَ اللَّهُ لَكَ نیامرزد
ترا خدا و خدا و فرشتگان آمین گویند و از عبد الله مسعود روایت کرده اند که هر گاه
صلوات فرستید باید که آن بر وجه احسن باشد چه شاید که آن بشما رد کرده گفته
یا ابن مسعود طریق آن را بما تعلیم فرما گفت بگو اللَّهُمَّ اجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَرَحْمَتَكَ
وَبَرَكَاتِكَ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَإِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
وَرَسُولِكَ إِمَامِ الدِّينِ وَقَائِدِ الْخَيْرِ رَسُولِ الرَّحْمَةِ اللَّهُمَّ ابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا
يَغْبِطُهُ الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ انس بن مالک از ابی طلحة نقل کرده که گفت روزی
نزد پیغمبر صلی الله علیه و اله رفتم آنحضرت را بسیار شادان و فرحان دیدم گفتم یا رسول
الله در هیچ روزی باین مرتبه ترا خوشحال ندیدم که امروز فرمود که چگونه شادان د

وخوشدل باشم که اکنون جبرئیل علیه السلام نزد من بود و گفت که حق تعالی فرموده که هر که
یکبار بر تو صلوات فرستد من بجهت آن ده بار بر او صلوات فرستم و ده سیئه از او
محو کنم و ده حسنه برای او بنویسم و در عدة الداعی مذکور است که ابو بصیر از ابی
عبدالله علیه السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده که هر که نزد
او نام من مذکور شود و او صلوات بر من نفرستد حق تعالی او را از راه بهشت
دور گرداند و ابن قداح از ابو عبدالله علیه السلام روایت کرده که مردی دست بدر
خانهٔ کعبه زده بود و میگفت اللّهمّ صلّ علی محمّد و آل محمّد آنحضرت فرمود صلوات را
منقطع و دنبال بریده میگردانید و بر حق ما ظلم میکنید و بگوئید اللّهمّ صلّ علی
محمّد و اهل بیته و جابر از ابی عبدالله علیه السلام روایت کرده که بنده از بندگان
خدا در آتش دوزخ مدت هفتاد خریف معذب بود و خریف یعنی هفتاد سال
چهار هزار و هفتصد سال بود و در این مدت استغاثه میکرد بخدا و او را سوگند میداد
تا او را از عذاب دوزخ برهاند و فریاد او را حق در این مدت باو نمیرسید پس گفت بحق
محمد و اهل بیته لما رحمتنی بار خدایا بحق محمد و اهل بیت او که بر من رحم کن بجبرئیل
علیه السلام وحی رسید که فرود آی بسوی بندهٔ من و او را از دوزخ بیرون آر گفت
یا اله العالمین چگونه نزد او روم که او در میان آتش است فرمود که من آتش را امر
کرده ام تا بر تو سرد و سلامت باشد پس گفت بار خدایا این بنده در کدام موضع است

از دوزخ

از دوزخ قرار سید که در چاهیست از سجین پس بر آن هبوط کرد دید که روی او را
بقدم بسته اند بزنجیر آتشین و بشدت عذاب گرفتار است باو گفت که چند سال است
که با آتش دوزخ گرفتاری گفت نمیدانم و از غایت درازی مدت و شدت عذاب آنرا
نتوانم شمرد پس او را از آن مکان بیرون آورد حق تعالی باو ندا کرد که ای بندهٔ من چند
بار بمن استغاثه کردی و سوگند دادی در آتش گفت بجهت کثرت عدد آن عدد آن
نتوانم نمود حق تعالی فرمود بعزت و جلال من که اگر محمد و اهل او را وسیله نجات خود
نمیکردی مدت مکث ترا در دوزخ دراز میکردم لیکن بر خود واجب کرده‌ام
که هیچ بنده مطلوب خود را از من سؤال نکند بوسیلهٔ محمد و اهل بیت او مگر که آنچه
کرده باشد او را بیامرزم پس امروز از سر جرم تو گذشتم و قلم عفو بر جمیع گناهان تو
کشیدم سلمان فارسی رضی الله عنه روایت کرده که از پیغمبر صلی الله علیه و آله شنیدم
که میگفت که حق تعالی بندگان خطاب میکند که آیا هیچکس نیست شما را که عرض حوائج
نماید نزد من بوسیلهٔ آن شخص که مکرم و مقرب نزد من تا انجاح نمایم حوائج او را
بدانید که اکرم خلق بر من و افضل ایشان نزد من محمد است صلی الله علیه و آله و برادر او
علی علیه السلام و بعد از او ائمه هدی که وسایلند بمن پس هر که بوسیلهٔ محمد و آل محمد حاجت
خود را از من طلبد که آن وصول منفعت باشد باو و یا دفع بلیت و مضرت از و من
آنرا روا گردانم بهتر و نیکوتر از آنکه استشفاع نماید قومی از اهل نفاق که این حدیث

از سلمان رضی الله عنه شنیدند بر سبیل استهزا با او گفتند که یا ابا عبدالله چرا سؤال نمیکنی
از خدا بوسیله محمد و آل محمد که تا ترا اغنیای مدینه کرداند و بهتر از ایشان سلمان
جواب داد که من بوسیله ایشان از خدا سؤال کردم آنچیزی را که انفع و افضل از جمیع
دنیاست و آن سؤال من بود از خدا تعالی بوسیله ایشان با نکه زبانی ذاکر به کرامات
و نعمای ثنای او کویم و یاد آلاء و نعمایم و قوت بدنی بمن عطا نماید تا متحمل
مصایب تواند شد و حق سبحانه و تعالی اجابت این ملتمس من نمود که صد هزار هزار
بار افضل از همه دنیاست و خیرات آن و محمد بن بابویه باسانید صحیحه از حضرت
صادق علیه السلم روایت کرده که در ایام سلطنت یوسف علیه السلم روزی زلیخا
از حاجبان بارگاه او اجازت خواست تا نزد او رود و بر او گفتند مبادا از جانب
او بتو آسیبی رسد بجهت اموری که میان تو و او واقع شده گفت من نمیترسم از
کسی که از خدای میترسد چون بر یوسف علیه السلم داخل شد یوسف علیه السلم
او را گفت ای زلیخا چرا رنگ تو متغیر شده جواب داد الحمد لله سپاس مر خدای را
که پادشاهان را بجهت معصیت بنده کرداند و بندگان را بجهت طاعت پادشاه گفت
ای زلیخا چه ترا بران داشت که از تو صادر شد گفت نیکوئی روی تو فرمود چه
حال داشته باشی وقتی که پیغمبری را ببینی که او را محمد گویند در آخر الزمان که روی
او از روی من زیباتر و ملیح و نمکین تر باشد و خلق او از خلق من بهتر و سماحت

جوانمردی

و جوانمردی او از من بیشتر زلیخا گفت راست گفتی یوسف گفت از کجا دانستی که من
راست گفتم گفت بجهت آنکه چون یاد او کردی دوستی او در دل من جای کرفت حق تعالی
بیوسف علیه السلم وحی کرد که بتحقیق که او راست گفت و من او را دوست خود کرفتم بجهت
دوستی او بمحمد صلی الله علیه و اله پس امر کرد بیوسف علیه السلم تا متزوج شد بزلیخا و از اینجا
معلوم شد که مجرد ذکر آنحضرت صلی الله علیه و اله و توسل او بدون صلوات بر او
موجب نجاح مرام و مقاصد میشود چه جای آنکه بواسطه صلوات بر او و بر اهل بیت
و متوسل شدن بایشان باین نوع که اللهم بحق محمد و آل محمد و افعل بی کذا
و کذا جابر از ابی عبدالله علیه السلم روایت کرده که فرشته از فرشتگان درخواست
نمود از خدا تعالی تا شنیدن آواز بندگان را باو کرامت نماید حق تعالی این مرتبه را
باو داد که هرچه بندگان کویند او شنود تا روز قیامت هیچ بنده مؤمن نکوید که اللهم
صل الله علی محمد و آل محمد و سلم مکر که این فرشته کوید که و علیک السلم و بعد از آن
بپیغمبر کوید که فلان بنده بر تو سلام میفرستد آنحضرت صلی الله علیه و اله کوید
علیه السلم و از امیر المؤمنین علی علیه السلم مرویست که قوت سمع اصوات عباد را
بچهار مخلوق داده اند و آنها حضرت رسالت صلی الله علیه و اله و جنت و نار و حور
و عین پس هر گاه بنده فارغ شود از نماز بباید که بر آنحضرت صلی الله علیه و اله صلوات
فرستد و سؤال جنت کند از حضرت عزت و استجاره نماید از نار و سؤال تزویج کند

از وجوه عین چه هرگاه بر رسول و آل او صلوات فرستد دعای او مستجاب شود
و هر که سؤال جنت کند جنت گوید بار خدایا آنچه این بنده طلبیده باو ده
و هر که از آتش زنهار خواهد آتش گوید خداوندا آنچه بنده از ان زنهار میخواهد
ویرا زنهار ده و هر که سؤال حور العین کند گویند بار خدایا عطا کن باو آنچه از
تو طلبیده و محمد بن مسلم از باقر و صادق علیهما السلم نقل کرده که هیچ چیز در ترازوی
اعمال ثقیلتر از صلوات بر محمد و آل محمد نیست و بتحقیق که در روز حساب عمل
و برادر ترازوی عمل او نهند و راجح نشود حضرت رسالت صلی الله علیه و آله صلوات
را که آمرزد بر او و بر آل او فرستاده باشد در کفهٔ ترازوی عمل وی نهد راجح گردد
و هشام بن سالم از ابو عبد الله علیه السلم روایت کرده که فرموده دعای داعی همیشه
در پرواز باشد یعنی مستجاب نگردد تا آنکه بر محمد و آل محمد صلی الله علیه و اله صلوات
دهد و نیز از انحضرت مرویست که هر که دعا کند و ذکر پیغمبر نکند آن دعا بر بالای
سر او پرواز کند و باسمان نرود که موضع قبول اجابت است مگر بذکر انحضرت صلی الله
علیه و اله و آل او پس چون داعی متذکر بنام عافیت و بنام ایشان شود بمرتبه
قبول رسد و نیز از انحضرت صلی الله علیه و اله منقول است که هر که را بخدا حاجتی
باشد باید که ابتدا بصلوات کند بر محمد و آل محمد و بعد از ان حاجت خود را از او
بخواهد و ختم آن نماید بصلوات بر محمد و آل محمد پس بتحقیق که خدا از ان بزرگوارتر است

و دیگر آنست که هر دو طرف دعا را اجابت کند و میان آن را وا گذارد چه صلوات بر محمد
و آل محمد در حجاب نمیماند و در معرض قبول می افتد تا اینجا کلام تفسیر است حضرت امام
رضا علیه السلم میفرماید که میدانستند معاندان از ایشان اینکه چون نازل شد
این آیه بعضی گفتند یا رسول الله بتحقیق که میدانستیم سلام بر تو را پس چگونه است
صلوات بر تو فرمود رسول الله صلی الله علیه و آله میگوئید اللهم صل علی محمد و آل
محمد کما صلیت علی ابرهیم و آل ابرهیم انک حمید مجید آیا در میان شما ای گروه
مردمان درین خلافی هست گفتند نه خلافی نیست گفت مأمون که این چیزیست که
نیست در و خلافی اصلا و بر اینست اجماع امت مأمون گفت آیا نزد تو در آل چیزی
هست روشنتر ازین در قرآن گفت ابو الحسن علیه السلم بلی خبر دهید مرا از قول خدای
تعالی که فرموده یس والقرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم پس که را
اراده فرموده است از کلمهٔ یس گفتند علما یس محمد است صلی الله علیه و آله
و شک نکرده است درین کسی مع آنکه در تفسیر یس از امیر المؤمنین علیه السلام
منقول است که یس اسمیست از اسماء سید المرسلین صلی الله علیه و اله و محمد بن مسلم
از امام محمد باقر صلوات الله علیه روایت کرده که حضرت رسالت را صلی الله علیه و آله
دوازده اسمست الا بجمله در قرآن پنج اسم واقع شده محمد و احمد و عبد الله و نون
و یس و آنکه اهل البیت انحضرت را صلوات الله علیهم اجمعین آل یس میخوانند تأیید

این قول میکند ونزد بعضی دیگر از علما یس از اسماء قرآنست یا نامیست از نامهای الهی
وابو بکر وراق روایت کرده که یس یعنی یا سید الاولین والاخرین است یعنی ای
بهترین جمیع موجودات در بعضی تفاسیر در سبب نزول مسطور است که آورده اند
که کفار مکه گفتند که ای محمد تو فرستاده خدا نیستی از نزد خود میگویی آنچه
میگویی وبخدا نسبت میدهی حق تعالی بجهت رد قول ایشان فرموده که ای بهترین
جمیع موجودات بحق قرآن محکم استوار از نقص وعیب ویا ناطق بحکمت ویا حکم
کننده بحق میان جمیع عالمیان بدرستی که تو بی شک وشبهه از جمله فرستادگانی براه
راست که دین اسلام است تم التفسیر گفت حضرت امام رضا علیه السلم که عطا کرده است
خدا محمد وآل محمد را ازین فضیلتی که نمیرسد کسی نهایت وصف آنرا مگر کسی که تفکر عمیق
دریابد او را وآن عطا اینست که خدای عز وجل سلام نکرده است بر احدی مگر بر
انبیا صلی الله علیه واله پس فرموده است خدا تعالی سلام علی نوح فی العالمین سلام
وتحیت از جانب ما بر نوح است علیه السلم در میان عالمیان وفرموده است خدا تعالی
سلام علی ابرهیم سلام وتحیت از جانب خدا بر ابرهیم است وفرموده است سلام
علی موسی وهرون سلام وتحیت بر موسی وهرون است ونفرموده سلام بر آل نوح
ونگفته سلام بر آل ابرهیم ونگفته است سلام بر آل موسی وهرون وفرموده است
سلام علی آل یس یعنی آل محمد صلی الله علیه واله پس گفت مامون بتحقیق که میدانستم

که در

که در معدن نبوت شرح این وبیافتن این آیه هفتم است واما آیه هشتم پس
قول خدای عز وجل است که واعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسه وللرسول و
لذی القربی که تفسیر آن قبل ازین مسطور شد پس مقرون ساخته است خدا تعالی
سهم ذی القربی را با سهم خود وبسهم رسول الله صلی الله علیه واله پس اینست تفضیلی ما
وفرقی میان آل وامت از برای آنکه گردانیده است خدا تعالی ایشان را در مکان ومرتبه
وگردانیده است مردمان را در مرتبه پست تر ازین وراضی شده است از برای ایشان
چیزی که راضی شده است از برای نفس خود وبرگزیده است آل را در آن پس ابتدا کرده است
بنفس خود وبعد از آن مثنی کرده است برسول خود ثم بعد از آن بذی القربی پس هرچه
بوده است از فیء وغنیمت وغیر اینها از چیزی چندی که راضی شده خدای عز وجل از
برای نفس خود پس راضی شده است آنرا از برای آل رسول پس فرموده است وقول او
راست است ودرست واعلموا انما غنمتم من شیء فلله خمسه پس این تاکیدیست واستوار
نمودن حکمیست مؤکد واثریست قایم از برای آل محمد تا روز قیامت در کتاب خدا تعالی
که ناطقست آنچنان کتابی که نیاید بآن هیچ باطلی نه برابر او ونه از خلف او یعنی از
هیچ جهت باطلی بسوی آن راه نیابد بطعن طاعن ونه تاویل مبطل مطعون و
متاول نگردد چه هرکه در صدد طعن وابطال او در آمد قول او محوق وتاویل او
مضمحل ونابود شد وبعذاب سرمدی وعقوبت ابدی گرفتار شد والحکم فرموده

شده است از نزد خدائی که دانا است بجمیع حکم و مصالح خلقان ستوده شده بانعام
نعم بر بندگان و که از جمله آن انزال قرآنست که از اعظم نعمتست و بدانکه فیء مالیرا
گویند که از کفار بمسلمانان انتقال یافته باشد بی‌عوض خیل و رکاب چنانچه در
بعضی از تفاسیر مسطور است که اموالی را که ائمه و حکام شرع در آن تصرف دارند
سه نوعست یکی آنست که از مسلمانان اخذ نمایند بر سبیل زکوة و حکم آن در آیه
صدقات مبین شده حیث قال اِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ دویم
غنایم است که از کفار بتیغ گرفته باشند بر سبیل قهر و غلبه و حکم آن نیز در آیه
فَاعْلَمُوا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ تا آخر معلوم شده سیم فیء است و آن مالیست که از کفار بمسلمانان
انتقال یافته باشد بی‌عوض قتال و خیل و رکاب و آن مختص رسول باشد در حال
حیات وی و بعد از وی کسی را که قایم مقام وی باشد از ائمه هدی و ایشان هر کس
که خواهند دهند بر حسب مصلحت و باجماع فقهای ما مستحقان فیء و خمس بنوهاشم‌اند
از فرزندان ابوطالب و عباس تمه کلام التفسیر بعد از آن حضرت امام رضا علیه السلم
میفرماید که و اما قول خدا تعالی که فرموده است وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ بدرستی که
یتیم هرگاه تمام شود یتیمی او بیرون میرود از احتیاج و نخواهد بود مر او را در
غنیمت نصیبی و همچنین مسکین هرگاه منقطع شود درویشی و فقر او نخواهد بود
از برای او نصیبی از غنیمت و حلال نیست او را گرفتن مال غنیمت و حصه ذی القربی

ثابت است تا روز قیامت و در سه حصه از برای غنی و فقیر ایشان هست از جهت آنکه
نیست احدی غنی‌تر از خدا تعالی و نه از رسولش پس گردانید از برای نفس خود از غنیمت
رسدی و از برای رسولش صلی الله علیه و آله رسدی پس آنچه راضی شد او را از برای
خود و رسولش راضی شد آنرا از برای ذی القربی و همچنین فیء آنچه راضی شد از برای
نفس خود و از برای نبیش راضی شد آنرا از برای ذوی القربی بنحوی که الحکم الجاری نخست
از برای ایشان در غنیمت پس ابتدا کرد بنفس خود جل جلاله بعد از آن برسول خود
بعد از آن بذی القربی و مقارن گردانید سهم ذی القربی را بسهم خدا و رسولش
و همچنین در طاعت فرموده است یَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اَطِيعُوا اللهَ وَاَطِيعُوا
الرَّسُولَ وَاُولِي الْاَمْرِ مِنْكُمْ پس ابتدا کرد بنفس خود بعد از آن برسولش بعد از آن
باهل بیت و تفسیر آیه سابقا سمت تحریر یافت و همچنین است آیه ولایت اِنَّمَا
وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا پس گردانید خدای عز و جل ولایت ایشان را با طاعت
رسول مقرون بطاعت خود مثل آنکه گردانید سهم قربی را با سهم رسول مقرون بسهم
خود در غنیمت و فی تفسیر آیه مذکوره اینست که خدا تعالی در بیان اوصاف حمیده
حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله میفرماید که بتحقیق که اولی بتصرف و حاکم بر امور
دینی و دنیوی شما خداست و فرستاده او که محمد است صلی الله علیه و آله و آنکسانی که
ایمان آورده اند که مراد علی بن ابی طالبست علیه السلم بزرگوار و اوفون و متعالیت

خدا بتعالی چه بسیار عظیم است نعمت خدا بر اهل بیت نبوت بعد از آن پیغمبر ما یعنی حضرت
امام رضا علیه السلام پس چون آمد قصه صدقه منزه و پاک کردانید نفس خود و
رسولش را و پاک کردانید اهل بیت رسولش را پس گفت انما الصدقات للفقراء
والمساکین والعاملین علیها والمؤلفة قلوبهم وفی الرقاب والغارمین
وفی سبیل الله وابن السبیل فریضة من الله یعنی جز این نیست که صدقات یعنی
زکوة مفروضه مر درویشان است و بیچارگان و هر دو شریکند در آنکه قدرت نداشته
باشند بر مؤنت سالیانه خود و عیال واجب النفقه خود و اگرچه فقیر پریشان حال تر است
نزد بعضی باین معنی که اصلا مال و کسب نداشته باشد و مسکین نیکو حال تر که او را
کسبی باشد و لیکن کافی نباشد در مؤنت سنه در تفاسیر مسطور است که از حضرت
صادق علیه السلام منقولست که مسکین از فقیر بدحال تر است و قول آنحضرت علیه السلام معتبر
است درین باب و قول ائمه لغت نیز موافق اینست و فایده خلاف ظاهر نمیشود در
باب زکوة بجهت اجزای عطا بهر یک از ایشان بلکه ظهور فایده آن در افضلیت عطا
و در کفارات و نذر و وقف و وصیت گاهی که در صیغه ذکر یکی از فقیر و مسکین
واقع شده باشد و دیگر صدقات مر عمل کنندگان راست بر آن یعنی جمعی که سعی کنند
در تحصیل و جمع آن و قومی که الفت داده شده است دلهای ایشان و آنها جمعی از
اشراف کفار بودند که رسول صلی الله علیه و آله سهمی از زکوة با ایشان میداد تا بدین

اسلام

اسلام الفت گیرند بکثرت قبیله و اتباع خود و استعانت ایشان نمایند بر قتال
دشمنان و منع کفار نمایند از داخل شدن در ثغر مسلمانان و نزد امامیه حصه
ایشان و نماندن موقوفست بر وجود امام عادل و قول معتمد آنست که مؤلفه اعم
از کفار و ضعفاء اسلام اند و اگرچه اختصاص ایشان باهل کفار اشهر است میان اصحاب
و در روایت آمده که صفوان بن امیه گفت که رسول الله صلی الله علیه و آله مرا عطا
میداد و اول در همه جهان کسی را از او دشمن تر نداشتم پس او چندان چیزی بمن داد
که از او دوست تر کسی را در دنیا نداشتم و دیگر زکوة برای صرف کردنست در گشادن
گردنهای بندگان از بندگی و نزد اصحاب ما مراد بندگان مؤمنند که در تحت شدت
باشند یا بنده که بمال زکوة بخرند و آزاد کنند اگرچه در تحت شدت نباشند
لیکن بشرط عدم مستحق و یا مکاتبان که از آزادی مال الکتابه عاجز شده باشند و دیگر
وام داران مفلس که قرض گرفته باشند و در غیر معصیت صرف کرده باشند در نفقه
واجب یا مندوب یا در معاش مباح و دیگر صرف زکوة در راه خداست یا بنکه بر
غازیان و مرابطان نفقه کنند تا سلاح و اسب خرند و جهاد کنند در راه خدا خواه
غنی باشند یا فقیر و یا بر عمارت ساختن پل و رباط و امثال آن از وجوه قرب و دیگر
برای کسی که از مال خود دور مانده باشد و چیزی نداشته باشد که بشهر خود معاودت
کند و اگرچه در وطن خود غنی بوده باشد و اما ضیف نزد بعضی داخلند در ابن سبیل

حاصل که زکوة فرض کرده شده است برای جماعت مذکوره فرض کردن ثابت از جانب
خدا تعالی پس حضرت امام رضا علیه السلم فرمود آیا میابید چیزی ازین صدقه که
خدای عزوجل نام گذاشته باشد از برای خود یا از برای ذی القربی از جهت آنکه چون
منزه ساخته خدا تعالی نفس خود را از صدقه و منزه ساخته رسولش را و منزه ساخته
اهل بیت رسولش را نه منزه تنها بلکه حرام کرده است بر ایشان صدقه را از برای آنکه
صدقه حرام است بر محمد صلی الله علیه و آله و آل آنحضرت و این صدقه چرکهای دستهای
مردم است حلال نیست از برای محمد صلی الله علیه و آله و اولاد او از جهت آنکه ایشان
پاکند از هر چرک و دیمی پس چون پاک کرد ایشان را خدا تعالی و برگزید ایشان را
راضی شده است از برای ایشان چیزی را که راضی شده است از برای نفس خود و مکروه
داشت از برای ایشان چیزی که مکروه داشت از برای نفس خود خدای عزیز بزرگ
پس این آیه هشتم است و اما آیه نهم پس ماییم اهل ذکری که گفته است خدا تعالی
فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون بعضی از مفسرین در تفسیر این آیه گفته اند
پس بپرسید از اهل کتاب که عالمند باخبار انبیا و اولیا و میدانند که ایشان
یعنی انبیا و اولیا بشر بوده اند اگر هستید که نمیدانید و در تفسیر اهل البیت
و جامع البیان و تبیان و شیخ ابوالفتوح مذکور است که امیر المؤمنین علیه السلم
فرمود که نحن اهل الذکر اهل ذکر ماییم و این روایت از صادق علیه السلم نیز

مرویست

مرویست پس حضرت امام رضا علیه السلم فرمود که ماییم اهل ذکر از ما بپرسید
اگر هستید که نمیدانید پس گفتند علما بتحقیق که خواسته است خدا باهل ذکر یهود
و نصاری را پس گفت امام رضا علیه السلم سبحان الله آیا جایز است که آنها اهل
ذکر باشند درین هنگام خواهند خواند ایشان ما را بدین خود و خواهند گفت دین
ایشان بهتر است از دین اسلام پس گفت مامون آیا هست نزد تو درین باب شرحی
بخلاف آنچه علما گفتند یا ابا الحسن پس فرمود علیه السلم بلی ذکر رسول الله صلی الله
علیه و آله و ما اهل اوییم و این مبین شده در کتاب خدای عزوجل در سوره طلاق فرموده
فاتقوا الله یا اولی الالباب الذین آمنوا قد انزل الله الیکم ذکرا رسولا یتلوا علیکم
آیات الله مبینات پس ذکر رسول خداست و ما اهل ذکریم پس این آیت آیه نهم تفسیر
این آیه شریفه در خلاصة المنهج باین نحو مذکور شده فاتقوا الله پس بترسید از آن
عذاب یا اولی الالباب ای خداوندان عقلها و از حال و مآل ایشان عبرت گیرید که
چگونه در دنیا بعذاب استیصال گرفتار شدند و چگونه در آخرت بنکال وبال ابدی
معذب گردیدند پس از مثل آنچه بایشان کردند احتراز کنید و از مخالفت خدا و رسول
بپرهیزید ای اصحاب عقول و ارباب الباب الذین آمنوا آنکسانی که هستند که ایمان
آورده اند قد انزل الله بتحقیق که فرستاده است خدا تعالی الیکم ذکرا بسوی شما پند
یا شرفی را که قرآنست چه شرف دنیا و کرامت عقبی وابسته است بخواندن آن و عمل کردن

باوامر و نواهی آن و گویند مراد جبرئیل است علیه السلام که مذکور است میان امم انبیا
یا منزلی ذکر است که قرآنست و یا مذکور و مشهور است در طبقات آسمان و یا صاحب
ذکر و شرف است و ابو عبد الله علیه السلام فرموده که مراد بذکر حضرت رسالتست صلی الله
علیه و آله که مواظبت نماینده است تلاوت قرآن یا مبلغ است آنرا بندگان و یا
مذکور است اسم سامی آنحضرت بر السنه خلقان و قوله رسولا بیان ذکر است کاهی
که مراد از آن جبرئیل یا پیغمبر صلی الله علیه و آله باشد یعنی آن ذکر فرستاده خدا است
و بنا بر آنکه قرآن باشد معنی کلام آنست که ارسل رسولا یعنی فرو فرستاده است
رسولرا یا معنی آنست که انزال فرموده است شما یاد کردن او و رسولرا در کتاب
توریه و انجیل یتلوا علیکم میخواند آن رسول بر شما آیات خدایرا که قرآنست در
حالتیکه روشن کرده شده است آن آیات و حفص بکسر میخواند یعنی روشن کننده اند
آن آیتها حدود احکام شریعت را و اما آیه دهم بر قول خدا تعالی است در آیه
تحریم حرمت علیکم امهاتکم و بناتکم و اخواتکم الایه یعنی حرام کردانیده شده
بر شما نکاح مادران شما و دختران شما و خواهران شما خواه پدر و مادری یا پدری تنها
و یا مادری تنها پس خبر دهید مرا که آیا شایسته است دختر من یا دختر پسر من و انکه
جدا شود از پشت من از برای رسول خدا که بزنی بگیرد او را اگر بوده باشد رسول در
حیات گفتند نه فرمود پس خبر دهید مرا که آیا دختر یکی از شما شایسته است که بخواهد

اورا

اورا رسول الله صلی الله علیه و آله گفتند بلی گفت حضرت امام رضا علیه السلم در بین
بیانیست از برای اینکه من از آل پیغمبرم و نیستید شما از آل آنحضرت و اگر میبودید
شما از آل پیغمبر حرام میشد بآنحضرت دخترهای شما چنانچه حرام است بآنحضرت
دختران من از برای اینکه ما از آل پیغمبریم و شما از امت پیغمبرید پس این فرقست
میان آل و امت از جهت اینکه آل اگر پیغمبر نرود امت هرگاه نبوده باشد از آل پس نیستند
از او اما آیه دهم و اما آیه یازدهم پس قول خدا تعالیست در سوره مؤمن
حکایت از قول مردی مؤمن از آل فرعون و قال رجل مؤمن من آل فرعون یکتم
ایمانه اتقتلون رجلا ان یقول ربی الله وقد جاءکم بالبینات من ربکم و گفت
مردی که گرویده بود بموسی علیه السلم از خویشان فرعون یعنی خرقیل و متقی مدید بود که
میپوشید ایمان خود را از فرعون و توابع او و گویند که این مرد مؤمن از بنی اسرائیل
بود نام او حبیب یا شمعون و اصح و اشهر خرقیل است که ابن عم فرعونست و در روایت
وارد شده که مدت صد سال بود که ایمان داشت و تقیه میکرد و از ابو عبد الله جعفر بن
محمد الصادق صلوات الله علیهما مرویست که تقیه دین منست و دین پدر من دین ندارد
هر که او را تقیه نیست و تقیه سپر خداست در زمین او که بان بهمه مضرت و سوف
اذیت مندفع میشود زیرا که مؤمن آل فرعون اگر اظهار اسلام میکرد کشته میشد
و از ابن عباس رضی الله عنه مرویست که از آل فرعون غیر از خرقیل که ابن عم فرعون بود

۱۳/۲

وآسیه که زن او بود کسی دیکر ایمان بموسی علیه السلم نیاورد حاصل که خرتیل چون
دید که فرعون در تکاپوی قتل موسی است از روی انکار کفت که آیا میکشید مردیرا
یعنی قصد قتل او میکنید برای انکه میکوید او که پروردکار من خدای بحقست نه غیر او وحال
انکه اورده است بشما معجزات روشن وهویدا از نزد پروردکار شما که دلالت تمام
دارد بر صدق قول او چون قلب عصا باژدها و ید بیضا و غیر او و با وجود این همه
براهین ظاهره اصلا در امر او تاملی و تفکری نمینمایید بعد از ان حضرت امام رضا علیه السلم
میفرمایند این بود پسر خالوی فرعون برای این نسبت داد او را خدای تعالی بال فرعون
باعتبار نسبتی که او داشت بفرعون و وصف نکرد خدای تعالی آن رجل را بدین فرعون
همچنین تخصیص داد خدای تعالی ما را بانکه هستیم از رسول صلی الله علیه و آله بسبب
تولد یافتن از وی و شریک نمود ما را با مردمان در دین پس این فرقیست میان آل
و امت اینست آیه یازدهم و اما آیه دوازدهم پس قول خدای عزیز بزرکست و امر
اهلک بالصلوة واصطبر علیها و امر کن اهل بیت خود را بنماز یعنی بعد از انکه تو
مامور شدی بنماز در آیه فسبح بحمد ربک اهل خود را بان امر نمای ابو سعید خدری
روایت کرده که چون این آیه نازل شد حضرت رسالت صلی الله علیه و آله تا مدت
نه ماه هر وقت نماز بدر خانه فاطمه زهرا و امیر المومنین صلوات الله علیهما میامد
وباواز بلند میکفت الصلوة رحمکم الله انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت

ویطهرکم

ویطهرکم تطهیرا از ابو جعفر علیه السلم مرویست که حق تعالی امر کرد پیغمبر خود را که مخصوص
کرداند اهل البیت خود را بنماز دون سایر مردمان تا بر عالمیان واضح شود که اهل
البیت او را نزد خدای تعالی منزلتیست که کسی دیکر از بندکان آن منزلت ندارد پس
بجهت این امر کرد اهل البیت را با مردمان علی العموم در کریمه اقیموا الصلوة
و بعد از ان امر فرمود بایشان علی الخصوص برای آن و در تبیان نیز آورده
هر کاه که آنحضرت باهل خود رسیدی ایشان را بنماز فرمودی و این آیه بر ایشان
خواندی که وامر اهلک بالصلوة واصطبر علیها صبر کن بر نماز یعنی مداومت نما
بر امر نماز و بر ادای آن بکر بن عبد الله مزنی روایت کرده که هرکاه فقر و احتیاج باهل
بیت پیغمبر صلی الله علیه و آله میرسید حضرت صلی الله علیه و آله بایشان میکفت که برخیزید
نماز کذارید که حق تعالی باین امر کرده است رسول خود را حاصل که حضرت حق سبحانه و تعالی
رسول خود را امر فرموده که با اهل خود اقبال کن بر صلوة که معظم عباداتست
از امور دین و بوسیله آن استعانت نما بخدا بر فقر و فاقه بعد از ذکر آیه حضرت امام
رضا علیه السلم میفرمایند پس تخصیص داد خدای تعالی ما را باین خصوصیت از جهت
که امر کرد ما را با امت باقامت صلوة بعد از ان ما را تخصیص داد سوای امت و بود
رسول الله صلی الله علیه و آله که میامد در در خانه علی بن ابی طالب و فاطمه علیهما السلم
بعد از نزول این آیه نه ماه هر روز در وقت حضور هر نمازی که پنج مرتبه باشد پس

میفرمود الصلوة رحمکم الله حاضر شوید نماز را بیامرزد شما را خدا تعالی و اکرام
نکرده است خدا تعالی کسی از ذریتهای پیغمبران علیهم السلام بمثل این کرامتی که اکرام
کرده است ما را بآن کرامت و تخصیص داده است ما را بآن مبعوث اهل بیت
انبیای سلف پیر گشت مأمورون و بما اجر دهد خدا تعالی تمام اهل بیت پیغمبر را
از جانب امت جزای خوبی که بما لایقتم ما شرح و بیان را در حینی که مشتبه باشد
بر ما مکر نزد شما و از این حدیث که امثال لا فرموده حضرت امام رضا علیه السلام
با اینکه بسبب حرام بودن دختر ایشان بر رسول آخر الزمان صلی الله علیه و آله
مستفاد میشود که ایشان از آل پیغمبرند و غیر آن مثل بیان حرمت صدقه بر آل
و عدم حرمت بر امت و وجوب مودت ذوی القربی که بلفظ جمع ایراد فرموده اند
و عدم ابتلای ذریه و سلام و صلوة بر آل که موافق حدیث مراد از آل ذریه است
و اختصاص معلوم نیست چنانچه من بعد حدیث مسطور مذکور میشود و
از این کلام شریف که فرموده اند خصصنا نحن اذ کنا من رسول الله صلی الله
علیه و آله فضیلت اولاد حضرت فاطمه علیها السلام و بنی هاشم معلوم میشود
و ظاهر میگردد که ذریه و آل شامل اولاد آنحضرت تا قیام قیامت چنانچه
در حدیث حضرت امام موسی علیه السلام اشاره بآن شده **سند نوزدهم** که
بفضل الله تعالی بطریق مناوله یافته شد بخط جدی الامجد السید السند

میر سید

میر سید احمد رحمه الله حدثنا ابو عبد الله الحسین بن یحیی البجلی قال حدثنا
ابی قال حدثنا ابو عوانه موسی بن یوسف الکوفی قال حدثنا عبد الله بن یحیی عن
یعقوب بن یحیی عن ابی جعفر عن ابی حمزة الثمالی قال کنت جالسا فی المسجد الحرام
مع ابی جعفر علیه السلام اذ اتاه رجلان من اهل البصرة فقالا یا ابن رسول الله انا
نرید ان نسألک عن مسئلة فقال علیه السلام سلا عما احببتما قالا اخبرنا عن قول الله
عز و جل ثم اورثنا الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه و منهم
مقتصد و منهم سابق بالخیرات باذن الله ذلک هو الفضل الکبیر الی آخر الآیتین
فقال علیه السلام نزلت فینا اهل البیت قال ابو حمزة فقلت بابی انت و امی فمن
الظالم لنفسه قال من استوت حسناته و سیئاته منا اهل البیت فهو ظالم لنفسه
فقلت و من المقتصد منکم قال علیه السلام العابد لله فی الحالین حتی یاتیه الیقین فقلت
فمن السابق منکم بالخیرات قال علیه السلام من دعا والله الی سبیل ربه و امر بالمعروف
و نهی عن المنکر و لم یکن للمضلین عضدا و لا للخائنین خصیما و لم یرض بحکم الفاسقین
الا من خاف علی نفسه و دینه و لم یجد له اعوانا یعنی ابو حمزه ثمالی گفت نشسته بودم
در مسجد الحرام با حضرت امام همام ابی جعفر الباقر علیه السلام ناگاه آمدند نزد او دو
مرد از اهل بصره و گفتند یا ابن رسول الله ما اراده داریم که سؤال کنیم از تو از مسئله
پس گفت آنحضرت مر ایشان را که سؤال کنید از آنچه میخواهید ایشان گفتند خبر ده ما را

از قول خدای عز و جل که اورثنا الکتاب الآیه و تفسیر آیه سابقا مسطور شد پس
فرمود حضرت امام محمد باقر صلوات الله و سلامه علیه و علی آبائه الطاهرین که
نازل شده است این آیه در شان ما اهل بیت گفت ابو حمزه گفتم پدر و مادرم فدای
تو باد پس کیست ظالم بر نفس خود در میان شما اهل بیت فرمود کسی که ثوابها و گناهان
او مساوی باشد از ما اهل بیت پس او ظالم بر نفس خود است پس گفتم کیست مقتصد از
شما حضرت فرمود عبادت کننده در دو حالت یعنی حالت فقر و غنی یا در سر و
علانیه تا روز وفاتش گفتم پس کیست سابق بخیرات از شما اهل بیت فرمود آن
حضرت علیه الصلوة و السلام بخدا قسم او آن کسیست که بخواند مردم را بجانب
راه حق و امر نماید بمعروف و نهی نماید از منکر و قوت مرهد که مر اهانت او و حقوق
از جانب خیانت کنندگان نماید یعنی تعصب از برای ایشان نکند و راضی نباشد
بحکم فاسقین مگر بترسد بر نفس خود و دین خود و نیابد یاوران و ناصران
یعنی محل خوف باشد که بسبب تقیه تخلف از امور مذکوره نماید پس از این حدیث
مستفاد شد که بغیر ائمه علیهم السلام سادات دیگر نیز داخل اهل بیت هستند
چنانچه از تامل در حدیث ظاهر میشود با دخول ایشان در بهشت موافق مفهوم
بقیه آیه سند بیستم در کتاب معانی الاخبار ابن بابویه رحمة الله علیه
در باب معنی آل و اهل و عترت و امت آورده است باسناد خود الی رحمه الله

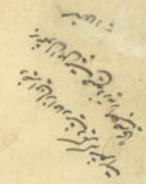
قال

قال حدثنا سعد بن عبد الله عن محمد بن الحسن عن جعفر بن بشیر عن الحسین بن ابی
العلاء عن عبد الله بن میسرة قال قلت لابی عبد الله علیه السلام انا نقول اللهم
صل علی محمد و اهل بیته فیقول قوم نحن آل محمد فقال علیه السلام انما آل محمد من
حرم الله تعالی علی محمد صلی الله علیه و آله نکاحه یعنی عبد الله بن میسره گفت عرض کردم
بخدمت حضرت ابی عبد الله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه ما میگوئیم
اللهم صل علی محمد و اهل بیته پس میگویند جماعتی که ما آل محمدیم پس فرمود آنحضرت
علیه السلام که منحصر است آل محمد بر کسی که حرام کرده باشد خدای تعالی بر حضرت رسول
صلی الله علیه و آله نکاح او را یعنی تزویج در میان او و حضرت رسول صلی الله علیه و آله
حرام باشد بسبب ولادت مثل سادات که از اولاد حضرت فاطمه علیها السلام باشند
تا روز قیامت سند بیست و یکم من کتاب معانی الاخبار حدثنا محمد بن الحسن
رحمه الله قال حدثنا محمد بن یحیی العطار عن محمد بن احمد بن ابراهیم بن اسحق عن
محمد بن سلیمان الدیلمی عن ابیه قال قلت لابی عبد الله علیه السلام جعلت فداك
من الآل فقال ذریة محمد صلی الله علیه و آله قال قلت فمن الاهل قال علیه السلام
الائمة علیهم السلام فقلت قوله عز و جل ادخلوا آل فرعون اشد العذاب
قال و الله ما عنی الا ابنته و نیز در کتاب معانی الاخبار آورده که محمد بن سلیمان
دیلمی از پدرش روایت کرده که گفت عرض کردم بخدمت حضرت میزان الله الناطق

و فرقان الله الفارق ابی عبدالله الصادق صلوات الله علیه که فدای تو شوم
کیست آل فرمود آنحضرت که ذریهٔ محمد صلی الله علیه و آله راوی گفت عرض کردم
که پس کیست اهل فرمود که ائمه طاهرین اند صلوات الله علیهم پس گفتم قول خدای
تبارک و تعالی ادخلوا آل فرعون اشد العذاب کیست مقصود از آل در این آیه فرمود
بخدا قسم که نخواسته است خدای تعالی مگر دختر فرعون را و از بعضی احادیث
مستفاد میشود که لفظ اهل بیت شامل غیر ائمهٔ اطهار صلوات الله و سلامه علیهم
نیز میباشد چنانکه در این کتاب در تفسیر آیهٔ اصطفا موافق تفسیر حضرت سید
الساجدین امام زین العابدین علیه السلام و حدیث حضرت امام رضا علیه السلام
در مکالمهٔ مأمون الرشید که در باب تحریم صدقه فرموده اند که نزّه نفسه
و رسوله و نزّه اهل بیته و حرّم علیهم الصدقة و حدیث حضرت امام جعفر
صادق علیه السلام در تفسیر آیهٔ اصطفا که از ظالم بنفسه سؤال نموده فرمودند من
استوت سیئاته و حسناته منا اهل البیت گذشته و دلالت تمام بر شمول لفظ
اهل بیت غیر ائمه علیهم السلام نیز داشت و از حدیث حضرت امام جعفر صادق علیه السلام
که از محمد بن مروان منقولست که گفت قلت لابی عبدالله علیه السلام هل قال رسول
الله صلی الله علیه و آله ان فاطمة احصنت فرجها فحرّم الله ذریتها علی النار قال
نعم عنی بذلک الحسن و الحسین و زینب و ام کلثوم که من بعد با ترجمه مذکور خواهد

شد

شد و غیر آن از احادیث ظاهر میشود که گاه هست که ذریه گفته میشود و مقصود جمیع
ذریه نیست بلکه بعضی از آن مقصود اند و همچنین آل نیز مختلف استعمال میشود و
طریق جمع ممکنست که در بعض حدیث که بیان اهل و آل با ائمه علیهم السلام شده و امثال آن
اکتفا به بیان اهم و اقوی و افضل و اکمل اهل بیت شده باشد تا آنکه ذکر اکثر استعمالات
نموده باشد که مقصود آن باشد که آل در اکثر اوقات مراد از آن جمیع ذریات
و اهل در اکثر اوقات مراد ائمهٔ اطهار اند صلوات الله علیهم اجمعین و همچنین عترت
از حضرت امام بحق ناطق جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه منقولست که
سائل سؤال کرد از عترت که کیست عترت آنحضرت فرمود هم اصحاب العبا و از بعضی
احادیث مستفاد میشود شمول عترت جمیع ذریه را چنانچه در حدیث حضرت امام
رضا علیه السلام در حین مکالمه با مأمون اشاره باین مطلب شد و از حضرت امیر المؤمنین
علیه السلام منقولست که فرمود سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله یقول اللهم
انهم عترتی و رسولک فهب مسیئهم لمحسنهم و هبهم لی الی آخر که من بعد بتمامه
با ترجمه مذکور میشود از لفظ مسیئهم ظاهر میگردد که عترت شامل غیر ائمهٔ اطهار
نیز هست و غیر آن از حکایت پسران مسلم بن عقیل و امثال آن که سابقا مسطور شد و طریق
جمع بنحویست که در اهل سمت تحریر یافت و اگر از آل جمیع ذریه منظور باشد در جمیع
موارد استعمال و اهل خصوص اهل عصمت مراد باشد باز تفضیل عظیمیست ذریه را

بجهت آنکه آیات و احادیث در آن بسیار واقع شده چنانچه بعضی از آن در این
کتاب مسطورات **سند بیست و دویم** من کتاب معانی الاخبار حدثنا
ابی رضی الله عنه قال حدثنا محمد بن یحیی العطار عن الحسین بن اسحق التاجر
عن علی بن مهزیار عن الحسن بن سعید عن محمد بن الفضیل عن الثمالی عن ابی جعفر
علیه السلم قال لا یقدر احد یوم القیمة بان یقول یا رب لم اعلم ان ولد فاطمة
هم الولاة و فی ولد فاطمة انزل الله هذه الایة خاصة یا عبادی الذین اسرفوا
علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو
الغفور الرحیم یعنی حضرت ابی جعفر الباقر علیه السلم فرمود قدرت ندارد احدی
روز قیامت باینکه بگوید ای پروردگار من نمیدانم اینرا که اولاد فاطمه ایشانند
ائمه و پیشوایان و حال آنکه در شان اولاد فاطمه علیها السلم فرو فرستاد خدا تعالی
این آیه را و بس که ای بندگان که اسراف نموده اید بر نفسهای خود و خطا کرده اید
مایوس نشوید از رحمت الهی بتحقیق که حضرت حق سبحانه و تعالی می بخشد گناهان
شما را همه بتحقیق که خدا تعالی بسیار آمرزنده و رحم کننده است **سند بیست و**
سیم من کتاب معانی الاخبار باب معنی فی سبیل الله ابی رحمه الله قال حدثنا
سعد بن عبد الله عن محمد بن الحسین عن محمد بن سنان عن عمار بن مروان عن المنخل
عن جابر عن ابی جعفر علیه السلم قال سألته عن هذه الایة فی قول الله عز و جل

ولئن قتلتم فی سبیل الله او متم قال فقال اتدری ما سبیل الله قال قلت لا و الله
الا ان اسمعه منک قال سبیل الله هو علی و ذریته الی آخر الحدیث یعنی سوال
نمودم از حضرت ابی جعفر امام محمد باقر صلوات الله علیه از تفسیر این آیه کریمه که در
قول خدای عز و جل واقع است ولئن قتلتم تا آخر او پس گفت آنحضرت فرمود آیا میدانی
که چیست سبیل الله گفتم نمیدانم بخدا قسم مگر آنکه بشنوم از تو حضرت فرمود سبیل الله
حضرت علی بن ابی طالب است علیه السلم و ذریه آنحضرت اخذ کرده شد از حدیث بقدر
حاجت و این حدیث شامل جمیع ذریه حضرت امیر المومنین و یعسوب الدین علی بن
ابی طالب علیه السلم هست **سند بیست و چهارم** سید المحققین و ثالث
المعلمین جدی داعی میر محمد باقر الشهیر بداماد الحسینی روح الله روحه در تقدمه
تقویم الایمان آورده و فی الصحیفة القدسیة الرضویة روی ثامن ائمتنا
الطاهرین مولینا الرضا صلوات الله و ملائکته علیه عن ابیه المعصوم عن
ابیه المعصوم عن ابیه المعصوم عن ابیه المعصوم عن ابیه المعصوم عن ابیه
المعصوم امیر المومنین و یعسوب المسلمین عن اخیه و نبیه خاتم الانبیاء و سید
المرسلین صلوات الله و تسلیماته علیه و علیهم اجمعین قال صلی الله علیه و آله
یا علی اذا کان یوم القیمة اخذت بحجزة الله و اخذت انت بحجزتی و اخذ ولدک
بحجزتک و اخذت شیعة ولدک بحجزهم فتری این یؤمر بنا و در صحیفه قدسیه

منسوب بحضرت امام رضا صلوات الله وسلامه علیه روایت نموده است هشتم
امامان ما که پاکانند یعنی مولای ما حضرت امام رضا صلوات خدا وملئکه بر او
باد از پدر معصومش امام موسی کاظم صلوات الله علیه وآنحضرت از پدر معصومش
حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه وآنحضرت از پدر معصومش حضرت
امام محمد باقر علیه السلم وآنحضرت از پدر معصومش سید الساجدین ورکن
العارفین حضرت امام زین العابدین علیه السلم وآنحضرت از پدر معصومش
یعنی الشهید المقتول بارض کربلا اباعبد الله الحسین صلوات الله وسلامه
علیه وعلی جده وابیه وامه واخیه وآنحضرت از پدر بزرگوار معصومش
اعنی خازن سر التنزیل وحامل عرش التاویل یعسوب الوصیین وامام
الموحدین علی بن ابی طالب امیر المؤمنین علیه الصلوة والسلم که آنحضرت
فرمودند که سید هر دو سرا وشفیع روز جزا اعنی حجة الله فی الارضین
سید الاولین والاخرین محمد المصطفی الرسول الامین صلی الله علیه وآله
فرمودند یا علی چون روز قیامت شود من میگیرم کمر خدا و تو میگیری کمر مرا
ومیگیرند اولاد تو کمر ترا ومیگیرند شیعیان اولاد تو کمرهای اولاد ترا پس
خواهی دید که بچه مقام رفیع ومنزلة منیع امر کرده میشود بما یعنی از مراتب الطاف
غیر متناهی واحسان ورحمت الهی که نسبت بما مهیا میشود وچون نهایت

قوت

قوت در کمر میباشد وتا کسی نهایت قرب ندارد نمیتواند بکمر کسی متمسک شد
لهذا حضرت رسالت پناه نبوی صلی الله علیه وآله بنا بر قرب آنحضرت ببارگاه
احدیت از باب تشبیه معقول بمحسوس فرمودند که متمسک میشوم وچنگ در
میزنم بکمر خدا یعنی بقوت خدا وبعضی حجزه را بحبل متین خدا وبعضی بنور الهی
تفسیر نموده اند ومآل همه واحد است وثقة الاسلام ابو علی الفضل بن الحسن الطبرسی
رحمه الله در صحیفة الرضا بعد از نقل این حدیث نوشته قال ابو القاسم الطائی
سالت ابا العباس بن ثعلب عن الحجزة فقال هی السبب وسالت نفطویه النحوی
عن ذلک فقال هی السبب رباعی چندم نکشید بو که چندم بکشد • سوی قدم
آن شاه قدم بکشد • آن روز نیم که خود بدریا برسم • دریا شاید بحرم روم بکشد
آیا در آن روز صعود نشینان دار رفعت عناد که از محبت اهل بیت نبوت
کناره میکنند در آن میان دست بر کمر که خواهند زد پس عاقل آنست که بعد از
تامل درین اخبار صحیحه واحادیث صریحه دین اعتقاد را بکحل الجواهر محبت
اهل البیت مکحل سازد ودست اعتصام در عروة الوثقای مودت ایشان زند
تا بسبب آن بمرتبه اعلای جنان وفضای راحت افزای روضه رضوان رسد
واز منازل مخوفه مهالک مهوله ایمن گردد چه اعتصام بایشان متصل است
باعتصام بوصی ونبی صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین وباین خاکدان خراب

دنیا از راه غرور دل نه بندد که این نشأهٔ فانی مزرع ثوابت و فواید و تفضلات
الهی و کمالات علمی و عملی و ترقیات نفس انسانی دو دار قرار و نشأهٔ باقیست نه
دار غرور و منزل فانی **لمؤلفه** این نشأهٔ فانی که محل گذرات • دل بسته او
کسی کز وی بخبرات • تا در رهی تو هستیت پیدا نیست • تا در خاکت دانه
خاکت برات **سند بیست و پنجم** جلال الدین محمد السیوطی در کتاب
ذخایر العقبی فی مناقب ذوی القربی آورده عن عبد الله قال قال لی رسول الله
صلی الله علیه وآله وسلم لعلی اما ترضی انک معی فی الجنة والحسن والحسین
وذریاتنا خلف ظهورنا وازواجنا خلف ذریاتنا واشیاعنا عن ایماننا
وعن شمائلنا یعنی گفت عبد الله که فرمود حضرت سید الانبیاء صلوات الله
علیه وآله بحضرت سید الاوصیا سلام الله علیه وعلی ذریته آیا راضی
نیستی که بتحقیق تو با من باشی در بهشت و حضرت امام حسن و امام حسین
صلوات الله وسلامه علیهما و ذریات ما پشت سر ما باشند و زنان ما
عقب ذریات ما باشند و شیعیان و تابعین ما در جانب راست و چپ ما
باشند **سند بیست و ششم** من الذخایر وعن علی رضی الله عنه قال سمعت
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول اللهم انهم عترة رسولک فهب مسیئهم
لمحسنهم وهبهم لی قال ففعل وهو فاعل قلت ما فعل قال فعله بکم ویفعله

بمن بعدکم یعنی از حضرت امیر المؤمنین و یعسوب الموحدین علیه السلام منقولست
که فرمود شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه وآله که میفرمود خداوندا بدرستی که
ایشان عترت رسول تواند پس ببخش گناهکار ایشان را از جهت نیکوکار ایشان و همه را
ببخش بجهت خاطر من حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود که خدای تعالی کرده است
این بخشش را و او کننده است گفتم چه کرده است یعنی این موهبت نسبت بکه بعمل آمده
و نسبت بکه بعمل نیامده در جواب فرمودند که نسبت بشما که موجودید بعمل آمده
و نسبت بآنان که بعد از شما خواهند بود بعمل خواهد آمد و این معنی مبنی بر آنست
که لفظ ما فعل در تقدیر من فعل باشد و احتمال دارد که لفظ ما نافیه مستلزم
استفهام باشد چنانکه کسی که کلام او مسلم باشد و خبری بدهد که سامع هر چند که
او را تصدیق کند لیکن بنا بر امری آن خبر در نظر او بعید نماید از جهت استفهام تا
مثنا بعد آن را نقل نموده از جهت اطمینان قلب سؤال مینماید در این مقام نیز چون
آن سرور دنیا و دین فعل وهو فاعل بلفظ ماضی و اسم فاعل که احتمال حال و استقبال
دارد فرمودند و همه عترت در آن وقت موجود نشده بودند حضرت امیر المؤمنین
علیه السلام سؤال نمودند بلفظ ما فعل یعنی ما فعل الجمیع یعنی نسبت بجمعی از عترت
که موجود نشده اند نکرده است پس منظور از فعل وهو فاعل آنها چه باشد بعد از آن
حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمودند فعل بکم ویفعل بما بعدکم که تصریح بفعل

ماضی نسبت بمخاطبین و موجودین فرموده‌اند و عوض لما علی بفعل مضارع موکد
بما بعد که ایراد نموده‌اند یعنی بشما کرده است و بعترة آینده خواهد کرد و بعضی
از سادة العلما والمحققین طاهر عرق سیادته میفرمودند که احتمال دارد که معنی
قول حضرت امیر المؤمنین علیه السلام آن باشد که فعل بنا فعل یعنی آنچه کرده است
کرده است آنچه کرده چون میشود فرموده‌اند در جواب که کرده است بشما و بعضی
که خواهند آمد از عترت بار این تفضل متحقق میشود و بعضی در مقام توجیه
این حدیث میگفتند که چون آن سرور دعا بعترت کردند و عترت یعنی ذریه
و اقارب نزدیک آمده است حضرت امیر علیه السلام از جهت اطمینان قلب سؤال
کردند که ما فعل یعنی الی من فعل که معلوم شود که خود آیا داخل این جمع عترت
مدعو لهم هستند و تصریح باین معنی متحقق شود آن سرور بعنوان خطاب فرمودند
که فعل بکم و یفعل بما بعدکم که تصریح شود که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام
داخلند و بهر تقدیر بجمیع معانی ازین کلام شریف ثابت است که غیر ائمه معصومین
علیهم السلام منتخبین از ایشان نیز داخل عترت مدعو لهم اند سند بیست و هفتم
در کتاب عمده صحاح الاخبار فی مناقب ائمة الابرار تالیف ابی الحسین یحیی بن حسن
بن محمد البطریق الاسدی الحلی قدس الله سره که احادیث مسطوره در آن کتاب را استخراج
نموده از صحاح معتبره اهل سنت و علمای خاصه نیز آنرا معتبر داشته‌اند بنحوی

که در

که در دیباچه کتاب مذکور ذکر نموده و بعد از آن گفته که هرگاه درین کتاب منقبتی
ثابت شود ثبوت آن منقبت اجماعی کافه اهل اسلام است از برای آنکه نزد عامه
ثابت است بطرق صحیحه مذکوره و از طرق شیعه نیز ثابت است لیکن ذکر نکرده‌ام طرق
شیعه را از برای حجت بر خصم و این بعضی از عبارات دیباچه کتاب مذکور است فاذا
ثبت فی ذلک منقبة کان ثبوتها اجماعا من کافة اهل الاسلام لکونها ثابتة عندهم
من هذه الطرق الصحاح ثبوت الحق الناصع والدلیل القاطع وعلی مثال هذه
الثبوت هی ثابتة من طرق شیعته صلی الله علیه وآله غیر انی لم اذکر من طرق الشیعة
فی ذلک دلیلا مطردا ولا طریقا معتمدا کراهة ان یزکی الشاهد نفسه والغارس
غرسه والقایل قیله والمستدل دلیله ولم یکن ذلک بمفرده حجة قاطعة للخصم
القوی ولا مدرع حصینة للمولی الولی وانما تحرینا ذلک رشدا وطرقناه طرایق
قددا واحصیناه اساسه عددا لیکون حجة علی راویه ومناویه اذ عکس دلیله
علیه افلح من توجه قول خصمه الیه و بعد از فهرست ابواب کتاب گفته و هذا
الکتاب یشتمل علی تسعمائة حدیث وثلثة عشر حدیثا صحاحا متفقا علیها من کافة
اهل الاسلام اذ هی من کلا الطرفین من السنة مع اتفاق من الشیعة علیها بالخبر
معنی آنکه هرگاه منقبتی ثابت شود درین کتاب ثبوت آن منقبت اجماعی همه اهل
اسلام خواهد بود از عامه و خاصه از جهت آنکه نزد اهل سنت ثابت است باین

طریق صحیح قاطع خالص که درین کتاب مسطور شده و نزد شیعه نیز ثابت است بهمین
نحو ثبوت لیکن من ذکر نکرده ام از طرق شیعه درین باب دلیل مطردی و نه طریق
معتمدی از جهت ناخوشی اینکه شاهد تزکیهٔ خود نماید و غارس تعریف غرس خود کند
و قایل قول خود را خود پسندد و مستدل دلیل خود را خود تمام داند و مع هذا
حجت قاطع بر دشمن گمراه نمیشود و برهان ساطع از برای دوست براه نمیگردد
پس سزاوار از روی رشد و زیرکی آنست که اسانید و طرق مختلفه را از خصم
که اهل سنت باشد بر ایشان دشمن بر و بر گردانیم دلیل الزام را بر ایشان و تصریح
نمائیم که شما با این طرق و اسانید خود این احادیث را صحیح میدانید و خود نقل آن
نموده اید و قایلید بآن بنابرین الزام الازم است بر شما که تخلف نمائید پس
موافق قول مؤلف کتاب مذکور احادیث این کتاب نزد سنی و شیعی معتبر است و
مخالف آن خرق اجماع بیقین نموده خواهد بود و از انجمله در کتاب مذکور آورده
و بالاسناد قال واخبرنا یعقوب بن السری اخبرنا محمد بن عبد الله الجنید حدثنا
محمد بن عبد الله بن احمد بن عامر حدثنی ابی حدثنا علی بن موسی الرضا علیه السلم
حدثنی ابی موسی بن جعفر حدثنی ابی جعفر بن محمد حدثنی ابی محمد بن علی حدثنی
ابی علی بن الحسین حدثنی ابی الحسین بن علی حدثنی ابی علی بن ابی طالب صلوات الله
علیه قال قال رسول الله صلی الله علیه حرمت الجنة علی من ظلم اهل بیتی و آذانی

فی عترتی و من صنع صنیعة الی احد من ولد عبد المطلب و لم یجازه علیها فانا اجازیه
غدا اذا لقانی یوم القیمة یعنی حضرت امام همام ثامن ائمه انام علیه و علی آبائه السلم
از آبای کرام خود از حضرت امیر المؤمنین و یعسوب الموحدین علی بن ابی طالب صلوات الله
و سلامه علیه روایت کرده که گفت آنحضرت که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود
حرام است بهشت بر کسی که ظلم کند با اهل بیت من و ایذا و آزار رساند مرا در عترت
من و هر کس که بکند نیکوئی با یکی از اولاد عبد المطلب و جزا نداده باشد او را بآن
نیکوئی پس من جزای آنرا رسیدهم فردای قیامت در هنگامی که ملاقات کند مرا
و از لفظ اذانی فی عترتی درین حدیث شریف عالی الاسناد ظاهر میشود که آزار و ایذاء
عترت آنحضرت آزار و ایذاء آنحضرتست **سند بیست و هشتم** در کتاب
تهذیب الاحکام مسندا از حضرت ابی عبد الله علیه السلم از رسول خدا صلی الله علیه و آله
و در کتاب ذخایر العقبی مسطور است علی بن ابی طالب علیه السلم قال قال رسول الله
صلی الله علیه و آله و سلم من صنع الی احد من اهل بیتی یدا کافیته یوم القیمة
یعنی فرمود حضرت علی بن ابی طالب علیه السلم که حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و آله
الطیبین فرمود که کسی که بکند نیکی از اهل بیت من نیکی من جزا و پاداش او میدهم
در روز قیامت و در ذخایر هم روایت که وفی طریق آخر عن غیره من صنع الی اهل
بیتی معروفا فعجز عن مکافاته فی الدنیا فانا المکافی له یوم القیمة یعنی فرمود

آنحضرت که کسی که نیکوئی کند در حق یکی از اهل بیت یا در حق اهل بیت من بنا بر طریقین
بر عاجز شود او از جزای آن در دار دنیا پس من خود مکافات و جزا میدهم او را
در روز قیامت سند بیست و نهم من کتاب عمدة صحاح الاخبار من
تفسیر الثعلبی بالاسناد المقدم قوله سبحانه وتعالی من سورة آل عمران إنّ الله
اصطفى آدم ونوحا وآل ابرهيم وآل عمران على العالمين قال حدثنا ابو
محمد بن عبد الله بن محمد القاضي قال حدثنا ابو الحسين محمد بن عثمن بن الحسن
النصيبي قال حدثنا ابو بكر محمد بن الحسين بن صالح السبيعي قال اخبرنا احمد بن
محمد بن سعيد قال حدثنا احمد بن ميثم بن نعيم قال حدثنا ابو عبادة السلوي
عن الاعمش عن ابي وائل قال قرأت في مصحف عبد الله بن مسعود انّ الله اصطفى
آدم ونوحا وآل ابرهيم وآل محمد على العالمين یعنی خواندم در قرآن عبد الله
بن مسعود که بدل آل عمران آل محمد مسطور بود باین نحو که انّ الله اصطفى
آدم ونوحا وآل ابرهيم وآل محمد على العالمين پس موافق این روایت معلوم
میشود که آل محمد بر جمیع عالم تفضل دارند سند سی ام ایضا من العمدة في بالاسناد
المقدم قال ابن المغازلي في قوله تعالى ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا
قال وبالاسناد اخبرنا احمد بن محمد بن عبد الوهاب اجازة انّ ابا احمد بن
عمر بن عبد الله بن شوذب اخبرهم قال حدثنا عثمان بن احمد الدقاق وحدثنا

محمد بن احمد بن ابا العوام قال حدثنا محمد بن الصباح الدولابي قال حدثنا الحكم بن
ظهير عن السدي في قوله تعالى ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا قال المودة
في آل رسول الله صلى الله عليه وآله ومن تفسير الثعلبي في هذه الآية بالاسناد قال
اخبرني ابن فنجويه حدثنا ابن حبش حدثنا ابو القاسم الفضل حدثنا علي بن الحسين
حدثنا اسمعيل بن موسى حدثنا الحكم بن ظهير عن السدي عن ابي مالك عن ابن عباس
ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا قال المودة لآل محمد صلى الله عليه وآله قال
وفي قوله تعالى ولسوف يعطيك ربك فترضى قال رضى محمد صلى الله عليه وآله ان يدخل
اهل بيته الجنة یعنی در تفسیر این آیه کریمه که مفادش آنست که آنکسی که اکتساب نیکوئی
نماید زیاد میکنیم در حق او نیکوئیها گفته است ابن عباس و گفته است سدی مراد
از نیکوئی مودت آل محمد است صلی الله علیه وآله و بهمین سند گفته است سدی در
تفسیر قول خدای تبارک و تعالی که زود باشد که عطا کند ترا پروردگار تو ای محمد
صلی الله علیه وآله نعم تا مه خود را تا اینکه تو راضی شوی و رضای محمد صلی الله علیه وآله
آنست که داخل کرداند اهل بیت خود را در بهشت و فاضل دولتابادی در کتاب مناقب
خود بعد از ذکر آیه ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا انّ الله غفور شكور
گفته یعنی هر که نیکوئی کند در حق اهل بیت رسول خدا تعالی در حق او نیکوئیها کند
بانواع نیکوئی از جهت آنکه حسنة وحسنا هر دو نکره واقع شده اند بدون حرف تعریف

وازجمله آن نیکوئیها دو تا را بذکر خاص یاد کرد که همه انبیا و اولیا جویان او بند یکی
آمرزش گناه دویم قبول طاعت باطل یعنی غفورم گناه شما را بیامرزم و شکورم طاعت
باطلش را بپذیرم و این کلام بشارتیست که بغیر ازین حسنه که مودت اهل بیت است
بدین دو نعمت نوید یکی آنکه بمجرد اکتساب بقبول وعده کرد دویم حسنا نکو فرمود
تا شامل باشد کل حسنات را و در آیه دیگر فرموده که مَن جاءَ بالحسنةِ فلهُ عشرُ امثالها
تم کلامه **مسند مسلم** من کتاب عمدة صحاح الاخبار و من صحیح مسلم فی الجزء
الرابع منه و بالاسناد المقدم قال حدثنی زهیر بن حرب و شجاع بن مخلد جمیعا عن ابن
علیه قال زهیر حدثنا اسمعیل بن ابرهیم حدثنی ابو حیان حدثنی یزید بن حیان قال
انطلقت انا و حصین بن سبرة و عمر بن مسلم الی زید بن ارقم فلما جلسنا الیه قال له
حصین قد لقیت یا زید خیرا کثیرا رأیت رسول الله صلی الله علیه و آله و سمعت حدیثه
و غزوت معه و صلیت خلفه لقد لقیت یا زید خیرا کثیرا حدثنا یا زید ما سمعت
من رسول الله صلی الله علیه و آله قال یا ابن اخی والله لقد کبرت سنی و قدم عهدی و نسیت
بعض ما کنت اعی من رسول الله صلی الله علیه و آله فما حدثتکم فاقبلوه و ما لا فلا تکلفونیه
ثم قال قام رسول الله صلی الله علیه و آله یوما فینا خطیبا بماء یدعی خما بین مکة و المدینة
فحمد الله و اثنی علیه و وعظ و ذکر ثم قال اما بعد یا ایها الناس انما انا بشر یوشک
ان یأتینی رسول ربی فاجیب فانا تارک فیکم ثقلین اولهما کتاب الله فیه الهدی و النور

فخذوا بکتاب الله و استمسکوا به فحث علی کتاب الله و رغب فیه ثم قال و اهل بیتی اذکرکم
الله فی اهل بیتی اذکرکم الله فی اهل بیتی اذکرکم الله فی اهل بیتی فقال حصین و من اهل
بیته یا زید الیس نساؤه من اهل بیته قال الا اهل بیت من حرم الصدقة بعده و ذکر
کرده است ابن حجر بعد از نقل این حدیث اضافه باین عبارت فاشار الی ان نساؤه من اهل
بیت سکناه الذین امتازوا بالکرامات و خصوصیات ایضا لکن اهل بیت نسبه و انما
اولئک من حرمت علیهم الصدقه یعنی گفت ابو حیان که رفتیم من و حصین بن سبره و
عمر بن مسلم بحدیث زید بن ارقم که از صحابه حضرت سید الانبیاء است صلی الله علیه
و آله پس چون نشستیم نزد او گفت زید را حصین بتحقیق که ملاقات کرده یا زید خیر
بسیار را دیده رسول خدا را صلی الله علیه و آله و شنیده حدیث آنحضرت را و جهاد
نموده در خدمت آنحضرت و نماز کرده عقب آنحضرت بتحقیق که دریافته
ای زید خوبی بسیار را حدیث کن بما ای زید چیزی را که شنیده از رسول خدا صلی الله
علیه و آله گفت زید ای پسر برادر من بخدا قسم که بسیار شده است سال من و گذشته است
روزگار من و فراموش نموده ام بارۀ از آن چیزها نیرا که در خاطر داشتم و ضبط
کرده بودم از رسول خدا صلی الله علیه و آله پس آنچه خبر دهم شما را قبول کنید آنرا
و آنچه خبر ندهم پس تکلیف حدیث کردن آن بمن مکنید بعد از آن گفت زید که برخاست
رسول خدا صلی الله علیه و آله روزی در میان ما بجهت خطبه خواندن در غدیر

آب در مکانی که شهرت یافته است بخم واقع شده است میان مکه و مدینه
پس حمد خدای سبحانه و تعالی بجای آورد و درود گفت بر او و موعظه نمود و
متذکر ساخت مردم را یاد کرد خدا تعالی نمود علی الاحتمالین و بعد از آن گفت
اما بعد از حمد و ثنای الهی ای مردمان بتحقیق که نیستم من مگر بشری نزدیک شده
که بیاید مرا رسول پروردگار من یعنی حضرت عزرائیل مأمور شود بقبض روح
من و اجابت نمایم و من واگذارنده ام در میان شما دو چیز بزرگ سنگین را
که اول آنها کتاب خدای تبارک و تعالی است که در آن هدایت و فیروزیست
یعنی عمل یافتن سبب فیروزی و رستگاریست پس بگیرید کتاب خدا را و چنگ
در زنید با او پس ترغیب و تحریص فرمود بکتاب خدا و بعد از آن گفت و اهل
بیت من بیاد شما می آرم خدا را در اهل بیت خودم سه مرتبه مکررا باین عبارت
فرمود یعنی اهل بیت من باعث اند بر اینکه شما خدا را فراموش نکنید و معین
شما در یاد خدا و دین و ایمان میباشند شما دست از ایشان بر مدارید
یا آنکه در حق اهل بیتم خدا را بیاد شما می آرم که ملاحظه خدا نموده حق ایشان را
مرعی دارید و ظلم بایشان مکنید پس گفت حصین کیست اهل بیت نبی صلی الله
علیه و آله یا زید آیا نیستند زنان پیغمبر از اهل بیت او گفت زید نه اهل بیت
آنحضرت کیست که حرام است صدقه بعد از آنحضرت بر ایشان یعنی اول صدقه بر آنحضرت

حرام شد

حرام شد و بعد [illegible] ست قرابت آنحضرت بر بنو هاشم نیز حرام شد و ایشان
که اطلاق ثقل نموده ابن حجر ترجمه اثر اینست که ایشان کرد زید را بمعنی که نشان از اهل بیت
مسکن ایشانست و بخصوصیات معلومه ممتاز است و از اهل بیت نسب رحمی نیست
که آن زینت بیت اهل بیت هم باشند پس همچنانکه صدقه بر ایشان بعد از آنحضرت
حرام است حرمت ایشان نیز بعد از آنحضرت لازم است و از این خبر معلوم میشود
که جمیع سادات که صدقه بر ایشان حرام است داخل اهل بیت نبوتند و چون حرمت
مسطور اجماعی و یقینیست پس تعظیم و تکریم ایشان بر هر دو مذهب لازم و ترک آن خرق
اجماع شیعه و اهل سنت است **سند سی و دویم** ایضا من المعرق و بالاسناد
قال حدثنا محمد بن بکار بن الریان حدثنا حسان یعنی ابن ابراهیم عن سعید وهو
ابن مسروق عن یزید بن حیان عن زید بن ارقم قال دخلنا علی زید فقلنا له لقد صاحبت
رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و صلیت خلفه و ساق الحدیث بنحو حدیث ابی
حیان غیر انه قال الا و انی تارک فیکم ثقلین احدهما کتاب الله هو حبل الله من اتبعه
کان علی الهدی و من ترکه کان علی ضلالة و فیه فقلنا من اهل بیته نساؤه قال لا
ایم الله ان المرأة تکون مع الرجل العصر من الدهر ثم یطلقها فترجع الی اهلها و قومها
اهل بیته اصله و عصبته الذین حرموا الصدقة بعده یعنی گفت راوی داخل شدیم
بر زید بن ارقم پس گفتیم باو بتحقیق که تو دریافته شرف صحبت حضرت رسول الله صلی الله

صلی الله علیه وآله را نماز کرده عقب آنحضرت وگذشت حدیث نبوی که در حدیث
ابو حیان گذشت فرق که هست آنست که حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرموده که من
واگذارنده ام در میان شما ثقلین را که یکی کتاب خداست که او ریسمان محکم الهیست
کسی که متابعت او کند ومتمسک بآن شود خواهد بود بر هدایت ومیرسد بمطلب
وکسی که ترک کند آنرا خواهد بود بر ضلالت ودر ضلالت وگمراهی واز بقیه این
خبراست که راوی پرسید که زنان آنحضرت از اهل بیت آنحضرتند گفت زید بن
ارقم نه بخدا قسم بدرستی که زن میباشد با مرد پاره از ایام بعد ازین جمیع ایام
پس طلاق میدهد او را پس باز میگردد آن زن باهل وقبیله وخویشان خود
اهل بیت رسول الله صلی الله علیه وآله اصل او وخویشان پدری او یند
که حرام است اموال صدقه بر ایشان بعد از آنحضرت **سند سی وسیم**
صاحب کتاب درر المطالب وغرر المناقب ایراد نموده واین حدیث را ابن بابویه
نیز در امالی باسانید خود آورده. واخری من مناقبه علیه السلام ما رواه
ابن عباس رضی الله عنه قال صعد رسول الله صلی الله علیه وآله المنبر
فخطب واجتمع الناس الیه فقال یا معاشر المؤمنین ان الله عز وجل اوحی الیّ
انی مقبوض وان ابن عمی علیاً مقتول وانی ایها الناس اخبرکم خبراً ان عملتم
به سلمتم وان ترکتموه هلکتم ان ابن عمی علیاً هو اخی ووزیری وهو خلیفتی

وهو المبلغ عنی وهو امام المتقین وقائد الغر المحجلین ان استرشدتموه ارشدکم
وان تبعتموه نجوتم وان خالفتموه ضللتم وان اطعتموه فالله اطعتم وان عصیتموه
فالله عصیتم وان بایعتموه فالله بایعتم وان نکثتم بیعته فبیعة الله
نکثتم ان الله انزل علیّ القرآن وهو الذی من خالفه ضل ومن ابتغی علمه
عند غیر علی هلک ایها الناس اسمعوا قولی واعرفوا حق نصیحتی ولا تخلفونی
فی اهل بیتی الا بالذی امرتم به فانهم حامتی وقرابتی واخوتی واولادی وانکم
مجموعون ومسائلون عن الثقلین فانظروا کیف تخلفونی فیهما انهم اهل بیتی
فمن اذاهم فقد اذانی ومن ظلمهم ظلمنی ومن اذلهم اذلنی ومن اعزهم
اعزنی ومن اکرمهم اکرمنی ومن نصرهم نصرنی ومن خذلهم خذلنی
ومن طلب الهدی فی غیرهم فقد کذبنی ایها الناس اتقوا الله وانظروا ما انتم
قائلون اذا لقیتموه فانی خصیم لمن اذاهم ومن کنت خصمه خصمته اقول
قولی هذا واستغفر الله لی ولکم یعنی ابن عباس رضی الله عنه روایت نموده که
بالا رفت بر منبر حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله پس خطبه خواند وجمع شدند
مردم در خدمت آنحضرت پس فرمود حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله ای
گروه مؤمنان بدرستی که خدای عز وجل وحی فرستاد بسوی من که قبض روح
من میشود وپسر عم من حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام کشته میشود وبتحقیق

که من ای مردمان خبر میکنم شما را بخبری که اگر عمل کنید بآن خبر سلامت خواهید
بود و اگر ترک کنید هلاک میشوید بدرستی که پسر عم من علی او برادر منست و
وزیر منست و او خلیفه منست و اوست که احکام الهی را از جانب من خواهد
رسانید و او امام متقیانست و پیش رو جبهه منوران با میمنتست اگر شما
طلب رشد و هدایت و ایمان از او کنید شما را راه رشد و هدایت در ایمان مینماید
و اگر تابع او شوید نجات میابید و اگر مخالفت او کنید گمراه خواهید شد و اگر
اطاعت او کنید پس خدا را اطاعت کرده اید و اگر عصیان او ورزید پس عصیان
جناب اقدس الهی کرده خواهید بود و اگر با او بیعت کنید پس با خدا تعالی بیعت
کرده خواهید بود و اگر بشکنید بیعت او را بیعت خدا را شکسته خواهید بود
و بدرستی که خدا تعالی فرو فرستاده بر من قرآن را و قرآن منزل آنچنان منزلیست که
هر که مخالفت او کرد گمراه شد و کسی که طلب کرد علم قرآن را نزد غیر علی بن ابی طالب
علیه السلم هلاک شد ای مردمان بشنوید سخن مرا و بدانید حق نصیحت مرا و بعد از
من در حق اهل بیت من مکنید مگر با آنچیزی که مامور شده اید بدرستی که ایشان
یعنی اهل بیت خویشان منند و اقربای منند و برادران منند و اولاد منند
بتحقیق که شما جمع کرده خواهید شد و سؤال کرده خواهید شد و پرسیده خواهید
شد از ثقلین که کتاب خدا و اهل بیت من باشند در روز قیامت پس ملاحظه

کنید

کنید که چگونه بعد از من با ایشان سلوک خواهید نمود ایشان اهل بیت منند
کسی که آزار کند ایشان را بتحقیق که مرا آزار کرده است و کسی که با ایشان ظلم کند مرا
ظلم کرده است و کسی که ایشان را خوار کند چنانست که مرا خوار کرده است و کسی که
با ایشان اعزاز و احترام کند مرا اعزاز و احترام کرده است و کسی که گرامی دارد ایشان را
مرا گرامی داشته است و کسی که یاری کند ایشان را مرا یاری کرده است و کسی که واگذارد
ایشان را مرا واگذاشته است و کسی که طلب هدایت از غیر ایشان کند پس مرا دروغگو شمرده
ای مردمان بترسید از خدا و بنگرید که در جواب خدا چه خواهید گفت هرگاه ملاقات
کنید او را بدرستی که من خصمی میکنم کسی را که آزار کرده باشد ایشان را و کسی را که
من خصم و دشمن او باشم در خصومت بر او غالب خواهم شد و میگویم سخن خود را
که اینست و طلب آمرزش میکنم از خدا تعالی از برای خود و از برای شما پس تا بود ائمه
اطهار را علیهم السلم بعنوان امامت و مقتدا دانست و محبت امامت با ایشان
داشت و ذریه و اقربای رسول را صلی الله علیه و آله بسبب قرابت و اطاعت فرمان
ایشان و ملاحظه اجر نبوت محبت بالعرض داشت و با ایشان عداوت نکرد تا حق اجر
نبوت و حق معرفت قرابت رسول الله صلی الله علیه و آله بفعل آید **سند سی و**
چهارم روی الشیخ الصدوق ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه
رحمهم الله فی امالیه باسناده عن ابن عباس قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله

أنا سيد الأنبياء والمرسلين وأفضل من الملائكة المقربين وأوصيائي سادة أوصياء
النبيين والمرسلين وذريتي أفضل ذريات النبيين والمرسلين وأصحابي
الذين سلكوا منهاجي أفضل من أصحاب النبيين والمرسلين وابنتي فاطمة سيدة
نساء العالمين والطاهرات من أزواجي أمهات المؤمنين وأمتي خير أمة
أخرجت للناس وأنا أكثر النبيين تبعا يوم القيمة ولي حوض عرضه ما بين
بصرى وصنعاء فيه من الاباريق عدد نجوم السماء وخليفتي على الحوض يومئذ
خليفتي في الدنيا فقيل له ومن ذاك يا رسول الله قال إمام المسلمين وأمير المؤمنين
ومولاهم بعدي علي بن أبي طالب عليه السلم يسقي منه أولياءه ويذود عنه
أعداءه كما يذود أحدكم الغريبة من الابل عن الماء يعني ابن بابويه رحمة الله
عليه روايت كرده است بسند خود از ابن عباس که او گفت که فرمود بهترين
خلق خدا محمد مصطفى صلى الله عليه واله که منم بهتر از انبيا و مرسلين و افضلم
از ملائکه مقربين و اوصياء من بهترين اوصياء رسولان و پيغمبرانند و ذريه
من افضل ذريات پيغمبران و مرسلانند و اصحاب من آنانکه رفته اند بطريقه
من بهترند از اصحاب پيغمبران و رسولان و دختر من فاطمه سيده زنان عالم
است و پاکان از زنان من مادران مؤمنانند و امت من بهترين امتند که
بيرون آورده شده از براى مردمان تا ايشانرا براه راست دعوت کنند

ودر تفسير وارد شده که حضرت رسول صلى الله عليه واله فرموده است کخيريه
امت من در اين سه صفت است که در قرآن مجيد بيان آن واقع شده تأمرون
بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله يعنى امت امر ميكنند بآنچه شارع
امر بآن فرموده است ونهى ميكنند از هرچه شارع نهى از ان فرموده است و گرويده اند
بخدا تمام شد کلام تفسير و تابعان من بيشتر از تابعان پيغمبرانند در روز قيامت
و از براى من حوضى است که عرض او ما بين بصرى است که موضعيست از شام تا صنعا
که موضعيست از يمن و در ان حوض هست از قدحها بعدد ستارکان آسمان و جانشين
من در ان حوض امروز جانشين منست در دنيا پس کسى عرض کرد بآنحضرت که
کيست آنکه خليفه تست در حوض وامروز خليفه و جانشين تست در دنيا فرمود
پيشواى مسلمانان و امير و فرمان فرماى مؤمنان و آقاى ايشان بعد از من على بن
ابى طالب عليه السلم سيراب ميسازد از ان حوض دوستان خودرا و ميراند از ان حوض
دشمنان خودرا همچنانچه ميرانند و دور ميکند احدى از شما شتران غريب را از آب
محتاج خود و شتران خود را ازين حديث مستفاد شد که ذريه حضرت رسول صلى الله
عليه واله افضل از ذريه جميع انبيا و مرسلين اند و مؤيد اينست آنچه ابن بابويه
رحمه الله در کتاب حج نقل نموده در باب تلبيه از ابواب کتاب من لا يحضره الفقيه
باز عبارت محمد بن القسم الاسترابادى عن يوسف بن محمد بن زياد وعلى بن محمد

یادعن ابو محمد الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن
علی بن ابی طالب علیهم السلم عن ابیه عن آبائه عن امیر المؤمنین علیه السلم قال قال سمعت
رسول الله صلی الله علیه و آله لما بعث الله موسی بن عمران فاصطفاه نجیا و فلق
له البحر و نجی بنی اسرائیل و اعطاه التوریة و الالواح رای مکانه من ربه عز و جل
فقال یا رب لقد اکرمتنی بکرامة لم تکرم بها احدا من قبلی فقال الله جل جلاله یا موسی
اما علمت ان محمدا افضل عندی من جمیع ملئکتی و جمیع خلقی قال موسی یا رب فان کان
محمدا اکرم عندک من جمیع خلقک فهل فی آل الانبیاء اکرم من آلی قال الله تعالی
یا موسی او ما علمت ان فضل آل محمد صلی الله علیه و آله علی جمیع آل النبیین کفضل
محمد علی جمیع المرسلین فقال یا رب فان کان آل محمد کذلک فهل فی امم الانبیاء افضل
عندک من امتی ظللت علیهم الغمام و انزلت علیهم المن و السلوی و فلقت لهم البحر
فقال الله جل جلاله یا موسی اما علمت ان فضل امة محمد صلی الله علیه و آله علی
جمیع الامم کفضله علی جمیع خلقی یعنی حضرت امام حسن عسکری علیه السلم نقل نمود
از پدر معصوم خود تا پدران علیهم السلم و ایشان از حضرت امیر المؤمنین
علیه السلم نقل نمودند که آنحضرت فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرموده است
که چون برانگیخت به پیغمبری خدای تعالی موسی بن عمران را و برگزید و رستگاری
داد و از برای او دریا را شکافت و نجات داد بنی اسرائیل را از بلیه فرعون و باو عطا

فرمود

فرمود کتاب توریة و الواح را دید مرتبه عزت و مکان خود را از فضل خدای عز و جل
پس گفت ای پروردگار من گرامی داشتی مرا به مرتبه که گرامی نداشته بآن مرتبه کسی را پیش
از من پس گفت خدای عزیز بزرگ ای موسی آیا نمیدانی که محمد بهتر است نزد من از جمیع ملئکه
من و جمیع خلق من گفت موسی ای پروردگار من اگر محمد نزد تو بهتر است از جمیع خلق تو
آیا در میان آل پیغمبران خواهد بود گرامی تر از آل من فرمود ای موسی آیا ندانسته که فضل
آل محمد بر جمیع آل نبیین مثل فضل محمد است بر جمیع مرسلین بعد از آن گفت ای پروردگار
پس اگر آل محمد این چنین باشد آیا در میان امتهای پیغمبران افضل باشد نزد تو از امت من
که سایه انداخت از فضل تو بر ایشان ابرها و فرستادی بر ایشان من و سلوی را که
عبارتست از انگبین و مرغ بریان که بر ایشان تفضل شده بود و شکافتی از برای ایشان
دریا را پس فرمود خدای جلیل بزرگ ای موسی آیا ندانسته که فضل امت محمد بر جمیع
امتها مثل فضل و زیادتی محمد است بر جمیع خلق من **سند هفتم** ابو احمد
مروزی باسناد خود در صحیفه اهل البیت علیهم السلم آورده و باسناده عنه صلی الله
علیه و آله انه قال النجوم امان لاهل السماء و اولادی و اهل بیتی امان لامتی یعنی
حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود ستارها امانند اهل آسمانها را و اولاد من و
اهل بیت من امانند امت مرا **سند هشتم** من الصحیفة الرضویة
و باسناده عنه صلی الله علیه و آله انه قال دعاء اطفال ذریتی مستجاب ما لم یقارفوا

و در نسخ صحیفة الرضا و غیرها
این حدیث متداول است

الذنوب یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله فرمود دعای طفلان ذریت من شیعیان
مادام که اکتساب نکرده باشند گناهان برادران و ماهای ایشان امیدوارم وان بغیر ایشان
به هیچ کار نباید بود **سند سی و هفتم** ابن بابویه رحمة الله علیه در مجلس پنجم
از کتاب امالی آورده حدثنا محمد بن ابرهیم قال حدثنا ابو جعفر محمد بن جریر الطبری
قال حدثنا ابو محمد الحسن بن عبد الواحد الخزاز قال حدثنی اسمعیل بن علی السدی عن
منیع بن الحجاج عن عیسی بن موسی بن جعفر الاحمر عن ابی جعفر محمد بن علی الباقر علیه السلام
قال سمعت جابر بن عبد الله الانصاری یقول قال رسول الله صلی الله علیه واله اذا کان
یوم القیمة تقبل ابنتی فاطمة علی ناقة من نوق الجنة مدبجة الجنبین خطامها من
لؤلؤ رطب قوائمها من الزمرد الاخضر ذنبها من المسک الاذفر عیناها یاقوتتان
حمراوان علیها قبة من نور یری باطنها من ظاهرها وظاهرها من باطنها داخلها
عفو الله وخارجها رحمة الله علی راسها تاج من نور للتاج سبعون رکنا کل رکن
مرصع بالدر والیاقوت یضیء کما یضیء الکوکب الدری فی افق السماء وعن یمینها
سبعون الف ملک وعن شمالها سبعون الف ملک وجبرئیل اخذ بخطام الناقة
ینادی باعلی صوته غضوا ابصارکم حتی تجوز فاطمة بنت محمد فلا یبقی یومئذ
نبی ولا رسول ولا صدیق ولا شهید الا غضوا ابصارهم حتی تجوز فاطمة فتسیر
حتی تحاذی عرش ربها جل جلاله فتزج بنفسها عن ناقتها وتقول الهی وسیدی احکم بینی

وبین

وبین من ظلمنی اللهم احکم بینی وبین من قتل ولدی فاذا النداء من قبل الله عز وجل
یا حبیبتی وابنة حبیبی سلینی تعطی واشفعی تشفعی فوعزتی وجلالی لا جازنی ظلم ظالم
فتقول الهی وسیدی ذریتی وشیعتی وشیعة ذریتی ومحبی ومحبی ذریتی فاذا النداء من
قبل الله جل جلاله این ذریة فاطمة وشیعتها ومحبوها ومحبو ذریتها فیقبلون وقد احاط
بهم ملائکة الرحمة فتقدمهم فاطمة علیها السلام حتی تدخلهم الجنة یعنی حضرت مولانا
وسیدنا الظاهر نور الله الباهر ابی جعفر الباقر علیه السلام فرمود که شنیدم از جابر بن
عبد الله الانصاری که میگفت که فرمود رسول خدا صلی الله علیه وآله که چون روز قیامت
شود دختر من فاطمه بیاید بر ناقه از ناقههای بهشت سوار از پهلوهای آن ناقه حریر
بهشت آویخته باشد و مهار آن ناقه از مروارید تر باشد و دستها و پاهای آن از زمرد
سبز و دم آن از مشک ناب و چشمهای آن دو یاقوت سرخ و بر آن ناقه قبه باشد
از نور که از اندرون آن بیرون نمایان باشد و بیرون آن از اندرون نمایان باشد
و میان آن عفو پروردگار و بیرون آن رحمت کریم غفار باشد و بر سر فاطمه علیها السلام
تاجی باشد از نور که مشتمل باشد بر هفتاد رکن و هر رکنی مرصع کرده باشند از در و یاقوت
نور بخشد مانند ستاره روشن در کنار آسمان و از جانب راست او هفتاد هزار
فرشته باشند و از جانب چپ او هفتاد هزار فرشته و جبرئیل مهار ناقه را گرفته باشد
ندا کند به صدای بلند که بپوشانید دیدههای خود را تا بگذرد فاطمه دختر محمد [illegible]

درآن روز پیغمبری ونه رسولی ونه صدیقی ونه شهیدی مگر آنکه دیدهای خود را
بپوشانند تا فاطمه از صحرای محشر بگذرد وچون بزیر عرش پروردگار خود درآید
خود را از ناقه بزیر افکند وبگوید ای خدای من وسید من حکم کن میان من و
آنها که برمن ستم کرده اند خداوندا حکم کن میان من وآنها که فرزندان مرا شهید
کرده اند پس ندا از جانب حق تعالی برسد که ای حبیبه من وفرزند حبیب من از من
سؤال کن تا عطا کنم وبنزد من شفاعت کن تا شفاعت ترا روا کنم بعزت وجلال
خود قسم یاد میکنم که امروز ظلم ستمکاری از من نمیگذرد پس در آن وقت فاطمه علیها السلم
گوید پروردگارا ببخش ذریت مرا وشیعیان ذریت مرا ودوستان مرا ودوستان (مرا وشیعیان مرا)
ذریه مرا پس ندا از جانب حق تعالی در رسد که کجایند ذریه فاطمه وشیعیان
او ودوستان او ودوستان ذریه او پس ایشان بیایند وفرو گرفته باشد
ایشانرا ملائکه رحمت از هر طرف پس فاطمه پیشاپیش ایشان روان شود تا ایشانرا
داخل بهشت کرداند **سند بیست وهشتم** ابن بابویه رحمة الله علیه در کتاب
علل الشرایع ایراد نموده باسناد خود از محمد بن مسلم که گفت سمعت ابا جعفر علیه السلم
یقول لفاطمة علیها السلم وقفة علی باب جهنم فاذا کان یوم القیمة کتب بین عینی
کل رجل مؤمن او کافر فیؤمر بمحب قد کثرت ذنوبه الی النار فتقرأ فاطمة بین عینیه
محبا فتقول الهی وسیدی سمیتنی فاطمة وفطمت بی من تولانی وتولی ذریتی

ووعدك

ووعدك الحق وانت لا تخلف المیعاد فیقول الله عز وجل صدقت یا فاطمة انی قد
سمیتك فاطمة وفطمت بك من احبك وتولاك واحب ذریتك وتولاهم من النار
ووعدی حق وانا لا اخلف المیعاد وانما امرت بعبدی هذا الی النار لتشفعی فیه
فاشفعك فلیتبین لملائکتی وانبیائی ورسلی واهل الموقف موقفك منی ومکانتك
عندی فمن قرأت بین عینیه مؤمنا فخذی بیده وادخلیه الجنة یعنی محمد بن مسلم گفت
شنیدم که حضرت امام جعفر صادق علیه السلم میفرمود که حضرت فاطمه علیها السلم
توقفی متحقق میشود در در جهنم پس چون روز قیامت شود نوشته میشود میان
دو چشم هر کس که مؤمنست یا کافر پس امر کرده میشود بمحبی از محبان اهل بیت که گناه او
بسیار بوده باشد باتش دوزخ پس میخواند حضرت فاطمه نوشته میان دو چشم او را که
او محب است پس میگوید ای خدای من وسید من نام مرا فاطمه نهادی ونگاه داشتی بسبب
من کسی که مرا دوست دارد ودوست دارد ذریه مرا باشد از آتش دوزخ ووعده تو
حقست وتو خلف وعده نمیکنی پس میفرماید خدای عز وجل راست گفتی ای فاطمه ونگاه
داشتم بسبب تو کسی که دوست دارد ومعین تو باشد ودوست دارد ومعین ذریه تو
باشد از آتش ووعده من حقست ومن خلاف وعده خود نمینمایم وبتحقیق که امر نموده ام
باین بنده خود باتش دوزخ تا آنکه شفیع شوی تو درحق او پس قبول کنم شفاعت ترا
تا ظاهر شود بملائکه وپیغمبران ورسولان من واهل محشر مرتبه تو ومقام تو نزد من

کسی را که بخواهی میان دو چشم او که او مومن است بگیرد دست او را و داخل گرداند
او را در بهشت **سند سی و هشتم** شیخ المحدثین شیخ ابو جعفر طوسی رحمه الله
در کتاب تهذیب و ابن بابویه ره در کتاب علل الشرایع باسناد خود نقل نموده از
حماد که گفت سمعت اباعبدالله علیه السلم یقول لا یحل لاحد ان یجمع بین اثنتین
من ولد فاطمة علیها السلم ان ذلک یبلغها فیشق علیها قال قلت یبلغها قال ای والله
یعنی شنیدم از حضرت امام جعفر صادق علیه السلم که میگفت حلال نیست مر احدی را
که جمع نماید میان دو زن از اولاد فاطمه علیها السلم بدرستی که این میرسد بحضرت
فاطمه و دشوار میشود بر او راوی گفت عرض کردم که میرسد باو فرمود آری بخدا و این
معنی دلالت تمام دارد بر لزوم رعایت ایشان **سند چهلم** من الفصول المهمه فی
حدیث قال البخاری یا علی ان الله قد غفر لک ولذریتک ولولدک واهلک ولشیعتک
ولمحبی شیعتک فانک الانزع البطین یعنی یا علی بتحقیق که خدای تبارک و تعالی
آمرزید ترا و ذریه ترا و اولاد ترا و اهل ترا و شیعیان ترا و دوستان شیعیان
ترا بس من بشارت میدهم بر بدرستی که تو مملو از علم و خالی از شرکی **سند چهل
و یکم** ابن بابویه رحمه الله علیه در کتاب خصال در باب الثلثه آورده عن ابی
سعید الخدری قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله ان لله حرمات ثلث من
حفظهن حفظ الله له امر دینه و دنیاه ومن لم یحفظهن لم یحفظ الله له شیئا

حرمة الاسلام وحرمتی وحرمة عترتی و در کتاب صواعق بدل حرمة عترتی
بسند خود حرمة رحمی مسطور نموده یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود
از برای خدای تعالی سه حرمت است کسی که نگاه دارد حرمت آنها را نگاه میدارد خدای
تعالی از برای او امر دین و دنیای او را و کسی که نگاه ندارد حرمت آنها را نگاه نمیدارد
خدای تعالی از برای او چیزی یکی از آن حرمات حرمت دین اسلام است دویم حرمت
منست سیم حرمت عترت منست و بنابر نسخه دیگر حرمت اقربا و خویشان منست
سند چهل و دویم من العمدة و بالاسناد المتقدم قال حدثنا عبدالله بن احمد
بن حنبل عن ابیه قال و فیما کتب الینا محمد بن علی الحضرمی یذکر ان یوسف بن یعیش
حدثهم قال حدثنا عبدالملک بن هرون عن عنترة عن ابیه عن جده عن علی علیه السلم
قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله النجوم امان لاهل السماء اذا ذهبت النجوم
ذهبوا واهل بیتی امان لاهل الارض فاذا ذهب اهل بیتی ذهب اهل الارض یعنی
خورشید آسمان ولایت و نیر اعظم امامت حضرت علی بن ابی طالب علیه السلم فرمود
که مهر سپهر رسالت و اصطفا حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله فرمود که ستاره‌ها
امانند از برای اهل آسمان هرگاه برطرف شود ستاره‌ها از آسمان برطرف میشوند اهل
آسمان و اهل بیت من امانند از برای اهل زمین یعنی وجود ایشان سبب است از برای
بقای اهل زمین هرگاه اهل بیت من برطرف شوند برطرف میشوند اهل زمین نیز

حدیث دیگر وارد شده که مثل اهل بیتی کمثل النجوم یعنی مثل اهل بیت من مثل
نجوم است یعنی خدای تعالی اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله مانند کواکب
نیّرهٔ راه نمای بندگان گمراه ساخت تا متمسکان بایشان شده از تاریکیهای شقاوت
ابدی نجات یافته بسعادت دارین مستسعد گردند و علی بن ابرهیم رحمه الله
در تفسیر آیهٔ کریمه وجعل لکم النجوم لتهتدوا بها گفته مراد بنجوم آل محمد اند
صلوات الله علیهم اجمعین سند جلیل سیم من العمدة و بالاسناد قال
اخبرنا ابو الحسن احمد بن المظفر بن احمد العطار الفقیه الشافعی قال اخبرنا
ابو محمد عبد الله بن محمد بن عثمان الملقب بابن السقا الحافظ الواسطی قال حدثنی
ابو بکر محمد بن یحیی الصولی النحوی قال حدثنی محمد بن زکریا الغلابی قال حدثنا
جهم بن السباق ابو السباق الریاحی حدثنی بشر بن الفضل قال سمعت الرشید
یقول سمعت المهدی یقول سمعت المنصور یقول حدثنی ابی عن ابن عباس رضی الله
عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله مثل اهل بیتی مثل سفینة نوح من رکبها
نجا و من تأخر عنها هلک یعنی گفت ابن عباس که حضرت سید المرسلین خاتم
النبیین صلوات الله علیه و علی آله الطیبین فرمود مثل اهل بیت من مثل کشتی
نوح است در حین طوفان هر که بکشتی نوح نشست نجات یافت و هر که تخلف کرد
هلاک شد سند جلیل چهارم من کتاب الصواعق ابن حجر بطریق صحیح نقل نموده

از حضرت رسول صلی الله علیه و آله که فرموده وعدنی ربی فی اهل بیتی من اقر منهم
بالتوحید ولی بالبلاغ ان لا یعذبهم یعنی وعده کرده است مرا پروردگار من در حق
اهل بیت من که کسی که اقرار داشته باشد از ایشان بتوحید خدا و قایل باشد بتبلیغ
رسالت من این که عذاب نکند ایشان را سند جلیل پنجم من الصواعق ایضا بسند
موثق از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله روایت نموده که آنحضرت فرموده بحضرت
فاطمه زهرا صلوات الله علیها ان الله غیر معذبک و لا احدا من ولدک یعنی خدای تعالی
عذاب کننده نیست ترا و نه احدی از فرزندان ترا سند جلیل ششم من العمدة
و بالاسناد قال اخبرنا محمد بن احمد بن عثمن قال اخبرنا ابو الحسین محمد بن المظفر بن موسی بن
عیسی الحافظ اذنا قال حدثنا محمد بن محمد بن سلیمان قال حدثنا سوید قال حدثنا
المفضل بن عبد الله عن ابی اسحق عن ابن المعتمر عن ابی ذر قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله
انما مثل اهل بیتی مثل سفینة نوح من رکب فیها نجی و من تخلف عنها غرق و چون
این حدیث با حدیث سابق در سند مختلف و اندک اختلافی در لفظ حدیث بود مجدد
نقل و اکتفا بترجمه حدیث سابق شد سند جلیل هفتم من الذخایر و علی رضی الله
عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله ان الله حرم الجنة علی من ظلم اهل بیتی
او قاتلهم او اغار علیهم او سبهم یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمودند که خدای
تعالی حرام گردانیده است بهشت را بر کسی که ظلم باهل بیت من کرد و ملامت یا با ایشان

مقاتله کرده است یا آنکه ایشانرا غارت کرده است یا آنکه ایشانرا ناسزا گفته است

سند جلیل هشتم ابن بابویه رحمه الله علیه در باب نوادر از کتاب من لا یحضره الفقیه باسناد خود از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت کرده که آنحضرت فرمود در حدیث طویلی یا علی وصیت میکنم ترا بوصیتی چند پس حفظ نما آن وصایا را که همیشه متلبس بخیر و خوب خواهی بود مادام که حفظ کنی وصیت مرا و از انجمله اینست یا علی سبعة من کن فیه فقد استکمل حقیقة الایمان و ابواب الجنة مفتحة له من اسبغ وضوءه و احسن صلوته و ادی زکوة ماله و کف غضبه و سجن لسانه و استغفر لذنبه و ادی النصیحة لاهل بیت نبیه یا علی هفت خصلت است که هر انکس که این خصال سبعه در او بوده باشد بتحقیق که آن کامل دریافته است حقیقت ایمانرا و درهای بهشت از برای او کشاده شده است کسی که کامل سازد وضوی خود را و نیکو بجای آورد نماز خود را و بدهد زکوة مال خود را و نگاه دارد غضب خود را و حبس کند زبان خود را و طلب آمرزش کند از برای گناه خود و آنچه شرط خیرخواهیست نسبت باهل بیت پیغمبر خود بعمل آورد بموالات و دوستی ایشان و اتباع اقوال ایشان و خلوص نیت خود از برای ایشان سند جلیل و نهم نیز شیخ صدوق رحمه الله در باب نوادر از کتاب مسطور آورده یا علی ما بعث الله عز و جل نبیا الا و جعل ذریته من صلبه و جعل ذریتی من صلبک و لولاک لما کان لی

یعنی او را آنکه به پیغمبر خود و نصیحتی را آنچه
خیر اهل بیت پیغمبر بود رو بخشد یا آنکه بجا آرد
آنچه با او نصیحت شده در حق اهل بیت پیغمبر
صلی الله علیه و آله منه ستره الله

ذریة

ذریة یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود یا علی مبعوث نکرد است خدای عز و جل پیغمبری را مگر اینکه کرد است ذریه آن پیغمبر را از صلب او و کرد است خدای تعالی ذریه مرا از صلب تو و اگر تو نمیبودی نمیبود از برای من ذریه و در صواعق محرقه مسطورست و اخرج صاحب کنوز المطالب فی بنی ابی طالب بعد نقل حدیث ان الله عز و جل جعل ذریة کل نبی فی صلبه و جعل ذریتی فی صلب علی بن ابی طالب زاد صاحب کنوز المطالب فی روایته انه اذا کان یوم القیمة دعی الناس باسماء امهاتهم سترا من الله علیهم الا هذا و ذریته فانهم یدعون باسماء آبائهم لصحة ولادتهم یعنی زیاد نموده است صاحب کنوز المطالب در حدیث مسطور موافق روایت خود اینرا که هرگاه روز قیامت شود خوانده میشوند مردمان بنامهای مادران از جهت ستری از جانب خدا بجهة ایشان که اگر نطفه ایشان از حرام باشد باعث رسوائی ایشان نشود هرگاه باسم پدران خوانده شوند مگر علی بن ابی طالب صلوات الله و سلامه علیه و ذریه آنحضرت پس بدرستی که ایشان خوانده میشوند بنامهای پدران از جهت صحیح بودن ولادت ایشان و عدم شبهه در ولادت ایشان سند پنجاهم در اربعین ابن المؤذن و تاریخ الخطیب باسانید خود روایت کرده اند از جابر که قال النبی صلی الله علیه و آله ان الله عز و جل جعل ذریة کل نبی من صلبه خاصة و جعل ذریتی من صلبی و صلب علی بن ابی طالب ان کل بنی بنت ینسبون

الی ابیهم الا اولاد فاطمة فانی انا ابوهم یعنی فرمود پیغمبر صلی الله علیه واله
بتحقیق که خدای عزوجل کردانیده است ذریه هر پیغمبر را از صلب او ودر کردا
نیده است ذریه مرا از پشت من واز پشت علی بن ابی طالب بتحقیق که اولاد
هر دختری منسوب میباشند بپدران خود مکر اولاد فاطمه علیها بتحقیق که
من پدر ایشانم **سند پنجاه و یکم** در کتاب حدیقة الناظر و نزهة الخاطر
آورده در حدیث طویلی که یهودی بخدمت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه واله
آمد و سوال نمود از ده چیز از جمله سوالهای او یکی اینست قال الیهودی
یا محمد فاخبرنی عن فضلکم اهل البیت قال النبی صلی الله علیه واله لی فضل
علی النبیین فما من نبی الا دعا علی قومه بدعوة وانا اخرت دعوتی لامتی
لاشفع لهم یوم القیمة واما فضل اهل بیتی و ذریتی علی غیرهم کفضل الماء
علی کل شیء وبه حیوة کل شیء وحب اهل بیتی و ذریتی استکمال الدین وتلا
رسول الله صلی الله علیه واله الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی
ورضیت لکم الاسلام دینا الی آخر الایة قال الیهودی صدقت یا محمد
یعنی گفت یهودی یا محمد خبر ده مرا از فضل شما اهل بیت بر سایر مردمان فرمود
حضرت خیر المرسلین صلی الله علیه واله مرا فضل و زیادتی هست بر جمیع پیغمبران
ونبوده است هیچ پیغمبری مگر اینکه دعا کرده است برای قوم خود بدعای و من تاخیر

کردم

کردم دعای خود را از برای امت خود تا روز قیامت که در آن روز شفاعت کنم ایشان را
واما فضل اهل بیت من و ذریه من بر غیر ایشان مانند فضل آبست بر همه چیز
و آب هر چیزی زنده و ذی حیوة است همچنین سایر مردمان بوجود اهل بیت
و ذریه آنحضرت حیوة صوری و معنوی دارند و فرمود دوستی اهل بیت من و
ذریه من سبب کامل کردانیدن دین الهیست وخواند این آیه را الیوم اکملت
لکم دینکم تا آخر آیه گفت یهودی راست گفتی یا محمد **سند پنجاه و دویم** عروة الاسلام
الشیخ الصدوق ابوجعفر بن بابویه القمی رضوان الله تعالی علیه در کتاب من
لا یحضره الفقیه در باب وصیت نقل نموده وصیتی را که وصی نفس خیر المرسلین
امیر المومنین علی بن ابی طالب علیه السلم بحضرت امام حسن علیه السلم نمود و اول آن
وصیت این عبارتست ثم انی اوصیک یا حسن وجمیع ولدی واهل بیتی ومن
بلغهم کتابی من المومنین بتقوی الله ربکم و بعد از چند فقره دیگر میفرماید والله
الله فی ذریة نبیکم فلا یظلمن بین اظهرکم وانتم تقدرون علی الدفع یعنی وصیت
میکنم ترا ای حسن وجمیع اولاد خود را واهل بیت خود را و هر کس را که برسد
بایشان این کتاب وصیت من از مومنین بتقوی و پرهیزکاری الهی و اجتناب
کردن از عدم رعایت ذریه پیغمبر شما پس واقع نشود ظلم بر ایشان میان اولاد و
بنده شما و حال آنکه شما قادر بر دفع آن ظلم باشید از ایشان و دفع نکنید که لفظ

والله عطف بر سابق و کلام بتقدیر اتق الله باشد **سند بنجاه و سیم** در کتاب
ثواب الاعمال واقعست عنه صلی الله علیه واله من زارنی او زار واحدا
من ذریتی زرته یوم القیمة فانقذته من اهوالها یعنی مرویست از
حضرت رسول صلی الله علیه واله که فرمود کسی که زیارت کند مرا یا انکه زیارت
کند احدی از ذریه مرا زیارت خواهم کرد او را در روز قیامت پس او را خلاص
خواهم نمود از هولهای روز قیامت و ذکر مطلق ثواب زیارت برادران مومن
یکدیگر را قربة الی الله در احادیث بسیار وارد است چنانکه در کتاب کافی محمد بن
یعقوب کلینی رحمه الله تعالی نقل نموده عن ابی جعفر علیه السلم قال قال رسول الله
صلی الله علیه واله حدثنی جبرئیل ان الله عز وجل اهبط الی الارض ملکا فاقبل
ذلک یمشی حتی وقع الی باب علیه رجل یستاذن علی رب الدار فقال له الملک ما
حاجتک الی رب هذه الدار قال لی اخ مسلم زرته فی الله تبارک و تعالی قال له الملک
ما جاء بک الا ذلک فقال ما جاء بی الا ذلک قال فانی رسول الله الیک وهو یقرئک
السلم ویقول وجبت لک الجنة وقال الملک ان الله عز وجل یقول ایما مسلم زار مسلما
فلیس ایاه زار ایای زار وثوابه الجنة یعنی از امام محمد باقر علیه السلم منقولست
که گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه واله که حدیث کرد بمن جبرئیل علیه السلم
بتحقیق خدای عز وجل فرستاد بزمین ملکی را پس متوجه شد آن ملک و حال انکه

میرفت تا انکه رسید بر در خانه که مردی طلب اذن داخل شدن بر صاحب خانه مینمود
پس گفت مر او را ملک چه حاجت داری بصاحب این خانه گفت برادر مسلمان منست
اراده زیارت و دیدن او دارم از برای خدا تعالی گفت مر او را ملک که تنها ورده است
ترا درین مکان مگر همین معنی که از برای خدا او را زیارت کنی آن مرد گفت که تنها ورده است مرا
مگر همین معنی گفت آن ملک بتحقیق که من رسول خدایم بسوی تو و خدا تعالی ترا سلام
میرساند و میگوید واجب کردانیدم از برای تو بهشت را و گفت ملک بتحقیق که خدا
عز وجل میگوید هر مسلمانی که زیارت کند مسلمانی را پس او را زیارت نکرده است
مرا زیارت کرده است و ثواب آن شخص بهشت است **سند بنجاه و چهارم** من حدیقة
الناظر ونزهة الخاطر بحذف الاسناد عن ابی بصیر عن ابی عبد الله الصادق علیه السلم قال
اذا کان یوم القیمة جمع الله الاولین والاخرین فی صعید واحد فتغشاهم ظلمة شدیدة
فیضجون الی ربهم ویقولون یا رب اکشف عنا هذه الظلمة قال فیقبل قوم یمشی النور
بین ایدیهم قد اضاء ارض القیمة فیقول اهل الجمع هؤلاء انبیاء الله فیجیئهم النداء
من عند الله ما هؤلاء بانبیاء فیقول اهل الجمع فهؤلاء ملئکة فیجیئهم النداء من عند الله
ما هؤلاء بملئکة فیقول اهل الجمع هؤلاء شهداء فیجیئهم النداء من عند الله ما هؤلاء
بشهداء فیقولون من هم فیجیئهم النداء یا اهل الجمع سلوهم من انتم فیقولون من انتم
فیقولون نحن العلویون نحن ذریة محمد صلی الله علیه واله نحن اولاد علی ولی الله نخص

المخصوصون بکرامة الله نحن الآمنون المطمئنون محبیهم الثقلاء من عند الله عز
وجل اشفعوا فی محبیکم واهل مودتکم وشیعتکم فیشفعون ویشفعون یعنی ابی
بصیر از حضرت ابی عبد الله جعفر بن محمد الصادق علیه السلام روایت نموده که آن
حضرت فرمودند که چون روز قیامت شود جمع میکند حضرت الله تعالی خلق اولین
وآخرین را در مکانی واحد پس فرو گیرد ایشان را تاریکی شدیدی پس تضرع وزاری
میکنند بپروردگار خود ومیگویند پروردگارا از ما این تاریکی را فرمود
حضرت صادق علیه السلام پس بیایند قومی که برود نور وروشنی پیش ایشان
چنانچه روشن کرداند زمین محشر را پس گویند اهل محشر ایشان پیغمبرانند
پس بیاید بر ایشان ندائی از جانب خدا که نیستند ایشان پیغمبران پس گویند
اهل محشر که ایشان ملائکه اند پس بیاید بایشان ندائی از جانب خدا که نیستند
ایشان ملائکه پس میگویند اهل محشر ایشان شهیدانند پس بیاید بایشان
ندائی از جانب خدا که نیستند ایشان شهیدان پس گویند اهل محشر کیستند
ایشان پس بیاید ندائی اهل محشر از ایشان سؤال کنید که شما کیستید پس گویند
اهل محشر چه کسانید شما پس میگویند ما جماعتیم منسوب بعلی بن ابی طالب
ما ذریه محمدیم صلی الله علیه وآله ما اولاد علی بن ابی طالبیم علیه السلام که ولی
خدائیم مائیم مخصوصان بکرامت خدا مائیم ایمن از عذاب جهنم ومطمئن از جهت

اینکه از اهل بهشتیم پس بیاید بایشان ندائی از جانب خدا که شفاعت کنید در حق دوستان
خود واهل مودت خود وشیعیان خود پس شفاعت کنند ایشان محبان وشیعیان
خود را وقبول شفاعت در حق دوستان وشیعیان ایشان بشود **سند پنجاه
و پنجم** در کتاب منهاج الصفوی جد امجد داعی میر سید احمد رحمة الله علیه ایراد
نموده است این حدیث را از امالی ابن بابویه رحمة الله علیه که رسول الله صلی الله
علیه وآله من وصل احدا من اهل بیتی فی هذه الدنیا بقیراط کافیته یوم القیمة
بقنطار یعنی آنحضرت فرمود که کسی که برساند یکی از اهل بیت من در ین دنیا قیراطی را
پاداش وجزا میدهم او را در روز قیامت بقنطاری وقیر در بعضی کتب لغت واقع شده
که قیراط نیم دانک است واصله قراط بالتشدید است لان جمعه قراریط فابدل من
احدی حرفی تضعیفه یا کما فی دینار ودر قاموس اللغة ایراد شده که قیراط وقراط بکسر
هر دو بحسب بلاد مختلف اند در مکه ربع سدس دینار اند ودر عراق نصف عشر و
قنطار را در نهایه ابن اثیر نموده که در حدیث وارد است که قنطار هزار ودویست اوقیه
واوقیه ما بین سما وارض است ونقل نموده است که بعضی گفته اند قنطار مثل پوست
گاو پیت که پر از اشرفی باشد واز بعضی کتب مستفاد میشود که قیراط عبارت است
از یکجزو از بیست وچهار جزو از مثقال واما قنطار عبارت است از پنجاه هزار مثقال
طلا وهر مثقالی بیست وچهار قیراط است وکوچکترین قنطاری که کفایت در روز

قیامت میشود و احتمال دارد که کوچک ترین قراریطی که کفایت شود مراد باشد که
ضمیر اصغرها که در حدیث من بعد مذکور میشود راجع بقراریط باشد و حاصل
معنی آن میشود که کوچک ترین قنطاری یا کوچک ترین قراریطی که عطا میشود
مانند کوه احد است و بزرگ ترین آنها مقدارش میانه آسمان و زمین است
چنانچه واقع است در حدیث از ابی جعفر الباقر علیه السلم از پدر بزرگوارش از
جدش صلوات الله علیهم قال قال رسول الله صلی الله علیه واله والقنطار خمسة
الف مثقال ذهب والمثقال اربعة وعشرون قیراطا اصغرها مثل جبل احد
واکبرها ما بین السماء والارض سند پنجاه و ششم من معانی الاخبار بحذف
السند عن جابر الجعفی قال سألت اباجعفر محمد بن علی الباقر علیه السلم عن قول الله
عز و جل کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی السماء تؤتی اکلها کل حین باذن
ربها قال اما الشجرة فرسول الله صلی الله علیه واله وفرعها علی وغصن الشجرة
فاطمة بنت رسول الله صلی الله علیه واله وثمرها اولادها علیهم السلم وورقها شیعتنا
ثم قال علیه السلم ان المؤمن من شیعتنا لیموت فیسقط من الشجرة ورقة وان المؤمن من
شیعتنا لیولد فتورق الشجرة یعنی جابر گفت پرسیدم از حضرت امام محمد باقر
علیه السلم از معنی قول خدای عز و جل کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی السماء
تا آخر فرمود آنحضرت امام مراد از شجره یعنی اصل و بیخ او رسول خداست صلی الله علیه واله

ومراد

ومراد از فرع و اعلای آن شجره حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلم شاخ
و نهال آن درخت حضرت فاطمه دختر رسول خداست صلی الله علیه واله و میوه آن
شجره اولاد حضرت فاطمه اند صلوات الله علیها و برگ آن درخت شیعیان ما اند
پس فرمود حضرت امام محمد باقر علیه السلم که چون مؤمنی از شیعیان ما میرد پس می افتد
از آن درخت برگی و چون مؤمنی از شیعیان ما زاییده شود یقینکه برگی میآورد آن
شجره سند پنجاه و هفتم من العمدة وبالاسناد المقدم قال اخبرنا ابو طالب محمد بن
احمد بن عثمان قال حدثنا ابو الحسن علی بن محمد بن لؤلؤ اذنا قال حدثنا الحسن بن
احمد بن سعید السلمی قال حدثنا الحسن بن هاشم الحرانی قال حدثنا محمد بن طلحة الحجبی قال
حدثنا عبد الله بن عمر عن زید بن ابی انیه عن المنهال بن عمرو عن سعید بن جبیر
عن ابن عباس رضی الله عنه وعن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله
کل سبب ونسب منقطع یوم القیمة الا ما کان من سببی ونسبی یعنی حضرت رسالت
پناه نبوی صلی الله علیه واله فرمودند که هر خویشی که باعتبار سبب و نسب باشد
منقطع میشود در روز قیامت مگر آنچه بوده باشد از خویشی سببی و نسبی من
که آن منقطع نمیشود و باقی میماند سند پنجاه و هشتم من العمدة وبالاسناد
المقدم قال اخبرنا ابو محمد بن الحسن بن احمد بن موسی الغندجانی قال اخبرنا ابو احمد
عبد الله بن ابی مسلم الفرضی قال حدثنا احمد بن سلیمان قال حدثنا محمد بن یونس بن

۱۲,۳

موسی القرشی وهو الکریمی قال حدثنا زیاد بن سهل الحارثی قال حدثنا عمارة بن
میمون
موسی قال حدثنا عمرو بن دینار عن سالم عن ابن عمر قال قال رسول الله صلی الله
علیه واله لما خلق الله عز وجل الخلق اختار العرب فاختار قریشا واختار
بنی هاشم من قریش فانا خیرة من خیرة الا فاحبوا قریشا ولا یبغضوها فتهلکوا
الا کل سبب ونسب منقطع یوم القیمة الا سببی ونسبی یعنی حضرت سید البشر
صلی الله علیه واله الی یوم الحشر فرمود که چون خلق کرد خدای عز وجل خلق را
اختیار کرد عرب را بر اختیار کرد در میان عرب قریش را واختیار کرد از قریش
بنی هاشم را پس من بهتر از بهترانم که از بنی هاشم پس آگاه باشید ودوست دارید
قریش را وعداوت مکنید با ایشان که اگر عداوت نمائید با ایشان هلاک
میکردید بدانید که هر سببی ونسبی منقطع میشود روز قیامت مگر سبب ونسب من
سند بیست ونهم در کتاب عمده در فصل بنی وبیستم آورده من مسند بن حنبل
وبالاسناد المقدم قال حدثنا عبد الله بن احمد بن حنبل قال حدثنا محمد قال
حدثنا بشر بن مهران قال حدثنا شریک عن شبیب عن عروة عن المسیطل ان
عمر بن الخطاب قال سمعت رسول الله صلی الله علیه واله یقول کل سبب ونسب
منقطع یوم القیمة ما خلا سببی ونسبی کل قوم فان عصبتهم لابیهم ما خلا
ولد فاطمة فانی انا ابوهم وعصبتهم یعنی عمر بن الخطاب لعنة الله علیه گفت که

شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه واله که هر سببی ونسبی منقطع میشود در روز
قیامت مگر سبب ونسب من وهر قومی عصبه ایشان از جانب پدران ایشانست
مگر فرزندان فاطمه علیها السلام پس بتحقیق که من پدر ایشانم وعصبه ایشانم وعصبه
در لغت اقوام پدر را گویند واین احادیث منافات ندارد با کریمه فلا انساب
بینهم وغیر آن از احادیث که واقع شده که نسب نفع نمیدهد زیرا که الا سببی
ونسبی استثنا ثابت غیر منقطع ومستثنی است منقطع از انساب دیگران
یعنی نسب آنحضرت مثل نسب دیگران نیست که نفع نمیدهد بلکه نفع میدهد
سند سیم در کتاب تحفة النجباء من مناقب اهل العباء در کتاب صواعق
مسطور است قال النبی صلی الله علیه واله من اراد التوسل الی وان یکون له
عندی ید اشفع لها یوم القیمة فلیصل مع ذریتی ویدخل السرور علیهم یعنی
حضرت سید المرسلین صلی الله علیه واله الطیبین فرمود که کسی که اراده توسل
وپیوستن بمن داشته باشد وخواهد که از برای او نزد من دستی وقدرتی
باشد که شفاعت کنم او را بسبب آن در روز قیامت پس توسل وارتباط و
مواصلت ونسبت قرابت باذریه من جوید وداخل سازد سرور وخوشحالی در
دل ایشان وتوصل بمعنی خویشی وبمعنی عطا نمودن نیز آمده است یعنی با ایشان
مواصلت یا عطائی نماید که خوشحال گرداند ایشان را تا ببرکت آن مواصلت یا عطا

و سرود مستعد این شود که در روز قیامت بشفاعت آنحضرت مشرف گردد

سند شصت و یکم من تفسیر علی بن ابرهیم رحمه الله واما قوله تعالی
یا ایها الذین آمنوا لا تسألوا عن اشیاء ان تبد لکم تسؤکم فانه حدثنی ابی عن
حنان بن سدیر عن ابیه عن ابی جعفر علیه السلم ان صفیه بنت عبد المطلب
مات ابن لها فاقبلت فقال لها عمر غطی قرطک فان قرابتک من رسول الله
لا تنفعک شیئا فقالت له هل رأیت لی قرطا یا ابن اللخناء ثم دخلت علی رسول الله
صلی الله علیه واله فاخبرته بذلک وبکت فخرج رسول الله فنادی الصلوة جامعة
فاجتمع الناس فقال ما بال اقوام یزعمون ان قرابتی لا تنفع لو قد قربت المقام المحمود
لشفعت فی حاء وحکم لا تسألنی الیوم من ابوه الا اخبرته فقام الیه رجل
فقال من ابی یا رسول الله صلی الله علیه واله فقال ابوک غیر الذی تدعی له ابوک
فلان بن فلان فقام آخر فقال من ابی یا رسول الله قال ابوک الذی تدعی له ثم
قال رسول الله صلی الله علیه واله ما بال الذی یزعم ان قرابتی لا تنفع لا یسألنی
عن ابیه فقام الیه عمر فقال اعوذ بالله یا رسول الله من غضب الله وغضب
رسوله اعف عنی عفا الله عنک فانزل الله یا ایها الذین آمنوا لا تسألوا عن
اشیاء ان تبد لکم تسؤکم الی قوله تصبحوا بها کافرین یعنی علی بن ابرهیم رحمه الله
در تفسیر قول خدا تعالی فرموده یا ایها الذین آمنوا تا آخر یعنی ای جماعتی که گرویده اید

سؤال مکنید از چیزهائی که اگر ظاهر کرده شود مر شما را جواب آن اندوهگین نماید
شما را گفته است بتحقیق که حدیث کرد مرا پدرم از حنان بن سدیر از پدرش از
امام محمد باقر علیه السلم که بتحقیق که صفیه دختر عبد المطلب فوت شد پسری از او
پس رو کرد صفیه بجانبی پس گفت باو عمر علیه اللعنة والعذاب بپوشان گوشوار خود را
پس بتحقیق که قرابت و خویشی تو با رسول الله صلی الله علیه واله نفع نمیدهد ترا چیزی
پس گفت مر او را صفیه آیا دیدی از من گوشواری ای پسر مادر کنده و بدبو بعد از آن
داخل شد صفیه بر رسول الله صلی الله علیه واله وخبر داد آنحضرت را بانچه عمر علیه اللعنة
گفته بود و گریست پس بیرون آمد رسول الله صلی الله علیه واله پس ندا فرمود که الصلوة
جامعة واین کلامی بود که چون اراده جمعیت مردم مینمودند این کلام را میفرمودند
پس جمع شدند مردمان پس فرمود پیغمبر صلی الله علیه واله چیست مر جماعتی که گمان دارند
که بتحقیق خویشی و قرابت من نفع نمیدهد اگر بتحقیق نزدیک شوم در مقام محمود
و پسندیده البته شفاعت قبیله حا و حکم مینمایم چون شفاعت اقارب خود نخواهم
نمود و قرابت من نفع نخواهد داد سؤال نمیکنید امروز از من احدی که کیست پدرش
مگر آنکه خبر دهم او را از پدرش پس برخاست مردی نزد رسول الله صلی الله علیه واله
و گفت کیست پدر من یا رسول الله فرمود حضرت رسول صلی الله علیه واله پدر تو غیر
آنکس است که ترا منسوب باو میسازند پس برخاست دیگری و گفت کیست پدر من

یا رسول الله حضرت فرمود که پدر تو آنکسیست که ترا با او نسبت میدهند بعد از آن
گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که چیست بخاطر آنکه میگویند قرابت من نفع نمیدهد
سؤال میکنند که پدرش کیست پس برخواست عمر بسوی رسول الله صلی الله علیه و آله
و گفت پناه میبرم بخدا یا رسول الله از غضب خدا و غضب رسول خدا بخش مرا که
خدا بخشد ترا پس فرو فرستاد خدا تعالی این آیه را که یا ایها الذین آمنوا تا آخر

سند شصت و دویم صاحب کتاب ذخایر العقبی این حدیث را باین طریق نقل نموده
عن ابن عباس رضی الله عنهما قال توفی لصفیة بنت عبد المطلب ابن فبکت علیه
فقال لها رسول الله صلی الله علیه وسلم تبکین یا عمة من توفی له ولد فی الاسلام
کان له بیت فی الجنة یسکنه فلما خرجت لقیها رجل فقال لها ان قرابة محمد لن تغنی
عنک من الله شیئا فبکت فسمع رسول الله صلی الله علیه وسلم صوتها ففزع
من ذلک فخرج وکان مکرما لها و یبرها و یحبها فقال لها یا عمة تبکین وقد قلت لک
ما قلت قالت لیس ذلک ابکانی واخبرته بما قال الرجل فغضب صلی الله علیه وسلم
وقال یا بلال هجر بالصلوة ففعل ثم قام فحمد الله واثنی علیه وقال ما بال اقوام یزعمون
ان قرابتی لا تنفع ان کل سبب ونسب ینقطع یوم القیمة الا نسبی وسببی وان
رحمی موصولة فی الدنیا والآخرة یعنی ابن عباس گفت از صفیه دختر عبد المطلب
پسری فوت شد و صفیه گریست بر پسر خود پس فرمود بصفیه رسول الله صلی الله علیه و آله که

آیا گریه میکنی ای عمه کسی که فوت شود از و ولدی در حال اسلام خواهد بود از برای او
خانه در بهشت که ساکن گردد آنحضرت در آن خانه چون بیرون آمد صفیه ملاقات
کرد او را مردی پس گفت باو که قرابت و خویشی محمد صلی الله علیه و آله مستغنی نمیسازد
ترا از جانب خدا هیچ چیز پس گریست صفیه ازین سخن چون شنید حضرت رسول الله
صلی الله علیه و آله صدای گریه او را مضطرب گشت از گریستن او پس بیرون رفت
پیغمبر صلی الله علیه و آله و بود آنحضرت اکرام کننده و نیکوئی کننده مر صفیه را و دوست
میداشت او را پس گفت بصفیه که ای عمه گریه میکنی و حال آنکه گفتم بتو آنچه گفتم که از
برای کسی که فوت شود از و پسری خواهد بود خانه در بهشت صفیه گفت که فوت
پسرم باعث گریه من نشده و خبر داد آنحضرت را با آنچه گفته بود آن مرد بعد از استماع
این خبر غضبناک شد رسول الله صلی الله علیه و آله و گفت ای بلال تعجیل کن در اعلام
نماز یا در هاجره و هوای گرم وسط روز مردم را بخوان پس بلال عمل نمود آنگاه
برخواست رسول الله صلی الله علیه و آله و حمد کرد خدا را و ثنا گفت بر او و گفت چیست
در خاطر جماعتی که گمان میکنند اینرا که خویشی من نفع نمیدهد بتحقیق که همه سببها
و نسبها منقطع میشود در روز قیامت مگر سبب و نسب من و بدرستی که خویشی
من موصول است در دنیا و آخرت و از این حدیث مستفاد میشود که صلهٔ رحم
از آن سرور دین نسبت بجمیع که اگر آنحضرت میبودند رعایت صلهٔ رحمی لائق شان

آنحضرت باشد فرضاً او مستحباً علی مراتب البعد و القرب متحقق میشد درین
وقت نیز بدستور (و باید) باشد و شك نیست که آبا و اجدا در رعایت صلهٔ رحم اولاد
هرگاه ایشان محتاج باشند واجبست پس صلهٔ رحم ذریه باین عنوان نسبت
بآن سرور در ین خواهد باقی بود و از اقارب غیر ذریه بآن دستور که شارع حقیقی
خود فرموده اند و از لفظ استثنا الا سببی و الا نسبی که استثنا متصلیست غیر منقطع
اتصال این نسب معلوم است و بلفظ تاکید آن رحمی در مقابل قول آن فرا بنی لا ینقطع
رغماً لانف القائل مبالغه در عدم انقطاع این رعایت و تاکید اتصال بآن در دنیا
و آخرت مژده ایست برای ذریه و اقارب آن سرور در دین و دنیا در دارین
لمؤلفه مژده که ایست که ما دین ایم ° در نظر اهل جهان دین ایم ° و از حدیث
صحیح تعلموا انسابکم تصلوا ارحامکم که امر بتعلم نسب فرموده اند تا انکه مترتب
شود صله رحم بر او مستفاد میشود که آن سرور هر کس که باید رعایت قرابت نمود
میفرمایند و این سعادت نسبت هر که فایض باشد متکفل احوال او میشوند لمؤلفه
مجنون توام خانه بصحرا دارم ° وز اشك کنار چو دریا دارم ° ترسم که ترا من
نباشد یاری ° کر تو زمنی من که پروا دارم ° و در بعضی از کتب سلف در باب
رعایت صله رحم نوشته اند که وصل پیوند و پیوستن و هو ضد الهجر و پیوند کردن
جامه و بینهما وصلة ای اتصال و رحم بمعنی قرابت و خویشی آمده است پس صلهٔ رحم

ضد قطیعه رحم است و مراد بصله رحم تحقق و حصول امریست که چون بحسب
عرف و عادت آن امر را بجا آرند از صفت ذمیمه قطیعه رحم ایمن باشند و این
امریست که بر کافهٔ ناس لازم است رعایت آن و بسبب اختلاف عادتهای مردمان
و نزدیکی و دوری از مواضع و منازل خویشان مختلف میشود پس بعضی از خویشان
نزدیك که بحسب صورت و مکان دور باشند ایشانرا تسلی توان نمود بسلام و پیغام
و بعضی که نزدیك باشند بحسب محل و مکان ایشانرا تردد و ملاقات باید نمود و
بعضی از خویشان نزدیك را نیز که متعارف در شان ایشان نیز سلام و پیام
باشد باز اکتفا بهمان توان نمود چنانچه در حدیث وارد است که بلوا ارحامکم و
لو بالسلام یعنی تر و تازه دارید اقربا خود را اگر چه بسلام باشد و این کنایه از
کمترین مرتبه و مقدار صله است و بنابراین نقل جمیع مراتب و مقدار صله رحم
معین و منضبط نیست پس حق باشد که او را بمال و جاه رعایت باید نمود و جمعی
باشد که بمجرد سلام و کلام توان اکتفا نمود و احادیث در باب صلهٔ رحم بسیار است
مثل حدیث اوصی الشاهد من امتی و الغائب منهم و من فی اصلاب الرجال
و ارحام النساء الی یوم القیمة ان یصل الرحم و ان کان منه علی مسیرة سنة فان
ذلك من الدین یعنی وصیت میکنم مر شاهدان امت خود و غایب را و جمعی که در
پشت مردان و رحم زنان باشند تا روز قیامت باینکه رعایت صله رحم بکنند

اگرچه آن رحم دور باشد از ایشان بمسافت یکسال راه که آن از جمله دو شی
و در روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که شخصی نزد حضرت رسالت صلی الله
علیه و آله آمد و گفت یا رسول الله اخبرنی ما افضل الاسلام قال صلی الله علیه و آله
الایمان بالله قال ثم ماذا قال صلة الرحم قال ثم ماذا قال الامر بالمعروف والنهی
عن المنکر فقال الرجل فای الاعمال ابغض الی الله قال الشرک بالله قال ثم ماذا قال
قطیعة الرحم قال ثم ماذا قال ترک الامر بالمعروف والنهی عن المنکر یعنی ای رسول
خدا خبر ده مرا که چه امر بهترین امور دین است آنحضرت فرمود که ایمان بخدا تعالی
گفت بعد از آن کدام امر فرمود صله رحم گفت دیگر چه امر گفت امر بمعروف و نهی
از منکر دیگر آنشخص گفت ای رسول خدا کدام یک از اعمال دشمن تر است نزد خدای
تعالی آنحضرت فرمود که شرک بخدا گفت دیگر چه امر فرمود که قطیعه رحم گفت دیگر
چه امر گفت ترک امر بمعروف و نهی از منکر و صله رحم را نسبت بپدران و مادران
هرچند بالا روند و فرزندان هرچند پائین آیند بشرط آنکه محتاج باشند
واجب دانسته اند و نسبت بسایر اقارب مستحب و بروایتی سنت موکدست
با مقدرت و احتیاج از طرفین و بنحوی که جز نفع بخویشان صله است دفع ضرر نیز
بدستور صله است و بنابر آنکه این حکم عامست و استثنائی واقع نشده معلوم میشود
که آن سرور دین متوجه احوال ذریه و اقارب خود خواهند بود و جز نفع و دفع

ضرر

ضرر ایشان میفرمایند و موید توجه ایشانست نسبت باقارب حدیثی که قبل ازین
مسطور شد با ترجمه که لا یحل لاحد ان یجمع بین اثنتین من ولد فاطمة علیها السلام
ان ذلک یبلغها فیشق علیها تا آخر و از جمله آیاتی که دلالت دارد بر مبالغه در صله
رحم این آیه است ان الله یامر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی
عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون یعنی بتحقیق که حق تعالی امر
میکند و لازم میدارد بر شما عدالت را و رعایت نمودن با خلقان و نیکوئی و
احسان بجا آوردن با ایشان و همچنین دادن تحفه و هدایا بجهت رعایت
صله رحم بخویشان و اقربا یا دادن این تحفه و هدایا بجماعت آل رسول و ذریه
طیبه بتول از بابت خمس که حق تعالی واجب گردانیده و غیر آن از جهت آنکه از حضرت
ابوجعفر علیه السلام مرویست که مراد از ایتاء ذی القربی دادن خمس و غیر آنست باقربای
رسول و ذریه بتول و ینهی عن الفحشاء و نهی و منع میکند خدا تعالی شما را از زنا
و امر چندی که با شرع شریف مخالفت داشته باشد و همچنین نهی میکند خدای
تعالی شما را از منکر مثل قتل نفس و غصب اموال عباد منع میفرماید خدا تعالی شما را
از بغی یعنی تکبر و ظلم بر زیردستان یعظکم لعلکم تذکرون وعظ و پند میدهد شما را
خدا تعالی شاید شما متذکر شوید و پند بگیرید و گفته اند بعضی از علما که بغی که در آیه
واقع شده اگرچه بمعنی ظلم و جورست و در فحشا و منکر که مطلق مخالفت با شرعست

رسول صلی الله علیه و آله باشد داخل است اما حق تعالی از غایت اهتمام بامر عدالت
وسویت دیگرباره آنرا ذکر نمودند و این کلام بعینه در منکر نیز جاریست و در
تفسیر جوامع الجامع ثقة الاسلام ابو علی طبرسی حفه الله برحمته گفته است
که احسان که در آیه واقع شده جامع همه خوبیهاست و ایتاء ذی القربی اعطاء
حق اقارب بصله رحم و بعضی گفته اند قرابت نبی است صلی الله علیه و آله
و نهی از فحشاء تجاوز از حدود الهیست و نهی از منکر نهی از چیزیست که عقل انکار
او نماید و بغی طلب زیادتی و تکبر است و عدالت در لغت بمعنی راستی نمودن و
سویت و برابر کردنست و بمعنی مقبول الشهادة بودن نیز آمده و عدالت که در
احکام فقه معتبرست کیفیتی است در ذات انسان که باعث بر مداومت
تقوی و مروت باشد و احسان در لغت نیکی کردنست و عدالت و ترک ظلم
نمودن در شریعت واجبست و احسان و نیکی کردن سنت مگر احسان صله
رحم خواهد که او در بعضی مواد واجبست چنانچه قبل از این مبین شد و در
عدالت ثواب بی نهایت و اجر بیغایتست چنانکه از آیه کریمه اعدلوا هو
اقرب للتقوی یعنی عدل بجا آرید که عدل بتقوی و پرهیزکاری اقربست
مستفاد میشود و در حدیث واقعست که عدل ساعة خیر من عبادة ستین
سنة یعنی یکساعت رعایت عدل نمودن بهتر است از عبادت شصت سال

ودر

ودر حدیث دیگر وارد است که کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیته یعنی همه شما
نگهبان و مانند شبانید و همه شما در روز قیامت سؤال کرده و استفسار نموده
میشوید از حال رعیت و زیردستان و در روایت واقعست که پادشاه و حاکم را
از حال رعیت خود سؤال کنند و مخدوم و صاحب را از مملوک و بنده خود و مرد را از اهل
و عیال و زن را از تابع و خدمتکار و نقلست که آخر کلام حضرت خیر الانام علیه السلام
این حدیث بود الصلوة و ما ملکت ایمانکم یعنی نماز بجا آرید و تعهد زیردستان
و ملاحظه ایشان نمائید و این حدیث مشهور است که من ولی امرا من امور المسلمین
فعدل و فتح بابه و رفع ستره و نظر فی امورهم کان حقا علی الله ان یؤمنه روعته
یوم القیمة یعنی هر که متصدی و مرتکب منصبی و مهمی شود از امور مسلمانان و از آنچه
متعلق بایشانست بر عدالت نماید و در خانه خود را بجهت مهمسازی مسلمین بگشاید
پرده حجاب و منع را رفع نموده تدبیر و اصلاح در مهمات خلایق مرعی دارد بر خدای تعالی
لازم است که او را از ترس و خوف روز قیامت مطمئن و ایمن گرداند و گویند که حضرت
رسالت صلی الله علیه و آله روزی براهی میرفت الاغی را دید که بی علیق و علف بسته اند
و چون مراجعت نمود او را بهمان طریق بسته دید این مضمون فرمود وای بصاحب این
حیوان در روز قیامت که از رعایت و ملاحظه این استفسار نمایند و در بعضی از
ادعیه وارد است که اللهم انی اعوذ بک من الذنوب التی تغیر النعم یعنی بارخدایا

متوجه شاه میبرم از گناهانی که تغییر دهد و زایل کردانند نعمتهای ترا من شخصی رسید
از حضرت سید الساجدین امام زین العابدین علیه السلام که این چه گناهانند که
تغییر و زوال نعمت الهی بان واقع میشود آنحضرت فرمود که ان الذنوب التی تغیر
النعم البغی علی الناس والزوال عن العادة فی الخیر واصطناع المعروف وکفران
النعم وترک الشکر یعنی بدرستی و تحقیق که گناهانی که تغییر دهند نعمت الهی را
ظلم بر مردمانست و ترک عادت خیر و ترک نیکی با خلایق نمودن و کفران و ناسپاسی
در نعمتهای خدا تعالی کردن و شکر آن نکردن انگاه حضرت باستشهاد این آیه را
خواند ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم بدرستی که حق تعالی
تغییر نمیدهد آنچه داده است بمردمان مادام که تغییر ندهند مردمان آنچه در
خاطر و نفسهای ایشان از امور خیر و نیکی هست و ابن بابویه رحمه الله در باب
حقوق از کتاب من لا یحضره الفقیه آورده در حدیثی که بسند خود از سید الساجدین
علی بن الحسین علیه السلام روایت کرده و اما حق رعیتک بالسلطان فان تعلم
انهم صاروا رعیتک لضعفهم وقوتک فیجب ان تعدل فیهم وتکون لهم
کالوالد الرحیم وتغفر لهم جهلهم ولا تعاجلهم بالعقوبة وتشکر الله عز وجل
علی ما اتیک من القوة علیهم یعنی و اما حق رعیت در پادشاهی و سلطنت تو
بر اینست که بدانی که ایشان گردیده اند رعیت تو از جهت ضعف ایشان و قوت

کرات

کرات پس واجبست که عدالت کنی در حق ایشان و بوده باشی از برای ایشان مانند
پدر مهربان و درگذری آنچه از روی جهل از ایشان صادر شده و تعجیل در عقوبت
ایشان ننمائی و شکر کنی خدای عز و جل را بر آنچیزی که داده است ترا از قوت و سلطنت
بر ایشان و حق السلطان ان تعلم انک جعلت له فتنة وانه مبتلا فیک بما جعله الله
له علیک من السلطان وان علیک ان لا تتعرض لسخطه فتلقی بیدک الی التهلکة
وتکون شریکا له فیما یاتی الیک من سوء یعنی و حق پادشاه اینست که بدانی که تو
گردانیده شده از برای او فتنه و پادشاه مبتلا شده است در تو بسبب چیزی که
گردانیده است خدا تعالی از برای او بر تو از سلطنت و پادشاهی و بتحقیق که بر تو
لازم است که متعرض غضب پادشاه نشوی یعنی نحوی نکنی که او را بغضب آوری پس
بیندازی خود را بدست خود در هلاکت و بوده باشی شریک پادشاه در آنچیزی که بتو
میرسد از بدی از جانب او **سند شصت و سیم** من الدخایر عن ابن عمر قال قال
رسول الله صلی الله علیه واله وسلم اول من اشفع له من امتی یوم القیمة اهل
بیتی ثم الاقرب فالاقرب ثم الانصار ثم من امن بی واتبعنی من اهل الیمن
ثم سایر العرب ثم الاعاجم یعنی آنحضرت فرمود که اول کسی که شفاعت میکنم او را
از امت خود روز قیامت اهل بیت منند بعد از ان نزدیکتر بمن بعد از ان نزدیک
تر بعد از ایشان انصار را بعد از انصار کسی که ایمان بمن آورده است و متابعت

من نموده است از اهل یمن بعد از آن سایر عرب بعد از آن اهل عجم را سند
شصت و چهارم من الذخایر روی عن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال
كان لآل رسول الله صلى الله عليه وسلم خادم يخدمهم يقال لها بريرة فلقيها
رجل فقال غطّي شعيثاتك فان محمدا صلى الله عليه وسلم لن يغني عنك من الله
شيئا قالت فاخبرته صلى الله عليه وسلم فخرج يجرّ رداءه محمارّة وجنتاه وكنّا
معشر الانصار نعرف غضبه بجرّ رداءه وحمرة وجنتيه فاخذنا السلاح ثم اتيناه
فقلنا يا رسول الله مرنا بما شئت والذي بعثك بالحق لو امرتنا بآبائنا وامهاتنا
واولادنا لمضينا لقولك فيهم ثم صعد المنبر فحمد الله واثنى عليه ثم قال من انا
قالوا انت رسول الله قال نعم ولكن من انا قلنا محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم بن عبد مناف قال انا سيد ولد آدم ولا فخر واول من ينفض التراب
عن راسه ولا فخر واول داخل الجنة ولا فخر وصاحب لواء الحمد ولا فخر وفي ظلال
الرحمن يوم لا ظل الا ظله ولا فخر ما بال قوم يزعمون ان رحمي لا ينفع بل حتى يبلغ
حاء وحكم وهو احد قبيلتين من اليمن اني لاشفع فاشفع حتى من اشفع له يشفع فيشفع
حتى ان ابليس ليتطاول طمعا في الشفاعة یعنی از جابر بن عبد الله انصاری رحمه الله
مرویست که گفت بود از برای آل رسول خدا صلی الله علیه وآله خادمی که خدمت ایشان کرد
نام او بریره بود پس رسید باو مردی و گفت بپوشان موی پراکنده و متفرق خود را

که محمد صلی الله علیه وآله دفع نمیکند از تو از جانب خدا هیچ چیز از گناه را بریره
گفت خبر دادم رسول خدا را صلی الله علیه وآله بنحو آن مرد پس بیرون آمد و حال آنکه
میکشید رداء خود را و هر دو طرف روی مبارک آنحضرت سرخ شده بود از غضب و
بودیم ما گروه انصار که میشناختیم غضب آنحضرت را بکشیدن رداء و سرخ شدن هر دو
طرف روی مبارکش پس برداشتیم اسلحه جنگ را و نزد آنحضرت رفتیم و گفتیم
یا رسول الله بفرمای بما بآنچه خواهی قسم بخدائی که برانگیخته است ترا بحق به تحقیق
که اگر امر کنی در باب پدران ما و مادران ما و فرزندان ما بامری البته امتثال کر
خواهیم کرد فرمان ترا در باب ایشان خواهیم شنید یعنی مراد اینست که بفرمای
که از که دلگیری تا آنچه بفرمائی نسبت باو بعمل آریم بعد از آن آنحضرت بر بالای
منبر رفت و حمد و ثنای الهی بجای آورد پس گفت کیستم من گفتند مردمان تو
رسول خدائی حضرت فرمود بلی لیکن من کیستم گفتیم ما تو محمد بن عبد الله بن
عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف حضرت فرمود که منم سید ولد آدم و این را
از روی فخر نمیگویم و اول کسی که روز حشر خاک از سر او میریزد و از قبر برمیخیزد منم
و این را از روی فخر نمیگویم بلکه بیان واقع و حق میگویم و اول داخل شونده در بهشت
منم و این را از روی فخر نمیگویم و صاحب علم حمد منم و از روی فخر نمیگویم و در سایه
رحمت الهی روزی که نیست سایه مگر سایه خدا منم و از روی فخر نمیگویم یعنی

از تفضلات اهل بیت و بعضی کسی میشود چه جرأت در خاطر قومی و جماعتی که
گمان میکنند و میگویند بیهوده توسل برحم و خویشی من نفع نمیدهد بلکه
نفع میدهد بمرتبه که شفاعت من میرسد بقبیله که مشهور است در میان شما
باسم حا و آن یکی از دو قبیله یمن است و میتوانید که ایشان از نعمه منسوبان آن
حضرت باشند بتحقیق که شفاعت میکنم و قبول میشود شفاعت من بمرتبه که
کسی را که من شفاعت کنم او نیز شفاعت دیگری میکند و قبول میشود شفاعت
او بمرتبه میرسد این شفاعت کردن که ابلیس سرکش در آن وقت گردن میکشد
از روی طمع در شفاعت پس چون توسل با قارب من نفع نخواهد داشت
و من مستغنی توانم کرد کسی را از گناه و از سؤال نمودن آنحضرت مکرر که من
آنا دور نیست که منظور آنحضرت از تکرار آن باشد که مسئولین جوابی
بگویند که مشعر بر اعلی مراتب فضائل آنحضرت باشد و چون ایشان نگفتند
خود متوجه شده فرمودند **سند شصت و پنجم** من الذخایر و عن ابی
هریرة قال جاءت سبیعة بنت ابی لهب الی رسول الله صلی الله علیه و سلم
فقالت یا رسول الله ان الناس یقولون انت بنت حطب النار فقام رسول
الله صلی الله علیه و سلم و هو مغضب و قال ما بال اقوام یؤذیننی فی قرابتی
من اذی قرابتی فقد اذانی و من اذانی فقد اذی الله و در صواعق مسطور است

که و قدمت بنت ابی لهب المدینة مهاجرة فقیل لا تغنی عنک هجرتک انت بنت
حطب النار فذکرت ذلک للنبی صلی الله علیه و اله فاشتد غضبه ثم قال علی منبره ما بال
اقوام یؤذوننی فی نسبی و ذوی رحمی الا و من اذی نسبی و ذوی رحمی فقد اذانی و من
اذانی فقد اذی الله یعنی گفت ابو هریره که آمد سبیعه دختر ابی لهب نزد رسول الله
صلی الله علیه و اله و گفت یا رسول الله بدرستی که مردمان میگویند که تو دختر حطب
النار یعنی دختر مرد جهنمی که ابولهب باشد پس برخواست رسول الله صلی الله علیه و آله
و او غضبناک بود از آزار نمودن مردم سبیعه را و طعن زدن او بآن طعن و گفت
چیست حال جماعتی که ایذا و آزار میکنند مرا در آزار نمودن اقوام و خویشان من
کسی که ایذا نماید اقربای مرا بتحقیق که ایذاء من نموده و کسی که ایذا رساند بمن بتحقیق
که ایذا رسانده است خدا را و موافق اینکه در صواعق محرقه مرقوم است در ذکر احادیث
بطرق کثیره و الفاظ مختلفه که مضامین همه قریب بهم است بعضی از آن که درین
کتاب ایراد شد ترجمه اینست که رفت دختر ابی لهب بمدینه بسبب هجرت شخصی باو
گفت که غنی نمیسازد ترا هجرت تو تو دختر حطب النار بر عرض نمودن آنحضور را
بحضرت رسول صلی الله علیه و اله پس شدید شد غضب آنحضرت و بعد از آن
بر منبر بر آمد و گفت چه میرسد بخاطر جمعی که آزار میکنند مرا در آزار نمودن
نسب و صاحبان رحم من آگاه شوید و بدانید که کسی که آزار کند نسب مرا و

وصاحبان رحم مرا بی تحقیق که مرا آزار کرده است وکسی که آزار کند مرا آزار کرده
است خدا را واز لفظ ذوی قربی که بعنوان جمع مذکور شده مستفاد میشود شمول
جمیع اقارب را واین حدیث صریح است در آنکه حرمت اقربای رسول الله صلی الله
علیه وآله هر چند بعید باشد رعایت باید داشت واگر سهوی که باعث ملال ایشان
باشد هر چند حق باشد بعنوان طعن با ایشان نمیتوان گفت والا ایذاء پیغمبر
نموده خواهد بود وبلعن ابدی گرفتار خواهد شد وحجت بر همه تمامست این
آیهٔ کریمه که ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا
والآخرة واعد لهم عذابا مهینا یعنی بدرستی که آنانکه ایذا میکنند
خدا ورسول را لعنت کرده است ایشانرا خدا تعالی در دنیا وآخرت و
مهیا کرده است از برای ایشان عذابی خوار کننده پس ایذاء اقربای حضرت رسول
صلی الله علیه وآله حرام وموجب لعنت است واکرام واحترام ایشان موافق این
حدیث وغیر این لازم حدیث شصت وسیم من العمدة وبالاسناد المقدم
قال اخبرنا محمد بن احمد بن عثمن قال حدثنا ابو الحسین محمد بن المظفر بن موسی
بن عیسی الحافظ قال حدثنا محمد بن الحسین بن حمید بن الربیع قال حدثنا جعفر بن
عبد الله بن محمد ابو عبد الله قال حدثنا اسمعیل بن ابان قال حدثنا سلام بن
ابی عمرة عن معروف بن خربوذ عن ابی الطفیل عن حذیفة بن اسید الغفاری قال

قدم اصحاب النبی صلی الله علیه وآله المدینة لم یکن لهم بیوت یبیتون فیها
فکانوا یبیتون فی المسجد فیحتلمون ثم ان القوم بنوا بیوتا حول المسجد وجعلوا
ابوابها الی المسجد وان النبی صلی الله علیه وآله بعث الیهم معاذ بن جبل
فنادی ابا بکر فقال ان الله یامرک ان تخرج من المسجد وتسد بابک الذی فیه
وتخرج من المسجد فقال سمعا وطاعة فسد بابه وخرج من المسجد ثم ارسل الی عمر
فقال ان رسول الله صلی الله علیه وآله یامرک ان تسد بابک الذی فی المسجد وتخرج
منه فقال سمعا وطاعة لله ولرسوله غیر انی ارغب الی الله فی خوخة الی المسجد فابلغه
معاذ ما قال عمر ثم ارسل الی عثمن وعنده رقیة فقال سمعا وطاعة فسد بابه وخرج
من المسجد ثم ارسل الی حمزة فسد بابه وقال سمعا وطاعة لله ولرسوله وعلی علی ذلک
یتردد لا یدری اهو فیمن یقیم او فیمن یخرج وکان النبی صلی الله علیه وآله قد بنی له
بیتا فی المسجد بین ابیاته فقال له النبی صلی الله علیه وآله اسکن طاهرا مطهرا فبلغ
حمزة قول النبی صلی الله علیه وآله لعلی فقال یا محمد تخرجنا وتمسک غلمان بنی عبد
المطلب فقال له نبی الله لا لو کان الامر الی ما جعلت دونکم من احد والله ما اعطاه
ایاه الا الله وانک لعلی خیر من الله ورسوله ابشر فبشره النبی صلی الله علیه وآله
فقتل یوم احد شهیدا ونفس ذلک رجال علی علی فوجدوا فی انفسهم وتبین فضله
علیهم وعلی غیرهم من اصحاب النبی صلی الله علیه وآله فبلغ ذلک النبی صلی الله علیه وآله

فقام خطیبا فقال ان رجالا یجدون فی انفسهم فی ان اسکن علیا فی المسجد والله
ما اخرجتهم ولا اسکنته ان الله عز و جل اوحی الی موسی واخیه ان تبوّا لقومکما
بمصر بیوتا واجعلوا بیوتکم قبلة واقیموا الصلوة وامر موسی ان لا یسکن مسجده
ولا ینکح فیه ولا یدخله الا هرون وذریته وان علیا بمنزلة هرون من موسی وهو
اخی دون اهلی ولا یحل مسجدی لاحد ینکح فیه النساء الا علی وذریته فمن شاء
فههنا واومأ بیده نحو الشام یعنی وقتی که آمدند اصحاب رسول الله صلی الله علیه
واله بمدینه طیبه نبود از برای ایشان خانها که شب بروز آرند درویش بودند
صحابه که شب در مسجد بسر میبردند و محتلم میشدند در مسجد مدینه بعد از آن بنا
گذاشتند قوم خانها در دور مسجد و گشادند درهای خانها را بجانب مسجد
و حضرت رسول الله صلی الله علیه واله فرستاد بسوی ایشان معاذ بن جبل را
پس ندا کرد ابا بکر را و گفت بتحقیق که خدا تعالی امر فرموده است ترا اینکه بیرون
روی از مسجد و ببندی آن در خانه خود را که در مسجد باز نموده و بیرون روی
از مسجد گفت ابو بکر فرمان بردارم و اطاعت میکنم پس آن ملعون سد نمود دری را
که از جانب مسجد باز نموده بود و بیرون رفت از مسجد بعد از آن فرستاد حضرت
رسول صلی الله علیه واله معاذ بن جبل را نزد عمر علیه اللعنة که سد باب
خود نموده از مسجد بیرون رود پس گفت معاذ بن جبل که رسول صلی الله علیه واله

امر نموده است

امر نموده است ترا که ببندی در خانه خود را که در مسجد باز نموده و بیرون روی از
مسجد پس آن ملعون قبول نمود و گفت میشنوم این حکم را و اطاعت خدا و رسول او میکنم
لیکن من رغبت و امید دارم از خدا که روزنه از خانه خود بمسجد داشته باشم پس عرض
کرد بحضرت خیر البشر معاذ آنچه را عمر گفته بود بعد از آن فرستاد حضرت رسول
صلی الله علیه واله نزد عثمن که او نیز سد باب خود نموده از مسجد بیرون رود با آن
انکه رقیه بزوجیت نزد او بود پس گفت بدستور آن دو ملعون اطاعت نموده
سد باب خود نموده بیرون رفت از مسجد بعد از آن فرستاد حضرت رسول صلی الله
علیه واله نزد حمزه بدستور پس سد کرد حمزه در خانه خود را و گفت اطاعت خدا و
رسول میکنم و حضرت امیر المؤمنان و پیشوای متقیان علی بن ابی طالب علیه السلم متردد
بود و نمیدانست که آیا از ایشانست که در مسجد نباید مقیم باشد یا از جمعیت که باید
بیرون رود و حضرت رسالت پناه صلی الله علیه واله بنا کرده بود از برای حضرت
امیر المؤمنین علیه السلم خانه در مسجد میان خانهای خود پس گفت حضرت رسول الله
صلی الله علیه واله با امیر المؤمنین علیه السلم بنشین و ساکن شو پاک و پاکیزه در این
مسجد پس رسید بحمزه سید الشهداء قول رسول صلی الله علیه واله مر علی را که تو
ساکن شو گفت حمزه یا محمد بیرون کردی ما را و نگاه میداری پسرانی را که از اولاد عبد
المطلب و سن ایشان از ما کمتر است پس فرمود پیغمبر صلی الله علیه واله بحمزه

سید الشهدا آمن نگاه نداشتم اورا اگر اختیار با من میبود بغیر از شما کسی را
نگاه نمیداشتم بخدا قسم که این عطیه را نداده است بعلی بن ابی طالب بلکه خدا
و بتحقیق که تو ای حمزه بر خوبی و نیکی هستی از جانب خدا و رسول خدا شاد باش
بر بشارت داد حضرت رسول صلی الله علیه و اله او را بخوبی و این بود که حمزه
شهید شد در روز جنگ احد و حسد بردند بر حضرت امیر المؤمنین علیه السلم
که او را امر باخراج نشد و فرمودند که تو ساکن باش پس یافتند در نفسهای خود
منشا حسد و ظاهر شد بزرگی حضرت امیر المؤمنین علیه السلم و زیادتی آن
سرور بر ایشان و بر غیر ایشان از اصحاب رسول صلی الله علیه و اله پس رسید به پیغمبر
صلی الله علیه و اله اینکه حسد بردند مردم بر حضرت امیر المؤمنین در این امر پس بر
خواست رسول الله صلی الله علیه و اله و خطبه خواند و فرمود بتحقیق که مردم
می یابند در دل خود اینکه من ساکن کردانیدم امیر علی را در مسجد بخدا قسم که من
بیرون نکردم ایشانرا و من ساکن نکردانیدم حضرت علی بن ابی طالب را علیه السلم
بتحقیق که خدای عز و جل وحی فرستاد نزد موسی علیه السلم و برادر او هرون که منزلی
سازند برای قوم خود در مصر خانها و بگردانند خانهای خود را قبله و برپای دارند
نماز را و مامور شد موسی بر اینکه مسکن نکند و جماع نکند در مسجد او و داخل
نشود در آن مسجد احدی مگر هرون و ذریه هرون و بتحقیق که علی علیه السلم بمنزله

هرون

هرونست از موسی نسبتش بمن و علی برادر منست میان اهل من و حلال نیست
مسجد من کسی را که جماع کند درین مسجد نامزامکر علی و ذریه علی پس اگر کسی خواهد
که مسجد موسی که هرون و اولاد هرون خانه نموده اند ببیند اینجاست و اشاره
فرمود بدست مبارک خود بجانب شام پس ذریه حضرت امیر المؤمنین علیه السلم از اخراج
مسجد مدینه مستثنی شده اند **سند شصت و هفتم** در کتاب تقدمة تقویم
الایمان جد داعی خاتم المجتهدین و ثالث المعلمین میر محمد باقر الداماد الحسینی
روح الله تعالی روحه و زاد فی الفردوس فتوحه ایراد نموده است و روی الحافظ
الاصفهانی مرفوعا الی ابن عباس قال حدثنی النبی صلی الله علیه و اله قال ان علیا منی
و انا منه ثم قال ثم قال لعلی انت وارثی و قال ان موسی سئل الله تعالی ان یطهر
مسجدا لا یسکنه الا موسی و هرون و ابناء هرون و انی سالت الله تعالی ان یطهر مسجدا
لک و لذریتک من بعدک ثم ارسل الی ابی بکر ان سد بابک فاسترجع و قال فعل
هذا بغیری فقیل لا فقال سمعا و طاعة فسد بابه ثم ارسل الی عمر فقال سد بابک
فاسترجع و قال فعل هذا بغیری فقیل بابی بکر فقال لی بابی بکر اسوة حسنة فسد
بابه ثم ذکر رجلا اخو سد النبی بابه و ذکر کلاما ثم قال فصعد النبی صلی الله علیه و اله
المنبر فقال ما انا سددت ابوابکم و لا انا فتحت باب علی و لکن الله سد ابوابکم و
فتح باب علی یعنی ابن عباس گفت که خبر داد مرا حضرت خاتم الانبیا صلی الله علیه و اله

وفرمود بتحقیق که علی از منست و من از ویم بعد از ان فرمود مر علی را که تو وارث منی
وفرمود که بتحقیق موسی سوال نمود از خدای تعالی اینرا که پاک کرداند مسجد برا که ساکن
نشود در وی مکر موسی وهرون وفرزندان هرون وبتحقیق که من از خدا سوال
نمودم اینرا که پاک کرداند مسجد برا از برای تو واز برای ذریه تو بعد از تو پس فرستاد
نزد ابی بکر که به بند خانه خود را بر ابی بکر استرجاع نمود یعنی کلمه انا لله وانا
الیه راجعون را بر زبان جاری ساخت وکفت که کرد حضرت رسول صلی الله
علیه واله ایحکم را بغیر من شخصی کفت نه ابا بکر کفت میشنوم واطاعت میکنم پس
بست در خانه خود را بعد از ان فرستاد بسوی عمر وفرمود که به بندد در خانه خود را
عمر کفت انا لله وانا الیه راجعون بکسی دیکر این نحو امر شده است کفتند بلی
کفت عمر که هست عم ابدان ابی بکر اعتقاد وی نیکو وپسندیده پس بست عمر در خانه
خود را بعد از ان نقل کرد راوی عم دیکر را که حضرت رسول صلی الله علیه واله سد
در خانه او نموده بود سخنی چند کفته بود بعد از ان کفت راوی که بالا رفت
پیغمبر صلی الله علیه واله بر منبر وکفت نیستم من که امر نموده باشم بستن درهای
خانهای شما از پیش خود ونه اینکه کشوده باشم در خانه علی را ولیکن خدای تعالی بسته
درهای خانهای شما را از مسجد وکشوده است در خانه علی را سند شصت و
هشتم سید المجتهدین رحمة الله علیه در [illegible] مذکور آورده روی الزمخشری

فی الفائق

فی الفائق انه قال سعد لما نودی لیخرج من فی المسجد الا آل الرسول وآل علی خرجنا
نجر قلاعنا وهو جمع قلع وهو الکنف یعنی روایت کرده است زمخشری در فائق
که سعد بن وقاص کفت که چون ندا کرده شد که بیرون روند هر که در مسجد است
مکر آل رسول وآل علی بیرون رفتیم در حالی که میکشیدیم ظروف متاع واسباب خود را
از جهت بیرون رفتن ونیز در تقدمه مذکوره ایراد فرموده اند [illegible]
للاحادیث ابن الاثیر فی نهایته فقال ومنه حدیث سعد قال لما نودی لیخرج من
فی المسجد الا آل رسول الله صلی الله علیه واله خرجنا من المسجد نجر قلاعنا الی کنفنا
وامتعتنا قلاع ظروفیست که در وزاد ومتاع میباشد وکنف در اینجا بمعنی خانه
ومنزلست یعنی وقتی که مامور شدیم ما بخروج از مسجد بیرون میرفتیم وحال آنکه میکشیدیم
اسباب وامتعه خود را بمنزلهای خود سند شصت ونهم من کتاب علل الشرایع
ابن بابویه رحمه الله باسناد خود نقل نموده از حذیفة بن اسید الغفاری قال النبی
صلی الله علیه واله قام خطیبا فقال ان رجالا لا یجدون فی انفسهم ان اسکن علیا
فی المسجد واخرجهم والله ما اخرجتهم واسکنته بل الله اخرجهم واسکنه ان الله عز وجل
اوحی الی موسی واخیه ان تبوءا لقومکما بمصر بیوتا واجعلوا بیوتکم قبلة واقیموا الصلوة
ثم امر موسی علیه السلام ان لا یسکن مسجده ولا ینکح فیه ولا یدخله جنب الا هرون وذریته
وان علیا منی بمنزلة هرون من موسی وهو اخی دون اهلی ولا یحل لاحد ان ینکح فیه

النساء الاعلى و ذرّيّته فمن شاء ههنا و اشار بيده نحو الشام و ترجمه اين حديث
از ترجمه احاديث سابقه معلوم ميشود سند هفتادم من كتاب الكافي
محمد بن يعقوب الكليني رحمه الله احمد بن مهران عن عبد العظيم بن عبد الله عن محمد بن
الفضيل عن ابي حمزه عن ابي جعفر عليه السلام قال نزل جبرئيل عليه السلام بهذه الآية على محمد
عليه السلام هكذا فبدّل الذين ظلموا آل محمد حقهم قولا غير الذي قيل لهم فانزلنا
على الذين ظلموا آل محمد حقهم رجزا من السماء بما كانوا يفسقون يعني حضرت امام
محمد باقر عليه السلام فرمود كه نازل شد جبرئيل عليه السلام بر محمد باين آيه همچنين كه فبدّل الذين
ظلموا تا آخر يعني پس تبديل و تغيير دادند آنانكه ستم كرده بودند در حق آل محمد صلى الله
عليه و آله در حق ايشان گفتارى را غير آنچه گفته شده بود مر ايشان را پس فرستاديم
بر ظالمان حقوق آل محمد عذابى از جانب آسمان بسبب فسق ايشان حاصل معنى آنكه بدل
كردند و بگردانيدند آنها كه ستم كردند آل محمد را صلى الله عليه و آله و ادا نمودند در حق
ايشان بآنچه مامور شده اند و آن تبديل بگفتارى بود غير آنچه گفته شده بود مر
ايشان را پس فرو فرستاديم بر جمعى كه ستم كرده بودند در حق آل محمد بتغيير گفتار
و كردار عذابى و عقوبتى مقدّر از آسمان بسبب آنچه بودند كه بيرون ميرفتند
از فرمان ما كه در حق آل محمد وارد شده پس معلوم شد كه حقوق آل محمد را صلى الله
عليه و آله بايد رعايت كرد باين نحو كه ائمه طاهرين را بامامت و غير ايشان را بمحبت

وبمودت

وبمودت كه عوض اجر نبوّت است احقاق حق نمود والا تاركان اين معنى از جمله ظالمان
در حق آل محمد صلى الله عليه و آله خواهد بود و عذاب و عقوبت الهى ابدا فرو خواهد
گرفت سند هفتاد و يكم ايضا من الكافي وبهذا الاسناد عن عبد العظيم
بن عبد الله الحسني عن محمد بن الفضيل عن ابي حمزة عن ابي جعفر عليه السلام قال نزل جبرئيل
بهذه الآيه هكذا ان الذين كفروا وظلموا آل محمد حقهم لم يكن الله ليغفر لهم
ولا ليهديهم طريقا الا طريق جهنم خالدين فيها ابدا وكان ذلك على الله يسيرا
يعني حضرت امام محمد باقر عليه السلام فرمود كه نازل شد جبرئيل عليه السلام باين آيه همچنين
ان الذين كفروا وظلموا آل محمد حقهم تا آخر يعني بدرستى كه آنان كه كافر شدند و
ظلم و ستم كردند بر آل محمد صلى الله عليه و آله بمنع ايشان از حقوق ايشان و ادا ننمودند
حقوق ايشان را نيست خدا تعالى كه بيامرزد ايشان را و نه آنكه راه نمايد ايشان را براهى مگر
ليكن راه نمايد ايشان را براه دوزخ و حال آنكه جاويد مانندگان در دوزخ و هميشه
ساكن آن خواهند بود و هست اين امر بسهولت خلود ايشان در دوزخ و حق تعالى
آسان و حق آل محمد صلى الله عليه و آله در آيه شريفه شامل حقوق همه آل محمد
باين نحو كه امامت در خصوص ائمه اطهار صلوات الله عليهم و محبت از براى جميع اقرباء
آنحضرت و علي بن ابرهيم در تفسير كريمه وسيعلم الذين ظلموا آه يعني و زود
باشد كه بدانند آنانكه ستم كردند اى منقلب ينقلبون بكدام مكان باز خواهند گشت

مراد آنست که منقلب ایشان آتش دوزخ خواهد بود یعنی مآل ایشان بعذاب
شدید و عقاب الیم خواهد کشید و هیچ وجه ایشان را آرزوی نجات نباشد
در تفسیر خود از حضرت ابی جعفر الباقر علیه السلام نقل نموده که آنحضرت بعد از
تفسیر بعضی از آیات قرآن ذکر نموده مر اعدا و ظالمین آل محمد صلی الله علیه و علیهم
پس فرموده که وسیعلم الذین ظلموا آل محمد حقهم ای منقلب ینقلبون هکذا
والله نزلت یعنی بخدا قسم که این آیه همچنین نازل شده و از غرایب امور آنکه در اوان
تالیف کتاب در بعضی از بلاد که در حیطه تصرف اولیای دولت قاهره نواب
رکاب سید سلاطین زمان اعظم خواقین جهان ظل الله فی العالمین داوم دوام
دولته الی یوم الدین که این نسخه بنام نامی آن ظل الله مزین شده سنگی در رودخانه
ظاهر شد و حکام آن بلاد آن را بمستقر سریر خلافت و سلطنت فرستادند که بقلم
قدرت بدون صنعت احدی از باطن آن نقش این کلمات ظاهر بود چنانکه
جمعی که دیدند خواندند و معلوم بود که مصنوع احدی بغیر از صانع حقیقی نیست
بسم الله الرحمن الرحیم لا اله الا الله محمد رسول الله قتل الامام الشهید المظلوم
الحسین بن علی بکربلا و کتب بدمه بحول الله و اذنه علی ارض و حصی وسیعلم
الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون **سند هفتاد و دوم** من کتاب جامع
الاخبار قال النبی صلی الله علیه و آله لا تستخفوا بفقراء شیعة علی و عترته

من بعده فان الرجل منهم لیشفع فی مثل ربیعة و مضر یعنی پیغمبر صلی الله علیه و آله
فرموده استخفاف مکنید بفقرای شیعه علی علیه السلام و عترت آنحضرت بعد از آنحضرت
بدرستی و تحقیق که مردی از ایشان شفاعت میکند در مثل دو قبیله که ربیعه و مضر باشد
سند هفتاد و سیم من جامع الاخبار و قال علیه السلام اکرموا اولادی و حسنوا
آدابی یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده که گرامی دارید فرزندان مرا و
نیکو بجا آورید و شرم را با تحسین کنید و نیکو شمرید آداب مرا یا بحسن آداب با من سلوک
نمائید و نیز در جامع الاخبار آورده و قال علیه السلام اکرموا اولادی الصالحون
لله و الطالحون لی یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله گرامی دارید فرزندان مرا
نیکوکاران را از برای خدا و بدکاران را از برای من این حدیث را احمد المحققین و سید
علماء المتبحرین میر سید احمد جد داعی رحمه الله در منهاج الصفوة ایراد نموده و
فاضل دولتابادی در کتاب مناقب خود نقل نموده از فواید جلالیه با این عبارت عجب
تر این اعجاب از کسانیست که روضات سادات درون شهر را گذاشته بزیارت عمرو
و زید یعنی غیر سیدی با سیدی خارج شهر قصد میکنند زهی غفلت و حرمان سعادت
غرق آبیم و آب میجوییم • در وصالیم و بیخبر و وصال • آفتاب اندرون خانه ما •
در بدر میرویم ذره مثال • الحدیث الرابع فی الفواید الجلالیة اکرموا اولادی
الصالحون لله و الطالحون لی تم کلامه • و اگر کسی از راه استبعاد انکار این حدیث نماید

بر فاین ندارد و بجهت آنکه مفاد و مضمون تکریم ظالم ایشان در آیهٔ ثم اورثنا
الکتاب الذین اصطفینا مکرر گذشت که ایشان بصفت اصطفا موصوفند
و از حضرت امام جعفر صادق علیه السلم حدیث مذکور شد که بلسان معجز بیان کلهم
مغفورٌ فرموده‌اند در تفسیر این آیهٔ شریفه و در لفظ کل ظالم بر نفس نیز که ظالم
داخل است و در حدیثی که از کتاب ذخایر گذشت که حضرت رسول صلی الله علیه
و آله فرمودند که اللهم انهم عترة رسولک فهب مسیئهم لمحسنهم مستفاد میشود
که از حضرت حق سبحانه و تعالی طلب مغفرت ظالم ایشان فرموده‌اند پس اگر آنحضرت
از امت خود باعتبار قرابت که حقیقة حق رعایت نعمت ایمان و شفاعت مذنبین
و تکرمه احسان آنحضرت بایشان محمد مصطفی صلی الله علیه و آله است و امور به
باعتبارات مختلف میشود طلب اکرام ایشان از این دو فرموده باشند بعید
نمینماید و باز در حدیث مکالمهٔ حضرت امام رضا علیه السلم با مامون الرشید
که فرموده‌اند در حدیث مذکور لو اراد الامة لکانت باجمعها فی الجنة لقوله
تعالی فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد و منهم سابق بالخیرات باذن الله
ذلک هو الفضل الکبیر ثم جمعهم کلهم فی الجنة الی آخر تکریم ظالم ایشان
در مغفرت معلوم میشود بنحوی که گذشت لیکن حق مقام و مقتضای جمع بین
الاحادیث آنست که تا ذریهٔ حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله در مقام

انکار امامت ائمهٔ اطهار علیهم السلم نباشند تکریم ایشان لازم باشد و اگر در مقام
انکار ایشان نبوده باشند و فسق ایشان باین حد رسیده باشد تبری از ایشان
لازم باشد چنانچه من بعد در طی تفسیر احادیث خصوصا حدیث سلیمان
بن جعفر که من بعد مذکور میشود معلوم میگردد و از اینحدیث که فرموده
الظالمون سلیم ممکنست که منظور ظالمی باشد که باینمرتبه که تبری از ایشان فرموده‌اند
رسیده باشد **سند هفتاد و چهارم** من معانی الاخبار ابی رحمه الله قال حدثنا
سعد بن عبد الله عن احمد بن محمد عن ابیه عن ابن ابی عمیر عن جمیل بن صالح عن محمد بن
مروان قال قلت لابی عبد الله علیه السلم هل قال رسول الله صلی الله علیه و آله ان
فاطمة احصنت فرجها فحرم الله ذریتها علی النار قال نعم عنی بذلک الحسن و الحسین
و زینب و ام کلثوم یعنی راوی گفت عرض کردم بخدمت حضرت صادق آل محمد علیهم السلم
که آیا فرموده رسول خدا صلی الله علیه و آله اینکه حضرت فاطمه صلوات الله علیها نگاه
داشت دامن عصمت خود را پس حرام کرد ایزد خدا تعالی ذریهٔ او را از داخل شدن
در آتش آنحضرت فرمود بلی حضرت رسول صلی الله علیه و آله اینرا فرموده و خواسته
از آن حسن و حسین و زینب و ام کلثوم را اینحدیث و حدیث بعد دلالت بر فضیلت
بعضی ذریه بخصوصهم دارد و با احادیثی که دلالت دارد که کل مغفورند چنانکه
گذشت و حدیث سند چهل چهارم که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرموده که علی

ربّي في أهل بيتي من أقرّ منهم بالتوحيد ولي بالبلاغ أن لا يعذّبهم بنحوی که
با ترجمه مذکور شد و حدیث حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله که فرموده‌اند
فهبتهم لمحبّيهم و امثال آن تنافی ندارد بجهت آنکه ممکنست که حرام باشد آتش
دوزخ بر ایشان بخصوصهم و بر ایشان ذریه که معارف و گناه باشند بعنوان تفضّل
مغفرت شامل گردد به برکت قرابت و دعای حضرت رسالت پناه صلی الله علیه
و آله و میتواند که نکته در عدم تصریح بمغفرت ایشان بر سبیل حتم احتراز از
اغراء ایشان بقبیح باشد چنانچه من بعد حدیث آن حضرت رسالت صلی الله علیه
و آله خواهد آمد که فرموده‌اند لولا أن تطغى قريش لأخبرتها بالذي لها عند الله
عزّ و جلّ و سید اجل علم الهدی رحمه الله در بعضی مواضع از کتاب شافی تصریح
بمثل این نموده **سند هفتاد و پنجم** أيضاً من معاني الأخبار حدثنا محمد بن
الحسن أحمد بن الوليد رحمه الله قال حدثنا محمد بن الحسن الصفار قال حدثنا العباس
بن معروف عن علي بن مهزيار عن الحسن بن علي الوشاء عن محمد بن قاسم بن الفضيل
عن حماد بن عثمان قال قلت لأبي عبد الله عليه السلام جعلت فداك ما معنى قول رسول
الله صلى الله عليه وآله ان فاطمة أحصنت فرجها فحرّم الله ذريتها على النار
فقال عليه السلام المعتقون من النار هم ولد بطنها الحسن والحسين وزينب
و ام کلثوم راوی گفت عرض کردم بخدمت حضرت ابی عبد الله جعفر بن محمد الصادق

علیهم

علیهم السلام که فدای تو شوم چیست معنی قول رسول خدا صلی الله علیه و آله که تحقیق فاطمه
پارسا و نگاه دارنده عصمت خود بود پس حرام کرد است خدا تعالی ذریه او را بر آتش
حضرت صادق علیه السلام فرموده آزاد کرده شدگان از آتش همین فرزندان بطن حضرت
فاطمه اند علیهم السلام که حسن و حسین و زینب و ام کلثوم باشند و تعریف در شان حضرت
فاطمه علیها السلام باحصنت فرجها اقتباس است از کلام الهی که در تعریف حضرت
مریم علیها واقع شده و در سند سابق عدم منافی این تخصیص با احادیثی که دالست بر مغفرت
جمیع مذکور یافت **سند هفتاد و ششم** من الصواعق روى الديلمي سألت
ربي أن لا يدخل النار أحداً من أهل بيتي فأعطاني ذلك یعنی فرموده آنحضرت صلی الله
علیه و آله سؤال کردم از پروردگار خود اینکه داخل نکرداند در آتش دوزخ کسیرا
از اهل بیت من پس بر آورد خدا تعالی حاجت مرا و عطا کرد بمن این کرامت را **سند
هفتاد و هفتم** من العمدة وبالإسناد المتقدم قال حدثنا عبد الله بن أحمد
بن حنبل قال حدثنا محمد بن يونس قال حدثنا محمد بن سليمان بن سموك المخزومي
عن عبد العزيز بن داود عن عمر بن أبي عمر عن المطلب عن عبد الله بن حنطب عن
أبيه قال خطبنا رسول الله صلى الله عليه وآله يوم جمعة فقال قدّموا قريشاً ولا تقدّموها
وتعلّموا منها ولا تعلّموها ولقوة رجل من قريش تعدل قوة رجلين من غيرهم وأمانة
رجل من قريش تعدل أمانة رجلين من غيرهم يا أيها الناس أوصيكم بحب أقربيها

احمد ابن عمی علی بن ابی طالب فانه لا یحبه الا مؤمن ولا یبغضه الا منافق
من احبه فقد احبنی ومن ابغضه فقد ابغضنی ومن ابغضنی عذبه الله عز
وجل یعنی خطبه فرمود ما حضرت رسول الله صلی الله علیه واله در روز جمعه بر منبر
در آن خطبه مقدم دارید قریش را بر خود و تقدم مجوئید بر قریش و از ایشان
علم فرا گیرید و بایشان علم میاموزید و بتحقیق که قوت مردی از قریش برابری
میکند با قوت دو مرد از غیر قریش و امانت یک مرد از قریش برابری میکند
با امانت دو مرد از غیر قریش ای مردمان وصیت میکنم شما بمحبت و دوست
داشتن نزدیکتر خویشان من که از قبیله قریشند و آن برادر من و پسر عم من
علی بن ابی طالب است علیه السلم بدرستی که دوست نمیدارد او را مگر مؤمنی و دشمن
نمیدارد او را مگر منافقی کسی که دوست دارد او را مرا دوست داشته است
و هر که با او دشمن باشد با من دشمن خواهد بود و کسی که با من دشمن باشد
عذاب میکند او را خدای عز و جل **سند هفتاد و هشتم** من الصواعق
عن جبیر بن مطعم ان النبی صلی الله علیه واله قال یا ایها الناس لا تقدموا
قریشا فتهلکوا ولا تخلفوا عنها فتضلوا یعنی حضرت رسول صلی الله علیه واله
فرمود ای مردمان تقدیم منمائید بر قریش که هلاک میشوید و تخلف منمائید
و از ایشان بگذرید که گمراه میشوید **سند هفتاد و نهم** محمد بن یعقوب

الکلینی

الکلینی رحمه الله در کتاب کافی و شیخ ابو جعفر طوسی رحمه الله در تهذیب الاحکام
ایراد نموده اند علی بن ابرهیم عن ابیه عن ابن ابی عمیر عن عمر بن اذینه عن زرارة
عن ابی جعفر علیه السلم قال کان رسول الله صلی الله علیه واله یصنع بمن مات من بنی هاشم
خاصة شیئا لا یصنعه باحد من المسلمین کان اذا صلی علی الهاشمی ونضح قبره بالماء
وضع رسول الله صلی الله علیه واله یده علی القبر حتی تری اصابعه فی الطین فکان
الغریب یقدم والمسافر من اهل المدینة فیری القبر الجدید علیه اثر کف رسول الله
صلی الله علیه واله فیقول من مات من ال محمد صلی الله علیه واله یعنی حضرت امام
محمد باقر علیه السلم فرمود که بود رسول الله صلی الله علیه واله که میکرد بکسی که فوت
میشد از بنی هاشم خاصه امری که نمیکرد آن امر را با احدی از مسلمانان ملکه مختص
بنی هاشم بود و آن امر این بود که حضرت رسول صلی الله علیه واله وقتی که نماز میکرد
بر هاشمی و آب بر قبر او پاشیده میشد میگذاشت آنحضرت دست مبارک خود را بر
قبر او بجهت طلب رحمت تا آنکه دیده میشد اثر انگشتان مبارک آنحضرت در گل آن
قبر و این بود آنکه هرگاه مردم غریب یا مسافری که از اهل مدینه بود میآمدند بر
میدیدند قبر تازه که بر او اثر دست رسول الله صلی الله علیه واله هست پس میگفتند
آیا که فوت شده است از آل محمد صلی الله علیه واله که آنحضرت دست مبارک بر قبر
او گذاشته و از این حدیث شرافت بنی هاشم و تفضل ایشان که مختص بر ایشان

بوده این اخبار معلوم میشود و مستفاد میگردد که بنی هاشم مطلقا از جمله
آل محمد اند صلی الله علیه و آله و بر ایشان آل اطلاق میشود **سند هشتادم**
من العمدة و بالاسناد المقدم قال حدثنا عبد الله بن احمد بن حنبل قال حدثنا
محمد قال حدثنا هبلول عن معروف الشامی قال حدثنا موسی بن عبیدة الزهری
عن عمر بن عبد العزیز الزهری عن ابی سلمة عن عایشة قالت قال رسول الله صلی الله
علیه و آله قال لی جبرئیل یا محمد قلبت الارض مشارقها و مغاربها فلم اجد انسانا
خیرا من بنی هاشم یعنی فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله که جبرئیل گفت
بمن یا محمد گردانیدم مشارق و مغارب زمین را یعنی پشت و روی او را
دیدم و این کنایه است از احاطه علی بجمیع مواضع زمین نیافتم انسانی بهتر
از بنی هاشم **سند هشتاد و یکم** من الذخایر عن عایشة قال رسول الله
صلی الله علیه و سلم قال لی جبرئیل علیه السلم قلبت الارض فی مشارقها و مغاربها
فلم اجد رجلا افضل من محمد صلی الله علیه و آله و قلبت الارض مشارقها و مغاربها
فلم اجد بنی اب افضل من بنی هاشم یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله
فرمودند که جبرئیل امین علیه السلم گفت که گردانیدم زمین را در مشرقها و مغربها
یعنی و قلعا خویش و روی آن را دیدم نیافتم مردی افضل از محمد صلی الله علیه و آله
و گردانیدم پشت و روی زمین را مشرقها و مغربها را پس نیافتم قبیله افضل از بنی

هاشم **سند هشتاد و دوم** در تهذیب الاحکام رئیس الطائفه شیخ ابو
جعفر طوسی قدس سره القدوسی در باب ما یحل لبنی هاشم و یحرم من الزکوة ایراد نموده
محمد بن یعقوب عن احمد بن ادریس عن محمد بن عبد الجبار و محمد بن اسمعیل عن الفضل
بن شاذان جمیعا عن صفوان بن یحیی عن عیص بن القاسم عن ابی عبد الله علیه السلم
قال ان اناسا من بنی هاشم اتوا رسول الله صلی الله علیه و آله فسألوه ان یستعملهم
علی صدقات المواشی و قالوا یکون لنا هذا السهم الذی جعله الله عز و جل للعاملین
علیها فنحن اولی به فقال رسول الله صلی الله علیه و آله یا بنی عبد المطلب ان الصدقة
لا تحل لی و لا لکم و لکنی قد وعدت الشفاعة ثم قال ابو عبد الله علیه السلم اشهد لقد وعدها
فما ظنکم یا بنی عبد المطلب اذا اخذت بحلقة باب الجنة اترونی مؤثرا علیکم غیرکم
یعنی از حضرت امام ناطق جعفر بن محمد الصادق علیه السلم منقولست که فرمود تحقیق
جمعی از بنی هاشم نزد رسول الله صلی الله علیه و آله آمدند و سؤال نمودند از آن حضرت
که ایشان را عمال صدقه مواشی یعنی حیوانانی که صدقه دارند نماید و گفتند آنچه
مقرر نموده است خدای عز و جل از جهت عمال بن امر از ما باشد پس ما اولا تریم با آن
پس فرمود رسول الله صلی الله علیه و آله یا بنی عبد المطلب بتحقیق که صدقه حلال نیست
مرا و مر شما را آنقدر هست که من بتحقیق وعده داده شده ام بشفاعت تا بعد از آن
فرمود ابو عبد الله علیه السلم که شهادت میدهم بتحقیق که وعده داده شده است حضرت

رسول صلی الله علیه واله شفاعت را که کلام حضرت ابو عبد الله علیه السلام در بین
جمله معترضه باشد بعد از آن نقل کلام حضرت رسول صلی الله علیه و آله نمود
که فرموده است چه گمان دارید ای اولاد عبد المطلب هرگاه بگیرم حلقه در
بهشت را آیا تصور میکنید که اختیار کنم بر شما غیر شما را اینچنین نخواهد بود
سند هشتاد و سیم در موضع مرقوم از کتاب مسطور شیخ جلیل شیخ ابو
جعفر طوسی رحمه الله ایراد نموده است وعنه عن علی بن ابرهیم عن ابیه عن حماد
عن حریز عن محمد بن مسلم و زرارة عن ابی جعفر وابی عبد الله علیهما السلام قالا قال
رسول الله صلی الله علیه واله ان الصدقة اوساخ ایدی الناس وان الله حرم علی
منها ومن غیرها ما قد حرمه وان الصدقة لا تحل لبنی عبد المطلب ثم قال اما
والله لو قد قمت علی باب الجنة ثم اخذت بحلقته لقد علمتم انی لا اوثر علیکم
فارضوا لانفسکم بما رضی الله ورسوله لکم قالوا رضینا یعنی زراره و محمد بن مسلم
از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام نقل نموده اند که آن دو معصوم
فرمودند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که صدقه چرکهای دستهای
مردم است و بتحقیق که خدای تعالی حرام کرده است بر من از صدقه و از غیر
صدقه چیزی را که حرام کرده است بتحقیق که صدقه حلال نیست بر اولاد عبد
المطلب بعد از آن فرمود حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله که بدانید و آگاه باشید

بخدا قسم که هرگاه بایستم بر در بهشت و بگیرم حلقه آن در را البته خواهید دانست
که من اختیار نمیکنم بر شما غیر را در دخول بهشت پس راضی شوید بچیزی که خدا و رسول
خدا بجهة شما راضی شده اند گفتند ایشان که بآن راضی شدیم **سند هشتاد و چهارم**
من الذخایر عن علی علیه السلام قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم یا معشر بنی
هاشم والذی بعثنی بالحق نبیا لو اخذ بحلقة الجنة ما بدأت الا بکم مرویست از حضرت
امیر المؤمنین و یعسوب الموحدین که حضرت رسول رب العالمین فرمودای گروه
بنی هاشم بحق آنکسی که برانگیخته مرا بحق به پیغمبری وقتی که بگیرم حلقه جنت را ابتدا
نکنم مگر بشما یعنی در دخول بهشت **سند هشتاد و پنجم** من الصواعق اخرج
الطبرانی والخطیب حدیث یقوم الرجل لاخیه عن مقعده الا بنی هاشم فانهم لا یقومون
لاحد یعنی طبرانی و خطیب ذکر کرده اند این حدیث را که سزاوار است که برخیزد مرد
از برای تعظیم برادر دینی خود از موضع جلوس مگر بنی هاشم که ایشان نباید برخیزند
از برای تعظیم کسی **سند هشتاد و ششم** من الذخایر و عن ابی ذیب ان رسول
الله صلی الله علیه وسلم قال شرار قریش خیار شرار الناس یعنی حضرت خیر المرسلین
صلی الله علیه و اله فرمودند که بدان قریش بهتر اند از بدان مردم **سند هشتاد
و هفتم** من الذخایر عن اسمعیل بن عبید بن رفاعة عن ابیه عن جده قال قال رسول
الله صلی الله علیه واله ان قریشا اهل صبر ومن بغی لهم الغوائل اکبه الله

لوجهه في النار يوم القيمة حضرت ختم النبيين فرمود که بخصیة قریش عفیفان
یعنی پارسایان و از حرام بازایستادگان وصاحبان صبرند وکسی که حیله کند بایشان
بسبب کینهائی که باایشان داشته باشد خدا تعالی آن شخص را سرنگون در آتش جهنم
اندازد **سند هشتاد و هشتم** من الذخاير عن سعد بن ابي وقاص قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم من يرد هوان قريش اهانه الله حضرت رسول الله
صلى الله عليه واله فرمود کسی که خواهد خواری قریش را خوار میکند او را خدای تعالی
سند هشتاد و نهم من الذخاير عن محمد بن ابرهيم الحرب التيمي ان قتادة
بن النعمن وقع في قريش فكانه نال منهم فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم مهلا
يا قتادة لا تشتم قريشا فانك لعلك ترى منهم رجالا او ياتي منهم رجالا لا يحقر
عملك مع اعمالهم وفعلك مع افعالهم وتغبطهم اذا رايتهم لولا ان تطغى قريش
لاخبرتها بالذي لها عند الله عز وجل یعنی قتاده بن نعمن در باب مضرت قریش
واقع شد و کان آنست که هتك عرض ایشان نمود و دشنام داد ایشان را پس فرمود
حضرت رسول الله صلى عليه واله باهستگی و نرمی باش ای قتاده و دشنام مده قریش را
بدرستی که تو گاه باشد که به بینی از ایشان مردانی یا آنکه برسی از قریش بمردانی که
حقیر باشد عمل تو هر گاه ملاحظه شود با اعمال ایشان و فعل تو با افعال ایشان و
شبیه بایشان خود را خواهی بکنی اگر ایشان را به بینی و منسوب سازی خود را بایشان

اگر احد

اگر احدی بیرون نمیرفتند قریش و مغرور نمیشدند البته خبر میدادم قریش را
بدانچه مر ایشان را نزد خدا هست از قرب و منزلت و در ذخایر بروایت دیگر نیز
این حدیث مسطور است و بجای تطغی تبطر مسطور است بمعنی مغرور شدن **سند
نودم** من الصواعق وجاء عن الحسين كرم الله وجهه من اطاع الله من ولدي واتبع
كتاب الله وجبت طاعته یعنی حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود که هر
که اطاعت نماید خدای تبارک و تعالی را از فرزندان من و پیروی نماید کتاب
خدا تعالی را واجب است پیروی او **سند نود و یکم** من الذخاير عن عامر بن شهر
قال سمعت رسول الله صلى الله عليه واله يقول اسمعوا من قريش ودعوا فعلهم
یعنی عامر بن شهر گفت شنیدم که حضرت رسول صلى الله عليه واله میفرمود بشنوید
از قریش و واگذارید افعال ایشان را یعنی ملامت ایشان در افعال ایشان مکنید
سند نود و دویم من العمدة وبالاسناد المقدم قال واخبرنا عبد الله
اخبرنا السراج حدثنا ابرهيم بن عبد الرحيم حدثنا موسى بن داود وخالد بن
خداش قالا حدثنا مسكين بن عبد العزيز عن بشار بن سلامة عن ابي بردة قال قال
رسول الله صلى الله عليه واله الامر في قريش الامر من قريش الامر من قريش لي عليهم
حق ولهم عليكم حق ما حكموا فعدلوا واسترحموا فرحموا وعاهدوا فوفوا اذا دخل ذلك
فمن لم يفعل ذلك فعليه لعنة الله والملئكة والناس اجمعين یعنی حضرت

رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده‌اند سه مرتبه این را که صاحب امر و اختیار
قرار شده‌اند بر ایشان حقوق است و مر ایشان را بر شما حقوق است مادام که حکم نمایند به عدالت
نمایند و چون طلب رحم از ایشان کرده شود رحم کنند و به عهدی که کرده‌اند وفا
نمایند و زیاد نموده است خالد که یکی از رواة این حدیث است این را که کسی که نکند
آنچه مذکور شد از ادای حق ایشان پس بر او باد لعنت خدا و ملائکه و مردمان همه
سند بود و سیم من الذخایر عن ابن عباس رضی الله عنهما قال اعطی الله عز و جل
بنی عبد المطلب سبعا الصباحة والفصاحة والسماحة والشجاعة والحلم والعلم
وحب النساء یعنی ابن عباس گفت موافق آنچه از مخبر صادق شنیده است که بخشیده است
خدای عز و جل اولاد عبد المطلب را هفت چیز خوب روئی و فصاحت و جوانمردی و شجاعت
و حلم و علم و دوست داشتن زنان ایشان را یا ایشان زنان را سند بود و چهارم
من الذخایر عن السدی فی قوله تعالی اولی الایدی والابصار قال هم بنو عبد المطلب
یعنی سدی گفته مراد از اولی الایدی والابصار در قول خدای تعالی فرزندان عبد المطلب‌اند
یعنی ایشان صاحبان دستها و دیدها اند یعنی صاحب اعمال شریعت و معارف الهی‌اند
و اعمال بدنیه را با علوم یقینی قلبی جمع کرده‌اند و یا آنکه خداوند نعمتها اند و بودن
بجهت آنکه ایشان اعوان احسان ایمان مبیحی اند و ارباب عقول صافیه و افهام تامه
و در حدیث وارد است که انا معشر بنی عبد المطلب سادة اهل الجنة یعنی ما جماعت

فرزندان عبد المطلب بزرگان و مهتران اهل بهشتیم و در روایت دیگر وارد است که
انا بنو عبد المطلب سادات الناس یعنی که ما فرزندان عبد المطلب بزرگان خلایق
و مردمانیم سند بود و پنجم علامه حلی رحمه الله در کتاب تذکرة الفقهاء در بحث
وصیت ایراد نموده قال عمر یوما ان رسول الله صلی الله علیه و آله تخوفون تنبت فی کبا
ای مزبلة و عنی بذلک رذالة اهله فسمع ذلک رسول الله صلی الله علیه و آله فاشتد
غیظه ثم نادی الصلوة جامعة فحضر المسلمون باسرهم فصعد رسول الله صلی الله علیه و آله
المنبر فحمد الله و اثنی علیه و قال ایها الناس لیقم کل منکم ینتسب الی ابیه حتی اعرفه نسبه
فقام الیه شخص من الجماعة و قال یا رسول الله انا فلان بن فلان فقال صدقت ثم قام
اخر فقال یا رسول الله انا فلان بن فلان فقال لست لفلان و انما انت لفلان و فلان
فلان بن فلان فقعد خجلا ثم لم یقم احد فامر علیه السلم بالقیام والانتساب مرتین
واثنتین فلم یقم احد فقال این الساب لاهل بیتی لیقم الی و ینتسب الی ابیه فقام
عمر فقال یا رسول الله اعف عنا عفا الله عنک اغفر لنا غفر الله لک احلم لنا حلم الله
عنک و کان رسول الله صلی الله علیه و آله کثیر الحیاء فقال اذا کان یوم القیمة سجدت
سجدة لا ارفع راسی حتی لا یبقی احد من بنی عبد المطلب الا دخل الجنة یعنی عمر علیه اللعنة
گفت روزی بتحقیق که رسول الله صلی الله علیه و آله شجره ایست که روییده است در میان
مزبله و از این اراده نموده بود آن ملعون رذالت اهل و اقارب پیغمبر را صلی الله علیه و آله

پس شنید رسول الله صلی الله علیه و آله این کلام را و شدید شد غضب آنحضرت بعد از آن
منادی ندا کرد الصلوة جامعة و این کلامی بود که در وقت اراده جمعیت مردم میفرمودند
پس حاضر شدند مسلمانان همه پس بالا رفت رسول الله صلی الله علیه و آله بر منبر و حمد
و ثنای الهی بجای آورد و گفت ای مردمان باید برخیزد کل واحد از شما و حال آنکه منسوب
سازد خود را به پدر خود تا آنکه بشناسانم نسب او را با او پس برخواست شخصی از آن
جماعت و گفت یا رسول الله من فلان پسر فلانم فرمود آنحضرت که راست گفتی پس
شخصی دیگر برخواست و گفت یا رسول الله من فلان پسر فلانم پس گفت پیغمبر صلی
الله علیه و آله که نیستی تو پسر فلان بتحقیق که تو پسر فلان کسی و بخود ترا نسبت
داد فلان بن فلان بعنوان غلط پس نشست آن مرد شرمنده و خجل بعد از آن
برنخواست کسی پس امر کرد حضرت رسول صلی الله علیه و آله به برخواستن و خود را
به پدر آن منسوب نمودن یکمرتبه و دو مرتبه و امر باین معنی نمود مکرر پس برنخواست
کسی از ایشان بعد از آن فرمود آنحضرت صلی الله علیه و آله که کجاست آنکه دشنام
دهنده است مر اهل بیت مرا باید برخیزد نزد من و خود را منسوب به پدر خود سازد
تا بگویم به پدرش را پس برخواست عمر و گفت یا رسول الله عفو کن از ما عفو کند خدا تعالی
از تو ببخش ما را ببخشد خدا تعالی ترا حلم کن بر ما که حلم کند خدا تعالی از تو و بود
رسول الله صلی الله علیه و آله بسیار صاحب حیا پس فرمود آنحضرت چون روز قیامت

شود

شود سجده کنم پروردگار خود را چندان که سر برندارم تا آنکه نماند احدی از اولاد عبد المطلب
مگر آنکه داخل بهشت شود مضمون این حدیث شریف که در باب عمر علیه اللعنة والعذاب است
بطرق و الفاظ مختلفه وارد است از آنچه علامه رحمه الله تعالی نقل نموده در این کتاب ایراد
شد مستفاد میشود که عداوت و اهانت نسبت باقارب رسول الله صلی الله علیه و آله علامت
با عمر و خبث ولادت او بود چنانچه سابقا در باب ثالث این کتاب مرقوم شد
و بر ظاهر است که ایمان ظاهری کسی را که طیب ولادت ذاتی نداشته باشد ظاهر معلوم
نمیکند لیکن چون اظهار فسق و فجور دیگر است اظهار این عداوت معلوم میشد خبث ظاهر بود
خبث ولادت باطنی مستور است پس اگر در قلب احدی عیاذا بالله عداوت اقارب
رسول الله صلی الله علیه و آله بوده باشد در کتمان آن کوشیدن و خود را در معرض
این معنی در نیاوردن و عیب خود را پوشیدن اولیست و چون این حدیث دال بر لزوم
محبت اقارب و تکریم بنی عبد المطلب مطلقا و دالست بر آنکه ایذای ایشان ایذای
آنحضرت است چنانچه در حدیث مسطور وارد است فاشتد غیظه و یقینکه تا کسی
از امری زیاده متضرر و متاذی نشود صاحب غیظ شدید نمیشود و معلوم است که
ایذای آنحضرت ایذای خداست و منشا غیظ حضرت نبوی صلی الله علیه و آله همین
بود که نسبت باقرباء آن سرور از آن ملعون صادر شده بود و فعلی هذا اگر ایذای
اقارب زیاده از اندازه سخن باشد بطریق مفهوم اولی موجب زیادتی آزار آن سرور

دین خواهد بود بر آن آیات و احادیث مستفاد میشود لزوم محبت و تکریم بنی هاشم
مطلقا لیکن از احادیثی که وارد است که حسنه و سیئه ایشان دو چندان و اگر
احدی از ایشان قایل با مامت ائمه معصومین علیهم السلام نباشند تبری از او لازم است
چنانچه من بعد بفضل الله تعالی در باب سیئه و حسنه در ذکر اعتقادات ابن بابویه
رحمة الله علیه معلوم میشود و مسطور میگردد که حضرت صادق علیه السلام در حین بیان
ظهور نموده انه من خالفکم وجانبکم فابرءوا منه وان کان علویا فاطمیا و از حدیث
حمران نیز که حضرت صادق علیه السلام خطاب بحمران فرمود که من خالفک فی هذا
الامر فهو زندیق فقال حمران وان کان علویا فاطمیا فقال ابو عبد الله علیه السلام وان کان
محمدیا علویا فاطمیا و از حدیث اصمعی که حضرت سید الساجدین علیه السلام در جواب
سؤال او فرموده اند یا اصمعی ان الله تعالی خلق الجنة لمن اطاعه ولو کان عبدا حبشیا
وخلق النار لمن عصاه ولو کان شریفا قرشیا که مفصلا با ترجمه در خاتمه مسطور
میشود مستفاد میگردد که ایشان بدون عبادت الهی و ایمان بجمیع ما جاء به النبی
صلی الله علیه و آله مذموم و مطرود اند • سبکی که باید بهر زادگی منظور نیست •
و آیه کریمه ان اکرمکم عند الله اتقیکم مؤید اینست که نسب بدون عبادت
باعث زیادتی مراتب اخروی نمیشود هر چند کلام معجز نظام که فرموده اند وان کان
محمدیا علویا فاطمیا بلفظ ان وصلی و فرد خفی دلیلیست جلی بر علو این طبقه علیه

وفاق

وفاقی این سلسله و خارج از موضوع مسئله نیست و این نیز ثابت است که تا بمرتبه
لزوم تبری از ایشان نرسیده باشند موافق حدیث سلیمان بن جعفر که حضرت امام
رضا علیه السلام فرموده اند که هرگاه ایشان با مر امامت قایل باشند مانند دیگر مردم نخواهند
بود داخل حدیث الصالحون لله والطالحون لی خواهند بود و عوض اجر نبوت محبت
ایشان لازم است و ابن حجر در کتاب صواعق ایراد نموده که فساق اهل بیت را با فعال
ایشان بد باید بود نه بذات ایشان بجهة آنکه بضعه یعنی پاره از تن پیغمبر اند صلی الله
علیه و آله و پر ظاهر است که اتقی بودن که سبب اکرمیت است چنانچه آیه شریفه
بر آن دال است از برای غیر سادات بدون محبت سادات معتبر نمیشود و ایشان را با عدم
محبت غیر که عوض اجر نبوت است حصول مرتبه کرامت و تقوی متیسر است و منظور از تطویل
کلام در این مقام بیان واقع و عدم حیف و میل بود والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم
مسند نود و ششم من عیون اخبار الرضا علیه السلام عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب
اخبرنا ابو منصور بن عبد الله قال حدثنا المنذر بن محمد قال حدثنا الحسین بن
محمد قال حدثنا سلیمن بن جعفر عن الرضا علیه السلام قال حدثنی ابی عن جدی عن آبائه
علیهم السلام عن علی بن ابی طالب علیه السلام قال فی جناح کل هدهد خلقه الله عز و جل
مکتوب بالسریانیة آل محمد خیر البریة یعنی سلیمن بن جعفر از حضرت امام رضا
علیه السلام نقل نموده که آنحضرت از پدران خود از علی بن ابی طالب علیه السلام نقل فرموده که

وباسناده عن علی علیه السلام

حضرت علی علیه السلام فرمود که در بر هر هدهدی که خلق فرموده خدا تعالی نوشته شده بزبان سریانی که آل محمد بهترین مخلوقاتند و شیخ زین الدین رحمه الله در کتاب صید و ذبایح از شرح لمعه این حدیث را نقل نموده بدون عبارت خلق الله عز و جل و ما فی موافقات **شعر** بعد ازین نامه مکو بر بر عنقا بندم ورنه با نامه ما بال و پری نیست که نیست **سند نود و هفتم** من عیون اخبار الرضا علیه السلام قال قال النبی صلی الله علیه و آله وسط الجنة لی و لاهلی یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که وسط بهشت از برای من و اهل منست **سند نود و هشتم** من تفسیر علی بن ابرهیم فی قوله تعالی عینا یشرب بها المقربون قال علی بن ابرهیم والمقربون آل محمد صلی الله علیهم یقول الله السابقون السابقون اولئک المقربون رسول الله و خدیجه و علی بن ابی طالب و ذریاتهم یلحق بهم یقول الله الحقنا بهم ذریاتهم یعنی گفته است علی بن ابرهیم مراد از مقربون درین آیه کریمه آل محمد صلی الله علیهم فرموده است خدا تبارک و تعالی السابقون السابقون اولئک المقربون لفظ سابقان و مقربان که در آیه کریمه سمت ذکر یافته حضرت رسول الله و خدیجه و علی بن ابی طالب و ذریات ایشانند که لاحق باینها ساخته چنانچه فرموده است خدا تعالی لاحق کردانیدیم ما بایشان ذریات ایشان را و سابق باین بیان الحاق ذریات بایشان مشروحا گذشت **سند نود و نهم** ایضا من تفسیر علی بن ابرهیم

لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون ای لن تنالوا الثواب حتی تردوا علی آل محمد حقهم من الخمس والانفال والفیء یعنی نمیرسید بثواب تا اینکه برهید بآل محمد حق ایشان را از خمس و انفال و فیء **سند صدم** من عیون اخبار الرضا علیه السلام و بهذا الاسناد قال قال النبی صلی الله علیه و آله من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه و عاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله وکن له ولولده واخلفه فیهم بخیر و بارک لهم فیما اعطیتهم و ایدهم بروح القدس واحفظهم حیث توجهوا من الارض واجعل الامامة فیهم واشکر من اطاعهم واهلک من عصاهم انک قریب مجیب یعنی حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود هر که من مولای اویم پس علی مولای اوست خدا وندا دوست دار کسی را که دوست دارد او را و دشمن دار کسی را که دشمن دارد او را و یاری کن کسی را که یاری کند او را و نصرت ده کسی را که نصرت دهد او را و خوار کردان دشمن او را و منتفع کردان او را و اولاد او را و خلیفه باش او را در میان اولاد او بخیر و مبارک کردان از برای ایشان در آن چیزی که عطا کرده بایشان و مؤید ساز ایشان را بروح القدس که جبرئیل است علیه السلام و حفظ کن ایشان را هر جا که متوجه شوند از زمین و بکردان امامت را در میان اولاد او و مغفور کن کسی را که اطاعت کند ایشان را و هلاک کردان کسی را که عصیان ایشان کند بدرستی که تو نزدیکی بهبندکان و اجابت میکنی دعای ایشان را چون زین

حدیث معلوم میشود که حضرت رسول صلی الله علیه واله دعا بمطلق اولاد علی بن
ابی طالب علیه السلم که غیر امام باشند نیز نموده در انجا که فرموده منتفع کردان اورا
با اولاد او تا اخر وده میان ایشان امامت را از خدا تعالی خواسته واین نیز دعا
بهمه جنانچه بصاحبان بصیرت مخفی نیست سند صد و یکم من الصواعق وورد
انه صلی الله علیه وسلم قال من احب ان ینسا ای یوخر فی اجله وان یمتع بما
خوله الله فلیخلفنی فی اهلی خلافة حسنة فمن لم یخلفنی فیهم بتر عمره وورد
علی یوم القیمة مسودا وجهه یعنی ابن حجر در صواعق نقل نموده که در حدیث
وارد شده که حضرت رسالت صلی الله علیه واله فرمودند که کسی که دوست دارد
اینرا که تاخیر شود در اجل او یعنی خواهد که عمر او زیاده شود ودوست دارد که
منتفع وبهره مند شود از انچه برای او مقرر شده از عطایای الهی پس باید که نایب شود
مرا در حق اهل من نیابت نیکو وخوب یعنی بعد از من با ایشان احسان نماید
پس کسی که عوض ونایب خوب نباشد در حق ایشان کوتاه میشود عمر او ووارد میشود
بر من در روز قیامت وحال انکه سیاه باشد روی او سند صد و دویم
ذکر ابن الجوزی قال کان ببلخ رجل من العلویین نازلا بها وله زوجة وبنات
فتوفی الرجل قالت المراة فخرجت بالبنات الی سمرقند خوفا من شماتة الاعداء
فاتفق وصولی فی شدة البرد فادخلت البنات مسجدا ومضیت لاحتال فی القوت

فرایت

فرایت الناس وهم مجتمعون علی شیخ فسالت عنه فقالوا هذا شیخ البلد فشرحت له
الحال فقال اقیمی البینة انک علویة ولم یلتفت الی فایست منه وعدت الی المسجد
فرایت فی طریقی شیخا جالسا علی دکة وحوله جماعة فقلت من هذا قالوا ضامن البلد
وهو مجوسی قلت امضی الیه عسی ان یکون لنا عنده فرج فجئت له وحدثته بحدیثی
وما جری لی مع شیخ البلد فصاح بخادم له فخرج وقال قل لسیدتک تلبس ثیابها
وتخرج ومعها جواریها فمضی الخادم واعلمها فخرجت فقال لها اذهبی مع العلویة الی المسجد
الفلانی واحملی بناتها الی الدار فجاءت معی وحملت البنات وجاءت بنا الیه فکسانا
ثیابا فاخرة وجاءنا بالوان الطعام وبتنا باطیب لیلة فلما کان نصف اللیل واذا قد رای
شیخ البلد المسلم فی منامه وکان القیمة قد قامت واللواء علی راس محمد صلی الله علیه واله
واذا بقصر من الزمرد الاخضر قال لمن هذا القصر قال لرجل مسلم موحد فتقدم الی رسول الله
صلی الله علیه واله فاعرض عنه فقال یا رسول الله لم تعرض عنی وانا رجل مسلم فقال علیه السلم
اقم البینة عندی انک مسلم فتحیر الشیخ فقال له رسول الله صلی الله علیه واله انسیت
قولک للعلویة وهذا القصر للشیخ الذی هی فی داره وانتبه الشیخ وهو یلطم ویبکی
وبث غلمانه فی البلد وخرج بنفسه یدور علی العلویة فاخبر انها فی دار المجوسی فجاء الیه
وقال الک علم بالعلویة قال هی عندی قال اریدها فقال ما الی هذا سبیل فقال هذه الف
دینار وسلمهن الی فقال لا والله ولا مائة الف دینار فلما الح الیه قال له ان المنام الذی

رَأيتهُ أنتَ البارحة رَأيتهُ انا ايضًا والقصر الذي رَأيتهُ لي أعدّ وانت تبدّل على
بالأمان والله ما نمت أنا ولا احدٌ في داري حتى أسلمنا كلنا على يد العلوية وعادت
بركتها علينا ورأيت رسول الله صلى الله عليه وآله وهو يقول لي القصر لك تعالى أهلك
لما فعلت مع العلوية وأنت من اهل الجنة خلقكم الله عز وجل مؤمنين في القدم
والأخبار في هذا المعنى كثيرة يعني گفته است ابن جوزی بود در شهر بلخ مردی
از علويين فرود آمده بود بلخ و بوده او را زنی و دختری چند پس وفات کرد
آن مرد گفت آن زن که بیرون رفتم از بلخ با دختران بسمرقند در شدت و کثرت
سرما پس داخل کردم دختران را در مسجد و رفتم که چاره کنم از برای تحصیل روزی
پس دیدم مردمان را جمعیت کرده بر شیخی پرسیدم از احوال او گفتند این مرد
بزرگ شهر است پس بیان کردم احوال خود را و دختران علویه را باو پس گفت
گواه بیار که تو سیده علویه و ملتفت نشد بمن پس نومید شدم از او و برگشتم
که بسوی مسجد آیم دیدم در راه پیری نشسته بر دکانی و گرد او بودند جماعتی
گفتم کیست این مرد گفتند شیخی است که متکفل امور شهر است و او مجوسی است گفتم
بروم نزد او شاید که از برای ما نزد او گشادی بهم رسد پس آمدم نزد او و خبر
دادم او را باحوال خود و آنچه رو داده بود میان من و شیخ بلد که اولا نزد او رفته
بودم پس آواز کرد خادم خود را پس بیرون آمد و گفت بگو بخاتون خود که بپوشد

جامهای

جامهای خود را و بیرون آید با کنیزان خود پس رفت خادم و خبر کرد خاتون خود را پس
بیرون آمد گفت با زن که برو با این زن علویه بفلان مسجد و بردار دختران او را
و بیار بخانه پس آمد با من و برداشت دختران او را و آوردند مارا بسوی آن مرد آنگاه پوشانید
مارا جامهای نیکو و آوردند نزد ما چندین طعام و شب بروز آوردیم بخوبترین شبی
پس چون نصف شب شد شیخ بلد مسلمان که اول نزد او رفته بود علویه در خواب
دید که گویا قیامت قایم شده و علم بر سر محمد رسول خداست صلی الله علیه وآله و در آن
هنگام رسید بقصری از زمرد سبز پرسید که از کیست این قصر در جواب گفتند
از مرد مسلمان موحدیست پس آن شیخ مسلمان آمد نزد رسول الله صلی الله علیه وآله
و حضرت رسول صلی الله علیه وآله رو از او گردانید پس گفت شیخ ای رسول خدا چرا رو
میگردانی از من و من مرد مسلمانم فرمود حضرت رسول صلی الله علیه وآله گواه بگذران
که تو مسلمانی شیخ ازین سخن متحیر شد پس فرمود رسول الله صلی الله علیه وآله فراموش
کردی قول خود را مر علویه را که از و شاهد طلبیدی در علوی بودن او و این قصر از برای
شیخی است که آن علویه در خانه اوست پس شیخ بیدار شد از خواب و طپانچه بر روی
خود میزد و غلامان خود را در شهر بتجسس علویه متفرق ساخت و خود نیز از خانه بیرون
آمد بطلب علویه خبر دادند او را که علویه در خانه آن مجوسی است شیخ خود نزد مجوسی
آمد و گفت آیا ترا علویه هست که آن زن علویه کجاست گفت او نزد منست شیخ گفت

میخواهم او را کفنی مجوسی را قدرت اینمعنی نیست که علویه را بتو دهم شیخ مسلم گفت
بگیر این هزار اشرفی را و تسلیم کن ایشانرا بمن پیر گفت شیخ مجوسی تسلیم نمیکنم ایشانرا
بتو بخدا قسم اگر صد هزار اشرفی بدهی شیخ مسلم الحاح کرد مجوسی گفت با او بدان تحقیق
که خوابی که دیدی او را دیشب من نیز دیده ام آن خواب را و قصری که تو دیدی از برای
منست و تو فخر مینمائی بر من باسلام خود بخدا قسم که نخوابیده ایم دیشب نه من
و نه احدی از من اهل بیتم در خانه خود تا آنکه مسلمان نشدیم همه در دست آن ستیم علوی
و برکت از تو برکت ایشان بسوی ما و دیدم رسول خدا را صلی الله علیه و آله
در خواب که میفرمود که آن قصر زمرد سبز از تست و اهل تو بجهت احسانی که کرده
با علویه و تو از اهل بهشتی خلق کرده بود شما را خدای عز و جل مومن از روز ازل
و احادیث در باب فضل سادات و لزوم اکرام ایشان بسیار است و حکایت
مسطوره در بعضی از کتب سلف رحمه الله بنحوی دیگر بنظر رسیدم که با این روایت
قدری اختلاف دارد که ما لهرد و بحسب معنی متحد است لیکن بنحوی که مسطور شد
بخط جد داعی سید المحققین میر سید احمد رحمه الله بود بتحریر آن اکتفا شد
سند صد و سیم نقل العلامة رحمه الله فی کشف الغمة عن ابن الجوزی فی کتاب
تذکرة الخواص ان عبد الله بن المبارک کان یحج سنة و یغزو سنة و داوم علی ذلک
خمسین سنة فخرج فی بعض سنی الحج واخذ معه خمسمائة دینار الی موقف الجمال بالکوفة

کشف الغمة [illegible]
[illegible]
عبارت سقط دارد تحریف
[illegible]

لیشتری جمالا للحج فرای امراة علویة علی بعض المزابل تنتف ریش بطة میتة قال
فتقدمت الیها وقلت لم تفعلین هذا فقالت یا عبد الله لا تسئل عما لا یعنیک قال
فوقع فی خاطری من کلامها شیء فالححت علیها فقالت یا عبد الله قد الجاتنی الی کشف سری
الیک انا امراة علویة ولی اربع بنات یتامی مات ابوهن من قریب وهذا الیوم
الرابع ما اکلنا شیئا فقد حلت لنا المیتة فاخذت هذه البطة اصلحها واحملها
الی بناتی فیاکلنها قال فقلت فی نفسی ویحک یا ابن المبارک این انت عن هذه فقلت
افتحی حجرک ففتحته وصببت الدنانیر فی طرف ازارها وهی مطرقة لا تلتفت قال
ومضیت الی المنزل ونزع الله من قلبی شهوة الحج فی ذلک العام ثم تجهزت الی بلادی
واقمت حتی حج الناس وعادوا فخرجت اتلقی جیرانی واصحابی فجعلت کل من اقول قبل الله
حجک وشکر سعیک یقول لی وانت قبل الله حجک وشکر سعیک اما قد اجتمعنا بک
فی مکان کذا وکذا واکثر علی الناس فی القول فبت متفکرا فی ذلک فرایت رسول الله
صلی الله علیه وآله فی المنام وهو یقول یا عبد الله لا تعجب فانک اغثت ملهوفة
من ولدی فسالت الله ان یخلق علی صورتک ملکا یحج عنک کل عام الی یوم القیمة
فان شئت ان تحج وان شئت ان لا تحج انتهی یعنی علامه حلی رحمه الله تعالی در کتاب
کشف الغمة از ابن جوزی نقل کرده که عبد الله بن مبارک حج میکرد و طواف خانه کعبه
مینمود در سالی و سال دیگر غزا مینمود و مداومت داشت بر آنکه سالی حج کند و سالی

غزا نماید مدت پنجاه سال با این امر مشغول بود پس بیرون رفت در بعضی از سالها
که نوبت حج کردن او بود از برای کارسازی و تدارک سفر حج و با خود برداشت پانصد
مثقال طلا و متوجه بازار شتر فروشان گردید که شتری برای سفر حج بخرد پس دید
در راه سیده علویه که در مزبله نشسته بود و میکند پرهای مرغ آبی مرده را و آن را
پاک میکرد گفت عبدالله مبارک که نزد او آمدم و گفتم برای چه این مرغ مرده را پاک
میکنی مگر خیال خوردن آن داری گفت ای عبدالله مپرس از چیزی که بکار تو نیاید
و مرا بحال خود بگذار گفت عبدالله پس رسید بخاطر من از سخن او چیزی و مبالغه
و الحاح نمودم تا حال خود را بگوید پس گفت ای عبدالله ملجا و لا علاج گردانیدی
مرا که ظاهر کنم حال پنهان خود را نزد تو بدانکه من زنی سیده ام و چهار دختر
کوچک سیده یتیم دارم و شوهرم که متعهد و متکفل حال من و فرزندان بود
وفات یافته درین نزدیکی و این روز چهارم است که با فرزندان خود مطلقا
چیزی نخورده ایم و چون کار باضطراب رسید خوردن این میته و مرغ مرده
بر ما حلال است و من بغیر این مرغ مرده چیزی دیگر نیافتم میخواهم که این را پاک
کرده برای ایشان ببرم که بخورند این را و دفع گرسنگی ایشان بشود عبدالله گفت
چون این حکایت دلسوز از ان علویه شنیدم با خود گفتم وای بر تو ای پسر مبارک
کلام عمل بهتر از رعایت اینجماعت علویات و سادات خواهد بود و بسیده گفتم دامن

بازکن

دامن باز کن تا با آنچه توانم بتو رعایت کنم و سر کیسه زر کشادم و مجموع آن زرها
در دامن او ریختم و آن علویه سر در پیش افکنده بود و نگاه بر زمین انداخته
ملتفت نمیشد گفت عبدالله که بمنزل آمدم و خدا تعالی داعیه حج رفتن را از دل
من برداشت درین سال و آماده کار خود شدم در شهر خود و نشستم در خانه خود
تا اینکه حج کردند مردمان و مراجعت نمودند بجهت استقبال حاجیان و همسایگان
و مصاحبان خود از شهر بیرون رفتم که شاید ایشان را ببینم پس هر کس از ایشان که
ملاقات مینمودم او را و میگفتم که قبول کند خدا تعالی حج ترا و مشکور و پسندیده
گرداند سعی ترا او نیز بمن همین دعا مینمود و میگفت ای عبدالله بخاطر داری که
همراه ما بودی در فلان محل و فلان موضع و بسیار شد بمن گفتن مردمان اینرا چون
اینمضمون شنیدم تعجب تمام کردم که سر این چیست تا آنکه شبی درین فکر بودم
حضرت رسالتپناه صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم که فرمود ای پسر مبارک
عجب مدار بدرستی که تو بفریاد رسیدی و باصلاح آوردی بختی و رنج را از در
از فرزندان من پس درخواستم از خدا تعالی اینرا که خلق کند بصورت تو فرشته را
تا از برای تو حج گذارد در هر سال و ثواب آن از برای تو باشد تا روز قیامت پس اگر
خواهی تو بعد ازین حج کن و اگر خواهی مکن و در بعضی از کتب بعد ازین حکایت
مسطور است که عبدالله گفت چون از خواب بیدار شدم حمد و ثنای پروردگار بجا

آوردم بجهة این خیر وصله که نسبت بآن علویه کرده بودم وعمل من در جنب قبول
یافته بود نزد خدای تعالی ورسول او راوی نقل میکند که شنیدم از بسیاری از محدثان
وراویان که میگفتند که در هر سال حاجیان وزائران بیت الله الحرام عبد الله
مبارک را در راه حج میدیدند که بمناسک واعمال حج مشغولی داشت وحال آنکه او
در عراق ونواحی بغداد مقیم میبود **بدانکه** فضیلت ذریه حضرت رسالت
صلی الله علیه وآله بر دیگران عقلاً ونقلاً ثابت وجازم واکرام ومحبت ایشان
بنص قرآن وحدیث بر همه کس لازم است مگر جمعی که از ایشان تبری ضرور باشد
بسبب افعال ذمیمه واعتقادات فاسده والاحادیث جهة از روایات ظاهر میشود
مرتبه ایشان چون دیگران نیست هرگاه خدای تعالی معرفت امامت بایشان روزی
کرده باشد وظاهر میشود که تا ثابت نشود عدم اعتقاد صحیح ایشان بنص صریح
تبری از ایشان نمیتوان نمود وعداوت بایشان موجب عقوبت اخروی ومنطوق
کلام صدق انتظام وحی آثار نحن بنوا عبد المطلب ما عادانا بیت الا وخرب ولا
نبحنا کلب الا وجرب ولا عادانا ذئب الا وکلب فمن کذب فلیجرب بورث
نکال وخسران دنیوی **بیت** بس تجربه کردیم درین دیر مکافات ۰ با آل علی
هرکه درافتاد برافتاد ۰ از جمله احادیثی که دلالت میکند بر تفوق مرتبه ایشان
روایت سلیمان بن جعفر است که در کتاب کافی در طی باب امامت محمد بن یعقوب

الکلینی رحمه الله ایراد نموده عدة من اصحابنا عن احمد بن محمد بن علی عن علی بن الحکم
عن سلیمان بن جعفر قال سمعت الرضا علیه السلام یقول ان علی بن عبید الله بن الحسین
بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب وامرأته وبنیه من اهل الجنة ثم قال من عرف
هذا الامر من ولد علی وفاطمة علیهما السلام لم یکن کالناس ودر کتاب رجال کشی نیز این حدیث
ایراد شده در ذکر ما روی فی علی بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن
ابی طالب علیهم السلام باین عبارت قال قرأت فی کتاب محمد بن الحسین بن بندار بخطه
حدثنی محمد بن یحیی العطار قال حدثنی احمد بن محمد بن عیسی عن علی بن الحکم عن سلیمان
بن جعفر قال قال لی علی بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب صلوات الله
علیه اشتهی ادخل علی ابی الحسن الرضا علیه السلام قلت فما یمنعک من ذلک قال الاجلال
والهیبة له واتقی علیه قال فاعتل ابو الحسن علیه السلام علة خفیفة وقد عاده الناس
فلقیت علی بن عبید الله فقلت قد جاءک ما ترید قد اعتل ابو الحسن علیه السلام علة خفیفة
وقد عاده الناس فان اردت الدخول علیه فالیوم قال فجاء الی ابی الحسن علیه السلام عائداً
ولقیه ابو الحسن علیه السلام بکل ما یحب من التکرمة والتعظیم ففرح بذلک علی بن
عبید الله فرحاً شدیداً ثم مرض علی بن عبید الله فعاده ابو الحسن علیه السلام وانا معه
فجلس حتی خرج من کان فی البیت فلما خرجنا اخبرتنی مولاة لنا ان ام سلمة امرأة
علی بن عبید الله کانت من وراء الستر تنظر الیه فلما خرج خرجت وانکبت علی الموضع

الذی کان ابو الحسن فیه جالسا فقبله و مسح به قال سلیمان ثم دخلت علی علی بن عبد الله
فاخبرنی بما فعلت ام سلمة فخبرت بها ابا الحسن علیه السلام فقال یا سلیمان ان ولد
علی و فاطمة علیهما السلام اذا عرفهم الله هذا الامر لم یکونوا کالناس و ترجمه این حدیث را
قاضی نور الله در مجالس المؤمنین نقل نموده با اندک اختلافی با نسخه کشی که نزد
داعیست و ما اهرد و بکیست و اختلاف باعتبار اختلاف نسخ است و عبارت
ترجمه که در کتاب مجالس مسطور است اینست که سلیمان بن جعفر روایت نموده که
گفت علی بن عبد الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام
بمن گفت میخواهم بخدمت حضرت امام رضا علیه السلام فایز شوم و او را سلام کنم گفتم
چه چیز ترا از آن مانع است گفت اجلال و هیبت او مرا از آن باز میدارد چون
بعضی از آن ایام بگذشت حضرت امام رضا را علیه السلام آنگاه بیماری روداد و مردم
بعیادت آنحضرت میرفتند پس من علی بن عبد الله را ملاقات نموده او را گفتم
الحال وقت آنست که آنحضرت را ملازمت نمائی آنگاه بخدمت آنحضرت آمد و چون
آنحضرت او را دید بلوازم محبت و تعظیم بجا آوردند و علی بن عبد الله ازین
معنی فرحناک شد فرح عظیمی بعد از آن علی بن عبد الله بیمار شد حضرت امام رضا
علیه السلام او را عیادت نمودند و من در خدمت آنحضرت بودم و آنحضرت
نشستند تا هر که در آن خانه بود بیرون رفت و آنحضرت نیز بیرون آمد

من

من نیز در خدمت آنحضرت بیرون آمدم خبر داد مرا کنیز من که در خانه علی بن
عبد الله بود که ام سلمه زن علی بن عبد الله در پس پرده بحضرت امام رضا علیه السلام
مینگریست و چون آنحضرت بیرون رفت او از پرده بیرون آمد و روی خود را
بر موضع جلوس آنحضرت نهاده آنرا میبوسید و دست بر آنجا کشیده بر روی خود
مالید پس من آنصورت را بخدمت حضرت امام رضا علیه السلام عرض نمودم آنحضرت
فرمودند که ای سلیمان بدانکه علی بن عبد الله و زن و فرزندان او از اهل جنت اند
ای سلیمان بدانکه اولاد علی و فاطمه هرگاه خدا تعالی این امر را یعنی معرفت امامت
اهل بیت را بایشان روزی کرد ایشان چون دیگر مردم نخواهند بود پس از مضمون
حدیث کتاب کافی و حدیث کشی ظاهر شد که هرگاه اولاد حضرت علی بن ابی طالب و
حضرت فاطمه علیهما بمذهب حق ائمه اثنی عشر باشند ایشان را عند الله رتبه دیگر باعتبار
این نسبت خواهد بود و این حدیث نقل است بر تفضیل ایشان و ازین قبیل اخبار و
آثار و حکایات در کتب محدثین و اهل تواریخ و کلام موثقین هر طائفه بسیار است
از الجمله حکایتیست که در تاریخ مدینة المؤمنین قم با این مضمون مسطور است که
در زمان امام حسن عسکری صلوات الله و سلامه علیه سیدی بود مسمی بسید
ابو الحسن که باعمال قبیحه مثل شرب خمر و غیر آن اقدام مینمود و والی قم مردی بود بزهد
و صلاح و سداد آراسته روزی سید مزبور بدیدن والی آمد والی فرمود تا در خانه

بر روی او بستند و اورا از دیدن والی منع نمودند اتفاقا والی دران سال اراده
زیارت کعبه معظمه نمود و عازم خدمت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام شد
وچون بدر دولت سرای آن حضرت رسید آنحضرت امر فرمود تا در خانه را بر روی
او بستند والی بعد از تضرع بسیار وگریه بیشمار بشرف پای بوس آن سرور مشرف شد
وعرض اخلاص خود نمود وسبب در بستن وتقصیر خود سوال کرد آنحضرت فرمود که
بچه سبب در بر روی سید ابو الحسن بستی گفت یا حضرت سید ابو الحسن بشرب خمر
مشغول بود حضرت فرمود که جزای اعمال بد ایشان با دیگریست شما را آن مرتبه نیست
که این سلوک با ذریه رسالت نمائید این نحو سلوک مکنید که بره مند و بیچاره میشوید
وابن حجر در صواعق نقل نموده که عبد الله بن حسن المثنی بن الحسن بن علی بن ابی طالب
علیه السلام بسیار طفل بود وصغیر السن نزد عمر عبد العزیز داخل شد عمر عبد العزیز اورا
در بر گرفت وتعظیم وتوقیر تمام نسبت باو بعمل آورد وقضای حوایج او نمود وگفت
حضرت رسول صلی الله علیه واله فرموده است که فاطمه علیها پاره از جگر منست
هر که اورا خوشحال کند مرا خوشحال کرده است ومن میدانم که حضرت فاطمه علیها السلام
اگر در حیات میبود خوشحال میشد که کسی نسبت بذریه او محبت کند الحال نیز
بجهت سرور قلب آنحضرت تعظیم عبد الله بن الحسن نمودم وگفت نیست هیچ یک
از بنی هاشم مگر آنکه اورا قدرت شفاعت هست نزد خدا امید وارم که در شفاعت

ابن طفل

این طفل داخل باشم وباز در صواعق آورده که زید بن ثابت بر جنازه مادر خود نماز
گذارد پس استر اورا آوردند که سوار شود ابن عباس رکاب اورا گرفت زید گفت دست
بردار ای پسر عم رسول خدا ابن عباس گفت همچنین تعظیم میکنیم علما را از جهة آنکه
او نزد زید تلمذ نموده بود زید بوسه بر کف ودست او داد وگفت ما مأمور شده ایم که
با اهل بیت نبوت صلی الله علیه واله چنین سلوک نمائیم وشیخ محی الدین اعرابی که
از اکابر علمای صوفیه است وشیخ المقدسین بهاء الملة والدین واکثر علما ومحققین
کلام اورا در مصنفات خود بطریق استشهاد نقل نموده اند در فتوحات در بیان
آیه تطهیر گفته قال الله تعالی انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و
یطهرکم تطهیرا یدخل اولاد فاطمه علیها الی یوم القیمة فی حکم هذه الآیة من الغفران
فهم المطهرون اختصاصا من الله وعنایة لهم لشرف محمد صلی الله علیه واله فینبغی لکل
مسلم ان یصدق الله فی قوله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا ویعتقد
فی جمیع ما یصدر من اولاد فاطمه علیها السلام ان الله قد عفی عنهم ولا ینبغی لمسلم
ان یلحق المذمة لمن قد شهد الله بتطهیرهم واذهاب الرجس عنهم لا بعمل عملوه
ولا بخیر قدموه بل سابق عنایة واختصاص الهی وذلک فضل الله یؤتیه من یشاء
والله ذو الفضل العظیم یعنی آیه کریمه انما یرید الله تا آخر شامل جمیع ذریه
رسول الله صلی الله علیه واله است ودلالت دارد جمیع اولاد فاطمه علیها تا روز قیامت

درحکم این آیه از غفران پس ایشان مانند پاک کرده شده از گناهان از جهت تخصیصی که
داده است خدای تعالی ایشان را و بسبب عنایتی که از جانب خدا مر ایشان را از جهت شرافت
قرابت حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله روزی شده پس سزاوار است هر مسلمانی را
که تصدیق قول الهی نماید در اینکه سلب نموده است رجس را از اهل البیت و اعتقاد
کند در جمیع آنچه صادر میشود از اولاد فاطمه علیها السلام زیرا که خدای تعالی عفو و بخشش
نموده از ایشان و سزاوار نیست مسلمانی را که لاحق سازد مذمت و بدگویی بجمعی
که خدای تعالی شهادت داده باشد بتطهیر و سلب نمودن رجس از ایشان نه بسبب
عملی که از ایشان صادر شده باشد و نه بنیکویی که سابقا بعمل آورده باشد آنرا بلکه
بسبب عنایت سابقه الهیست که مخصوص گردانیده ایشان را بآن و این زیادتیست
که خدای تعالی میدهد بهر که میخواهد و خدای تعالی صاحب فضل و بزرگیست حاصل آنست
که موافق آنچه سمت ذکر یافت از آیه و حدیث و کلام معتبرین سلف محبت ذریه
رسول خدا صلی الله علیه و آله لازم است و هر که دعوی ایمان میکند باید بهیچ وجه
متنفر از آزار ایشان نشود حتی اینکه با بنی هاشم بسبب قرابت رسول الله صلی الله
علیه و آله بوجوه قاطبه یعنی از روی خشم و غضب چنانکه در حدیث عباس مع
ازان مذکور میشود من بعد سلوک ننماید و عوض اجر نبوت را بزجر ذریه مدارا
نکند و بقدر اخلاص و خلوص عقیده با ائمه اطهار صلوات الله و سلامه علیهم رعایت

منسوبان

منسوبان اهل بیت نبوت و عصمت و طهارت نماید که اخلاص با اهل بیت نبوت طریقه
عبودیتست و مودت ایشان را موافق مرتبه قرابت رعی باید داشت چنانکه در مکالمه
حضرت امام رضا علیه التحیة والثنا با مامون الرشید گذشت که آنحضرت فرمودند
که محبت و مودت با اقوام نبی صلی الله علیه و آله از جهت قرابت با آنحضرتست پس
اقرب ایشان بنبی صلی الله علیه و آله اولی خواهد بود بمودت و هرچند نزدیکتر شود
این قرابت لازم است بانقدر مودت بر ستفاد شد که محبت ائمه اطهار و اقوام سید
اخیار صلی الله علیه و آله محبت آنحضرتست و تا محبت ایشان نباشد عبادت متعبدین
باعث رستگاری ما اخروی نمیشود و شیخ شهید رحمه الله در دروس در مبحث
حج ذکر نموده در مختتم کتاب الحج باخبار اثنی عشر الاول روی البزنطی عن ثعلبه
عن میسر قال کنا عند ابی جعفر علیه السلام فی الفسطاط نحوا من خمسین رجلا فقال لنا اتدرون
ای البقاع افضل عند الله منزلة فلم یتکلم احد فکان هو الراد علی نفسه فقال تلك مکة الحرام
التی رضیها الله لنفسه حرما وجعل بیته فیها ثم قال اتدرون ای بقعة فی مکة افضل
حرمة فلم یتکلم احد فکان هو الراد علی نفسه فقال ذلك المسجد الحرام ثم قال اتدرون ای
بقعة فی المسجد اعظم عند الله حرمة فلم یتکلم احد فکان هو الراد علی نفسه فقال ذلك
بین الرکن الاسود الی باب الکعبة ذلك حطیم اسمعیل علیه السلام الذی کان یذود فیه غنیمته
ویصلی فیه فوالله لو ان عبدا صف قدمیه فی ذلك المکان قائما اللیل مصلیا حتی یجنه

النهار وقائما النهار حتى يجنه الليل لم يعرف حقنا وحرمتنا اهل البيت لم يقبل الله منه
شيئا ابدا ان ابانا ابرهيم عليه الصلوة والسلم وعلى محمد وآله كان مما اشترط على ربه
ان قال رب اجعل افئدة من الناس تهوى اليهم اما انه لم يعن الناس كلهم فانتم اولئك
رحمكم الله ونظرائكم وانما مثلكم في الناس مثل الشعرة السوداء في الثور الانور ومفيد
اين مطلبست آنچه ابن بابويه رحمه الله تعالى در من لا يحضره الفقيه در كتاب حج در باب
ابتداء الكعبة وفضلها ايراد نموده ورووى عن ابي حمزة الثمالي قال قال لنا علي بن الحسين
عليه السلم اى البقاع افضل فقلنا الله ورسوله وابن رسوله صلى الله عليه وآله اعلم فقال
اما افضل البقاع ما بين الركن والمقام ولو ان رجلا عمر ما عمر نوح في قومه الف سنة
الا خمسين عاما يصوم النهار ويقوم الليل في ذلك المكان ثم لقى الله تعالى بغير ولايتنا
لم ينفعه ذلك شيئا يعنى ابو حمزه ثمالى منقولست كه گفت فرمود بما حضرت سيد
الساجدين امام زين العابدين ابن السيد الشهيد المقتول بارض كربلا ابى عبد الله
الحسين عليهما التحية والثنا كلام يك از بقاع بهترست در روى زمين پس گفتيم خدا ورسول
خدا وفرزند رسول خدا صلى الله عليه وآله اعلمست باين پس فرمود آنحضرت كه اما
بهترين بقعها ميان ركن ومقام ابرهيمست عليه السلم واگر مردى معمر شود بعمر نوح در
ميان قوم خود كه آن هزار كم پنجاه سال بود وروز روزه بگيرد وشب بيدار باشد
وبندگى وعبادت كند خدا يتعالى را درين مدت عمر درين مكان شريف بعد از ان ملاقات

كند

كند خدا يتعالى را بدون ولايت ومحبت ما اهل البيت وخلوص اعتقاد نفع نبخشد
او را اين عبادت هيچ چيز **لمؤلفه** در بندگى اخلاص عمل در كارست • هر بنده كه نيست
اوست او هشيارست • تسبيح بگردان ومگردان دل را • كاين رشته رضد راه توا
زنارست • وچون اين باب از ابواب ثلثه كتاب كه مشتملست بر ذكر آيات بينات
واحاديث واخبار كه در بيان فضيلت وشرافت اقارب ونزديكان سيد اخيار
وذريه ائمه اطهار عليهم السلم والصلوات من الله العزيز الجبار بعون وتائيد
الهى باتمام پيوست هرچند بيان لزوم مودت ايشان ضمنا شده بود شروع ميشود
در باب دويم كه مشتملست بر ذكر احاديث واخبار كه دالست بر لزوم محبت ايشان
صريحا چنانچه در ديباچه كتاب اشاره بآن شده ومنه الاستعانة والتوفيق

باب دويم در لزوم محبت اهل البيت وآل واولاد رسول الله صلى الله
عليه وآله وفضيلت محبان ايشان وبيان بعضى از احاديث كه درين باب وارد است

سند اول صاحب هدية الشرف در اربعين تأليف خود نقل نموده الحديث
الاول اخطب خطباء خوارزم ابو المؤيد احمد بن موفق المكى در كتاب مناقب روايت
كرده از حسن بصرى واز عبد الله عباس كه حضرت رسالت پناه صلى الله عليه وآله
فرمود اذا كان يوم القيمة يقعد علي بن ابي طالب على الفردوس وهو جبل قد علا على الجنة
وفوقه عرش رب العالمين ومن سفحه يتفجر انهار الجنة وهو جالس على كرسى من نور

یجری بین یدیه التسنیم لا یجوز احد الصراط الا و معه براة بولایته و ولایة
اهل بیته یشرف علی الجنة فیدخل محبیه الجنة و یدخل مبغضیه النار یعنی
هرگاه قیامت قایم شود والله تعالی پرستش اهل جنت و نار کند دران روز حضرت
امیر المومنین علیه السلم مینشیند بربالای فردوس و آن کوهیست که مشرف است
بر جنت و بربالای کوه هست عرش پروردگار عالمیان و از دامن آن کوه جاری شده
جویهای جنت و در جنت آن جویها متفرق میشوند و حضرت امیر المومنین دران
روز دران مکان بربالای کرسی از نور قرار گرفته و در پیش آنحضرت روان شده تسنیم
و آن چشمه آبیست در بهشت که می‌آشامانند بان نزدیکان بارگاه عزت را
و هیچکس در محشر بسلامت از پل صراط که بربالای دوزخ است نمیگذرد مگر اینکه
برات ولایت امیر المومنین و اهل بیت آنحضرت در دست داشته باشد و در انجا
حضرت امیر المومنین علیه السلم مطلع است بر جمیع اهل عرصات و مشرف است بر جنات
و میشناسد آنحضرت دوستان و دشمنان را پس آن اهل سعادت که بدولت دوستی
آنحضرت سرافرازند آنها را امیر المومنین داخل میکرداند بجنت و آن بدبختان
که بدشمنی آنحضرت گرفتارند آنها را می‌اندازند با آتش دوزخ

مسند دویم

و هم در اربعین مذکور آورده است الحدیث الخامس عشر اخطب خوارزم در
کتاب المناقب روایت کرده است از عبدالله عمر که گفت رسول الله صلی الله علیه و آله

فرمودند

فرمودند من احب علیا قبل الله عنه صلوته و صیامه و استجاب دعاءه الا و من
احب علیا اعطاه الله بکل عرق فی بدنه مدینة فی الجنة الا و من احب ال محمد
امن به من الحساب والمیزان والصراط الا و من مات علی حب ال محمد فانا کفیله
بالجنة مع الانبیاء الا و من ابغض ال محمد جاء یوم القیمة مکتوب بین عینیه ایس
من رحمة الله یعنی هر صاحب سعادتی که دوست دارد علی را قبول میکند الله تعالی
نماز او را و روزه اش را و مستجاب میکرداند دعاء او را بدانید و آگاه باشید که هر که
دوست دارد علی را میبخشد الله تعالی بشمار هر رگی که در بدن اوست شهری در بهشت
و آگاه باشید که هر که دوست دارد ال محمد را امن میکردد ببرکت محبت این بزرگواران
از حساب که مشکلترین معاملات روز قیامت است و امن میشود از میزان و در صفت
میزان مرویست از حضرت رسول صلی الله علیه و آله که در شب معراج ترازوی دیدم آویخته
و آنچه هر کفهٔ از ان مانند فراخی مشرق تا مغرب گفتم بار خدایا این ترازو بچه پر شود خطاب
آمد که بعزت و جلال من که بحسنه که بمقدار نیم خرما باشد پر شود اگر بنده باخلاص
آورده باشد و در خبرات که داود علیه السلم از حق تعالی درخواست که میزان اعمال
او را باو نمایند چون باو نمودند غش کرد و بعد از انکه با خود آمد گفت الهی که تواند که
کفه آنرا از حسنات پر کرداند خطاب آمد که ای داود اگر از بنده خود راضی باشم آن
کفه را بیک خرما پر سازم تمام شد صفت میزان و امن میشود محب ال محمد صلی الله علیه و آله

از پل صراط که بدوزخ جهنم است واگاه باشید که هر که بمیرد بر حب آل محمد و دوستی ایشان
در دل او باشد در حالت مردن پس من که پیغمبرم ضامنم از برای آنکس که او را بجنت برم
بقای او که با انبیا یکجا باشد آگاه باشید که هر که بمیرد روزگاری که بمیرد و بغض و دشمنی
آل محمد داشته باشد می آید روز قیامت بعرصات و میان هر دو چشم او نوشته است
بقلم قدرت که نومید است آن بدبخت از رحمت الله تعالی باشد دشمنی آل محمد
مسند سیم وهم در اربعین مذکور آورده است الحدیث الحادی والعشرون در
کتاب وسیلة المتعبدین وکتاب المناقب لخطب خوارزم روایت کرده اند از حضرت
رسول صلی الله علیه وآله قال النبی صلی الله علیه وآله یوم فتح خیبر یا علی لولا ان تقول
فیك طوائف امتی ما قالت النصاری فی عیسی بن مریم لقلت فیك مقالا لا تمر
علی ملأ من المسلمین الا اخذوا من تراب رجلیك وفضل طهورك ویستشفون به
ولكن حسبك ان تكون منی وانا منك وترثنی وارثك وانت منی بمنزلة هرون من موسی
الا انه لا نبی بعدی وانت تؤدی عنی دینی وتقاتل علی سنتی وانت فی الاخرة اقرب
الناس منی وانك غدا علی الحوض خلیفتی تذود عنه المنافقین وانت اول من یرد علی
الحوض وانت اول داخل الجنة من امتی وان شیعتك علی منابر من نور رواء مرویین
مبیضة وجوههم حولی اشفع لهم فیكونون غدا فی الجنة جیرانی وان عدوك ظماء مظمئون
مسودة وجوههم حربك حربی وسلمك سلمی وسرك سری وعلانیتك علانیتی وسریرة

صدرك

صدرك سریرة صدری وانت باب علمی وان ولدك ولدی ولحمك لحمی ودمك دمی وان
الحق معك والحق علی لسانك وفی قلبك وبین عینیك وان الایمان مخالط لحمك ودمك
كما خالط لحمی ودمی فان الله عز وجل امرنی ان ابشرك انك وعترتك فی الجنة وان
عدوك فی النار لا یرد الحوض علی مبغض لك ولا یغیب عنه محب لك یعنی گفت پیغمبر
صلی الله علیه وآله در روز فتح خیبر یا علی اگر نه این بود که میگفتند در حق تو جمعی
طایفه از امت من آنچه گفتند طایفه نصاری در حق عیسی بن مریم هر آینه میگفتم
در شان تو ای علی کلمات چند که هر که میشنید آنها را جمعی از مسلمانان نمیگذشتی
مگر آنکه برمیداشتند خاک زیر پای ترا و آنچه باقی میماند از آبی که بآن غسل
و وضو میکردی بتبرک میبردند و بآن طلب شفا میکردند از همه دردها ولیکن بس است
ترا در ارتفاع مکان و علو شان اینکه تو از منی و من از توام و تو ارث من میبری و
من از تو و تو نسبت بمن در منزلت هرونی نظر بموسی اینقدر هست که بعد از من پیغمبر
نیست کما که میبود ترا هم پیغمبری میبود همچنانکه از برای هرون بود و تو ای علی ادا
میکنی دین مرا و جنگ میکنی با گمراهان بر سنت و طریقه و مذهب و ملت من و تو
ای علی در آخرت نزدیکترین مردمی بمن و تو فردای قیامت بر سر حوض کوثر خلیفه
و جانشین منی منع میکنی و باز میداری از حوض کوثر منافقان را که در دلهای ایشان
با دشمنان ما بود و بزبان اظهار دوستی و پیروی ما میکردند و تو ای علی اول کسی

که بوی من وارد میشود در حوض کوثر و تو اول کسی که داخل جنت میشود از امت من و بتحقیق
که شیعیان تو یا علی در آخرت بالای منبرهای نور بعزت و کرامت جای
دارند و سیراب خواهند ماند که تشنه نشوند و رویهای شیعیان تو از محبت تو
سفید و نورانی و جای ایشان در جوار منست و من شفاعت کننده ام از برای شیعیان
تو بر ایشان بسبب شفاعت من و تو ایشان در جنت همسایه منند و بدرستی که دشمنان
تو و آنها که از پیروی تو قدم بیرون نهاده اند در آخرت بغایت تشنه لب و سوخته
جگرند و بدین تشنگی خواهند ماند و رویهای ایشان از دشمنی تو بغایت سیاه و تیره
است ای علی جنگ کردن با تو جنگ کردن با منست و صلح و آشتی با تو صلح و آشتیست
با من و ستر تو ستر منست و آشکار تو آشکار منست و آنچه در سینه تو پنهانست آنست
که در سینه من پنهانست یعنی دل تو و دل من یکیست و تو ای علی آن دری که از آنجا
بعلم من میتوان رسید و راه بسوی علم من توئی و از غیر تو بجانب علم من راهی نیست
و بدرستی که فرزندان تو ای علی فرزندان منند و گوشت تو گوشت منست و خون
تو که در رگهای اوست خون منست و بدرستی که حق و راستی و درستی با تست و حق
جاری بر زبان تست و حق قرار گرفته در دل تست و حق در میان دو چشم تست
و ایمان بآنچه الله تعالی امر کرده است آمیخته است بگوشت و خون تو آنچنانکه آمیخته
است بگوشت و خون من و بدرستی که الله تعالی امر کرده است مرا که بشارت دهم ترا

که تو و عترت تو در جنتند و دشمنان تو در آتش دوزخ جاویدانند و نمی آید بر کنار حوض
کوثر نزد من آن بدبخت که بغض تو دارد و غایب نمیگردد از کنار حوض کوثر آن صاحب
سعادت که دوست دارد ترا بدانکه دوست او دوست اولاد و ذریه او نیز باید
باشد موافق آنچه در تفسیر علی بن ابرهیم و حدیث حضرت امام رضا علیه السلام در مکالمه
مامون گذشت که صدیق رجل باید صدیق اهل بیت او نیز باشد تا صداقت متحقق
شود **بیت** هر که او را هدایت ازلیست ٭ بر طریق نبی و راه ولیست ٭ حب آل نبی
بهر کسی ندهند ٭ حب ایشان عطای لم یزلیست **سند چهارم** من العمدة و بالاسناد
قال اخبرنی ابو عبد الله محمد بن عبد الله بن محمد القابنی اخبرنا القاضی ابو الحسن
محمد بن عثمن النصیبی ببغداد اخبرنا ابو بکر محمد بن الحسین السبیعی بحلب حدثنا
الحسین بن ابرهیم الخصاص اخبرنا حسین بن الحکم اخبرنا اسمعیل بن ابان عن فضیل
بن الزبیر عن ابی داود السبیعی عن ابی عبد الله الجدلی قال دخلت علی علی بن ابی طالب
علیه السلم فقال یا ابا عبد الله الا انبئك بالحسنة التی من جاء بها ادخله الله
الجنة والسیئة التی من جاء بها اکبه الله فی النار ولم یقبل منه عملا قلت بلی
قال الحسنة حبنا والسیئة بغضنا یعنی ابو عبد الله جدلی گفت داخل شدم بخدمت
حضرت امیر المؤمنین و امام المتقین علی بن ابی طالب علیه السلم پس فرمود یا ابا
عبد الله آیا خبر بدهم ترا بحسنه که هر که بعمل آورد کسی آنرا داخل گرداند او را خدا

در بهشت و سیئه که هرگاه بعمل آورد کسی آنرا سرنگون در آورد او را خدا تعالی
در آتش جهنم و قبول نکند از وعملی را گفتم بلی خبرده مرا و فرمود حضرت امیر المؤمنین
علیه السّلام آن حسنه که گفتم محبت ما اهل بیت است و آن سیئه مذکوره عداوت
ما اهل بیت است **سند پنجم** من العمدة من مناقب الفقیه ابن المغازلی اخبرنا
الشیخ الامام المقری ابو بکر عبد الله بن منصور بن عمران الباقلانی فی شهر رمضان
سنه تسع وسبعین وخمسمائة قال حدثنی به العدل العالم المعمر ابو عبد الله محمد بن
علی بن محمد عن والده الفقیه الشافعی ابی الحسن علی بن محمد الطیبیب الخطیب الجلابی
المعروف بالمغازلی الواسطی المصنف قال اخبرنا ابو نصر احمد بن موسی الطحان اجازة
عن القاضی ابی الفرج احمد بن علی بن جعفر بن محمد المعلی الحنوطی الحافظ قال حدثنا
ابو الليث بن فرج قال حدثنا الهیثم بن خلف حدثنی احمد بن محمد بن یزید حدثنی
جعفر بن الحسن الاشقر حدثنا هیثم عن ابی هاشم یعنی الرمانی عن مجاهد عن ابن
عباس قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم لا یزول قدما عبد یوم
القیمة حتی یسئل عن اربع عن عمره فیما افناه وعن جسده فیما ابلاه وعن ماله فیما
انفقه ومن این اکتسبه وعن حب اهل البیت یعنی گفت ابن عباس که حضرت
رسول صلی الله علیه وآله فرمود که براه نمی افتد دو قدم بنده روز قیامت تا
آنکه سؤال کرده شود از چهار چیز از عمرش که در چه چیز فانی کرده است و از جسدش

که در چه چیز کهنه نموده است و از مالش که در چه چیز خرج کرده و از چه ممر تحصیل
کرده و از محبت اهل البیت و در امالی ابن بابویه این حدیث با این سند مسطور است
حدثنا محمد بن احمد الاسدی البردعی قال حدثنا رقیة بنت اسحق بن موسی بن جعفر بن
محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب عن ابیها عن آبائه علیهم السّلام و بدل عن جسده
فیما ابلاه عن شبابه فیما ابلاه مسطورات یعنی جوانیرا بچه چیز پیر نموده است
سند ششم من العمدة وبالاسناد قال واخبرنا الحسن بن محمد بن فحویه حدثنا
محمد بن عبد الله بن برزة حدثنا عبد الله بن شریك البزاز حدثنا سلیمان بن عبد
الرحمن بن بنت شرحبیل حدثنا هرون بن معویة الفزاری حدثنی یحیی بن کثیر الاسدی
عن صالح بن حیان الفزاری عن عبد الله بن شداد الهاد عن العباس بن عبد المطلب قال
قال رسول الله صلی الله علیه وآله ما بال قریش یلقی بعضها بعضا بوجوه تکاد ان تسایل
من الود ویلقونا بوجوه قاطبة فقال رسول الله علیه وآله او یفعلون ذلك قال نعم
والذی بعثك بالحق فقال اما والذی بعثنی بالحق لا یؤمنون حتی یحبوهم لی یعنی
عباس بن عبد المطلب عرض کرد بخدمت حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله که آیا
چیست درد قریش که ملاقات میکنند بعضی از ایشان بعضی را برو هائی که نزدیکست
که سؤال و خواهش کنند از محبت و دوستی اگر تسایل از سؤال باشد و اقرب آنست که
تسایل از سیلان باشد یعنی چون با یکدیگر ملاقات کنند نزدیکست که روان آب شود

بجنوابنی هاشم لی د

وجوه ایشان از محبت و ملاقات میکنند با ما از روهای عداوت و غضب پس فرمود
رسول خدا صلی الله علیه و اله آیا همچنین میکنند گفت عباس بلی همچنین میکنند
قسم بخداوندی که ترا براستی برانگیخته است بخلقان بصدق و راستی پس فرمود حضرت
رسول صلی الله علیه و اله آگاه باش قسم بخدائی که مرا برانگیخته است بحق که ایمان
نیاورده خواهند بود ایشان تا آنکه دوست دارند بنی هاشم را از جهت من سند هفتم
من الذخایر عن ابن عباس رضی الله عنهما ان العباس قال لرسول الله صلی الله علیه و سلم
انا لنخرج فنری قریشا یتحدث فاذا رأونا سکتوا فغضب رسول الله صلی الله علیه
و سلم و در عرق بین عینیه ثم قال و الله لا یدخل قلب امرئ ایمان حتی یحبکم لله
و لقرابتی یعنی عرض کرد عباس بخدمت حضرت رسول الله صلی الله علیه و اله که ما
بیرون میرویم پس می بینیم قریش را که سخن میگویند با یکدیگر و چون ما را می بینند
ساکت میشوند پس در خشم و غضب شد حضرت رسول الله صلی الله علیه و اله
و برآمد رگ غضب در میان دو چشم آنحضرت بعد از آن فرمود قسم بخدا که داخل
نمیشود در دل مردی ایمان تا آنکه دوست دارد شما بنی هاشم را از جهت خدا و از جهت
قرابت من و ابن حجر در صواعق از ابن عباس نقل نموده که گفت کنا نلقی قریشا و هم
یتحدثون فیقطعون حدیثهم فذکرنا ذلک لرسول الله صلی الله علیه و اله فقال
ما بال اقوام یتحدثون فاذا رأوا الرجل من اهل بیتی قطعوا حدیثهم و الله لا یدخل

قلب رجل

قلب رجل الایمان حتی یحبکم یحبنی اترجون ان تدخل الجنة بشفاعتی و لا یرجوها
بنو عبد المطلب یعنی ابن عباس گفت که ملاقات میکردیم قریش را و ایشان با یک
دیگر در سخن بودند و چون ما را میدیدند قطع سخن میکردند پس عرض کردیم اینرا برسول الله
صلی الله علیه و اله پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و اله که چه بخاطر جمعی میرسد که
با یکدیگر در مکالمه اند و چون می بینند مردی را از اهل بیت من قطع میکنند کلام
خود را بخدا قسم که داخل نمیشود در دل مردی ایمان تا آنکه دوست دارد ایشان را
بسبب دوستی من با ایشان یا بسبب دوستی که با من دارند آیا امید دارید شما
که داخل بهشت شوید بشفاعت من و امید ندارند بنو عبد المطلب این چنین نیست
بلکه ایشان بشفاعت من داخل بهشت میشوند و صاحب کتاب احقاق الحق رحمه الله علیه
که از جمله علمای شیعه است نقل نموده و فی کتاب صواعق المحرقة لابن الحجر فانه نقل صح
ان العباس شکی الی رسول الله صلی الله علیه و اله ما یلقون من قریش من تعبیسهم
وجوههم و قطعهم حدیثهم عند لقائهم فغضب صلی الله علیه و اله غضبا شدیدا
حتی احمر وجهه و در عرق بین عینیه الی آخر الحدیث المنقول من الذخایر و ترجمه
این حدیث از حدیث سابق معلوم است سند هشتم من الذخایر عن سهل
بن سعد الساعدی قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم احبوا قریشا فان
من احبهم احبه الله یعنی حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و اله فرمود دوست دارید

قریش را بدوستی کسی که دوست دارد قریش را دوست میدارد او را تا بیعلی

سند هفتم من الذخایر و عن علی رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
اربعة انا لهم شفیع یوم القیمة المکرم لذریتی والقاضی لهم حوایجهم والساعی
فی امورهم عند اضطرارهم الیها والمحب لهم بقلبه ولسانه یعنی حضرت امیر المؤمنین
علی بن ابی طالب علیه السلم فرمودند که شفیع روز جزا حضرت محمد مصطفی صلی الله
علیه واله فرمودند چهار نفرند که من شفاعت ایشان میکنم در روز قیامت اول
اکرام و تعظیم کننده ذریه من دوم بر آورنده حوایج ذریه من سیم سعی کننده
در امور ایشان در وقت اضطرار ایشان بآن امر چهارم دوست دارنده ذریه
من بدل و زبان سند دهم من الذخایر ابن عباس قال قال رسول الله صلی الله
علیه واله وسلم احبوا الله لما یغذوکم به من نعمه واحبونی لحب الله واحبوا اهل
بیتی لحبی یعنی حضرت رسالت پناه صلی الله علیه واله فرمود که دوست دارید خدا را
از جهت آنکه غذا و روزی میدهد شما را از نعمتهای خود و دوست دارید مرا از جهت
محبت خدا و دوست دارید اهل بیت مرا از جهت محبت من و شیخ جلیل ابن بابویه
رحمة الله علیه این حدیث را باین سند در کتاب علل الشرایع آورده حدثنا
ابو سعید محمد بن الفضیل بن محمد بن اسحق المذکر النیسابوری قال حدثنا احمد بن
العباس بن حمزة قال حدثنا احمد بن یحیی الصوفی الکوفی قال حدثنا یحیی بن معین

قال

قال حدثنا هشام بن یوسف عن سلیمان بن عبد الله النوفلی عن محمد بن علی بن عبد الله
بن عباس عن ابیه عن جده قال قال رسول الله صلی الله علیه واله احبوا الله لما یغذوکم
به من نعمة واحبونی لحب الله واحبوا اهل بیتی لحبی و نیز بروایت دیگر در کتاب
مسطور باسناد خود از سلیمان عبد الله هاشمی نقل نموده که گفت سمعت محمد بن
علی علیه السلم یقول قال رسول الله صلی الله علیه واله للناس وهم مجتمعون عنده
احبوا الله لما یغذوکم به من نعمة واحبونی لله عز و جل واحبوا قرابتی لی سند
یازدهم من الذخایر و عن علی علیه السلم قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یرد
الحوض اهل بیتی ومن احبهم من امتی کهاتین السبابتین از حضرت امیر المؤمنین علی بن
ابی طالب علیه السلم مرویست که حضرت خیر المرسلین صلی الله علیه واله الطاهرین فرمود
وارد حوض کوثر میشوند اهل بیت من و کسانی که دوست داشته اند ایشان را از امت
من مثل این دو انگشت سبابه من و انگشت سبابه انگشت شهادتست و او را مسبحه
نیز گویند و در دو بیت که منظور از تشبیه ایشان بآن باشد که در ورود بحوض اهل
بیت من با محبان موافقت میکنند همچنانکه دو سبابه سند دوازدهم من الذخایر
و عن جابر بن عبد الله رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلی الله علیه واله لا یحبنا
اهل البیت الا مؤمن تقی ولا یبغضنا الا منافق شقی یعنی حضرت رسول خدا
صلی الله علیه واله فرمود که دوست نمیدارد ما اهل بیت را مگر مؤمن نیکوکار و دشمن نمیدارد

مارا مکر منافق بدبخت بیسعادت **سند سیزدهم** من جامع الاخبار روی
عن الصادق علیه السلم انه قال لا تخالطن احدا من العلویین فانک ان خالطتهم
مقت الجمیع ولکن احبهم بقلبک ولیکن محبتک من بعید یعنی حضرت امام جعفر
صادق علیه السلم فرمود مخالطت مکن تو کسی را از فرزندان علی بدرستیکه تو اگر
همنشینی کنی با ایشان دشمن میکردی همه را ولیکن دوست دار ایشان را بدل خود
و باید که باشد دوستی تو از دور و وجه عدم مخالطت با ایشان ممکنست ازین
جهت باشد که هرگاه از ان طایفه امر خلاف شرعی به بینید همه را بدان قیاس نماید
با انکه طبع اکثر مردم چنانست که با کسی که مخالطت بسیار کنند ترک آداب و در غایت
مینمایند و این ترک آداب نمودن باعث آن میشود که ایشانرا بخشم آرد و خود
نیز عداوت ایشانرا در دل گیرد و عداوت ایشان موجب نقصان اخروی است چنانکه
منع واقع شده که مکث بسیار در اماکن مشرفه نکنید که مبادا بسیار ماندن در ان
اماکن باعث بیقدری و بیحرمتی آن مکان شود در نظر شما و قساوت قلب بهم
رساند **سند چهاردهم** من کتاب علل الشرایع حدثنا عبد الله بن محمد بن عبد
الوهاب القرشی قال حدثنا ابو بشر منصور بن ابرهیم الاصبهانی قال حدثنا علی بن
عبد الله قال حدثنا عثمان خرزاد قال حدثنا محمد بن عمران قال حدثنا سعید بن
عمرو عن ابن ابی لیلی عن الحکم بن ابی لیلی قال قال رسول الله صلی الله علیه و اله لا یؤمن

عبد

یعنی نفس من از نفس خودش دوست تر باشد هم

عبد حتی اکون احب الیه من نفسه و یکون عترتی احب الیه من عترته و یکون
اهلی احب الیه من اهله و یکون ذاتی احب الیه من ذاته راوی گفت که فرمود
حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و اله ایمان نیاورده است بنده بخدا تا انکه بوده
باشم من دوست تر نزد آن بنده از خودش و مومن نیست بنده خدای تا انکه نباشد
عترت من نزد او دوست تر از عترت و اولاد او و مومن نیست کسی تا نباشد اهل
من دوست تر نزد او از اهل او و همچنین مومن نیست تا انکه نباشد ذات من نزد
او دوست تر از ذات خودش و چون نفس قبل ازین مذکور شد دور نیست که مراد از
ذات بدن باشد یا مراد از نفس حضرت امیر المومنین علیه السلام است چنانکه در آیه
که نفس رسول صلی الله علیه و اله است
مباهله مذکور شد **سند پانزدهم** فاضل دولتابادی در کتاب مناقب خود
آورده الحدیث الثانی من الدرر عن قوله تعالی عند ملیک مقتدر قال اما علمت
من احبنا و انتحل محبتنا اسکنه الله تعالی عند ملیک مقتدر ترجمه پیغمبر صلی الله
علیه و اله فرمود یا علی نمی بینی و نمیدانی تو هر که دوست دارد ما را بلفظ جمع ذکر
کرد تا جمیع اهل بیت را شامل باشد و تعظیم کند دوستان ما را او را جای دهد
خدای تعالی نزدیک مصطفی علیه السلم و هم در انکتاب مسطورات سؤال اولاد
رسول از اکباد الرسول ان جا گوئید جواب بالحدیث الرابع لامتهانی فی المباهلة
اولادنا اکبادنا و زاد فی غیره من لم یرحم صغیرنا و لم یوقر کبیرنا فلیس منا

توجه مصطفی علیه السلم فرمود فرزندان ما جگر گوشکان ما اند هر که سعت نکند بر خوردان ما و تعظیم نکند بزرکان ما را پس او از ما نباشد زیرا که طبع مصطفی علیه السلم بر حب ایشان بود و در تشریح است که المنی بالحقیقة دم ولکن یتغیر لونه عند نزوله آدمی را دو رکیست با ریک از جگر بیرون آمده و بصلب پیوسته از آن دو رک خون جگر میکشد و بصلب میرساند و از آن خون منی میشود و آب منی عین خونست و وقت فرود آمدن در انثیین لون او میکردد و لهذا اگر کسی بسیار جماع کند عین خون انزال کردد و چون اصل منی از جگر است لهذا گفته اند از موت و لکد در جگر والد سوراخ می افتد بدانکه مصطفی صلی الله علیه وسلم و اولاد وی و امت او با انبیای دیگر قیاس نتوان کرد و فضلی که آنحضرت را بود هیچ مخلوقی را نباشد کفش کسی که مفخر عرش باشد فرزندان او را با فرزندان دیگر چگونه قیاس را شاید و در دیگر ایشان احادیث بسیار وارد است والحدیث الرابع فی المشارق ان الله لا یجمع بینی و بین عدوی فی محل واحد اشارتست بانکه فرزندان رسول صلی الله علیه واله با کافران در دوزخ در نیایند چه جای کافران در دوزخ است پس ایشان در دوزخ نباشند چه کانست ترا ابو طیبه حجام از آشامیدن خون رسول صلی الله علیه واله که خوردن آن حرام است از دوزخ نجات یافت پس کسی که از خون جگر و نور دو چشم و مخ دو ساق رسول صلی الله علیه واله منجمد باشد کی موجب

دوزخ شود من چنین گمان میبرم که اگر قطره خون مصطفی صلی الله علیه واله در دوزخ اندازند همه آتش بوستان کردند و نیز مرویست که چون قیامت قایم شود مومنان با حوران مشغول شوند منکوحات ایشان بنالند که ملکا شوهران اما بما غمینکرند فرمان شود جبرئیل کار خون که از پایهای مبارک حضرت مصطفی علیه در وقت عبادت بیرون آمدی از آن خون بر جبین هر زوجه یکان نقطه بدارد پس هر که از شوهران ایشانرا به بیند مبتلای محبت ایشان شود تمام شد کلام فاضل دولتابادی و بیان حکایت حجام حدیثیست که شیخ الطائفه محمد بن الحسن الطوسی در استبصار در باب کسب حجام باین سند از حضرت ابی جعفر علیه السلم روایت نموده عنه عن ابی علی الاشعری عن محمد بن عبد الجبار عن احمد بن النضر عن عمرو بن شمر عن حنان عن جابر عن ابی جعفر علیه السلم قال احتجم رسول الله صلی الله علیه واله حجمه مولی لبنی بیاضة و اعطاه ولو کان حراما ما اعطاه فلما فرغ قال له رسول الله صلی الله علیه واله این الدم قال شربته یا رسول الله فقال ما کان ینبغی لك ان تفعل وقد جعله الله عز وجل حجابا من النار فلا تعد یعنی ابی جعفر علیه السلم فرمود که اراده حجامت کرد حضرت رسول الله صلی الله علیه واله و حجامت کرد آنحضرترا ازاد کرده شده بنی بیاضه و حضرت عطا کرد باو چیزی یعنی مزدی باو دادی اگر حرام میبود اجرت حجام حضرت باو چیزی عطا نمی نمود پس چون فارغ شد از حجامت فرمود رسول خدا صلی الله علیه واله

نجات خون کنت اشامیدم آنرا یا رسول الله پس فرمود آنحضرت سزاوار نبود
ترا که بیاشامی خون را و بتحقیق که کرده است خدای عزوجل این خون را از برای تو سپری
از آتش پس بعد از این نحو عملی مکن و حدیث مذکور را شیخ جلیل محمد بن علی بن
الحسین بن موسی بن بابویه القمی در باب معایش و مکاسب و فواید و صناعات
در کتاب من لا یحضره الفقیه از عمرو بن شمر از جابر از ابی جعفر علیه السلم نیز روایت
نموده است بدون لفظ فلا تعد **سند شانزدهم** شیخ اجل ظهیر الاسلام
والمسلمین ابو احمد عروری روایت نموده از صحیفة الرضا علیه السلم بسند خود
که سلسله سند را در آن کتاب ذکر نموده تا بحضرت امام رضا علیه السلم از آبای
کرامش از رسول الله صلی الله علیه وآله و میر سید احمد حسینی داعی در کتاب منهاج
الصفوی از امالی ابن بابویه نقل نموده قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله اربعة
انا لهم شفیع یوم القیمة ولو اتوا بذنوب اهل الارض المکرم لذریتی والقاضی لهم
حوائجهم والساعی لهم فی امورهم عندما اضطروا الیه والمحب لهم بقلبه ولسانه
و تفسیر این حدیث با حدیث سابق که در این باب در سند نهم مسطور شد موافق است
الا آنکه این حدیث ابلغ است **سند هفدهم** من صحیفة الرضا علیه السلام
وباسناده عنه صلی الله علیه وآله انه قال اتانی جبرئیل علیه السلم عن ربی عز وجل
وهو یقول ربی یقرئک السلم ویقول یا محمد بشر المؤمنین الذین یعملون الصالحات

ویؤمنون

فلان تو اعلیک السلم
واقرءک السلم مرکز

ویؤمنون بک ویحبون اهل بیتک بالجنة فان لهم عندی جزاء الحسنی و سیدخلون
الجنة یعنی حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود آمد مرا جبرئیل از نزد پروردگار
من و میگفت خدای تعالی ترا سلام میرساند و میگوید برای محمد بشارت ده ایمان آرندگان
که موصوفند بکردن نیکیها و ایمان آورده اند بتو و دوست دارند اهل بیت ترا
بهشت بتحقیق که مر ایشانراست نزد من مزد نیکو و زود باشد که داخل شوند در
بهشت **سند هجدهم** من جامع الاخبار روی عبد الله بن عبد الله بن عبد
الرحمن قال سمعت عثمن بن عفان قال سمعت عمر بن خطاب قال سمعت ابابکر بن
ابی قحافه قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول ان الله تبارک وتعالی خلق من
نور وجه علی بن ابی طالب ملئکة یسبحون ویقدسون ویکتبون ثواب ذلک لمحبیه
ومحبی اولاده علیهم السلم یعنی حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود بدرستی که
خدای تعالی آفرید از نور روی علی فرشتگان که تسبیح میکنند و تقدیس میکنند
ومینویسند ثواب آنرا از برای دوستان علی و دوستان فرزندان او علیهم السلم
سند نوزدهم ابن بابویه علیه الرحمه در مجلس سیم از کتاب امالی آورده حدثنا
الحسن بن عبد الله بن سعید قال اخبرنا عمرو بن احمد بن حمران القشیری قال حدثنا
المغیرة بن محمد بن المهلب قال حدثنا عبد الغفار بن محمد بن کثیر الکلابی الکوفی
عن عمرو بن ثابت عن جابر عن ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین عن آبیه علیهم السلم

قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله حبي وحب اهل بيتي نافع في سبعة مواطن
اهوالهن عظيمة عند الوفاة وفي القبر وعند النشور وعند الكتاب وعند الحساب
وعند الميزان وعند الصراط یعنی حضرت امام محمد باقر علیه السلم روایت کرده است
از آبای عظام کرام خود صلوات الله علیهم که حضرت رسول صلی الله علیه وآله
فرموده اند دوستی من و دوستی اهل بیت من نافع است در هفت جا که هولهاء
آنها بزرگ است نزد مردن و در قبر داخل شدن و نزد بر انگیخته شدن در حشر
و نزد دیدن نامه اعمال و نزد حساب و نزد میزان و نزد صراط سید بینم
در مجالس المومنین از کتاب خلاصة المناقب نقل نموده وقال النبي صلی الله علیه وآله
وسلم ان الله عرض حب علي وفاطمة وذريتهما على البرية فمن بادر منهم بالاجابة
جعل منهم الرسل ومن اجاب بعد ذلك جعل منهم الشيعة ومن اجاب بعد ذلك
جعل منهم الاصفياء والله جمعهم في الجنة یعنی بدرستی که حضرت حق سبحانه و تعالی
عرض کرد دوستی حضرت امیر المومنین و حضرت فاطمه علیهما و ذریه حضرت فاطمه را
علیها بر جمیع مخلوقات پس کسی که مبادرت و پیشدستی نمود از مردمان بقبول
محبت ایشان و محبت ایشان را پیش از دیگران قبول نمود کردانید خدا تعالی از ایشان
پیغمبران را یعنی پیغمبران از انجماعت اند و کسی که قبول نمود محبت ایشان را بعد از ان
رسل کردانید خدا تعالی از ایشان شیعیان را یعنی شیعیان و متابعان حضرات

ائمه هدی

ائمه هدی صلوات الله علیهم از ایشانند و کسی که اجابت کرد بعد از شیعیان
کردانید خدا تعالی از ایشان اصفیا را و خدا تعالی جمع کرد همه آنها را که قبول
محبت ایشان نموده اند در بهشت و در خلاصة المنهج در طی تفسیر کریمه وان
من شيعته لابراهيم مسطور است که در حدیث آمده که چون حق تعالی ملکوت آسمان
و زمین با براهیم علیه السلم نمود ابراهیم علیه السلم بجانب عرش نکریست نور عظیم دید گفت
خداوندا این چه نور است گفت نور صفی و حبیب من محمد صلی الله علیه وآله گفت
در جنب آن نور دیگر می بینم گفت نور برادر و وصی او علی بن ابی طالب است علیه السلم
گفت خداوندا نور دیگر می بینم نزدیک آن هر دو نور خطاب آمد که آن نور فاطمه
زهراست دختر سید انبیا صلی الله علیه وآله و زوجه خیر الاوصیا و بجهت آن او را
فاطمه نام نهاده ام که او دوستان خود را از دوزخ منع کند و باز دارد همچنانکه
مادر فرزندان فطیم سازد و از شیر باز گیرد گفت خداوندا دو نور دیگر می بینم
نزدیک ایشان فرمود که آن دو نور دو فرزند وی اند حسن و حسین علیهما السلم گفت
پادشاها نور دیگر می بینم که کرداکرد ایشان در آمده است از چه کسانند گفت
آن نورهای نه امام اند از فرزندان حسین علیه السلم گفت خداوندا نورهای بسیار
می بینم که از کرد ایشان در آمده فرمود که آن نورهای شیعیان و محبان علی اند
علیه السلم و فرزندان او گفت پادشاها ایشان را چه علامت توان شناخت گفت

به پنج علامت که آن پنجاه و یک رکعت نماز گذاردن و انگشترین در دست راست داشتن
و بسم الله الرحمن الرحیم در نماز بلند گفتن و پیش از رکوع قنوت خواندن و سجدهٔ شکر
کردن ابرهیم گفت خداوندا مرا از شیعه علی بن ابی طالب گردان حق تعالی دعای اورا
اجابت فرمود و اورا داخل شیعیان امیر المؤمنین علیه السلام گردانید و رسول خود را از این
خبر داد و فرمود وَإِنَّ مِن شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ و بدرستی که ابرهیم از جمله شیعیان علی بن
ابی طالب است سند بیست و یکم من کتاب الکشی حدثنا معروف قال اخبرنی الحسن بن
علی بن النعمان قال حدثنی علی بن النعمان عن محمد بن سنان عن ابی الجارود عن جویرة
بن مسهر العبدی قال سمعت علیا علیه السلام یقول احبب محب آل محمد ما احبهم فاذا
ابغضهم فابغضه و ابغض مبغض آل محمد ما ابغضهم فاذا احبهم فاحببه و انا
ابشرک ثلث مرات و انا ابشرک و انا ابشرک یعنی جویرة بن مسهر العبدی گفت
شنیدم از حضرت امیر المؤمنین و یعسوب الموحدین علی بن ابی طالب صلوات الله و
سلامه علیه که میفرمودند دوست دار محب آل محمد را صلی الله علیه و آله مادام که آن
محب دوست دار ایشان باشد پس هرگاه دشمن باشد با آل محمد صلی الله علیه و آله
تو نیز دشمن دار اورا و دشمن باش با دشمن آل محمد صلی الله علیه و آله مادام
که او دشمن آل محمد باشد پس هرگاه دشمن آل محمد صلی الله علیه و آله دوست شود
با ایشان تو نیز با او دوست شو و دوست دار اورا و من بشارت میدهم ترا و چون

سه مرتبه و من بشارت میدهم ترا و من بشارت میدهم ترا سند بیست و دویم
من عیون اخبار الرضا علیه السلام و باسناده عن علی علیه السلام قال قال النبی
صلی الله علیه و آله اول ما یسئل العبد حبنا اهل البیت یعنی ابن بابویه باسناد
خود از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام روایت کرده که آنحضرت فرمود که رسول
خدا صلی الله علیه و آله فرمود اول چیزی که سؤال کرده میشود از بندگان خدا
دوستی ما اهل البیت است سند بیست و سیم من الصواعق احبوا اهلی و احبوا
علیا من ابغض احدا من اهلی فقد حرم شفاعتی یعنی آنحضرت فرمود که دوست
دارید اهل مرا و دوست دارید علی را کسی که دشمن داشته باشد یکی از اهل
مرا بتحقیق که محروم است از شفاعت من سند بیست و چهارم من کتاب الکافی
محمد بن یحیی عن احمد بن محمد عن الحسین بن سعید عن الحسین بن الجارود عن موسی بن
بکر بن داب عمن حدثه عن ابی جعفر علیه السلام ان زید بن علی بن الحسین دخل علی
ابی جعفر محمد بن علی و معه کتب من اهل الکوفة یدعونه فیها الی انفسهم و یخبرونه
باجتماعهم و یامرونه بالخروج فقال له ابو جعفر هذه الکتب ابتداء منهم او جواب
ما کتبت به الیهم و دعوتهم الیه فقال بل ابتداء من القوم لمعرفتهم بحقنا و بقرابتنا
من رسول الله صلی الله علیه و آله و لما یجدون فی کتاب الله عز و جل من وجوب مودتنا
و فرض طاعتنا و لما نحن فیه من الضیق و الضنک و البلاء فقال له ابو جعفر ان الطاعة

مفروضة من الله عز وجل وسنة امضاها فی الاولین وکذلک یجریها فی الآخرین والطاعة
لواحد منا والمودة للجمیع وحدیث بتمامه در کافی مسطور است وهرچند قدری از
این حدیث در سند دویم از باب اول این باب مسطور شده در اینجا نیز بقدر حاجت
اکتفا نمودیم یعنی زید بن علی بن الحسین داخل شد بمجلس شریف حضرت امام محمد باقر
علیه السلام و با او بود نوشته چندی از اهل کوفه که خوانده بودند او را در آن نوشته
بسوی خود و خبر کرده بودند او را بجمعیت ایشان بجهة خروج زید و امر کرده بودند
او را بخروج پس گفت مر زید را حضرت امام محمد باقر علیه السلام این نوشته ابتدا نوشته
شده از ایشان یعنی از اهل کوفه بسوی تو یا جواب چیزیست که تو نوشتۀ بسوی ایشان
و خوانده ایشان را به بیعت پس گفت زید بلکه این نوشتها ابتدائیست از [illegible]
بجهت معرفت ایشان بحق ما و بخویشی و قرابت ما برسول خدا صلی الله علیه واله و از
جهت چیزی که یافته اند در مصحف مجید و کلام حمید از وجوب بودن مودت ما
و فرض بودن طاعت ما بر خلایق و از برای چیزی که ما گرفتار آنیم از عدم وسعت و
تنگدستی در همه چیز و بلاها که بر ما وارد میشود پس فرمود ابو جعفر علیه السلام بتحقیق
که طاعت و فرمان برداری فرض کرده شده است از جانب خدا عز و جل و طریقه
ایست که جاری شده است در اولین و همچنین جاری میشود در آخرین و طاعت
مفروضه از جانب خدا مخصوص یکی از ما خویشان رسول الله صلی الله علیه واله است

که امامیم و مودت و دوستی از برای همه ما قارب آنحضرت است **سند بیست و پنجم**
من الصواعق وروی الطبرانی انه صلی الله علیه وسلم قال الزموا مودتنا اهل البیت فانه
من لقی الله وهو یودنا دخل الجنة بشفاعتنا والذی نفسی بیده لا ینفع احدا عمله الا بمعرفة
حقنا یعنی حضرت رسول صلی الله علیه واله فرمود لازم گردانید بر خود دوستی ما اهل
البیت را بتحقیق که کسی که ملاقات کند خدا را و دوست دارد ما را باشد داخل بهشت میشود
بشفاعت ما قسم بکسی که نفس من بدست قدرت اوست که نفع نمیدهد کسی را عملش مگر
بمعرفت حق ما و شک نیست که از جمله حقوق آنحضرت مودت خویشان آنحضرت چنانکه قبل
ازین مکرر مسطور شد **سند بیست و ششم** من الصواعق اخرجه مبسوط الثعلبی فی تفسیره
من مات علی حب آل محمد مات شهیدا مغفورا له تائبا مؤمنا مستکمل الایمان یبشره
ملک الموت بالجنة ومنکر ونکیر یزف الی الجنة کما تزف العروس الی بیت زوجها وفتح له بابان
الی الجنة ومات علی السنة والجماعة ومن مات علی بغض آل محمد جاء یوم القیمة مکتوب بین
عینیه آیس من رحمة الله یعنی ثعلبی در تفسیر خود این حدیث اخراج نموده که کسی که بمیرد بر دوستی
آل محمد صلی الله علیه واله مرده است شهید یعنی درجه شهدا با او کرامت میشود و آمرزیده
شده از برای او گناهان او بسبب دوستی آل محمد و میمیرد و حال آنکه توبه کرده باشد
از گناهان و با ایمان باشد و کامل کرده باشد حقیقت ایمان را بشارت میدهد آن محب
آل محمد را ملک الموت به بهشت و همچنین منکر و نکیر بشارت دهند او را ببهشت و میبرند

ومیکشانند او را بسوی بهشت همچنانکه میبرند عروس را بخانهٔ شوهرش ومیکشانند از برای
او دو در بسوی بهشت ومرده است بطریقهٔ اهل سنت وجماعت وکسی که بمیرد بر دشمنی
آل محمد بیاید در روز قیامت وحال آنکه نوشته شده باشد در میان دو چشم او که
این شخص نومید است از رحمت الله تعالی سند بیست وهشتم من الصواعق وفی طریقه
شیعی من احبنا بقلبه واعاننا بیده ولسانه انا وهو فی علیین ومن احبنا بقلبه
وکف عنا لسانه ویده وهو فی الدرجة التی یلیها یعنی کسی که دوست دارد ما را بدل
واعانت ویاری ما کند بدست وزبان ما واو در علیین خواهیم بود وکسی که دوست
دارد ما را بدل وبدست وزبان یاری او بما نرسیده باشد او در مرتبهٔ بعد از آن مرتبهٔ
این مرتبه خواهد بود سند بیست ونهم در منهاج الکرامة علامه حلی رحمه رحمه الله
تعالی فی معرفة الامامة مسطور است وعن ابن مسعود قال حب آل محمد یوما خیر من عبادة
سنة ومن مات علیه دخل الجنة یعنی فرمود دوستی آل محمد در روزی بهتر است از عبادت
یکسال وکسی که بمیرد بر دوستی آل محمد داخل بهشت میشود باب بیست وسیم در بیان
اینکه عداوت حضرت امیر المومنین علی بن ابی طالب علیه السلم واهل بیت نبوت وولایت
وذریهٔ ایشان موجب خبث ولادت است وآنچه در باب اعادی ایشان واقع شده سند
اول من معانی الاخبار معنی اول النعم وبادیها حدثنا ابی ومحمد بن الحسن رضی الله
عنه قالا حدثنا سعد بن عبد الله عن احمد بن محمد بن خالد قال حدثنا ابو القاسم

عبد الرحمن الکوفی وابو یوسف یعقوب بن یزید الانباری الکاتب عن ابی محمد عبد الله بن
محمد الغفاری عن الحسین بن یزید عن الصادق جعفر بن محمد عن ابیه عن آبائه علیهم السلم
قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله من احبنا اهل البیت فلیحمد الله تعالی علی اول النعم قیل
وما اول النعم قال طیب الولادة ولا یحبنا الا من طابت ولادته ولا یبغضنا الا من خبثت
ولادته حضرت امام جعفر صادق علیه السلم از آبای کرام خود صلوات الله وسلامه علیهم
از رسول خدا صلی الله علیه وآله روایت کرده که آنحضرت صلی الله علیه وآله فرمود کسی که
دوست دارد ما اهل بیت را پس حمد کند خدای تعالی را از جهت اول نعمتی که باو رسیده آن
از جانب خدای تعالی شخصی گفت چه چیز است آن اول نعم حضرت رسول صلی الله علیه وآله
فرمود طیب ولادت یعنی پاکی ولادت وحلال زادگی ودوست نمیدارد ما را مگر کسی که
پاک باشد ولادت او ودشمن نمی باشد با ما مگر کسی که ناپاک باشد ولادت او سند
دویم من معانی الاخبار حدثنا علی بن احمد بن عبد الله رحمه الله قال حدثنا ابی عن
جده احمد بن ابی عبد الله عن محمد بن عیسی بن عبید عن ابی محمد الانصاری عن عمر ولحد
عن ابی جعفر الباقر علیه السلم قال من اصبح یجد برد حبنا علی قلبه فلیحمد الله علی بادی
النعم قیل وما بادی النعم قال طیب المولد یعنی حضرت ابی جعفر الباقر صلوات الله علیه
فرمود کسی که صبح کند وبیابد خنکی محبت ما را در دل خود یعنی اثر محبت ما را در دل
خود بیابد حمد کند خدای تعالی را بجهت اول نعمتی که باو عطا کرده است شخصی گفت چه چیز است

بادی نعم یعنی اول نعمتها آنحضرت فرمودند که حلال زادگی **سند سیم** من معانی
الاخبار حدثنا محمد بن علی ماجیلویه رضی الله عنه عن عمه محمد بن ابی القسم عن محمد بن
علی الکوفی عن محمد بن سنان عن المفضل بن عمر قال قال ابو عبد الله علیه السلم من وجد برد حبنا
علی قلبه فلیکثر الدعا لامه فانها لم تخن اباه یعنی مفضل بن عمر رحمه الله گفت که صادق
آل محمد علیهم التحیة والسلم فرمود که هر که بیابد اثر محبت ما را در دل خود پس بسیار کند دعا
در حق مادر خود بتحقیق که او خیانت نکرده است با پدرش **سند چهارم** من معانی
الاخبار معنی ما روی ان من مثل مثالا او اقتنی کلبا فقد خرج من الاسلام حدثنا محمد بن
علی ماجیلویه رحمه الله عن محمد بن ابی القسم عن احمد بن ابی عبد الله عن النهیکی باسناده
رفعه الی ابی عبد الله علیه السلم انه قال من مثل مثالا او اقتنی کلبا فقد خرج من الاسلام
فقیل له هلک اذا کثیر من الناس فقال لیس حیث ذهبتم انما عنیت بقولی من مثل مثالا
من نصب دینا غیر دین الله ودعی الناس الیه وبقولی من اقتنی کلبا مبغضا لنا اهل البیت
اقتناه فاطعمه وسقاه من فعل ذلک فقد خرج من الاسلام یعنی حضرت ابو عبد الله
علیه السلم فرمود کسی که مثالی و شبیه سازد یا نگاه دارد سگی را بتحقیق که بیرون رفته
خواهد بود از اسلام پس گفت شخصی با آنحضرت که هلاک شده اند در این وقت بسیاری
از مردمان یعنی الحال که شما باین نحو حکم فرموده اید بسیاری از مردمان هالک و جهنمی
خواهند بود بجهت آنکه اکثر مباشر این دوام میکردند پس حضرت فرمود نیست بنحوی که

شما

شما فهمیده اید بتحقیق که خواسته ام بقول خودم من مثل مثالا یعنی کسی که قرار دهد
دینی بغیر اسلام و بخواند مردم را بآن دین و خواسته ام بقول خودم که و من اقتنی کلبا یعنی
کسی که نگاه دارد دشمن ما اهل بیت را پس طعام و آب بدهد او را بتحقیق که بیرون رفته
است از اسلام **سند پنجم** من معانی الاخبار حدثنا جعفر بن محمد بن مسرور رحمه الله
قال حدثنا الحسین بن محمد بن عامر عن عمه عن عبد الله بن عامر عن محمد بن زیاد عن سیف بن
عمیره قال قال الصادق جعفر بن محمد علیهما السلم من لم یبال ما قال وما قیل فیه فهو شرک شیطان
ومن لم یبال ان یراه الناس مسیئا فهو شرک شیطان ومن اغتاب اخاه المؤمن من غیر تره
بینهما فهو شرک شیطان ومن شغف بمحبة الحرام وشهوة الزنا فهو شرک شیطان ثم قال
علیه السلم ان لولد الزنا علامات احدها بغضنا اهل البیت وثانیها ان یحن الی الحرام
الذی خلق منه وثالثها الاستخفاف بالدین ورابعها سوء المحضر للناس ولا یسیء محضر
اخوانه الا من ولد علی غیر فراش ابیه او من حملت به امه فی حیضها یعنی گفت سیف بن
عمیره که حضرت صادق آل محمد صلوات الله علیه فرمود کسی که باکی ندارد از آنچه گفته است
در حق مردم و از آنچه در حق او مردم گفته اند از امور بد پس در ولادت او شیطان شریک
است و کسی که باک ندارد که ببینند او را مردمان در اعمال بد پس در ولادت او شیطان
شریک است و کسی که غیبت برادر مؤمن کند بدون سابقه عداوتی که منشا او غضبی
در امور دین باشد که باعث حلیت غیبت تواند شد پس در ولادت او شیطان شریک است

وکسی که شوق دارد بمجبت حرام و شهوت زنا بر دو ولادت او شیطان شریک است
بعد از ان حضرت صادق علیه السلم فرمود بد دستی که از برای ولد زنا چند علامت
یکی آنکه با ما عداوت با اهل بیت است و دویم از آنها شوق بحرام است که از ان مخلوق
شده که زنا باشد و سیم از ان علامتها استخفاف و خوار نمودن دین است و چهارم
از ان علامتها بد حاضر شدن و بد سلوکی نمودن اوست با مردمان در مجالس یا آنکه
بد یاد نمودن اوست مردم را در غیبت ایشان و بد سلوکی میکند در مجلس برادران
مؤمن یا آنکه بد یاد میکند ایشان را در غیبت مگر کسی که متولد شده باشد در غیر خانه
پدرش یا آنکه مادر او در حین حیض حامله شده باشد باو سند ششم من معانی
الاخبار ابی رحمه الله قال حدثنا سعد بن عبد الله عن سلمة بن الخطاب عن الحسن بن
یوسف عن صالح بن عقبه عن ابی الحسن علیه السلم قال الناس ثلثة عربی و مولی و علج فاما
العرب فنحن و اما الموالی فمن والانا و اما العلج فمن تبرأ منا و ناصبنا راوی گفت که
حضرت امام موسی کاظم علیه السلم فرمود که مردمان سه فرقه اند فرقه عرب و فرقه موالی
و فرقه علج اما عرب ما ئیم اولاد رسول الله صلی الله علیه و آله و اما موالی پس جماعتی اند
که محبت و مودت ما را داشته باشند و اما علج پس جمعی اند که تبری از ما جویند و ناصبی ما
باشند یعنی با ما نسزا گویند و نصب عداوت ما کنند و علج بکسر عین در قاموس اللغة بمعنی
حمار وحش سمین و مردی از کفار عجم آمده است و در صراح اللغة بمعنی کبر و بمعنی مطلق

حمار

حمار وحشی و غیر وحشی هر دو آمده پس معنی علج این باشد که بی عقل مثل حمار اند یا کافر اند
و هر دو معنی مناسب است سند هفتم من العمدة و فی تفسیر الثعلبی بالاسناد المقدم
قوله سبحانه و تعالی فی سورة النمل یا ایها الناس علمنا منطق الطیر قال یقول القبر فی صیاحه
اللهم العن باغض آل محمد صلی الله علیهم یعنی ثعلبی به سند خود در تفسیر خود در حین
تفسیر آیه علمنا منطق الطیر گفته است که میگوید قبره در صدائی که میکند خدا و ندا لعن
کن کسی را که بغض آل محمد صلی الله علیه و آله داشته باشد و شهید ثانی و شارح حقی
فیض ربانی شیخ زین الدین عطر الله مضجعه در کتاب صید و ذباحه از شرح لمعه
دمشقیه نقل فرموده روی سلیمان الجعفری عن الرضا علیه السلم قال لا تاکلوا القبرة و لا
تسبوها و لا تعطوها الصبیان یلعبون بها فانها کثیرة التسبیح و تسبیحها لعن الله
مبغضی آل محمد صلی الله علیهم و قال ان القنزعة التی علی راس القبرة من مسحة سلیمان
بن داود علیهما یعنی حضرت امام رضا علیه السلم فرمود که مخورید قبره را و دشنام مدهید
او را و مدهید بطفلان که بازی کنند با ان پس بتحقیق که او بسیار تسبیح کننده است
و تسبیح او اینست که لعن کرده است خدای تعالی بغض دارندهٔ آل محمد را رحمت خدا بر ایشان
باد و فرمود آنحضرت که کاکلی که بر سر قبره است از دست مالیدن حضرت سلیمان
بن داود است بر سر او و قبره را اهل لغت نقل کرده اند که مرغیست کوچکتر از گنجشک
و در سر او پری است جمع کرده شده بلند میشود آن پر در وقت نشستن او بزمین

شبیه است بجهود سند هشتم من العمدة وبالاسناد المقدم قال حدثنا
عبد الله بن احمد بن حنبل قال حدثنا ابن زنجویه القطان قال حدثنا هشام بن
عمار الدمشقی قال حدثنا اسد عن الحجاج بن ارطاة عن عطیة العوفی قال حدثنا
ابو سعید الخدری قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله من ابغضنا اهل البیت
فهو منافق یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله فرمود کسی که بغض و دشمنی
داشته باشد با ما اهل بیت آنکس منافق است سند نهم سید المحققین وخاتم
المجتهدین میر محمد باقر الداماد الحسینی جدّ داعی حقه الله برحمته در تقدمه تقویم
الایمان ایراد نموده وفی کثیر من الکتب الجمهوریة والخاصة عن زید بن ارقم
ما کنا نعرف المنافقین ونحن مع النبی صلی الله علیه وآله الا ببغضهم علیا و
ولده ودر بسیاری از کتب عامه وخاصه از زید بن ارقم مرویست که میگفته نمی
شناختیم ما منافقان را وحال آنکه بودیم با حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله
مگر بعداوت ایشان علی بن ابو طالب علیه السلام و فرزندان آنحضرت را سند دهم
من جامع الاخبار وباسناده عنه صلی الله علیه وآله انه قال حرمت الجنة علی من
ظلم اهل بیتی وقاتلهم والمعین علیهم ومن سبهم اولئک لا خلاق لهم فی الآخرة
ولا یکلمهم الله یوم القیمة ولا یزکیهم من المعصیة ولهم عذاب الیم یعنی حضرت
خاتم النبیین صلی الله علیه وآله فرمود حرام است بهشت بر کسی که ستم کند بر اهل بیت

من وبا ایشان مقاتله نماید ویاری کند بر ظالم وقاتل اهل بیت من باشد وکسی که دشنام
دهد اهل بیت مرا ایشانند که نیست ایشان را بهره از ثواب در آخرت وسخن نمیکند خدا
با ایشان در روز قیامت وپاک نمیسازد ایشان را از گناه ومر ایشان راست عذاب درد
ناک سند یازدهم من الصحیفة الرضویة وباسناده عنه صلی الله علیه وآله انه
قال الویل لظالم اهل بیتی عذابهم مع المنافقین فی الدرک الاسفل من النار یعنی حضرت
رسول الله صلی الله علیه وآله فرمود جهنم مر ستم کنندگان اهل بیت مراست وعذاب
ایشان با منافقان در مرتبه پست تر است از آتش سند دوازدهم من الصحیفة
الرضویة وباسناده عنه صلی الله علیه وآله انه قال اشتد غضب الله وغضب رسوله علی
من اهرق دم ذریتی واذانی فی عترتی یعنی حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود بسیار
سخت شده است غضب خدا وخشم رسول خدا بر هر که بریزد خون ذریت او وآزار
رساند مرا در عترت من سند سیزدهم من الذخایر عن طلحة بن مصرف قال کان
یقال بغض بنی هاشم نفاق یعنی طلحة بن مصرف گفت که بود اینکه در زمان سابق گفته
میشد که عداوت وبغض بنی هاشم نفاق است یعنی از زبان اهل بیت عصمت گفته
میشد سند چهاردهم من الذخایر وعنه ان النبی صلی الله علیه وآله قال یا بنی عبد المطلب
انی سالت الله ان یثبت قائمکم وان یهدی ضالکم وان یعلم جاهلکم وان یجعلکم رحما
نجدا ولو ان رجلا صف قدمیه وصلی ولقی الله وهو مبغض لاهل هذا البیت لدخل النار

یعنی حضرت رسول صلی الله علیه واله فرمود ندای اولاد عبد المطلب من طلب کرده ام
از خدای تعالی این را که ثابت دارد قایم شما را یعنی حضرت صاحب الزمان علیه السلم را
که از جمله بنی هاشم است یا آنکه ثابت دارد آنها را از شما که بر مذهب قویم هستند
وطلب کردم از خدای تعالی این را که هدایت کند ظالم شما را و صاحب علم کند جاهل
شما را و بگرداند شما را رحم دل و مشفق و مهربان و شجاعان و دلیران در نهایت
بر ولجه اگر مردی صف نماید هر دو قدم خود را و نماز گذارد و ملاقات کند خدا را
و بغض و عداوت اهل این خانواده داشته باشد یعنی دشمن خاندان نبوت
باشد البته داخل جهنم میشود **سند پانزدهم** من الذخایر عن ابن عباس قال
قال رسول الله صلی الله علیه واله لو ان رجلا صف قدمیه بین الرکن والمقام
وهو مبغض لاهل بیت محمد دخل النار یعنی ابن عباس گفت که رسول خدا صلی الله
علیه واله فرمود اگر مردی برابر کند هر دو قدم خود را از برای عبادت میان رکن
ومقام ابرهیم علیه السلم وانکه دشمن و عدو اهل بیت محمد صلی الله علیه واله
باشد داخل آتش جهنم میشود **سند شانزدهم** من الذخایر وعن ابی سعید
قال قال رسول الله صلی الله علیه واله وسلم من ابغض اهل البیت فهو منافق یعنی
ابی سعید گفت که فرمود رسول خدا صلی الله علیه واله کسی که بغض اهل بیت
نبوت داشته باشد پس او منافق است **سند هفدهم** من الذخایر عن علی علیه السلم

قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اشتد غضب الله وغضب رسله وغضب ملائکته علی من
اهرق دم نبی او آذاه فی عترته حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلم فرمود که رسول خدا
صلی الله علیه واله فرمود که شدید و سخت شد غضب خدا و غضب رسولان خدا و غضب
ملائکه او بر کسی که ریخته است خون پیغمبر را یا ایذا و آزار نموده او را بسبب ایذا
و آزار نمودن عترت آن پیغمبر **سند هجدهم** من کتاب درر المطالب وغرر المناقب
واخر من مناقبها علیها ما رواه سلمان الفارسی رضی الله عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه واله یا سلمان من احب فاطمة ابنتی فهو فی الجنة ومن ابغضها فهو
فی النار یا سلمان حب فاطمة ینفع فی مائة مواطن ایسر تلک المواطن الموت والقبر
والمیزان والحشر والصراط والمحاسبة فمن رضیت عنه رضی الله عنه ومن غضبت
علیه غضب الله علیه یا سلمان ویل لمن یظلمها ویظلم بعلها امیر المؤمنین علیا وویل لمن
یظلم ذریتها وشیعتها یعنی سلمان فارسی رضی الله عنه گفت که رسول خدا صلی الله
علیه واله فرمود یا سلمان کسی که دوست دارد فاطمه دختر مرا پس او در بهشت خواهد بود
وکسی که دشمن او باشد پس او در جهنم خواهد بود ای سلمان محبت فاطمه علیها السلام نفع
میکند در چندین موضع که آسان ترین آن مواطن وقت مردن است و وقت در قبر
فرو آمدن و در حاضر شدن نزد میزان و در وقت حاضر شدن بحشر و در وقت
گذشتن از صراط و در وقت حساب پس کسی که راضی باشد از و فاطمه راضی میشود

خدا پیغامبرا از او و کسی که غضب کرد فاطمه را او غضب کرده است بر وی خدا تعالی
ای سلمان وای بر کسی که ظلم کند بر حضرت فاطمه علیها و ظلم کند بشوهر او امیر المؤمنین
علیه السلام و وای بر کسی که ظلم کند بذریه حضرت فاطمه علیها و شیعه فاطمه علیها السلام
و ذریه حضرت فاطمه علیها السلام چنانچه مذکور شد شامل جمیع اولاد آنحضرت
تا انقراض عالم هست و جمیع سادات بنی فاطمه داخل اند **سند نوزدهم**
من کتاب در المناقب روی عمرو بن خالد قال حدثنی زید بن علی و هو آخذ بشعره
قال حدثنی علی بن الحسین و هو آخذ بشعره قال حدثنی الحسین بن علی و هو آخذ
بشعره قال حدثنی علی بن ابی طالب و هو آخذ بشعره قال حدثنی رسول الله صلی الله
علیه و آله و هو آخذ بشعره قال من آذی شعرة منك فقد آذانی و من آذانی فقد
آذی الله و من آذی الله لعنه اهل السموات و الارض و در کتاب عیون اخبار الرضا
علیه السلام ابن بابویه رحمه الله این حدیث را بسند خود ذکر نموده با این اختلاف لفظ
در خصوص آخر حدیث که و من آذی الله فعلیه لعنة الله ملأ السموات و الارض
یعنی عمرو بن خالد گفت خبر داد مرا زید بن علی در حالی که گرفته بود موی خود را گفت
خبر داد مرا حضرت امام زین العابدین علیه السلام در حالی که گرفته بود موی خود را
گفت خبر داد مرا حضرت امام حسین علیه السلام در حالی که گرفته بود موی خود را
گفت خبر داد مرا حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام در حالی که گرفته بود موی

خود را

موی خود را گفت خبر داد مرا حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله در حالی که گرفته
بود موی خود را گفت کسی که آزار کند یک موی بدن ترا یا علی به تحقیق که آزار کرده
است مرا و کسی که آزار کند مرا آزار کرده است خدا را و کسی که آزار کند خدا را لعنت
کرده اند او را اهل آسمان و اهل زمین و اینکه هر یک در وقت ذکر این خبر موی مبارک
خود را گرفته بودند بجهة تشبه بحضرت رسول الله صلی الله علیه و آله است که در وقت
ذکر این حدیث موی مبارک خود را گرفته بودند و اظهار نهایت ضبط ایشان است در
روایت حدیث و خصوصیات آن چنانچه یک سر مو فرو گذاشت نکرده اند و سماع
این حدیث بر وجه مسطور بر این داعی را از مشایخ رضی الله عنهم دست بدست بحمد الله
تعالی رو داده است و در وقت نقل حدیث بدستور مسطور و کیفیت مرقوم توفیق
استماع یافته ام و بر ظاهر است که منظور از کلام معجز نظام حضرت خیر الانام که
فرموده اند من آذی شعرة منك مبالغه در آنست که کسی که ایذا نماید احدی از منسوبان
حضرت یعسوب المتقین امیر المؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله و سلامه علیه را هر چند
آن نسبت بقدر یک سر مو باشد که از جمله ملاعین بلسان اهل آسمانها و زمین است
و در نسخه دیگر که در عیون مسطور است لعن بر ایشان بپری سموات و ارض خواهد
بود و موافق آیه شریفه و ما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی این حدیث وحی
الهی است بر کسی که ایذاء سادات علوی که در شان ایشان اولادنا اکبادنا الصادر

کشته نماید ملعون خواهد بود شیما جمعی که از مین علویتشان شین شک در
افواه رجفین دندان طمع کنده است و نفی از نسب عالی هیچ سافلی را از ایشان
مقدور و میسر نشده مصراع از توام از تو اگر نام و اگر ننگ توام **سند بیستم**
ابن بابویه قمی رحمه الله در کتاب خصال در باب الثلثه آورده من لم یحب عترة
النبی فهو لاحدی ثلث عن ابی رافع عن علی علیه السلم قال قال رسول الله صلی الله
علیه و اله من لم یحب عترتی فهو لاحدی ثلث اما منافق و اما لزنیة و اما امرء
حملت به امه فی غیر طهر یعنی حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلم گفت که
فرمود حضرت رسول الله صلی الله علیه و اله کسی که دوست ندارد عترت مرا پس او
یکی از سه کس خواهد بود یا منافق است یا ولد زنا است یا شخصی که حامله شده است
با او مادرش در حین حیض **سند بیست و یکم** در عیون اخبار الرضا علیه السلم
ابن بابویه رحمه الله تعالی باسناد خود ایراد فرموده عن الحسن بن علی عن جابر قال ما کنا
نعرف المنافقین علی عهد رسول الله الا ببغضهم علیا و ولده یعنی جابر بن عبد الله
انصاری رحمه الله علیه نقل نموده که نبودیم ما که بشناسیم منافقان را در زمان
رسول خدا صلی الله علیه و اله مگر بعداوت ایشان با علی و اولاد علی **سند بیست
و دویم** باز ابن بابویه رحمه الله در کتاب مسطور ایراد نموده قال قال علیه السلم
بغض علی کفر و بغض بنی هاشم نفاق یعنی آنحضرت فرمود که عداوت و بغض با علی

کفر است

کفر است و بغض با بنی هاشم نفاق است **سند بیست و سیم** احمد الجبهی میر سید احمد
جد والدی رحمة الله علیه در کتاب منهاج الصفوی از کتاب امالی ابن بابویه رحمه الله
از حضرت رسول صلی الله علیه و اله نقل نموده که آنحضرت فرمود اذا قمت المقام
المحمود تشفعت فی اصحاب الکبائر من امتی فیشفعنی الله فیهم والله لا تشفعت
فیمن آذی ذریتی یعنی هر گاه در مقام پسندیده ایستاده در معرض شفاعت گناه
کاران بزرگ در آیم از امتان خود و حضرت الله تعالی مرا رخصت دهد در طلب شفاعت
از برای ایشان بخدا قسم که شفاعت ننمایم در حق کسی که ذریت مرا آزار رسانیده
باشد و شک نیست که ذریه عموم دارد تا قیام قیامت **خاتمه کتاب** در بیان
اعتقادات اجله علمای کرام و فضلای اعلام در باب ذریه ائمه انام علیهم
الصلوة والسلم و ذکر سخنان ایشان درین باب که در مصنفات و مؤلفات خود
بتقریبات ذکر کرده اند مثل وصیت شیخ عالم عامل کامل افضل العلماء الراسخین
اکمل الفضلاء المحققین جمال الملة والحق والحقیقة والدین علامة العلماء
فی العالمین ابو منصور الحسن بن یوسف بن علی المطهر الحلی رضوان الله علیهم
اجمعین و اعتقادات شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه القمی عطر الله تعالی
مضجعه و احادیث متفرقه و مناسبات و متفرقهائی که بتقریب مذکور خواهد شد
و در آن چند فصل است **فصل اول** در ذکر وصیت و چون وصیت مذکور مشتمل

بر مواعظ بالغه ونصايح كامله بنابه عليه اكثر آن در حيز تحرير درآمد بدانكه در
آخر كتاب قواعد الاحكام في معرفة الحلال والحرام بعد از بيان وتوصيف آنچه
ذكر نموده در كتاب مذكور خطاب بشيخ جليل وفرزند نبيل خود فخر المحققين شيخ
فخر الدين رحمة الله عليه نموده ميفرمايد اني اوصيك كما افترضه الله تعالى
علي من الوصية وامرني به حين ادراك المنية بملازمة تقوى الله تعالى فانها
السنة القائمة والفريضة اللازمة والجنة الواقية والعدة الباقية وانفع
ما اعده الانسان ليوم تشخص فيه الابصار ويعدم عنه الانصار وعليك
باتباع اوامر الله تعالى وفعل ما يرضاه واجتناب ما يكرهه والانزجار عن نواهيه
وقطع زمانك في تحصيل الكمالات النفسانية وصرف اوقاتك في اقتناء
الفضائل العلمية والارتقاء عن حضيض النقصان الى ذروة الكمال والارتفاع
الى اوج العرفان عن مهبط الجهال وبذل المعروف ومساعدة الاخوان ومقابلة
المسيء منهم بالاحسان والمحسن بالامتنان واياك ومصاحبة الارذال ومعاشرة
الجهال فانها تفيد خلقا ذميما وملكة ردية بل عليك بملازمة العلماء
ومجالسة الفضلاء فانها تفيد استعدادا تاما في تحصيل الكمالات وتثمر لك
ملكة راسخة لاستنباط المجهولات وليكن يومك خيرا من امسك وعليك
بالصبر والتوكل والرضا وحاسب نفسك في كل يوم وليلة واكثر من الاستغفار

لربك

لربك واتق دعاء المظلوم خصوصا اليتامى والعجائز فان الله تعالى لا يسامح بكسر كسير
وعليك بصلوة الليل فان رسول الله صلى الله عليه وآله حث عليها وندب اليها
وقال من ختم له بقيام الليل ثم مات فله الجنة وعليك بصلة الرحم فانها تزيد
في العمر وعليك بحسن الخلق فان رسول الله صلى الله عليه وآله قال انكم لن تسعوا
الناس باموالكم فسعوهم باخلاقكم وعليك بصلة الذرية العلوية فان الله تعالى
قد اكد الوصية فيهم وجعل مودتهم اجر الرسالة والارشاد فقال تعالى قل لا اسئلكم
عليه اجرا الا المودة في القربى وقال رسول الله صلى الله عليه وآله اني شافع
يوم القيمة لاربعة اصناف ولو جاؤا بذنوب اهل الدنيا رجل نصر ذريتي ورجل
بذل ماله لذريتي عند المضيق ورجل احب ذريتي باللسان والقلب ورجل سعى في
حوائج ذريتي اذا طردوا او شردوا وقال الصادق عليه السلم اذا كان يوم القيمة
نادى مناد ايها الخلائق انصتوا فان محمدا يكلمكم فينصت الخلائق فيقوم النبي صلى
الله عليه وآله فيقول يا معشر الخلائق من كانت له عندي يد او منة او معروف
فليقم حتى نكافيه فيقولون بآبائنا وامهاتنا واي يد واي منة واي معروف لنا
بل اليد والمنة والمعروف لله ولرسوله على جميع الخلائق فيقول بلى من آوى احدا
من اهل بيتي او برهم او كساهم من عري او اشبع جائعهم فليقم حتى اكافيه فيقوم
اناس قد فعلوا ذلك فياتي النداء من قبل الله يا محمد يا حبيبي قد جعلت مكافاتهم

اليك فاسكنهم في الجنة حيث شئت فيسكنهم في الوسيلة حيث لا يحجبون عن محمد
واهل بيته صلوات الله عليهم اجمعين وعليك بتعظيم الفقهاء وتكرمة العلماء
فان رسول الله صلى الله عليه وآله قال من اكرم فقيها مسلما لقي الله تعالى يوم القيمة
وهو عنه راض ومن اهان فقيها مسلما لقي الله يوم القيمة وهو عليه غضبان و
جعل النظر الى وجه العالم عبادة والنظر الى باب العالم عبادة ومجالسة العالم
عبادة وعليك بكثرة الاجتهاد في ازدياد العلم والتفقه في الدين فان امير
المؤمنين عليه السلام قال لولده ابن الحنفية تفقه في الدين فان الفقهاء ورثة
الانبياء وان طالب العلم يستغفر له من في السموات ومن في الارض حتى الطير
في جو السماء والحوت في البحر وان الملئكة لتضع اجنحتها لطالب العلم رضا به واياك
وكتمان العلم ومنعه عن المستحقين لبذله فان الله تعالى يقول ان الذين يكتمون
ما انزلنا من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس في الكتاب اولئك
يلعنهم الله ويلعنهم اللاعنون وقال رسول الله صلى الله عليه وآله اذا ظهرت
البدع في امتي فليظهر العالم علمه فمن لم يفعل فعليه لعنة الله وقال عليه السلام
لا تؤتوا الحكمة غير اهلها فتظلموها ولا تمنعوها اهلها فتظلموهم وعليك بتلاوة
الكتاب العزيز والتفكر في معانيه وامتثال اوامره ونواهيه وتتبع الاخبار النبوية
والآثار المحمدية والبحث عن معانيها واستقصاء النظر فيها وقد وضعت لك كتبا

متعددة

متعددة في ذلك كل هذا ما يرجع اليك واما ما يرجع الي ويعود نفعه علي فان تتعهدني
بالترحم في بعض الاوقات وان تهدي الي ثواب بعض الطاعات ولا تقلل من ذكري
فينسبك اهل الوفاء الى الغدر ولا تكثر من ذكري فينسبك اهل العزم الى العجز بل اذكرني
في خلواتك وعقيب صلواتك واقض ما علي من الديون الواجبة والتعهدات اللازمة
وزر قبري بقدر الامكان واقرأ عليه شيئا من القرآن وكل كتاب صنفته وحكم الله
تعالى بامره قبل اتمامه فاكمله واصلح ما تجده من الخلل والنقصان والخطاء والنسيان
هذه وصيتي اليك والله خليفتي عليك والسلم عليك ورحمة الله وبركاته يعنى
بتحقيق كه وصيت ميكنم ترا چنانكه فرض كرده است خدا تعالى بر من وصيت را و امر
كرده است مرا بآن هنگام دريافتن مرگ بملازمت تقوى و پرهيزكارى الهى كه پرهيز
كارى طريقه ايست محكم و فريضه ايست لازم و سببيست نگاه دارنده و استعداديست
باقى و نافعتر چيزيست كه آنچه مهيا كنند آنرا انسان از براى روزى كه باز ماند
درو ديدها و بطرف و معلوم شود از آن يارى كننده كان و برتو باد به پيروى
اوامر الهى و فعل آنچه رضاى الهى در وست و اجتناب آنچه مكروه ميدارد او را
خدا تعالى و دورى نمودن از منهيات الهى و طى نمودن زمان حيات خود را در
تحصيل كمالات نفسانيه و صرف نمودن اوقات عمر خود را در اكتساب فضايل
علميه و بالا رفتن از حضيض نقصان و جهل باعلى مرتبه كمال و دانش و بلند شدن

باوج عرفان وشناخت یزدان از پستی جهالت جاهلان ونادانان واحسان
نیکو ویاری نمودن برادران ومقابله کردن با بدان از ایشان باحسان
ونیکوکاران باشکر نمودن وامتنان وبر تو باد که بپرهیزی از همنشینی مردم
بد ومعاشرت نادانان که همنشینی ومعاشرت ایشان مورث خلق ذمیم
وخوی بد است بلکه بر تو لازم است ملازمت علما وهمنشینی فضلا که مجالست
وهمنشینی ایشان مفید استعداد کامل است در تحصیل کمالات ومثمرات
از برای تو ملکه راسخه از برای تحصیل مجهولات وباید که باشد امروز تو بهتر
از روز گذشته تو باعمال صالحه وبر تو باد صبر نمودن در شداید وتوکل نمودن
بجناب اقدس الهی وحساب کن با خود هر روز وهر شب اعمال خود را وبیا وطلب
آمرزش کن از پروردگار خود وبترس وبپرهیز از نفرین مظلوم که از تو باو ظلم
رسیده باشد خصوصا طفلان بی پدر وزنان بیوه بتحقیق که خدای تعالی محو
نمیکند وسهل نمی انگارد شکستن دلهای شکسته را وبر تو باد بنماز شب
بتحقیق که رسول خدا صلی الله علیه واله مبالغه فرموده وتحریص نموده بنماز شب
وامر نموده است شما را بان وفرموده است رسول خدا که کسی که ختم شود عمرش
وبنماز شب مشغول باشد بی بیم در امر او راست بهشت وبر تو باد برعایت صله
رحم که صله رحم باعث زیادتیست در عمر وبر تو باد بحسن خلق بتحقیق که رسول

خدا

خدا صلی الله علیه واله فرموده بدرستی که شما وسعت نمیدهید مردم را بمالهای خود
بر وسعت دهید ایشان را باخلاق خود وبا ایشان بحسن خلق سلوک کنید وبر تو باد بصلت
ومرابطت واحسان ذریه علیه علویه بدرستی که خدای تعالی تاکید نموده وصیت را در
حق ایشان وگردانیده است محبت ایشان را مزد رسالت پیغمبر آخر الزمان ومزد همونی
آنحضرت گردانید محبت ایشان را وفرموده است خدای تبارک وتعالی بعنوان امر که بگو
ای محمد صلی الله علیه واله مر امت خود را که سؤال نمیکنم از شما بر این رسالت اجری
مزدی مگر محبت خویشان خود را وفرموده است رسول خدا که من شفاعت کننده ام
روز قیامت از برای چهار صنف از مردمان اگر چه بیایند در روز حساب بگناهان
همه اهل دنیا اول مردی که یاری کرده باشد ذریه مرا دویم مردی که بخشش کرده باشد
مال خود را بذریه من نزد تنگدستی ایشان سیم مردی که دوست داشته باشد
ذریه مرا بزبان ودل چهارم مردی که سعی کرده باشد در انجاح حوایج ذریه من
هرگاه منع کرده شده یا متفرق شده باشند وحضرت امام بحق ناطق جعفر بن محمد الصادق
علیه السلام فرموده چون روز قیامت شود ندا کند ندا کننده ای مردمان گوش کنید
بتحقیق که حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه واله میخواهد سخن کند با شما پس گوش
دهند خلایق آنگاه برخیزد پیغمبر صلی الله علیه واله وبگوید ای گروه خلقان
کسی که بوده باشد او را نزد من عطائی یا منتی یا احسانی پس برخیزد واظهار کند

تا امروز من جزا و مکافات و تدارک او نمایم پس بگویند مردمان پدران و مادران
ما فدای تو باد کدام عطا و کدام منت و کدام احسان از ما نسبت بتو تواند بود بلکه
ید و منت و احسان از برای خداوند عالمیان و رسول اوست بر همه خلقان پس
پیغمبر ما بید آنحضرت بلی کسی که جا داده باشد یکی از اهل بیت من یا نیکوئی کرده
باشد با ایشان یا پوشانده باشد برهنه ایشان را یا سیر کرده باشد گرسنه
ایشان را پس برخیزد تا تدارک و تلافی کنم احسان او را پس برخیزند جماعتی
که کرده باشند این امور را در حق ایشان آنگاه بیاید از جانب خدا تعالی
ای محمد ای دوست من گردانیدم مکافات ایشان را بدست تو پس جا کن کسی را از ایشان را
در بهشت هر جا که خواهی پس جا کن گرداند ایشان را در وسیله در جائی که حایل
نباشد میان ایشان و میان پیغمبر آخر الزمان و اهل بیت آنحضرت صلوات
الله علیهم اجمعین و بر تو باد ببزرگ داشتن و تعظیم نمودن فقها و گرامی
و عزیز داشتن علماء دین بدرستی که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است
که کسی که گرامی دارد عالم مسلمانی را ملاقات میکند خدای تبارک و تعالی را روز
قیامت و خدا تعالی از او خوشنود است و کسی که خوار کند عالم مسلمانی را ملاقات
میکند خدای تبارک و تعالی را در روز قیامت و خدا تعالی بر او خشمناک باشد
و گردانیده است نظر نمودن بر روی عالم عبادت و نظر کردن بر در خانه عالم

عبادت

عبادت و هم‌نشینی عالم را عبادت و بر تو باد به بسیاری جهد کردن در زیاد
نمودن علم و دانشمندی در دین بدرستی که حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
علیه السلام فرموده مردم فرزند خود را عالم شود در علم دین از برای آنکه علمای دین ورثه
پیغمبرانند و بدرستی که طلب کننده علم طلب آمرزش میکنند از برای او هر که در
آسمانهاست و هر که در زمین است حتی مرغ در وسط آسمان و ماهی در دریا و بدرستی
که ملائکه میگذارند پرهای خود را بر زمین از برای طالبان علم تا آنکه راضی
باشند یا ساختن بالهای خود تا ایشان بر آن راه روند و بپرهیز از پوشیدن و پنهان
نمودن علم از مستحقین آن پس بتحقیق که خدای تبارک و تعالی میفرماید آنجماعتی که
میپوشانند آنچه فرو فرستادیم ما از بینات و راه نمودن بعد از آنکه ما بیان
کرده بودیم از برای مردمان آزاد در کتاب کریم آنجماعت را لعن میکند خدا تعالی
و لعن میکنند ایشان را لعنت کنندگان و فرموده رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگاه
ظاهر شود بدعتها در میان امت من پس باید البته ظاهر کند عالم علم خود را پس اگر
ظاهر نکند پس بر وی است لعنت خدا و فرموده رسول خدا صلی الله علیه و آله مدهید
حکمت و دانش را بغیر اهلش که اگر بدهید ظلم و ستم کرده خواهید بود بر حکمت
و منع مکنید او را از اهلش که اگر منع کنید اهل او را از آن علم ظلم کرده خواهید بود
بر ایشان و بر تو لازم است بخواندن قرآن عزیز و فکر نمودن در معنیهای آن و طاعت

مأمورات آن و منهیات آن و تتبع نمودن احادیث پیغمبر و خبرهای منسوب
بحضرت محمد صلی الله علیه و آله و بحث نمودن در معنیهای اخبار آنحضرت
و کامل نمودن تفکر در آن احادیث و بتحقیق که تصنیف کردم از برای تو کتابهای
متعدده درین بحث و همه آنچه وصیت کردم نفع آن راجع است بتو و اما آنچه
راجع میشود و بازگشت میکند منفعت آن بمن اینست که یاد کنی مرا بطلب رحمت
کردن در بعضی اوقات و اینکه ببخشی و هدیه کنی بمن ثواب بعضی طاعات
و عبادات را و کم نکنی یاد آوردن مرا که نسبت دهند ترا اهل وفا بمکر و
بیوفائی و بسیار نکنی ذکر مرا که نسبت دهند ترا اهل عزم بعجز و بیصبری بلکه
یاد کن مرا در خلوتها و بعد از نمازها و ادا کن آنچه بر ذمه منست از قضاهای
لازم الاداء و ادا کن تعهدات مرا که بر من لازم شرع باشد و زیارت کن قبر
مرا بعد از امکان و بخوان بر سر قبر من قدری از قرآن و هر کتابی که تصنیف کردم
آنرا و حکم کرد خدا تعالی بامر خودش یعنی بمرگ پیش از اتمام آن کتاب پس تمام کن
آنرا و باصلاح آور آنچه بیابی از خلل و نقصان و خطا و فراموشی اینهاست
وصیت من بسوی تو و بخدا تعالی باز گذاشته ام ترا والسلام علیک و رحمة الله
و برکاته تمام شد وصیت علامه عطر الله مضجعه و این وصیتی است که هر
مؤمنی فرزند خود را باین وصیت اگر بلند قال المتکلم [illegible]

نسبت مرابطه پدر و فرزندی در تکوین او منظور داشته است بر صحیفه شکسته
آباء امهات درست در صفحه وجود ابناء قلمی شده لیکن سواد این شکسته در دفتر
وجود و مکتب خانه هستی بدون علامه که منبه و معلم باشد سفید و سرشوی صفحه
خاطری نمیشود باید جمیع اولاد این وصیت را نبید پدرانه داشته و طلب مغفرت و رحمت
مراتب حقوق مادر و حقوق پدران معاف ندارند سیما فرزندان اهل علم که بصیرت بحقوق
و مضرت عقوق بیشتر دارند والله تعالی الموفق فی الامور و بدانکه آیات و احادیث
که در باب فضیلت صله رحم وارد شده سابقا بمناسبت مقام قدری مسطور شد
و چون تاکید در باب صله پدر و مادر از سایر اقارب بیشتر و تخویف و تهدید در
قطع رحم نسبت بایشان اکثر است درینجا نیز بمناسبت مقام قدری مسطور میشود
از آنجمله حضرت حق سبحانه و تعالی در کلام مجید میفرماید که وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا
إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا یعنی امر نموده و حکم جزم نموده پروردگار تو ای محمد
آنکه غیر او را نپرستید و نیکی کنید بپدر و مادر و در استرضاء خاطر پدر و مادر تاکید
و مبالغه بسیار است چنانکه در حدیث واقع است که رضی الله فی رضی الوالدین و سخطه
فی سخطهما یعنی خوشنودی خدا تعالی در خوشنودی والدین است و ناخوشنودی خدای
تعالی در ناخوشنودی ایشان هر دو است و حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرموده در
کریمه وَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ که ادنی العقوق اف و لو علم الله شیئا اهون من اف لنهی عنه

کمترین امری که موجب عصیان و ملال خاطر پدر و مادر باشد کلمهٔ اُف است و اگر حق تعالی
دانستی چیزی را که کمتر از کلمهٔ اُف باشد بتحقیق که نهی و منع نمودی از آن وَلَا تَنْهَرْهُمَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا و منع و زجر مکن پدر و مادر را از آنچه کنند و آنچه ارادهٔ ایشان
باشد چون مخالف شرع شریف نباشد بجای آور و بدل کلمهٔ اُف سخنان نیکو و ملایم
بگوی باهسته و نرمی بنوعی که حسن ادب تقاضا کند بعضی مفسرین گفته اند یا ابتی
یا ابتاه یا اماه ای پدر و ای مادر بگوی و ایشان را بنام مخوان و جفا و ترک ادب
در روایات وارد است که بنام خواندن والدین درو بتی اورد و جمعی دیگر از
مفسرین گفته اند که مطلب آنست که ایشان را دعای خیر کن و بگوی غفر الله لکما بیامرزد
خدا تعالی بر شما وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا
رَبَّيَانِي صَغِيرًا یعنی از برای پدر و مادر بکشای بال مذلت و مسکنت را از فرط مهربانی
و مطلب کمال مبالغه و تاکید است در رعایت نهایت تواضع و تخلق نسبت با ایشان
در همه امور و بلکه اکتفا مکن باین نوع رحمت و مهربانی که بقا و دوامی ندارد و مزید
آن دعای خیر کن هر دو را و در خواه از خدا تعالی امری که بقای جاوید داشته باشد
که آن رحم است و بگوی خدای من رحم کن بر هر دو برحمت دایم باقی همچنانکه ایشان
تربیت و محافظت من در حال صغر و کودکی نموده اند و رحمت خود را بر ایشان
جزای تربیت من گردان و از اینکه حضرت حق سبحانه و تعالی در آیهٔ سابقه احسان

ونیکوئی

و نیکوئی را با ایشان قرین توحید و یگانگی خود کرد اینست و در آیهٔ دیگر احسان و
رعایت ایشان را قرین اسلام و عدم کفر و شرک ساخته چنانکه میفرماید قُلْ تَعَالَوْا
اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا بگوای محمد بیائید
تا بخوانم آنچه حرام ساخته و نهی فرموده پروردگار شما بر شما و آن آنست که شریک
و سهیم مگردانید باو چیزی را و بپدر و مادر احسان و نیکوئی کنید کمال اهتمام در باب
رعایت و صله نسبت بپدر و مادر مفهوم و معلوم میگردد در بعضی از کتب سلف
مسطور است که ده چیز است که بحسب شرع در آن مخالفت با پدر و مادر نتوان کرد
اوّل سفر مباح و مندوب با جازت و رخصت پدر و مادر نتوان رفت و بعضی
از فقها گویند که سفر تجارت و طلب علم دینی بی اجازت ایشان میتوان کرد بشرطی که
تحصیل تجارت و کسب علم در آن شهر ممکن نباشد دویم در بعضی اخبار واقع است
که واجبست بر فرزند اطاعت پدر و مادر در همه افعال و اعمال که ممنوع و حرام
نباشد و اگر چه ارتکاب آن مشتمل بر شبهه باشد مثل طعام شبهه بامر ایشان خوردن
زیرا که طاعت ایشان واجبست و ترک شبهه سنت و اختیار واجب بر سنت لازم است
سیم اگر پدر و مادر امر نماید فرزند را بتاخیر نماز و مشغول شدن بفعل
مباحی مثل خوردن و آشامیدن واجبست قبول امر ایشان اگر وقت نماز موسع
باشد و آن تاخیر موجب فوت نماز نشود چهارم ایشان را رسد منع فرزندان

رفتن بجماعت نشود انکه در رفتن بجماعت مشقتی باشد اما اگر ازینجهت
که بر فرزند ترسند که در ظلمت وتاریکی شب برود ویا و ضرر رسد ومانند آن
پنجم چون فرزند خواهد که بجهاد درود پدر ومادر او را منع توانند نمود
اگر امام علیه السلام امر بجهاد او ننموده باشد در خبرست که شخصی نزد حضرت رسالت
پناه صلی الله علیه وآله آمد وگفت یا رسول الله شرط میکنم که با تو مهاجرت نمایم
واز جهاد کفار تخلف نورزم آنحضرت فرمود که هل من والدیک احد آیا هست
از پدر ومادر تو یکی گفت که هر دو هستند فرمود که افتبتغی الاجر من الله آیا
میخواهی اجر ومزد را درین امر از خدای تعالی گفت بلی یا رسول الله آنحضرت فرمود فارجع
الی والدیک فاحسن صحبتهما بازگرد بطرف پدر ومادر خود ونیکو مصاحبت
با ایشان بجا آر که این نسبت بحال تو اولیست از جهاد کفار ششم اگر پدر
رسد منع فرزند از مشغولی بواجبات کفایه چون دیگری به آن واجبات قیام
واقدام نماید ومراد بواجب کفائی واجبی است که چون بعضی از مردم بان قیام
واقدام نمایند یا ظن آن باشد که آنرا بجای آورند از ذمت باقی ساقط شود مثل
کفن کردن ونماز بر مرده گذاردن وامر بمعروف ونهی از منکر نمودن بر قولی
هفتم خلافست میان فقها درین که چون فرزند مشغول بنماز سنت
باشد وپدر ومادر او را طلبند جایز است او را قطع نماز یا واجب اتمام

ودرین

ودرین مسئله اشکالی واقع است ازینجهت که قطع نماز جایز نیست بنا بر نص
کلام مجید که ولا تبطلوا اعمالکم فاسد وباطل مگردانید عملهای خود را واز جهت
روایتی که پیر زنی پسری داشت جریح نام ودر حالتی که او نماز نافله میگذارد
مادرش او را طلب نمود وگفت یا جریح پسر گفت اللهم امی وصلوتی بار خدایا
مادرم ندا میکند ونماز من باخر رسیده ومتردد شد در جواب مادر دادن و
اتمام نماز نمودن وجواب مادر نداد ونماز را تمام کرد چون این حکایت را بعرض
حضرت رسالت مآب رسانیدند آنحضرت فرمود که لو کان جریح فقیها لعلم ان اجابة
امه افضل من صلوته اگر جریح فقیه ودانا بودی دانستی که جواب دادن مادر
افضل است از اتمام نماز واین حدیث صحیح صریح است در جایز بودن قطع نماز سنت
وهمچنین باقی سنتها مثل سفر سنت وغیر آن هشتم روزه سنت بی اذن
پدر جایز نیست ودر اذن ورضای مادر خلافست ونصی وحدیثی در باب مادر
ظاهر نیست که رضای او نیز شرط باشد نهم سوگند وعهد پسر بی اذن پدر
منعقد وثابت نیست بشرط آنکه در فعل واجب وترک حرام نباشد وازین
قبیل است سوگند زن بی اذن شوهر وبنده بی اذن صاحب دهم خلاف نموده اند
فقها در آنکه نذر پسر مثل عهد ویمین بی اذن پدر صحیح است یا نه اکثر بر آنند که
صحیح نیست بسبب آنکه نذر نیز یمین وسوگندیست مخصوص پس هر دو در حکم یکی باشند

وبعضی گویند که نذر حکم سوگند ندارد و در این باب نقل و روایت صریح واقع نشده
و بسیاری از فقها گویند که سوگند و نذر پسر منعقد است غایتش آنست که پدر را
رسد که آنرا بگشاید و باطل سازد و در بعضی اخبار وارد است که حق مادر و پدر در
حیوة آنست که آواز بر ایشان بلند نکنند و مخالفت نورزند و شفقت و رحمت
با ایشان تا زنده باشند بجا آورند و چون وفات یابند ایشانرا دعای خیر کنند
و در محبت و خدمت دوستان ایشان ثابت قدم باشند چنانکه در حدیث واقع
است که ان من ابر البر ان یصل الرجل اهل ود ابیه یعنی بدرستی که از نیک ترین نیکیها
آنست که نیکی کند مرد با جماعت دوستان پدرش و سنت است بر فرزندان
خیرات و صدقه بجهت پدر و مادر بعد از وفات ایشان و نماز هدیه کردن و
ثواب آن بروح ایشان بخشیدن و در خبر است که شخصی نزد حضرت رسالت پناه
صلی الله علیه و آله از پدرش شکایت نمود که اموال و جهات او را تصرف میکند
آنحضرت فرمود تا پدرش را حاضر ساختند و او پیری بود تکیه بر عصائی نموده
و آثار پیری و عجز بغایت بر او ظاهر شده از و کیفیت شکایت پسر پرسید جواب
داد که ای رسول خدا این پسر من ضعیف بود و من قوی بودم و او درویش
و فقیر بود و من توانگر و مالدار بودم و در آنحال مال از و دریغ نداشته ام
و او را از مال خود منع ننمودم در این وقت من ضعیفم و او قویست و من فقیرم و او

غنی است و بمال خود بر من بخل میکند راوی گوید که چون حضرت رسالت صلی الله
علیه و آله اینمضمون از آن پیر شنید بگریست فرمود هیچ سنگی و کلوخی نشنود این
حکایت را الا که گریه کند بر عجز و احتیاج این پیر و گویند که شخصی بکرات از مادر
خود با آنحضرت شکایت کرد که با من بدخوئی میکند آنحضرت فرمود که بدخلق و بدخو
نبود وقتی که در رحم او بودی نه ماه و چون باز شکایت نمود فرمود که بدخو نبود
در زمانی که ترا شیر میداد و تکفل حال تو میکرد دو سال دیگر دیگر باره شکایت
کرد از بدخلقی او آنحضرت فرمود که بدخو نبود وقتی که بیدار میبود برای تو در شبها
پسر جواب داد که جزای مکافات این رنجهای او بجا آورده ام آنحضرت فرمود که
آنچه نسبت باو کرده باشی مکافات و عوض درد زائیدن او بوده باشد و در
حدیث واقع است که ایاکم و عقوق الوالدین فان الجنة توجد ریحها من مسیرة
الف عام و لا تجد ریحها عاق و لا قاطع رحم بپرهیزید و بر حذر باشید از عقوق
و مخالفت پدر و مادر بدرستی که بوی بهشت موجود و حاصل است از هزار ساله راه
و در نیابد بوی بهشت را کسی که عقوق و مخالفت با پدر و مادر نموده باشد و صله
رحم نسبت با اقربا و خویشان مرعی نداشته باشد نقل است که حذیفه یمانی
در یکی از غزوات رسول صلی الله علیه و آله پدرش را در صف کفار مشاهده
نمود و از آنحضرت اذن طلبید در کشتن پدرش با وجود کفر او آنحضرت او را

اجازت نتاده وفرموده كه دعا بله غيرك بكنارا او راتا ديكرى نزديك اوروده
اورا بقتل اورد كه تراكشن او لاين و تناسب نيت تا اينجا عبارت از كتاب لبّت

فصل دويم منقول از اعتقادات شيخ جليل ابن بابويه رحمة الله عليه

باب في الاعتقاد في العلوية قال الشيخ السعيد ابو جعفر رضي الله عنه اعتقادنا في
العلوية انهم آل محمد وان مودتهم واجبة لانها اجر النبوة قال الله عز وجل قل
لا أسألكم عليه أجرا الا المودة في القربى والصدقة عليهم محرمة لانها اوساخ
ايدي الناس وطهارة لهم الا صدقتهم لامائهم وعبيدهم وصدقة بعضهم على بعض
واما الزكوة فانها تحل لهم عوضا من الخمس لانهم قد منعوا منه واعتقادنا في المسيء
منهم ان له ضعف العذاب وفي المحسن منهم ان له ضعف الثواب وبعضهم
اكفاء لبعض لقول النبي صلى الله عليه وآله حين نظر الى بني ابي طالب علي وجعفر
فقال بناتنا كبنينا وبنونا كبناتنا وقال الصادق عليه السلم من خالف دين الله
ووالى اعداء الله وعادى اولياء الله فالبراءة منهم واجبة كائنا من كان من اي
قبيلة كان وقال امير المومنين عليه السلم لابنه محمد بن الحنفية تواضعك في شرفك
اشرف لك من شرف آبائك وقال الصادق عليه السلم ولايتي لامير المومنين عليه السلم
احب الي من ولادتي منه وسئل الصادق عليه السلم عن آل محمد فقال آل محمد من حرم على
رسول الله صلى الله عليه وآله نكاحه وقال الله عز وجل ولقد ارسلنا نوحا وابرهيم

وجعلنا في ذريتهما النبوة والكتاب فمنهم مهتد وكثير منهم فاسقون وسئل
الصادق عليه السلم عن قول الله عز وجل ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من
عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات باذن الله
فقال الظالم لنفسه منا من لا يعرف حق الامام والمقتصد العارف بحق الامام والسابق
بالخيرات باذن الله هو الامام وسأل اسمعيل اباه الصادق عليه السلم فقال ما حال المذنبين
منا فقال عليه السلم ليس بامانيكم ولا اماني اهل الكتاب من يعمل سوء يجز به
وقال ابو جعفر الباقر عليه السلم في حديث طويل ليس بين الله عز وجل وبين احد قرابة احب
العباد الى الله واكرمهم عليه اتقيهم له واعملهم بطاعته والله ما يتقرب الى الله عز
وجل الا بالطاعة وما معنا براءة من النار ولا على الله عز وجل لاحد من حجة من كان
مطيعا لله فهو لنا ولي ومن كان عاصيا لله فهو لنا عدو ولا ينال ولايتنا الا بالورع والعمل
الصالح وقال نوح عليه السلم رب ان ابني من اهلي وان وعدك الحق وانت احكم
الحاكمين قال يا نوح انه ليس من اهلك انه عمل غير صالح فلا تسألن ما ليس لك
به علم اني اعظك ان تكون من الجاهلين قال رب اني اعوذ بك ان اسألك
ما ليس لي به علم والا تغفر لي وترحمني اكن من الخاسرين وسئل عن الصادق عليه السلم
عن قول الله عز وجل ويوم القيمة ترى الذين كذبوا على الله وجوههم مسودة أليس
في جهنم مثوى للمتكبرين قال هو من زعم انه امام وليس بامام قيل وان كان علويا قال عليه السلم

وان کان علویاً فاطمیاً وقال الصادق علیه السلام لیس بینکم وبین من خالفکم الا المطمر
قیل فای شی المطمر قال الذی تسمونه خیط البناء فمن خالفکم وجازه فابرؤا
منه وان کان علویاً فاطمیاً وقال الصادق علیه السلام لاصحابه فی ابنه عبد الله انه
لیس هو علی شی مما انتم علیه وانی بری منه وبرا الله منه یعنی گفت شیخ صدوق
ابن بابویه رضی الله عنه اعتقاد ما در سادات علویه آنست که ایشان آل رسولند
ودوستی ایشان واجبست از برای آنکه دوستی ایشان اجر نبوتست قال الله تعالی قل
لا اسئلکم علیه تا آخر وتفسیر آن قبل از این مرقوم شد وصدقه بر ایشان حرامست زیرا
که چرک دستهای مردم است وپاکی انست از برای مردمان مگر صدقه دادن غلامان
وکنیزانی که علویه آزاد کرده باشند که آن جایزاست وهمچنین صدقه دادن سادات
بسادات روا بود اما زکوة حلالست ایشان را اگر در نهایت اضطرار باشند بقدر
قلیلی چنانچه در احادیث وارد شده که در وقت ضرورت بقدری که تشنه از
آب سیر شود از برای آنکه ایشان را ظالمین منع کرده اند از خمس بقدر حاجت پس لابد
قدر قلیلی از زکوة بایشان داده میشود واعتقاد ما در مذنبین از ایشان
آنست که گناه ایشان دو چندان دیگرانست واعتقاد ما در حق نیکوکاران ایشان
آنست که ثواب ایشان دو چندان دیگرانست وهمه کفو یکدیگرند بجهت قول پیغمبر
صلی الله علیه واله در وقتی که نظر کرد بفرزندان ابو طالب علی علیه السلام وجعفر فرمود

دختران

دختران ما مثل پسران ما اند وپسران ما مثل دختران ما اند وفرمود حضرت
صادق علیه السلام هرکه مخالفت دین خدا کند ودوستی کند با دشمنان خدای ودشمنی
کند با دوستان خدای پس بیزاری از ایشان واجبست هرکه باشد واز هر قبیله
که باشد وامیر المؤمنین علی علیه السلام فرموده است مر پسر خود محمد بن حنفیه را که تواضع وفروتنی
تو با شرافت تو بهترست از بزرگی تو بسبب پدران تو وحضرت امام جعفر صادق صلوات الله
علیه فرمود که محبت واعتقاد واخلاص من مر امیر المؤمنین را صلوات الله علیه نزد من
خوشتر وبهترست از ولادت من از آنحضرت وپرسیدند از حضرت امام جعفر صادق
علیه السلام که آل محمد کیست فرمود کیست که حرام باشد بر پیغمبر صلی الله علیه واله
نکاح او واز جهت استشهاد باینکه خوب ایشان ممدوح وبد ایشان مذموم اند اخبار
آورده آیه کریمه را وممکنست که وجه استشهاد این آیه شریفه در این مقام این باشد که
کسی توهم نکند که ذراری انبیا علیهم السلام بالجمله ممدوح باشند وفاسق در میان
ایشان نباشد یا آنکه منظور اشارت بآن باشد که فسق ایشان از ذریه بودن اخراج
نمیکند مگر آنکه مشرک شوند لهذا ایراد نمود قول خدای عز وجل را ولقد ارسلنا
نوحاً وابرهیم وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب فمنهم مهتد وکثیر منهم
فاسقون وتفسیر آیه قبل از این مسطور شد وپرسیدند از حضرت امام جعفر صادق
علیه السلام از معنی قول خدای عز وجل ثم اورثنا الکتاب الذین اصطفینا تا آخر

وتفسیر این آیه نیز قبل از این مرقوم شد که آنحضرت فرمود ظالم بنفس خود از ما آنکس است
که نشناسد حق امام زمان خود را و مقتصد از ما آنکس است که حق امام را شناسد
و سابق بخیرات باذن الله امام است صلوات الله علیه و سؤال کرد اسمعیل از پدر خود
امام جعفر صادق صلوات الله علیه که چه خواهد بود حال گناهکاران از ما آنحضرت
فرمود لَیْسَ بِأَمانِیِّکُمْ وَلا أَمانِیِّ أَهْلِ الْکِتابِ مَنْ یَعْمَلْ سُوءاً یُجْزَ بِهِ در خلاصة
المنهج در تفسیر این آیه شریفه مسطور است که مرویست که مسلمانان و اهل کتاب در
مجلسی با یکدیگر مجتمع شدند یهود و نصاری آغاز مفاخرت کردند که پیغمبر ما قبل از پیغمبر
شما مبعوث شده و کتاب ما پیش از کتاب شما نازل گشته و در بهشت نرود مگر یهود و
نصاری مسلمانان جواب دادند که پیغمبر ما خاتم الانبیاست و کتاب ما ناسخ کتابهای
شماست پس ما به بهشت سزاوارتریم این آیه آمد که لیس بامانیکم تا آخر یعنی نیست آن
وعده که حق تعالی کرده بآرزوهای شما ای مسلمانان و بآرزوهای اهل کتاب که به
بهشت نروند مگر یهود و نصاری یعنی هیچ کار بآرزو بر نیاید بلکه ریاضت و مشقت
باید کشید در ایمان آوردن و طاعت و عبادت و اجتناب از منهیات تا راه
بهشت یابند هر که بکند کار بدی جزا داده میشود بآن در دنیا یا در آخرت تم کلام
التفسیر و حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمود در حدیث طویلی که نیست میان خدا و میان
هیچ احدی قرابت دوسترین خلقان بخدا تعالی و گرامی‌ترین نزد او کسیست که متقی‌تر باشد

وطاعت

وطاعت بیشتر کند قسم بخدا که نزدیک نمیتوان شد بخدای مگر بطاعت و نیست ما را
برائت از دوزخ و هیچ کس را بر خدای حجت نیست هر که اطاعت خدای کند ما را
دوست است و هر که عاصی شود بر خدا آنکس ما را دشمن است و دریافته نشود ولایت
ما مگر به پرهیزکاری و عمل صالح و نوح علیه السلام گفته رَبِّ إِنَّ ابْنِی مِنْ أَهْلِی وَإِنَّ
وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحاكِمِینَ قالَ یا نُوحُ إِنَّهُ لَیْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَیْرُ
صالِحٍ فَلا تَسْئَلْنِ ما لَیْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ قالَ رَبِّ إِنِّی أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْئَلَكَ ما لَیْسَ
لِی بِهِ عِلْمٌ و تفسیر این آیه قبل از این مرقوم شد و از امام جعفر صادق صلوات الله
علیه پرسیدند از معنی قول خدا تعالی وَیَوْمَ الْقِیامَةِ تَرَى الَّذِینَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ
مُسْوَدَّةٌ أَلَیْسَ فِی جَهَنَّمَ مَثْوىً لِلْمُتَكَبِّرِینَ یعنی در روز قیامت به بینی توای
محمد جمعی را که دروغ بر حق تعالی بسته باشند روهای ایشان سیاه شده حضرت
علیه السلام فرمود که این آیه در شان کسیست که او گمان کند که امام است و حال آنکه
او امام نباشد گفتند اگر چه علوی و فاطمی باشد حضرت علیه السلام فرمود اگر چه
علوی و فاطمی باشد و هم آنحضرت علیه السلام فرمود که نیست میان شما و میان آنکس که
مخالفت با شما در دین الا مطمر پرسیدند که مطمر چه چیزاست فرمود آنچیزیست
که آنرا خیط بنا مینامند پس کسی که مخالفت کند با شما و از دین بگذرد بیزار شوید
از او و اگر چه علوی و فاطمی باشد و هم امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود

با مخاطب خود در حق پسر خود عبد الله که نیست او بر مذهب حقی که شما بران مذهبید
ومن بیزاری میکنم ازو و بیزار باد خدا ازو وحق تعالی در قران مجید نیز اشارت
بمضمون فرموده لا تجد قوما یؤمنون بالله والیوم الآخر یوادون من حاد الله
ورسوله یعنی نمی یابی تو ای پیغمبر گروهی را که ایمان بخدا و روز قیامت داشته باشند
ودوستی ورزند بکسی که دشمن دارد حق تعالی و رسولش را اگرچه نسبت بیکدیگر
پدر و فرزند باشند و از جهت خطاب با عتاب الهی در بارهٔ نوح نبی علیه السلم صادر
شده که انه لیس من اهلك انه عمل غیر صالح بدرستی که پسر تو از اهل تو نیست
ومیانه شما پدر و فرزندی منقطع و مرتفع است و بتحقیق که او از بسیاری موافقت
با مخالفین و کفار و اتصاف بصفت کفر و متابعت فجار و مشغولی بعمل غیر صالح نفس
عمل غیر صالح گشته واین موافق قراءتیست که عمل غیر صالح برفع و تنوین عمل خوانده
شده پس مستفاد شد از اعتقاد ابن بابویه رحمه الله که هرگاه علوی بصفت صلاح
و سداد و اعتقاد حق متصف باشد محبت ایشان بمومنین واجبست و هرگاه
ایشان از مذهب حق منحرف باشند تبری و دوری از ایشان باید نمود و محسن ایشان
دو اجر و مسیء ایشان دو عقاب دارد **فصل هشتم** من معانی الاخبار باب
معنی قول الصادق علیه السلم التر تر حمران و معنی المطمر حدثنا ابی رضی الله
عنه قال حدثنا سعد بن عبد الله قال حدثنی محمد بن الحسین بن ابی الخطاب عن محمد بن

سنان

سنان عن حمزة ومحمد ابنی حمران قالا اجتمعنا عند ابی عبد الله علیه السلم فی جماعة
من اجلة موالیه وفینا حمران بن اعین فخضنا فی المناظرة وحمران ساکت فقال
له ابو عبد الله علیه السلم ما لك لا تتکلم یا حمران فقال یا سیدی آلیت علی نفسی ان
لا اتکلم فی مجلس تکون فیه فقال ابو عبد الله علیه السلم انی قد اذنت لك فی الکلام
فتکلم فقال حمران اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له لم یتخذ صاحبة ولا
ولدا خارج من الحدین حد التعطیل وحد التشبیه وان الحق القول بین القولین
لا جبر ولا تفویض وان محمدا عبده ورسوله ارسله بالهدی ودین الحق لیظهره علی الدین
کله ولو کره المشرکون واشهد ان الجنة حق وان النار حق وان البعث بعد الموت حق
واشهد ان علیا حجة الله علی خلقه لا یسع الناس جهله وان حسنا بعده وان الحسین
من بعده ثم علی بن الحسین ثم محمد بن علی ثم انت یا سیدی من بعدهم فقال علیه السلم
التر تر حمران ثم قال یا حمران مد المطمر بینك وبین العالم قلت یا سیدی وما
المطمر فقال انتم تسمونه خیط البناء فمن خالفك علی هذا الامر فهو زندیق فقال
حمران وان کان علویا فاطمیا فقال ابو عبد الله علیه السلم وان کان محمدیا علویا فاطمیا
یعنی روایت از حمزه و محمد پسران حمران که گفتند ما هر دو نزد امام جعفر صادق
علیه السلم بودیم با جماعتی از بزرگان دوستان آنحضرت و در میان ما بود حمران بن
اعین پس مخصوص ساخت و بنابر نسخهٔ حضنا بحاء مهمله وضاد معجمه ترغیب فرمود ما هم

حضرت در سخن گفتن و حمران ساکت بود پس گفت حمران را ابو عبد الله علیه السلام
چیست ترا که تکلم نمیکنی ای حمران گفت ای سید من لازم کرده ام بر نفس خود که حرف
نزنم در مجلسی که تو در آن مجلس بوده باشی پس فرمود حضرت امام جعفر صادق علیه السلام
بتحقیق که اذن دادم ترا در تکلم سخن کن و متکلم شو پس گفت حمران شهادت میدهم
اینکه نیست خدایی مگر خدای واحد یگانه که نیست از برای او شریکی نگرفت زنی و نه
فرزندی بیرونست از دو حد حد تعطیل که هیچ صفتی از برای او اثبات نکنند و از
حد تشبیه یعنی از مشابه بودن صفات او بصفات مخلوقین و بدرستی که حق قول
این کلام از روی عدل بین قولین است که لا جبر و لا تفویض الخ و این کلام حمران
موافق حدیث شریف حضرت ابو عبد الله علیه السلام است که لا جبر و لا تفویض لکن امر
بین الامرین و اکثر علما و محققین در کتب و مصنفات خود مرتکب حل آن شده اند
چنانکه سید العلما و المحققین ثالث المعلمین میر محمد باقر الشهیر بداماد الحسینی
جد امجد داعی قدس سره در کتاب ایقاظات که در باب قضا و قدر تالیف نموده حل
این حدیث را بعبارتی فرموده که ملخص آن اینست که در افعال عباد جبر بنحوی که اشاعره
قایلند نیست باین معنی که اختیاری با ایشان نباشد و حضرت حق سبحانه و تعالی
این امور را باختیار و بی واسطه عباد بقدرت کامله خود از دست ایشان
جاری سازد و تفویض که جمیع اسباب بفعل عباد با عباد باشد و هیچ وجه قادر حقیقی را

دخل

نقل اینکه خدا در عبادت شد و اگر
قادر نشد در قدرت از قبیل
ممکن محتاج الی غیر شد ١٢

دخل نباشد چنانچه مذهب اکثر معتزله است ایضا نیست بلکه حق و صواب امر بین
دو امر است که علل و اسباب اول با حضرت قادر بی مثال عز شانه است و او مسبب
الاسباب و منشا علل سابقه و مبدا المبادیست و آنچه باراده عباد صادر میشود بفعل
عباد است پس جبر نیست که عباد در افعال خود مجبور باشند و هیچ نحو اختیار و با ایشان
نباشد و تفویض نیست که جمیع با ایشان باشد و حضرت حق سبحانه و تعالی را در افعال
عباد دخلی نباشد بلکه مبدا اسباب با خدا تعالی است و آنچه از اراده عباد بفعل
آید فعل ایشانست پس اینست واسطه و امر بین الامرین چنانکه نهال تاک بقدرت
کامله از دل خاک نشو و نما نموده و ثمره داد که بعنوان حلال عباد منتفع شوند و قوه
فعلیه امور خیر باو بالذات و شر بالعرض کرامت فرموده و سبب مبادی بعیده او گشت
پس اگر عباد در اسباب اخیره که باراده ایشان متعلق است منشا انتزاع و اخراج خمر
از او شوند و باراده خود بشرب آن مشغول گردند در این امر بلا اشتباه مجبور نیستند چنانچه
در کلام الهی عز سلطانه این معنی عز صدور یافته که ما اصابک من حسنة فمن الله
و ما اصابک من سیئة فمن نفسک و در کتاب ایقاظات بجهة تایید این حل
کلام امام المحققین نصیر الملة و الدین محمد بن الحسن الطوسی قدس الله تعالی نفسه
القدوسی را نقل فرموده که او نیز باین عنوان بیان نموده معنی این حدیث را و غریق
بحر رحمت سبحانی ملا عبد الرزاق لاهیجانی از نفحات فیض بحر تحقیق مبدا فیاض فایض

مذکور

شده باین معنی باز نود در کوهر مراد که از مصنفات اوست سر رشته حل و عقد نظم
جبر و تفویض این مطلب باین دستور در سلک تحریر منتظم ساخته و مؤید این
معنی کلام امام المحققین را نقل نموده است لیکن چون از فقره حدیث مسطور معلوم
نمیشود که در قضا و قدر وارد باشد این حدیث بلکه احتمال دارد که در باب امر و نهی
الهی و شریعت مصطفوی صلی الله علیه و آله و سایر انبیا علیهم السلم شرف صدور
یافته باشد و کلام حمران که در این کتاب مرقوم گشته ایضا دلالت بآن ندارد که در باب
قضا و قدر مذکور شده باشد بر بنا علی ذلک ممکنست مراد این باشد که در احکامی که
عباد بفعل و ترک آن مامور شده اند موافق مصلحت کامله خدا تعالی جبر بعباد
نکرده است و وانگذاشته است بایشان نیز بلکه اینچه از جناب مقدس ایزدی
متفرق شده امر میان دو امرا است و تعدیل نموده بآن که رسول فرستاد و احکام مقرر
نمود لیکن جبر نکرد باین معنی که مجبور باشند عباد در نماز مثلا که بدون اختیار
از ایشان ناشی شود بلکه امر فرمود که ما باختیار خود نماز را بفعل آوریم و تفویض
نکرد که در اصل متوجه عباد نشود و ارسال رسل و انزال کتب و احکام مقرر نماید
و جمیع را باختیار ما واگذارد اینست مختصری از بیان این حدیث که بخاطر رسیده
والله اعلم بحقایق الاثار فی البین و حق القول بین القولین بعد از ین گفت حمران
و شهادت میدهم نیز که محمد بنده او و رسول اوست فرستاد او را بهدایت کردن

مردمان و بدین حق تا آنکه اظهار کند آنرا و غلبه دهد بر جمیع ادیان اگرچه راضی
نباشند و مکروه داشته باشند مشرکان و شهادت میدهم نیز که بهشت حق است و
آتش حقست و شهادت میدهم نیز که برانگیختن از قبر بعد از مرگ حقست و شهادت
میدهم نیز که علی بن ابی طالب حجت خدا و امام است بر خلق خدا نمیتوانند مردم که جاهل
باشند در حق او و شهادت میدهم که حسن بعد از و حجت خدا و امام است و حسین بعد
از و حجت خدا و امام است پس علی بن الحسین حضرت امام زین العابدین بعد از و امام
است و محمد بن علی الباقر بعد از و امام است و تو ای سید من حجت خدا و امام و حجت بر خلق
خدا بعد از ایشان پس فرمود ابو عبدالله علیه السلم الثرثر حمران یعنی طریقه مستقیم
طریقه حمرانست پس فرمود ای حمران بدست بگیر و بکش مطمر را یعنی ریسمان مستقیم
را میان خود و میان عالم هرکه مخالف باشد با تو در دین ترک کن با او آشنائی را و
یعنی مجهول نیز حمل میتوان نمود یعنی کشیده است ریسمانی چنینی در عالم هرگاه مخالف
باشد کسی با تو در امامان ترک او کن حمران میگوید گفتم ای سید من چیست مطمر
آنحضرت فرمود چیزیست که شما نام میگذارید او را ریسمان بنائی پس کسی که مخالفت
کند در این امر امامت با تو یعنی شیعه اثنی عشری نباشد بری او زندیقست پس گفت
حمران اگرچه علوی و فاطمی باشد یعنی از فرزندان علی و فاطمه باشد حضرت صادق
علیه السلم فرمود که هرچند آنشخص محمدی علوی فاطمی باشد و از این حدیث و احادیث سابقه

مثل آنچه در اعتقادات ابن بابویه رحمه الله گذشت که فمن خالفکم وجازه
فابرؤا منه مستفاد میشود که تا علوی بمرتبه انکار امامت در فسق نبوده باشد
زندیق و منشأ برائت و تبری نمیشود اعمال و امور دیگر او و آنچه از آیه اصطفی معلوم
میشود و حدیث نیز وارد شده که کلهم مغفور دلالت بر مغفرت جمیع هرچند
عارف بحق امام علیه السلام نباشد و ممکنست جمع بینهما باین نحو که عدم معرفت حق
امامت محمول شود بر عدم معرفت حق تعظیم و توقیر و رعایت ایشان چنانچه سمت
ذکر یافت که کلهم مغفور شامل غیر معتقد امامت ائمه علیهم السلام نباشد
تبری از ایشان که معتقد امامت نیستند لازم باشد **فصل چهارم**
ابن بابویه علیه الرحمه در کتاب معانی الاخبار آورده باب معنی ما روی ان
فاطمة علیها احصنت فرجها فحرم الله ذریتها علی النار حدثنا ابو عبد الله
الحسین بن احمد بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر عن عبد الله بن جعفر عن محمد بن
علی بن ابی طالب علیه السلام و محمد بن علی بن بشار القزوینی رضی الله عنهما قال
حدثنا ابو الفرج المظفر بن احمد القزوینی قال حدثنا ابو الفیض صالح بن احمد قال
حدثنا الحسن بن موسی بن الوشا البغدادی قال کنت بخراسان مع علی بن موسی الرضا
علیه السلام فی مجلسه و زید بن موسی حاضر قد اقبل علی جماعة فی المجلس یفتخر علیهم
ویقول نحن و نحن و ابو الحسن علیه السلام مقبل علی قوم یحدثهم فسمع مقالة زید

فالتفت الیه فقال یا زید اغرک قول بقالی الکوفة ان فاطمة علیها احصنت فرجها
فحرم الله ذریتها علی النار والله ما ذلک الا للحسن والحسین و ولد بطنها خاصة
فاما ان یکون موسی بن جعفر علیه السلام یطیع الله و یصوم نهاره و یقوم لیله و تعصیه
انت ثم تجیئان یوم القیمة سواء لانت اعز الله عز و جل منه ان علی بن الحسین علیه السلام
کان یقول لمحسننا کفلان من الاجر و لمسیئنا ضعفان من العذاب و قال الحسن الوشا
ثم التفت الی فقال یا حسن کیف تقرؤون هذه الآیة قال یا نوح انه لیس من اهلک
انه عمل غیر صالح فقلت من الناس من یقرأها انه عمل غیر صالح نفاه عن ابیه
فقال علیه السلام کلا لقد کان ابنه و لکن لما عصی الله تعالی نفاه عن ابیه کذا من کان
منا لم یطع الله فلیس منا و اما اذا اطعت فانت منا اهل البیت یعنی حسن بن موسی
بن وشا البغدادی گفت بودم در خراسان با حضرت امام رضا علیه السلام در مجلس آن
حضرت و زید بن موسی حاضر بود بتحقیق که رو کرده در مجلس بر جماعتی و افتخار
میکرد بر ایشان و میگفت ما و ما و از بزرگی خود سخن میکرد و حضرت امام رضا علیه السلام
رو کرده بود بقومی و با ایشان سخن میگفت پس شنید سخن زید را و رو کرد با او و گفت
ای زید مغرور ساخته ترا سخن سبزی فروشان کوفه که روایت کرده اند حدیث که
فاطمه علیها السلام نگاه داشت دامن عصمت خود را از شوب حرام پس حرام کرد است
خدا تعالی ذریه او را بر آتش دوزخ بخدا قسم که نیست مراد ازین مگر حضرت امام حسن

وامام حسین و اولادی که از بطن آنحضرت بوده باشند خاصه پس اما اینکه بوده
باشد موسی بن جعفر که اطاعت کند خدا را و روزش را روزه دارد و شبش را بعبادت
بسر آورد و عصیان کنی تو بعد از این بیاید روز قیامت هر دو مساوی در درجه
و اجر اگر چنین باشد هر آینه تو عزیزتر خواهی بود نزد خدای عز و جل از او و تحقیق که
حضرت امام زین العابدین علیه السلم بود که میفرمود از جهت نیکوکاران ما اجر
دو چندانست و از جهت گناهکاران ما عذاب نیز دو چندانست یعنی ثواب و
عقاب نیکوکار و بدکار ما دو برابر ثواب و عقاب نیکوکار و بدکار دیگرانست گفت
حسن بن وشا بعد از آن روکرد بمن آنحضرت پس گفت یا حسن چه نحو میخوانند قاریان
این آیه را که یا نوح الخ گفتم از مردمان میخوانند عمل غیر صالح که عمل فعل باشد و غیر
صالح مفعول او پس آنکه باین نحو قراءت کرده است که انه عمل غیر صالح نفی کرده است
پسر نوح را از پدرش پس حضرت علیه السلم فرمود حاشا بتحقیق که او پسر نوح بود
ولیکن چون عصیان خدا تعالی ورزید نفی کرد خدا تعالی او را از پدرش همچنین است
هر که از ما بنی هاشم باشد و اطاعت الهی نکند نیست از ما و تو هرگاه اطاعت الهی کنی
پس تو از ما اهل بیتی بدانکه جمع میان این حدیث که حرام شدن آتش مختص باولادی
که از بطن حضرت فاطمه علیها السلم است بوسیله مغفرت تفضلی که حرام نباشد بر غیر
ایشان آتش بلکه بتفضل مغفور باشند با احادیث سابقه که دالست بر مغفرت

ذریه خصوصا هرگاه قائل بامامت ائمه معصومین علیهم السلم باشند چنانچه
گذشت ممکنست و نفی ایشان از خود بنحوی که آنحضرت فرمودند موافق حدیث
لازم است از کسی که اطاعت الهی نکند و بمرتبه پسر نوح غریق بحر عصیان گشته
بر سفینه نجات مستقر نباشد هر چند هاشمی فاطمی باشد و ایشان تفضلی که دارند
بسبب اطاعت و قرب حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار صلوات الله
علیهم است پس اگر کسی مطیع خدا نباشد ائمه اطهار علیهم السلم و جمیع مؤمنین
از ایشان بری خواهند بود و ایشانرا از خود نخواهند دانست و احوال ایشان
بتفضل خداست چنانچه در جمع بین الاحادیث مذکور شد و ذکر این نحو حدیث
هر چند قدری خارج از موضوع مسئله است از جهت بیان واقع و عدم غرور مسطور
شد لیکن مردم باید از راه انصاف نیز ملاحظه نموده عداوت با صالح و طالح
ایشان مطلقا از جهت قرابت رسول الله صلی الله علیه و آله و لاجل السیادة چنانچه
در بعضی محسوس میشود نداشته باشند که حکم بمشتق دالست بر علیت مأخذ
اشتقاق و محبت ایشان عوض اجر نبوت لازم و عداوت ایشان لاجل السیادة بلا شک
کفر محض است فصل پنجم من کتاب المستطرف قال الاصمعی بینما انا اطوف
بالبیت ذات لیلة اذ رأیت شابا متعلقا باستار الکعبة و هو یقول یا من
یجیب دعوة المضطرین فی الظلم یا کاشف الضر والبلوی مع النعم قد نام

وقدك حول البيت وانتبهوا • وانت يا حي يا قيوم لم تنم • ادعوك رب حزينا
هايما قلقا • فارحم بكائي بحق البيت والحرم • ان كان جودك لا يرجوه ذو سعة •
فمن يجود على العاصين بالكرم • ثم انشد بعد ذلك يقول الا ايها المقصود
في كل حاجة • شكوت اليك الضر فارحم شكايتي • الا يا رجائي انت كاشف
كربتي • فهب لي ذنوبي كلها واقض حاجتي • اتيت باعمال قباح ردية • وما في الورى
عبد جنى كجنايتي • اتحرقني بالنار يا غاية المنى • فاين رجائي ثم اين مخافتي • ثم سقط
الى الارض مغشيا فدنوت منه فاذا هو زين العابدين علي بن الحسين بن علي بن ابي
طالب عليهم السلام فرفعت راسه في حجري وبكيت فقطرت دمعة من دموعي على خده
ففتح عينيه فقال من هذا يهجم علينا قلت عبدك الاصمعي سيدي ما هذا البكاء
والجزع وانت من اهل بيت النبوة ومعدن الرسالة اليس الله تعالى يقول في شانكم
انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا فقال هيهات
هيهات يا اصمعي ان الله تعالى خلق الجنة لمن اطاعه ولو كان عبدا حبشيا وخلق النار
لمن عصاه ولو كان شريفا قرشيا اليس الله يقول اذا نفخ في الصور فلا انساب بينهم
يومئذ ولا يتساءلون فمن ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون ومن خفت موازينه
فاولئك الذين خسروا انفسهم في جهنم خالدون يعنى گفت اصمعى وقتى از اوقات طواف
ميكردم در خانه كعبه شبى در آن هنگام ديدم جوانيرا كه چسبيده بود بپردهاى كعبه

ومیکفت

ومیگفت ای کسی که اجابت میکنی دعای مضطرین در تاریکیها ای کشاینده و برطرف
کننده بدیها و بلاها با بیماریها بتحقیق که خوابیدند گروه حاجیان دور خانه کعبه
و بیدار شدند و تو ای زنده و برپای ایستاده خواب بر تو روا نبوده است هر که بخوانم
ترا ای پروردگار در حالت حزن و در حالت سرگشتگی و حیرت و در حالت اضطراب
پس رحم کن گریه مرا بحق خانه و حرم اگر جود ترا امید نداشته باشند صاحبان گناهان
بسیار پس کیست که ببخشد بکرم بر عاصیان زار پس خواند بعد از ین و فرمود ای آنکه تویی
مقصود در هر حاجتی شکوه میکنم بسوی تو درد خود را پس رحم کن شکایت من ای امید
من تویی که برطرف میکنی حزن و اندوه مرا پس ببخش بمن گناهان مرا همه و قضا کن حاجت مرا
امدم بسوی تو با اعمال زشت بد و نیست در میان خلایق بنده که گناهان کرده باشد
مثل گناه من آیا خواهی سوختن مرا باتش ای نهایت آرزوهای همه آرزومندان پس
کجاست امید من پس کجاست ترس من پس افتاد بر زمین بیهوش نزدیک شدم باو پس
بود او حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما پس برداشتم سر مبارک او را در
دامن خود گذاشتم و گریستم پس ریخت قطره از قطرهای اشک من بر رخسار مبارک
آنحضرت پس گشود هر دو چشم خود را و فرمود کیست که هجوم کرده است برمن گفتم بنده تو
اصمعی است که این گستاخی نموده است ای سید من چیست این گریه و جزع و خوف و حال
آنکه تویی از آل بیت نبوت و معدن رسالت آیا نیست که فرموده است خدای تعالی که

در شان شما بتحقیق که اراده دارد خدای تبارک و تعالی که برطرف کند از شما گناه را ای اهل
بیت نبوت و پاک کند شما را از گناه پاک کردنی پس فرمود هیهات هیهات ای اصمعی
بتحقیق که خدای تبارک و تعالی خلق کرده بهشت را از برای کسی که اطاعت او کند اگرچه بنده
حبشی باشد و خلق کرده است نار را از برای کسی که عاصی درگاه او باشد اگرچه شریف
قرشی باشد آیا نشنیده که خدای تعالی میفرماید پس هرگاه دمیده شود در صور و مراد از
نفخه درینجا نفخه ایست که بآن زنده شوند و قیامت بآن قایم شود پس نسبها نباشد میانه
ایشان در آن روز یعنی علاقه نسب نفع ندهد یعنی هیچ خویشی بر خویشی رحم نکند
جهت آنکه بخود مشغول باشد و بخود درمانده که یَوْمَ یَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِیهِ وَاُمِّهِ
وَاَبِیهِ تا آخر بدانکه این معنی ممکنست که نسبت بغیر نسب پیغمبر صلی الله علیه واله
باشد تا آنکه با احادیثی که دال برانست که نسب آنحضرت منقطع نشود و نفع میدهد
تنافی نداشته باشد و منظور درین مقام بیان شدت اهوال آن روز باشد یا آنکه مطلق
مقصود ازین کلام آن باشد که کسی که عاصی درگاه الهی باشد و عصیان او بمرتبه اعلی
رسیده باشد مثل شرک بخدا و عدم اقرار برسالت حضرت رسول الله صلی الله علیه
واله و ائمه معصومین علیهم السلم قرابت نسب اگرچه شریف قرشی باشد مفید
نیست و ائمه معصومین علیهم السلم در مقام تضرع و ابتهال بعجز و انکسار خود
بجناب عزت جبار این نحو تضرعات مینمایند و مانند این نحو سخنان میگویند چنانچه

در صحیفه کامله و غیر آن از ادعیه ماثوره واقع است و یا منظور آن باشد که هیچ
نسبتی میان اهل بهشت و اهل دوزخ نباشد چه اهل دوزخ معاقب باشند و اهل بهشت
مثاب و نپرسند یکدیگر را از حال خود بجهت مشغولی هر یک بحال خود و این پیش از محاسبه
باشد اما بعد از محاسبه از حال یکدیگر سوال کنند لقوله تعالی وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَی
بَعْضٍ یَتَسَاءَلُونَ پس هر که گران باشد ترازوهای کردار او با ایمان و اعمال صالحه پس
آنگروه ایشانند رستگاران از درکات دوزخ و رسندگان بدرجات بهشت و یا
معنی انست که کسانی را که عقاید و اعمال صالحه باشد که آنرا نزد خدای وزنی و قدری
باشد بر ایشان فایزانند و رستگاران و رسیدگان بروضه رضوان و هر که سبک
باشد ترازوهای کردار او بجهت آنکه عمل صالح نکرده باشد چون مشرکان و منافقان
یا او را عقیده و عمل خوب نباشد که او را وزنی بود و بحیز قبول رسد نزد خدای تعالی پس
آنگروه آنانند که زیان کردند بر نفسهای خود یعنی سرمایه عمر بباد غفلت بر دادند و تابع
آرزوهای نفس شدند و در دوزخ جاوید ماندگانند و در خلاصة المنهج در ذیل تفسیر
آیه کریمه یَوْمَ یُنْفَخُ فِی الصُّورِ فَتَاْتُونَ اَفْوَاجًا مسطور است یعنی روزی که دمیده
شود در صور در نفخه ثانیه بر پا شوید شما گروه گروه مختلفه از قبرهای خود بعرصه
گاه محشر با امام گروهی یا پیغمبر خود و در تفسیر ثعلبی و کشاف و طبرسی و غیر آن مذکور است
که معاذ جبل روزی با حضرت رسالت صلی الله علیه واله در منزل ابا ایوب انصاری بود

این آیه را از انحضرت سؤال کرده فرمود یا معاذ از چیزی پرسیدی که بزرگترین
چیزهاست پس آب در چشم مبارك بگردانید و فرمود صنفی را از امت من در قیامت
حشر کنند و ایشانرا از مؤمنان ممتاز باشند بعضی بصورت بوزینگان باشند
و بعضی بصورت و هیات خوکان و برخی نگونسار که ایشانرا بر روی در وزخ میکشند
و بعضی نابینایان و برخی کران و بعضی کنگان و جمعی میخایند زبانهای خود را و آن
بر سینهای ایشان افتاده باشد و ریم از دهنهای ایشان سیلان میکند و اهل
محشر را از ان کراهت باشد و طائفه دست و پای بریده باشند و بعضی از دارها
آویخته و گروهی را نتنی و بوئی باشد بد تر از مردار و برخی را جبها پوشانیده
باشند از قطران که چسبیده باشد بپوستهای ایشان اما بوزینگان سخن چینان
باشند و خوکان حرام خوران و نگونساران ربا خورندگان و کوران جور کنندگان
در حکم و گنگان و کران آنهائی که باعمال خود معجب بوده اند و زبانخایان علما
که گفتار ایشان مخالف کردار ایشان بوده و دست و پا بریدگان رنجانندگان
همسایگان اند و آویختگان از دار غمازان و سعایت کنندگان بسلاطین و جبور
و آنها که نتن عظیم دارند متابعان شهوات و باز دارندگان حق خدا و پوشیدگان
بلباس قطران اهل تکبر و در طی تفسیر کریمه یَوْمَ یُنْفَخُ فِی الصُّورِ عَالِمُ الْغَیْبِ وَ
الشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَکِیمُ الْخَبِیرُ یعنی در روزی که دمیده شود در صور او ست داننده

عالم ملکوت و شهادت که عالم ملك است و اوست خداوند حکمت در بعث و حشر
خلایق آگاه بدان که کیفیت این کار و برچه وجه حشر کند صاحب تفسیر آورده در خبر است
که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود که شب معراج اسرافیل علیه السلام را دیدم در
زیر عرش صوری در دهن گرفته بر شکل شاخ و آنرا چهار هزار منفذ بود و چشم
در زیر عرش کشیده بود جبرئیل علیه السلام را گفتم چندگاه هست تا این صور را اسرافیل
در دهن دارد گفت از آنوقت که حق تعالی عالم را آفرید او این صور را در دهن گرفته
منتظر است که کی فرمان الهی در رسد بدمیدن آن تا تاخیر در آن واقع نشود در مجمع
آورده که اسرافیل دوبار در صور بدمد در نفخه اولی همه خلایق بمیرند و در دوم
همه زنده شوند پس نفخه اول برای انتهای دنیا باشد و دوم برای ابتداء آخرت
ابو سعید خدری از حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله روایت کرده که فرمود که چگونه
بحق تعالی توان که نازید و حال آنکه صاحب صور صور در دهن گرفته و گوش فرا داشته
منتظر آنکه مامور شود بدمیدن او تا بلا تاخیر در دمد و صاحب خلاصة المنهج در
طی تفسیر کریمه وَیَوْمَ یُنْفَخُ فِی الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِی السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِی الْأَرْضِ
گفته یعنی و یاد کن روزی را که دمیده شود در صور که مشابه شاخ است پس بترسند
از هول و هیبت آن هر که در آسمانهاست از ملئکه و هر که در زمین است از جن و انس
و سایر حیوانات از رسول صلی الله علیه و آله مرویست که خدا تعالی چون از خلق آسمان

وزمین بپرداخت صوری بیافرید و باسرافیل علیه السلام داد وی آنرا در دهن
گرفت و چشم را در زیر عرش گماشت تا کی فرمان الهی در رسد که صور دمد راوی پرسید
که یا رسول الله صور چه باشد فرمود شاخیست بزرگ دور آن چند مقابل آسمان
و زمین و اسرافیل علیه السلام سه بار در دمد یکی نفخهٔ فزع باشد و آن اینست که
درین آیه مذکور شد دوم نفخهٔ صعقه سیم نفخهٔ احیا پس اول که اسرافیل علیه السلام
فرماید که دم در صور دمد هرچه در آسمانها و زمینها باشد بترسند و کوهها
بجنبش در آیند و چون گرد بهوا روند و زمین از جای خود بجنبد بروجهی که اصلا
قرار نگیرد مانند کشتی بر روی آب یا قندیل آویخته که باد سخت برو خورد که قوله
تعالی یَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ تا آخر یعنی مادران از هول
آن روز فرزندان شیرخواره را فرو گذارند و زنان آبستن بچه بیندازند و کودکان
از ترس آن پیر شوند و شیاطین از فزع آن برمند و باقطار زمین فرو روند و
فرشتگان تازیانه بر روی ایشان زنند تا باز بجای خود آیند و همه مردمان
مدهوش و متحیر شوند و در این حالت باشند که زمین شکافته شده شق شق
گردد و چون در آسمان نگرند مانند زیت گداخته بینند پس شکافته گردد و
ستارگان فرو ریزند و آفتاب و ماه گرفته شوند پس باسرافیل علیه السلام فرماید
تا بار دیگر در صور دمد و این نفخهٔ صعق باشد هرکه در آسمانها و زمین باشد بمیرد

مگر

مگر جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و عزرائیل و حاملان عرش علیهم السلام پس بعزرائیل
علیه السلام ندا رسد که چه کس مانده است گوید همین من و جبرئیل و میکائیل و اسرافیل
و حملهٔ عرش و تو که خداوندی و مبرائی از وصمت زوال و فنا و بجبرئیل و میکائیل خطاب
آید که بمیرید فی الحال بمیرند و حاملان عرش را نیز ندا رسد که موتوا همه بمیرند پس اسرافیل را
گوید که صور را بعرش ده و تو نیز بمیر اسرافیل صور را بعرش سپارد و جان بدهد آنگاه
ملک الموت را گوید که دیگر که مانده است گوید بار خدایا تو عالمی که از غیر من کسی دیگر
نمانده و برا نیز خطاب آید که مُت کما موتوا تو نیز بمیر چنانکه ایشان بمردند عزرائیل علیه السلام
نیز سمت فنا پذیرد پس این ندا در دهد که لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ
بعد از آن زمین را هموار سازد بحیثیتی که اگر بیضه در مشرق نهاده باشد در مغرب
توان دید آنگاه حق تعالی بقدرت کامله خود چهل روز باران بباراند بمثال نطفه
مردان تا از بالای زمین دوازده گز برآید و همچنانکه نباتات رویده شوند خلقان
از آن آب رویده میشوند و حاملان عرش را زنده کند و جبرئیل و میکائیل و اسرافیل علیهم السلام
بیافریند و باسرافیل گوید که صور بردار و در دم اسرافیل صور در دمد و حق تعالی
فرمان دهد تا روحها بتنها در آیند پس روحهای مؤمنان که چون نور درخشنده
باشند در ابدان خود در آیند و همه زنده گردند و همچنین ارواح ظلمانی کفار
در ابدان خود در آیند پس زمین شکافته شود و همه از زمین برخیزند سرها برهنه

وختنه ناکرده و این نخه اخیاست **تذنیب** چون در باب ضبط مناقب اهل
بیت رسول الله صلی الله علیه و آله از ابن عباس منقولست که سمعت النبی
صلی الله علیه و آله یقول اربعون حدیثا یستظهرها الرجل فی حبنا اهل البیت
خیر من اربعین الف دینار یتصدق بها و اعطاه الله تعالی بکل حرف ثواب نبی
وله بکل حرف اعطاه الله نورا یوم القیمة یعنی شنیدم از حضرت رسول
صلی الله علیه و آله که میفرمود چهل حدیث که ضبط کند و بخاطر بگیرد مردی در
محبت ما اهل بیت بهتر است از چهل هزار اشرفی که تصدق کند بآن در راه خدا که
و عطا میکند او را خدا تعالی عوض هر حرفی ثواب نبیی و او را عوض هر حرفی عطا
میکند خدای تبارک و تعالی نوری روز قیامت و استظهار احتمال دارد در بنظام
مستظهر شدن و اعتماد نمودن باشد یعنی بچهل حدیث در باب حب اهل
بیت اگر کسی اعتماد نماید از جهت نجات اخروی بهتر است از چهل هزار اشرفی
که در راه خدا تصدق کند بجهت آنکه در لغت استظهار بمعنی حفظ نمودن
و اعتماد کردن آمده است بناء علیه بتسوید این رساله اقدام نموده بمفتاح
توفیق ربانی ابواب سطور اختتام یافت و موافق حدیث شریف تعلموا
انسابکم تصلوا ارحامکم از جهة ضبط نسب آبا و اجداد و اصلاب و
انساب چنانچه وارد قال رسول الله صلی الله علیه من انتسب الی غیر ابیه

او تولی غیر موالیه فعلیه لعنة الله و الملئکة و الناس اجمعین و ان من
دخل الینا بلا سبب ظاهر و خرج بلا سبب موجب فهو ملعون بنابر تعلیم
و تعلم لاحقین بوسیله سلسله خط و امداد دودمان مداد بعرض صحیفه
خاطر ناظرین میرسانند که نسبت شرافت قرابت آبا و اجداد این داعی بحضرت
رسالت پناه صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار بین الناس باستفاضه ظاهر و معلوم است
چنانچه احدی از موافقین و معاندین قطع این نسبت شریف از ایشان نموده اند
و مقوی این استفاضه نوشته علمای سلف و مجتهدین رضوان الله تعالی علیهم است
که در باب اجازه احادیث و مصنفات خود بجهة والد والد داعی قلمی نموده اند
و بالفعل بخط شریف ایشان رحمهم الله تعالی موجود است از انجمله از جد امی
والد داعی سید المجتهدین و سند حکماء المتالهین سلالة سید الثقلین ثالث
المعلمین میر محمد باقر الداماد الحسینی نور الله مرقده که با والد والد داعی سید
المحققین میر سید احمد عطر الله مضجعه نسبت خاله زادگی داشتند و هر دو
از جانب ام نواده افضل المجتهدین و اکمل فضلاء المتبحرین شمس سماء فلک
التحقیق شیخ علی عبد العالی کرکی قدس الله نفسه الزکیة بودند و بنسب
یکدیگر اطلاع تمام داشتند سه اجازه مسطوره میکردد
بسم الله الرحمن الرحیم

والاعتصام بحبل فضله العظيم، بعد الحمد كل الحمد لربنا رب العاقلات العالية، والسافلات البالية، والصلوة صفو الصلوة منه على سيدنا سيد الصافات من النفوس الزاكية، وقرم القادسات من العقول العالية وسادتنا الاوصياء الاطهرين من العترة الانجبين ما دامت انهار العلوم جارية وجبال الحقايق راسية فان الولد الروحاني والحميم العقلاني السيد السند الايد المؤيد الالمعي اليلمعي اللوذعي الفريد الوحيد العلم العالم العامل الفاضل الكامل ذا النسب الطاهر والحسب القاهر والشرف الباهر والفضل الزاهر نظاما للشرف والمجد والعقل والدين والحق والحقيقة احمد الحسيني افاض الله تعالى عليه رشايح التوفيق ومراشح التحقيق قد انسلك فيمن يختلف الي شطرا من العمر لاقتباس العلوم ويختلف بين يدي ملاة من الدهر لاقتناء الحقايق فصاحبني ولازمني وارتاد واصطاد واستفاد واستعاد وقرا وسمع وامعن واتقن واجتنى واقتنى واني قد صادفته منذ ما فاقضني وفقهته على انه بعيد في سلامة الفطرة الثاقبة وباع طويل من صراحة القريحة الوامقة فما القيت الى ذهنه من غامضات هو بهيمات العقول لدين وسع قريحته في حمل اعبائه وما افرغت على قلبه من عويصات هي متيمات الفحول لديه يجد شكيمته باخذ اضنانه

ولقدناه بنيل ما تاهت في مهامه سبله المدارك وما فاه الانبياء اما هذه العقل الصريح الحاير بالمسالك والمعارك وقد قرا على فيما قد قرا في العلوم العقلية من تصانيف الشركاء الذين سبقونا برياسة الصناعة قراءة يعبا بها الاقراءة لا يوبه لها الفن الثالث عشر من كتاب الشفاء وهو الالهي منه اعني حكمة ما فوق الطبيعة وهو اليوم مشتغل بقراءة فن قاطيغورياس منه واخذ سماعا فيمن يقرا ويسمع النمطين الاول والثالث من كتاب الاشارات والتنبيهات للشيخ الرئيس قدس وشرحه لخاتم المحققين نور مرقده ومن كتبي وصحفي كتاب الافق المبين الذي هو دستور الحق ومنار اليقين وكتاب الايماضات والتشريقات الذي هو الصحيفة الملكوتية وكتاب التقديسات الذي فيه في سبيل التمجيد والتوحيد ايات بينات كل ذلك قراءة فاحصة واستفادة باحثة وفي العلوم الشرعية كتاب الطهارة من كتاب قواعد الاحكام لشيخنا العلامة جمال الملة والدين الحلي وشرحه للمجتهد الامام المحقق القمقام اعلى الله مقامهما وطرفا من الكشاف للامام العلامة الزمخشري و حاشيته الشريفية الشريفة وهو مشتغل هذا الاوان بقواعد شيخنا المحقق الشهيد قدس الله لطيفه واني اجزت له ان يروي عني جميع ذلك لمن شاء واحب متحفظا محتاطا محافظا على مراعاة الشرايط المعتبرة عند ارباب الدراية والرواية واوصيه اولا بتقوى الله سبحانه وخشيته في السر والعلن ان تقوى القلب اعظم

مقاليد ناهب السرّ لاصطباب الفيوض الالهية والاستضاءة بالانوار العقلية القدسية

وليكن مستديما الاستذكار قول مولينا الصادق جعفر بن محمد الباقر صلوات الله

وتسليماته عليهما استحي من الله بقدر قربه منك وخفه بقدر قدرته عليك مواظبا

على الالفاظ بالادعية والافكار والاكثار من تلاوة القران الكريم ولا سيما سورة

التوحيد التي مثلها منه ومكانتها فيه مثل قران الناطق امير المؤمنين علي بن ابي

طالب عليه صلوات الله التامات من كتاب الوجود ومكانته فيه فهما استحكمت علاقة

عالم التحميد والتسبيح اوشك ان ترسخ ملكة رفض السجن الجسداني ونضو الجلباب

الهيولاني وثانيا بصون اسرار عالم القدس التي مستودعها كتبي وكلماتي عمن لم يخرج

وخرج عن ذمامي في عهد سبق لي ووصية سلفت مني في كتاب الصراط المستقيم

فكل ميسّر لما خلق له ومن يك ذا فم مرّ مريض يجد مرّا به الماء الزلالا وثالثا بتكرار

تذكاري في صوالح الدعوات المظان فمظنّة الاستجابات ومظنة الاجابات

والله سبحانه ولي الفضل والطول واليه يرجع الامر كله وكتب احوج المربوبين الى

الرب الغني محمد بن محمد يدعى باقر الداماد الحسيني ختم الله له بالحسنى في منتصف شهر

جمادى الاولى ١٠١٢ من الهجرة المقدسة النبوية مستولا حامدا مصليا مسلما

مستغفرا والحمد لله رب العالمين والصلوة على رسوله واله الطاهرين اولا واخرا

الاجازة الثانية بسم الله الرحمن الرحيم والثقة

بالعزيز

بالعزيز العليم الحمد كله لله رب العالمين ذي السلطان الساطع والبرهان اللامع

والعز النافع والمجد الناصع والصلوة افضلها على الشان الصادع بالرسالة

والشارع الماضع بالجلالة سيدنا ونبينا محمد صفوة المكرمين وسيد المرسلين وقوّا...

الاكرمين وسادتنا الاطهرين من عترته الانجبين وخاتمته الاقربين مفاتيح الفضل

والرحمة ومصابيح العلم والحكمة وبعد فان السيد الايد المؤيد المتمهر المتبحر

الفاخر الذاخر العالم العامل الفاضل الكامل الراسخ الشامخ الفهامة الكراسة

افضل الاولاد الروحانيين واكرم العشائر العقلانيين قرة عين القلب وفلذة كبد

العقل نظاما للعلم والحكمة والافادة والافاضة والحق والحقيقة احمد الحسيني العاملي

حقه الله تعالى بانوار الفضل والايقان وخصه باسرار العلم والعرفان قد قرأ علي

انولوطيقا الثانية وهي فن البرهان من حكمة الميزان من كتاب الشفاء لسهيمنا السالف

وشريكنا الدارج الشيخ الرئيس ابي علي الحسين بن عبد الله بن سينا رفع الله درجته

واعلى منزلته قراءة بحث وفحص وتدقيق وتحقيق فلم يدع شاردة من الشوارد الا

وقد اصطادها ولا فائدة من الفوائد الا وقد استفادها واني قد اجزت له ان يروي

عني ما اخذ وضبط واختطف والتقط لمن شاء كيف شاء ولمن احب كيف احب ثم

عزمت عليه ان لا يكون الا ملقيا اروائق الحقة وشرائق التهمة على ملازمة كتبي و

معلقاتي ومطالعتها ومدارستها على ما قد قرأ ودرى وسمع ووعى مفيضا

لانوارها موضحا لاسرارها شارحا لدقايق خفياتها ذابا عن حقايق خبياتها الكا
بعقول المتعلمين الى سبيل ما فى مطاويها من عز الحق ومخ الحكمة الحقة راجما لشياطين
الاوهام العامية وابالسة المدارك القاصرة السوداوية عن استراق السمع لما
فيها بموارق شهبها القدسية ولا سيما فى شاهقات عقلية من اصول الحكمة محوجة
جدا الى مجوضة عقلية النفس وشدة ارتفاعها عن هاوية الوهم وصدق من افضتها
ضربية الحس وبعدها جرتها اقليم الطبيعة كمباحث الدهر والسرمد وحدوث
العالم جملة من بعد العدم الصريح فى الدهر وتسبيع انواع التقدم والتاخر وتربيع
انحاء الاعتبارات فى المهية وتثليث انواع الحدوث ثم تثليث اقسام النوع الثالث
وهو الحدوث الزمانى وتثنيه الجنس الاقصى لمقولات الحادثات وغوامض مباحث
التوحيد وعلم الواحد الاحد الحق بكل شى الى غير ذلك من غامضات مسائل الحكمة
والمامول الان لا ينسانى من صوالح دعواته الصادقة مان الاجابات ومظان
الاستجابات وكتب مسئولا احوج المربوبين الى الرب الغنى محمد بن محمد يدعى باقر
الداماد الحسينى ختم الله له بالحسنى حامدا مصليا مسلما مستغفرا فى عام ١٠١٥
من الهجرة المقدسة المباركة والحمد لله وحده **ما كتب على بعض تصانيفه**
رحمه الله بسم الله الرحمن الرحيم لقد اصبحت قرير العين
بحقايق تحقيقات هذه التعليقه ودقايق تدقيقاتها ادام الله تعالى افاضات

محبتهم عند الله اوثق الوسايل الى النجاة ولما باتت فى هذه الرقيمة وفضيلة
ذرية مولينا وصولى البرية صار تاريخ تاليفه فضايل للعلوية ولما فيه
من الفخر بما ورد فى شانهم من الاخبار المروية صار تاريخه ايضا مفاخرا للعلوية ١١٠٢
ونختمه بما سنح بخاطرى من قرايح طبيعتى الخامدة **لمؤلفه**

بسم الله الرحمن الرحيم ۝ شمع فروزان ره مستقيم ۝
اى كرمت بيش ز انديشها ۝ صاحب شاهى ز تو درويشها ۝
نيستى از فيض تو هستى شده ۝ صاحب رفعت ز تو پستى شده ۝
در عدم خواهش بود از تو بود ۝ در ازل چشم وجود از تو بود ۝
گل بگلستان تو يادر گلست ۝ در ره تو دل جرس محملست ۝
جلوهٔ شيرين تو شد كوهكن ۝ چون كنم از طور تجلى سخن ۝
موسى و عيسى همه حيران تو ۝ كوه كمر بسته فرمان تو ۝
دست سخاى تو چو كف وا كند ۝ ابر كرم را كف دريا كند ۝
قطرهٔ باران تو عمان بدل ۝ پيش كف ابر تو دريا خجل ۝
هر سخنم عذر سخن گفتنست ۝ طى ره عشق تو جان سفتنست ۝
مطلبم انست كه جويا شوم ۝ از سخن عشق تو گويا شوم ۝
ورنه درين راه سخن ابلهيست ۝ طول سخن در ره ات از كوتهيست ۝

جون شد زو نسخه ما ابتدا ・ ختم نمودیم بنام خدا
خامه جواین کوهر معنی نوشت ・ مهر علی در دل ودر جان سرشت
کلک من این کوهر معنی جو سفت ・ اشرف تألیف بتاریخ کفت
۱۱۰۲
ولما کان ذالک الکتاب زبدة ما الف فی هذا الباب بالهام ملهم الخیر والصواب مع فقد الکتب وقلة الاسباب وکثرة الموانع التی بها عوق المامول فی نظم الابواب صار تاریخ اتمامه زبدة مناقب السادات ・ عند اولی الالباب ・

سنه ۱۱

آنجه درین کتاب استدلال شده مخرج است از آیات بینات قرآنی موافق تفسیر علی بن ابراهیم رحمه الله ・ وتفسیر مجمع البیان ・ وجوامع الجامع شیخ طبرسی رحمه الله ・ وتفسیر خلاصة المنهج ・ وصحیفه کامله سجادیه ・ وصحیفه رضویه ・ سلام الله علیهم ・ وکتاب کافی محمد بن یعقوب الکلینی رحمه الله ・ وکتاب تهذیب الاحکام وکتاب استبصار محمد بن الحسن الطوسی رحمه الله ・ وکتاب من لا یحضره الفقیه ・ وکتاب عیون اخبار الرضا ・ وکتاب اکمال الدین واتمام النعمة ・ وکتاب علل الشرایع ・ وکتاب معانی الاخبار ・ وکتاب امالی ・ وکتاب ثواب الاعمال ・ وکتاب خصال ・ و رسالة اعتقادات ابن بابویه رحمة الله علیه ・ وکتاب ارشاد شیخ مفید علیه الرحمة ・ وکتاب تذکرة الفقهاء ・ وکتاب قواعد الاحکام ・ وکتاب منهاج الکرامه ومختلف

علامه

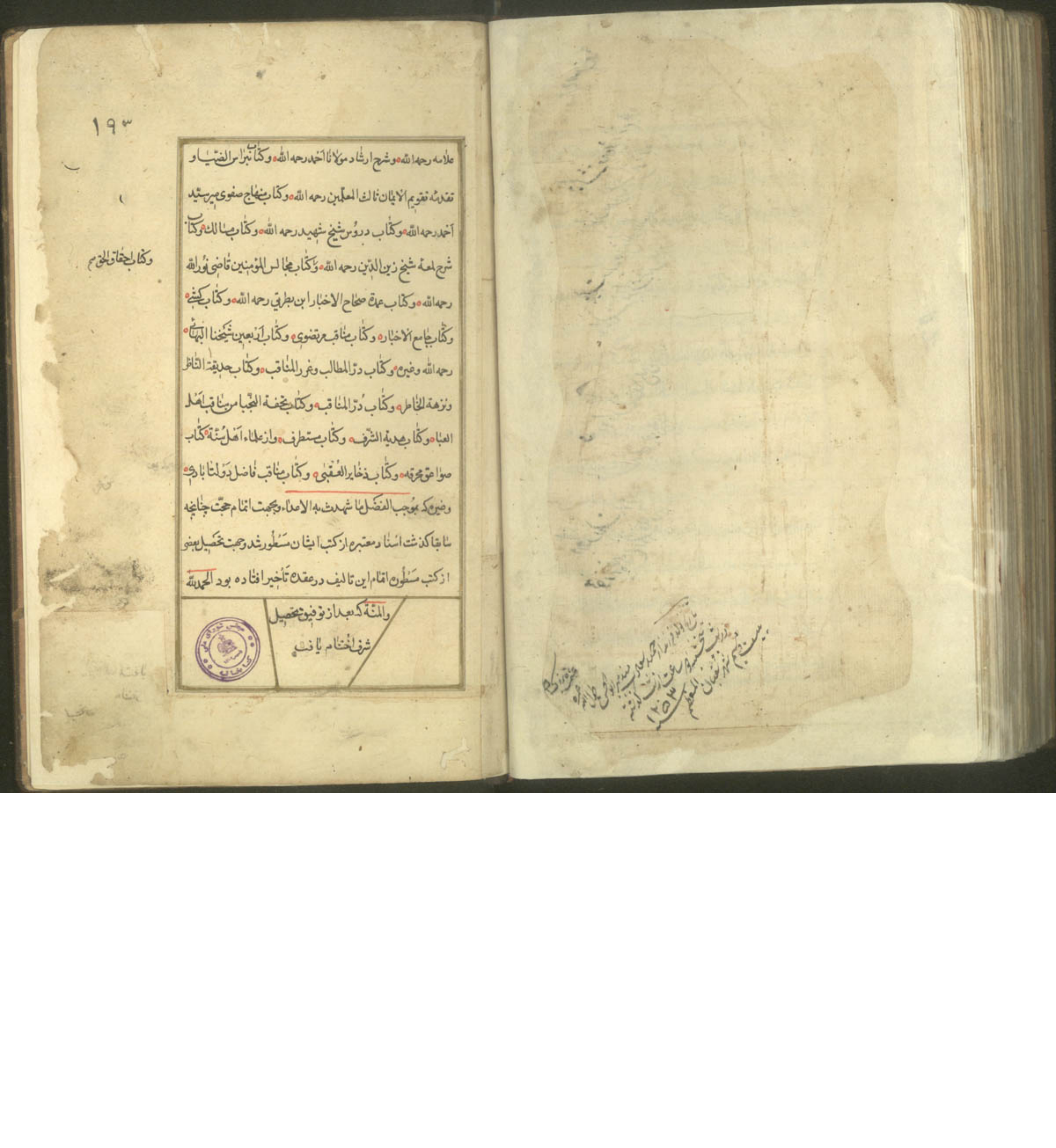
مصنفها السید السند المحقق المدقق المتبحر المتمهر السالک سبیل العلم علی سنة البرهان الناهج نهج الحکمة من شریعة العرفان وکتب افقر المشتاقین واحوج المرتزقین الی رحمة الله الحمید الغنی محمد بن محمد بدیع باقر الداماد الحسینی ختم الله له بالحسنی حامدا مصلیا مسلما والحمد لله وحده حق حمده **اجازة اخری کتبها شیخنا البهائی** وازشیخ المقدسین استاد ارباب الحق والیقین اکمل المتبحرین بهاء الملة والدین محمد العاملی رحمه الله تعالی بالرحمة کذا با والد والد داعی باعتبار انکه اصل ایشان از جبل العامل است وهم وطن وهم نسب یکدیکر بوده اند این اجازه مسطور میکردد

بسم الله الرحمن الرحیم اما بعد الحمد والصلوة فقد اجزت للسید الاجل الفاضل التقی الزکی الذکی الصفی الوفی الالمعی اللوذعی شمس سماء السیادة والافادة والاقبال وغرة سیماء النقابة والنجابة والکمال سیدنا السند کمال الدین احمد العلوی العاملی وفقه الله سبحانه لارتقاء ارفع المعارج فی العلم والعمل وبلغه غایة المقصد والمراد والامل ان یروی عنی الاصول الاربعة التی علیها مدار محدثی الفرقة الناجیة الامامیة رضوان الله علیهم اعنی الکافی لثقة الاسلام محمد بن یعقوب الکلینی والفقیه الرئیس المحدثین محمد بن بابویه القمی والتهذیب والاستبصار لشیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی قدس الله اسرارهم واعلی فی الخلد قرارهم باسانیدی المحررة فی کتاب

الاربعين الواصلة الى اصحاب العصمة سلام الله عليهم اجمعين وكذا اجزت
له سلمه الله وابقاه ان يروى عنى جميع ما اودعته فى قالب التاليف سيما التفسير
الموسوم بالعروة الوثقى وكتاب الحبل المتين وكتاب مشرق الشمسين وكتاب
الاربعين وكتاب مفتاح الفلاح والرسالة الاثنى عشرية وشرح الصحيفة
الكاملة وزبدة الاصول فليرو ذلك لمن له اهلية الرواية عصمنا الله و
اياه عن اقتحام مناهج الغواية وكتب هذه الاحرف بيده الجانية الفانية
اقل العباد محمد المشتهر ببهاء الدين العاملى تجاوز الله عنه فى الشهر الرابع من السنة
الثامنة عشر بعد الالف حامدا مصليا مسلما مستغفرا والحمد لله على نعمائه
اولا واخرا وباطنا وظاهرا ونسب داعى از جانب ام بميرابو الولى صدر انجوى
ابن شاه محمود بن كمال الدين ميرسد كه منتهى ميشود سلسله نسب ايشان بقاسم
رسى ابن ابرهيم ملقب بطباطبا ابن اسمعيل ديباج ابن ابرهيم غمر الشبيه
كه پدرش حسن مثنى ابن حضرت امام حسن عليه السلام است ومادرش فاطمه
بنت اباعبدالله الحسين عليه السلام است وهما ابنا على بن ابى طالب صلوات الله
وسلامه عليه الحمد لله الذى وفقنا باتمام ما هو المقصود والمامول ان يجعله
وسيلة لقرب المعبود وذريعة ليوم الموعود والصلوة والسلام اتمهما واكملهما
على نبينا وحبيبنا وشفيعنا محمد سيد السادات وعترته وذريته الذين

مجتهم

وكتاب احقاق الحق

علامه رحمه الله و شرح ارشاد مولانا احمد رحمه الله و كتاب تبرا من الضيا و

تقدمه تقويم الايمان ثالث المعلمين رحمه الله و كتاب منهاج صفوى ميرسيد

احمد رحمه الله و كتاب دروس شيخ شهيد رحمه الله و كتاب مسالك و كتاب

شرح لمعة شيخ زين الدين رحمه الله و كتاب مجالس المؤمنين قاضى نور الله

رحمه الله و كتاب عمدة صحاح الاخبار ابن بطريق رحمه الله و كتاب كشفى

و كتاب جامع الاخبار و كتاب مناقب مرتضوى و كتاب اربعين شيخنا البهائى

رحمه الله وغيره و كتاب درّ المطالب وغرر المناقب و كتاب حديقة الناظر

ونزهة الخاطر و كتاب درّ المناقب و كتاب تحفة النجبا من مناقب اهل

العبا و كتاب هدية الشرف و كتاب مستطرف و از علماء اهل سنة كتاب

صواعق محرقه و كتاب ذخاير العقبى و كتاب مناقب فاضل دولتابادى

وغيره كه بموجب الفضل ما شهدت به الاعداء وبجهت اتمام حجت چنانچه

سابقا گذشت اسناد معتبره از كتب ايشان مسطور شد وجهت تحصيل بعضى

از كتب مسطوره اتمام اين تاليف در عقده تاخير افتاده بود الحمد لله

والمنة كه بعد از توفيق تحصيل

شرف اختتام يافت

